

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Śląskie Voivodship 2025

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Śląskie Voivodship 2025

Urząd Statystyczny w Katowicach Statistical Office in Katowice

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Katowicach. Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Katowice. Silesian Centre for Regional Surveys

Dyrektor

Director

Grażyna Witkowska

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Grotkowska, Paweł Kalisz, Agata Kraus, Anna Owczarek,
Michał Przybyła, Adam Trzeciak, Aneta Stachańczyk

Tłumaczenie

Translation

Adam Trzeciak

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Agnieszka Kaim, Monika Lichota-Czapla, Piotr Porwisz

ISSN 2084-7130

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

katowice.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie „**Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego**”, opracowanego na potrzeby monitorowania Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. W tym dokumencie strategicznym wskazano wyzwania dla polityki regionalnej, do których należą m.in.: adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska, przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych, rozwijanie oraz wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego, wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek, rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjną oraz warunki życia w regionach, a także zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem.

Zakres przedmiotowy publikacji pozwala na skuteczną identyfikację potrzeb rozwojowych województwa oraz stanowi wsparcie dla analiz regionalnych dokonywanych w celu monitorowania założeń polityki publicznej. Dane statystyczne zostały przedstawione w kilku rozdziałach tematycznych charakteryzujących powierzchnię i podział terytorialny województwa, stan środowiska, potencjał społeczny, w tym kapitał ludzki i jakość życia mieszkańców, szeroko rozumianą gospodarkę, w tym produkt krajowy brutto, przedsiębiorczość, produkcję i usługi oraz zarządzanie rozwojem, w tym planowanie przestrzenne obejmujące zagadnienia zagospodarowania przestrzennego oraz rewitalizacji gmin.

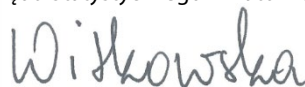
Część analityczną publikacji poprzedzono syntezą prezentującą podstawowe zmiany zachodzące w poszczególnych dziedzinach społecznych i gospodarczych. Wybrane kategorie danych przedstawiono w odniesieniu do całego kraju. Komentarz analityczny wzbogacono tabelaryczną i graficzną formą prezentacji danych w retrospekcji czasowej 2015–2024. Dla pełniejszego zobrazowania zróżnicowania terytorialnego, wybrane informacje statystyczne zaprezentowano na poziomie powiatów i gmin. Istotną część Raportu stanowią także tablice przeglądowe zawierające wybrane dane o województwie śląskim i Katowicach w latach 2015–2024 oraz o miastach na prawach powiatu za ostatni dostępny rok.

W tegorocznej edycji publikacji po raz pierwszy uwzględniono – w formie Aneksu – wybrane informacje na temat Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zdefiniowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary (gminy) zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których funkcjonują specjalne instrumenty wsparcia rozwojowego.

Szeroki zakres danych dla obszarów funkcjonalnych (w tym OSI) znajduje się również w dedykowanym module pn. Obszary funkcjonalne w Banku Danych Lokalnych (pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) oraz w kolejnej edycji publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. Rozwój regionalny Polski – raport analityczny 2024.

Mam nadzieję, że opracowanie okaże się cennym i przydatnym źródłem informacji dla odbiorców zainteresowanych rozwojem regionalnym województwa śląskiego.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

GRAŻYNA WITKOWSKA

Preface

I am pleased to present you with the next edition of the **"Report on the socio-economic situation of Śląskie Voivodship"**. This strategic document, prepared for the purpose of monitoring the National Strategy for Regional Development 2030, identifies challenges for regional policy. These include adapting to climate change and reducing environmental threats, countering the negative effects of demographic processes, developing and supporting human and social capital, increasing the productivity and innovativeness of the regional economy, developing infrastructure to improve competitiveness together with investment attractiveness and living conditions in the regions, and increasing the effectiveness of development management, to name but a few.

The contents of the publication provide a basis for effective identification of the voivodship's development needs thus supporting regional analyses aimed at monitoring the principles of public policy. The statistical data are presented in several thematic chapters describing the area and territorial division of the voivodship, the state of the environment, the social potential including human capital and the quality of life of the local population, the economy in the broadest sense, including gross domestic product, entrepreneurship, manufacturing and services, as well as development management, including spatial planning, covering issues of spatial development and revitalisation of gminas.

The analytical part of the publication is preceded by the synthesis, which presents the fundamental changes taking place in specific social and economic areas. Selected data categories are presented in relation to the country as a whole. The analytical commentary is complemented by a tabular and graphical presentation of the data for the period 2015–2024. For a more complete picture of territorial diversity, selected statistical information is provided at the level of powiats and gminas. An essential part of the report is also made up of overview tables with selected data on the Śląskie Voivodship and Katowice in the period 2015–2024 and on cities with powiat rights for the last available year.

For the first time, this year's edition of the publication includes an annex with selected information on the Strategic Intervention Areas (OSI). These are defined in the National Regional Development Strategy 2030 as areas ('gminas') threatened by permanent marginalisation and towns that are losing their socio-economic functions, for which special development support instruments are available.

A wide range of data for the functional areas (including OSI) can also be found in a dedicated module entitled Functional Areas, which is available in the Local Data Bank (at <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) and in the forthcoming edition of the Central Statistical Office publication entitled Regional Development of Poland – Analytical Report 2024.

I believe that the study will prove to be a valuable and useful source of information for those interested in the regional development of the Śląskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Katowice

GRAŻYNA WITKOWSKA

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	7
Symbols. Major abbreviations	7
Synteza	9
Executive summary	13
1. Województwo na tle kraju	17
1. Voivodship comparision with the country	17
2. Województwo na tle pozostałych województw	20
2. Voivodship comparision with other voivodships	20
3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	28
3. Area and territorial division of the voivodship	28
4. Środowisko	30
4. Environment	30
4.1. Powierzchnia	30
4.1. Area	30
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	32
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	32
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	36
4.3. Pollution and protection of air	36
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	37
4.4. Nature protection. Forests	37
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	41
4.5. Industrial and municipal waste	41
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	45
4.6. Economic aspects of environmental protection	45
5. Społeczeństwo	47
5. Society	47
5.1. Kapitał ludzki	47
5.1. Human capital	47
5.1.1. Demografia	47
5.1.1. Demography	47
5.1.2. Edukacja	54
5.1.2. Education	54
5.1.3. Zasoby pracy	61
5.1.3. Labour resources	61
5.1.3.1. Pracujący	61
5.1.3.1. Employed persons	61
5.1.3.2. Bezrobocie rejestrowane	65
5.1.3.2. Registered unemployment	65
5.1.3.3. Aktywność ekonomiczna ludności	67
5.1.3.3. Economic activity of the population	67
5.2. Jakość życia	70
5.2. Quality of life	70
5.2.1. Zamożność mieszkańców	70
5.2.1. Inhabitants' wealth	70
5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	75
5.2.2. Social assistance and family support	75
5.2.3. Warunki mieszkaniowe	83
5.2.3. Housing conditions	83
5.2.4. Ochrona zdrowia	91
5.2.4. Health care	91
5.2.5. Kultura	97
5.2.5. Culture	97
5.2.6. Bezpieczeństwo na drogach	101
5.2.6. Road safety	101

	Str. Page
5.2.7. Społeczeństwo informacyjne	103
5.2.7. Information society	103
5.2.8. Aktywność społeczna	104
5.2.8. Social activity	104
6. Gospodarka	106
6. Economy	106
6.1. Produkt krajowy brutto	106
6.1. Gross domestic product	106
6.2. Przedsiębiorczość	110
6.2. Entrepreneurship	110
6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej	110
6.2.1. Entities of the national economy	110
6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	113
6.2.2. Research and development as well as innovation activity	113
6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	118
6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises	118
6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	120
6.2.4. Financial results of non-financial enterprises	120
6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	124
6.2.5. Investment outlays of enterprises	124
6.3. Produkcja i usługi	128
6.3. Production and services	128
6.3.1. Rolnictwo	128
6.3.1. Agriculture	128
6.3.2. Przemysł	132
6.3.2. Industry	132
6.3.3. Budownictwo	137
6.3.3. Construction	137
6.3.4. Rynek wewnętrzny	143
6.3.4. Internal market	143
6.3.5. Transport	145
6.3.5. Transport	145
6.3.6. Energia	152
6.3.6. Energy	152
7. Zarządzanie rozwojem	155
7. Development management	155
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	155
7.1. Revenue of local government units	155
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	158
7.2. Expenditure of local government units	158
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	161
7.3. Result of budgets of local government units	161
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	165
7.4. Projects co-financed by the European funds	165
7.5. Planowanie przestrzenne	169
7.5. Spatial planning	169
Aneks	175
Annex	175
8. Wybrane dane o województwie śląskim	180
8. Selected data on Śląskie Voivodship	180
9. Wybrane dane o Katowicach	184
9. Selected data on Katowice	184
10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatów	186
10. Selected data on cities with powiat status	186

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0) (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit. zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007. categories are presented in abbreviated form according to applicable Polish Classification of Activities 2007.
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. data revised.
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty złoty
szt. pcs	sztuka piece
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
t	tona tonne
dt	decytona deciton
mm	milimetr millimetre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km	kilometr kilometre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
m ³	metr sześcienny cubic metre

SYMBOLS. MAJOR ABBREVIATIONS

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
kw.	kwartał quarter
dm ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
ha	hektar hectare
r.	rok year
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
Lp. No.	liczba porządkowa number
nr (Nr) No.	numer number
poz.	pozycja position
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
Dz. U.	Dziennik Ustaw
°C	stopień Celsjusza centigrade
m.in. i.a.	między innymi among others
np. e.g	na przykład for example
tj. i.e	to jest that is
MW	megawat megawatt
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
TWh	terawatogodzina terawatt-hour
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NTS	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund
PIB NRI	Państwowy Instytut Badawczy National Research Institute
UE EU	Unia Europejska European Union
Agl.	Aglomeracja Agglomeration

Synteza

Powierzchnia w 2024 r.

użytki rolne	-1557 ha r/r
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	-58 ha r/r
grunty zabudowane i zurbanizowane	+1656 ha r/r

W ciągu roku wzrosła powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, a zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych, gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.

Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe w 2023 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	-1,1% r/r
zużycie wody na potrzeby przemysłu	-5,1% r/r
zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych	-0,3% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	-2,7% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	+0,5 p. proc. r/r

W relacji do 2022 r. zmniejszyło się zużycie wody zarówno na potrzeby przemysłu, jak i gospodarstw domowych. Zmalała ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Zwiększył się natomiast odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza w 2023 r.

emisja zanieczyszczeń powietrza:	
pyłowych	-13,7% r/r
gazowych (bez dwutlenku węgla)	-11,1% r/r
zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:	
pyłowe	99,8%
gazowe (bez dwutlenku węgla)	26,8%

Obniżyła się emisja zarówno zanieczyszczeń pyłowych powietrza, jak i zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla). Odsetek zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji utrzymał się na poziomie sprzed roku w przypadku zanieczyszczeń pyłowych, natomiast zmniejszył się w odniesieniu do zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Odpady przemysłowe i komunalne w 2023 r.

odpady przemysłowe wytworzone	+3,3% r/r
odpady komunalne zebrane	-1,3% r/r
udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie	+0,4 p. proc. r/r

Wzrosła ilość wytworzonych odpadów przemysłowych, a spadła ilość odpadów komunalnych. Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do odpadów ogółem był wyższy niż przed rokiem.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2023 r.

nakłady na środki trwałe służące:	
ochronie środowiska	+20,5% r/r
gospodarce wodnej	+2,2% r/r

Nakłady poniesione na środki trwałe służące ochronie środowiska oraz gospodarce wodnej były wyższe niż przed rokiem.

Ludność w 2024 r.

ubytek ludności	-0,7% r/r
przyrost naturalny na 1000 ludności	-6,05‰
ogólne saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-0,68‰

Rok 2024 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. W większym stopniu spowodowane było to przez ujemny przyrost naturalny niż ujemne saldo migracji.

Edukacja w roku szkolnym 2023/24

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	-2,2% r/r
uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	-4,6% r/r
uczniowie w szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży	+12,3% r/r
studenci w uczelniach	-0,7% r/r

W relacji do roku szkolnego 2022/23 odnotowano spadek liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym. Zwiększyła się liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ale spadła liczba uczniów uczęszczających do nich. Zwiększyła się zarówno liczba szkół, jak i liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych. Zmniejszyła się liczba studentów.

Zasoby pracy w 2024 r.

pracujący w końcu października	-0,5%
zarejestrowani bezrobotni	+0,2% r/r
wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale według BAEL	-0,5 p. proc. r/r
stopa bezrobocia w 4 kwartale według BAEL	-0,2 p. proc. r/r

Zmniejszyła liczba pracujących w gospodarce narodowej w porównaniu ze stanem z końca grudnia 2023 r. W stosunku do 2023 r. wzrosła liczba zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach pracy. Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w relacji do 4 kwartału 2023 r. zmniejszyła się liczba osób aktywnych zawodowo i bezrobotnych.

Zamożność mieszkańców w 2024 r.

przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów	-0,2% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta ZUS	+13,9% r/r
KRUS	+12,4% r/r

W ujęciu rocznym, zmniejszyła się liczba pobierających świadczenia emerytalno-rentowe, przy jednoczesnym wzroście przeciętnej miesięcznej emerytury i renty pobieranej zarówno z ZUS, jak i z KRUS.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2023 r.

beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	-2,4% r/r
wartość wypłacanych świadczeń: rodzinnych	+8,2% r/r
wychowawczych „Rodzina 500+”	-1,2% r/r
żłobki i kluby dziecięce	+4,1% r/r
dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych	-0,8% r/r

Obniżyła się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. W porównaniu z 2022 r. wzrosła kwota wydatków świadczeń rodzinnych, a spadła kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych. Wzrosła liczba żłobków i klubów dziecięcych, a spadła liczba przebywających w nich dzieci.

Warunki mieszkaniowe w 2023 r.

zasoby mieszkaniowe	+0,1% r/r
powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	31,4 m ²
zużycie w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca:	
wody z sieci wodociągowej	+0,3% r/r
gazu z sieci	-2,1% r/r

Poprawiły się warunki mieszkaniowe w stosunku do stanu sprzed roku. Wzrosła liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych, zwiększyła się ich przeciętna powierzchnia użytkowa.

Ochrona zdrowia w 2023 r.

ambulatoryjna opieka zdrowotna	
podmioty	+1,9% r/r
udzielone porady	+4,3% r/r
szpitale ogólne	
łóżka	-1,5% r/r
leczeni	+5,0% r/r

W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak również liczba udzielonych w nich porad. Szpitale ogólne dysponowały mniejszą liczbą łóżek. Wzrosła liczba hospitalizacji.

Kultura w 2024 r.

widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych	-1,3% r/r
zwiedzający muzea i wystawy	-10,6% r/r
zwiedzający galerie i salony sztuki	+8,8% r/r
widzowie w kinach stałych	-1,4% r/r

Zwiększyła się liczba zwiedzających galerie i salony sztuki, natomiast zmniejszyła się liczba zwiedzających muzea, widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz widzów w kinach.

Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.

wypadki drogowe	-5,4% r/r
ranni	-8,7% r/r
zabici	-1,6% r/r

W porównaniu z rokiem poprzednim spadła zarówno liczba wypadków drogowych oraz osób w nich poszkodowanych.

Społeczeństwo informacyjne w 2024 r.

gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu	96,3%
osoby w wieku 16–74 lata korzystające z usług administracji publicznej przez Internet	67,3%

Udział gospodarstw domowych posiadających w domu łącze internetowe systematycznie rośnie. W porównaniu z 2023 r. zmniejszył się odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej.

Produkt krajowy brutto w 2023 r.

produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	+8,1% r/r
produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (w PPS; UE27=100)	-2 p. proc. r/r

Według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto był wyższy niż w 2022 r. Pogorszyła się relacja PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej do średniej unijnej.

Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r.

podmioty gospodarki narodowej	+2,3% r/r
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	+2,1% r/r
spółki handlowe	+3,9% r/r
fundacje	+8,7% r/r
stowarzyszenia i organizacje społeczne	+2,6% r/r

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wzrosła w ujęciu rocznym. Rozwojowi przedsiębiorczości towarzyszył wzrost zarówno liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i spółek handlowych, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2023 r.

nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową	
ogółem	+16,5% r/r
na 1 mieszkańca	+17,3% r/r
personel wewnętrzny B+R	+4,8% r/r
wynalazki	+19,1% r/r
patenty	+13,4% r/r

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były wyższe niż w roku poprzednim.

W Urzędzie patentowym RP dokonano więcej zgłoszeń wynalazków niż przed rokiem oraz przyznano więcej patentów na wynalazki zgłoszone.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2024 r.

przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	93,8%
przedsiębiorstwa zatrudniające specjalistów ICT	24,4%

Z roku na rok coraz więcej przedsiębiorstw posiada dostęp do Internetu. W porównaniu z 2023 r. zwiększył się odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.

wskaźnik rentowności obrotu:	
brutto	-4,7 p. proc. r/r
netto	-4,1 p. proc. r/r

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw były niższe niż w 2023 r. Odnotowano spadek wyniku finansowego brutto i netto.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	-12,6% r/r
-------------------------------------	------------

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były niższe niż w 2023 r. Inwestorzy rozpoczęli realizację mniejszej ilości nowych inwestycji o mniejszej łącznej wartości kosztorysowej.

Rolnictwo w 2024 r.

bydło	+0,2% r/r
trzoda chlewna	+0,6% r/r
owce	+11,2% r/r
skup produktów rolnych:	
ziarno zbóż	-19,7% r/r
ziemniaki	-3,2% r/r
żywiec rzeźny	+2,2% r/r

W relacji do czerwca 2023 r. odnotowano wzrost pogłowia bydła, trzody chlewnej oraz owiec. Producenci dostarczyli do skupu mniej niż w 2023 r. ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkami zbożowymi, bez ziarna siewnego) i ziemniaków. Większa była podaż żywca rzeźnego oraz mleka krowiego.

Przemysł w 2023 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+1,2% r/r
wydajność pracy	+1,3% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu była wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem wzrosła wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Budownictwo w 2024 r.

produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące)	-5,2% r/r
produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	-12,0% r/r
mieszkania oddane do użytkowania	-7,7% r/r
wydajność pracy	-1,4% r/r

W porównaniu z 2023 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa, jak i produkcji budowlano-montażowej. Spadła wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego. Według wstępnych danych oddano do użytkowania mniej mieszkań niż w poprzednim roku.

Rynek wewnętrzny w 2024 r.

sprzedaż detaliczna	+5,0% r/r
sprzedaż hurtowa	
w przedsiębiorstwach:	
handlowych	+6,6% r/r
hurtowych	+6,4% r/r

Zarówno sprzedaż detaliczna, jak i sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych oraz hurtowych była wyższa niż rok wcześniej.

Transport w 2023 r.

przewozy pasażerów komunikacją miejską	+0,8% r/r
długość linii komunikacji miejskiej	+2,6% r/r
przewozy pasażerów w transporcie lotniczym	+27,0% r/r

Długość linii obsługiwanych przez komunikację miejską wzrosła. Wzrosła również liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej oraz transportu lotniczego.

Energia w 2023 r.

produkcja energii elektrycznej	-17,0% r/r
zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca	-1,9% r/r

W odniesieniu do 2022 r. odnotowano spadek produkcji energii elektrycznej. Spadło również zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

dochody ogółem	+5,8% r/r
dochody własne	+5,0% r/r
udział dochodów własnych w dochodach ogółem	53,4%

Dochody jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż uzyskane w 2022 r., obniżył się natomiast udział dochodów własnych w dochodach ogółem.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

wydatki ogółem	+7,2% r/r
wydatki inwestycyjne	+36,4% r/r

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż przed rokiem. Zwiększył się udział wydatków majątkowych, które niemal w całości zostały przeznaczone na inwestycje.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

relacja wyniku do dochodów ogółem	-5,7%
wskaźnik zadłużenia	24,7%

Wynik finansowy jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. był ujemny. Wskaźnik zadłużenia był wyższy niż w 2022 r.

Executive summary

Land area in 2024

agricultural land	-1557 ha y/y
forest land as well as woodland and shrubland	-58 ha y/y
built-up and urbanised areas	+1656 ha y/y

During the year, the area of built-up and urbanised areas has increased, whilst the area of agricultural land decreased along with the area of forest, woodland and scrubland.

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2023

water consumption for the needs of the national economy and population	-1.1% y/y
water consumption for the needs of industry	-5.1% y/y
water consumption for the needs of households	-0.3% y/y
industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged to water or land	-2.7% y/y
population connected to wastewater treatment plants	+0.5 pp. y/y

Compared to 2022, water consumption for the needs of the economy and the population has decreased. Also, the amount of industrial and municipal wastewater requiring to be treated has decreased. However, the proportion of the population connected to wastewater treatment plants has increased.

Pollution and protection of air in 2023

emission of air pollutants:	
particulates	-13.7% y/y
gaseous (excluding carbon dioxide)	-11.1% y/y
retained pollutants in pollutant reduction systems:	
particulates	99.8%
gaseous (excluding carbon dioxide)	26.8%

Emissions of both particulate air pollutants and gaseous pollutants (excluding carbon dioxide) have decreased. The percentage of pollutants retained in abatement equipment remained at the level of a year ago for particulate pollutants, while it decreased for gaseous pollutants (excluding CO₂).

Industrial and municipal waste in 2023

industrial waste generated	+3.3% y/y
municipal waste collected	-1.3% y/y
share of municipal waste collected separately	+0.4 pp. y/y

The amount of industrial waste generated has increased, while the amount of municipal waste fell. The share of selectively collected waste in relation to total waste was higher than in the previous year.

Economic aspects of environmental protection in 2023

outlays on fixed assets for:	
environmental protection	+20.5% y/y
water management	+2.2% y/y

Expenditure on fixed assets for environmental protection and water management has been higher than in the previous year.

Population in 2024

population decrease	-0.7% y/y
natural increase per 1,000 population	-6.05‰
total net migration for permanent residence per 1,000 population	-0.68‰

2024 was another year in which the population declined compared to the previous year. This was due to a negative birth rate rather than a negative migration balance.

Education in the 2023/2024 school year

children in pre-primary establishment	-2.2% y/y
pupils in primary schools for children and youth	-4.6% y/y
students in post-primary schools for children and youth	+12.3% y/y
students at higher education institutions	-0.7% y/y

In relation to 2022/23, there was a decrease in the number of children attending pre-school education. The number of primary schools for children and young people has increased, but the number of pupils attending them has decreased. In secondary education, both the number of schools and the number of pupils have increased. The number of students has decreased.

Labour resources in 2024

employed at the end of October	-0.5% y/y
registered unemployed persons rate	+0.2% y/y
activity rate by LFS in the fourth quarter	-0.5 pp. y/y
unemployment rate by LFS in the fourth quarter	-0.2 pp. y/y

The number of persons employed in the national economy has decreased compared to the end of December 2023. In relation to 2023, there has been an increase in the number of unemployed persons registered in labour offices. According to the results of the Labour Force Survey (LFS), the number of economically active and unemployed persons has decreased compared to Q4 2023.

Inhabitants' wealth in 2024

average monthly number of old-age and disability pensioners	-0.2% y/y
average monthly pensions	
Social Insurance Institution	+13.9% y/y
Agricultural Social Insurance Fund	+12.4% y/y

On a yearly basis, the number of old-age pension and disability pension beneficiaries has decreased, while the average monthly old-age pension and disability pension paid by both ZUS and KRUS has increased.

Social assistance and family support in 2023

beneficiaries of social assistance at domicile	-2.4% y/y
value of benefits paid:	+8.2% y/y
family benefits	-1.2% y/y
child-raising benefit „Family 500 plus“	
nurseries and children's clubs	+4.1% y/y
childrens in nurseries and children's clubs	-0.8% y/y

The number of people receiving community social assistance decreased. Compared to 2022, the amount of expenditures of family benefits has increased and the amount of child-raising benefits paid has decreased. The number of nurseries and children's clubs, increased, while the number of children in them decreased.

Housing conditions in 2023

dwellings stocks	+0.1% y/y
useful floor of a dwelling per person	31.4 m ²
consumption in households per capita:	
of water from water supply system	+0.3% y/y
of gas from gas supply system	-2.1% y/y

Compared with a previous year, housing conditions have improved. The number of dwellings in the dwelling stock has increased, their average floor area has increased.

Health care in 2023

out-patient health care	
entities	+1.9% y/y
consultations provided	+4.3% y/y
general hospitals	
beds	-1.5% y/y
treated	+5.0% y/y

Compared with 2022, the number of outpatient healthcare facilities has increased, as has the number of consultations. General hospitals had fewer beds. The number of hospitalisations increased

Culture in 2024

audience in theatres and music venues	-1.3% y/y
museum and exhibitions visitors	-10.6% y/y
art galleries and salons visitors	+8.8% y/y
audience in indoor cinemas	-1.4% y/y

The number of visitors to art galleries and salons increased, while the number of visitors to museums, theatres music venues and cinemas decreased.

Road safety in 2024

road accidents	-5.4% y/y
injured	-8.7% y/y
fatalities	-1.6% y/y

There was a year-on-year reduction in both the number of road traffic accidents and the number of related injuries and fatalities.

Information society in 2024

households with Internet access	96.3%
persons aged 16–74 using public administration services via the Internet	67.3%

The proportion of households with an internet connection at home is steadily increasing. Compared to 2023, the proportion of people using government services has decreased.

Gross domestic product in 2023

gross domestic product (current prices)	+8.1% y/y
gross domestic product per capita (in PPS; UE27=100)	-2 pp. y/y

According to a preliminary estimate, gross domestic product was higher than in 2022. The ratio of GDP per capita at purchasing power parity to the EU average has worsened.

Entities of the national economy in 2024

entities of the national economy	+2.3% y/y
natural persons running a business	+2.1% y/y
commercial companies	+3.9% y/y
foundations	+8.7% y/y
associations and social organizations	+2.6% y/y

The number of national economy entities entered in the REGON register increased on an annual basis. The development of entrepreneurship was followed by an increase in the number of both natural persons engaged in business activities and commercial companies, foundations and associations.

Research and development and innovation activity in 2023

internal expenditure on research and development	
total	+16.5% y/y
per capita	+17.3% y/y
internal R&D personnel	+4.8% y/y
inventions	+19,1 r/r
patents	+13,4% r/r

Internal expenditure on R&D was higher than in the previous year. More applications for inventions were filed with the Patent Office of the Republic of Poland than in the previous year, and more patents were granted for the submitted inventions.

Using information and communication technologies in enterprises in 2024

enterprises with broadband Internet access	93,8%
companies employing ICT specialists	24.4%

More and more enterprises have access to the internet each year. Compared to 2023, the percentage of enterprises with broadband internet access has increased.

Financial results of non-financial enterprises in 2024

turnover profitability rate:	
gross	-4.7 pp. y/y
net	-4.1 pp. y/y

The financial performance of the companies surveyed was lower than in 2023. The gross and net financial results declined.

Investment outlays of non-financial enterprises in 2024

investment outlays (current prices)	-12.6% y/y
-------------------------------------	------------

The investment outlays of the companies surveyed was lower than in 2023. Investors started fewer new investments with a lower total estimated value.

Agriculture in 2024

cattle	+0.2% y/y
pigs	+0.6% y/y
sheep	+11.2% y/y
purchase of agricultural products	
cereal grains	-19.7% y/y
potatoes	-3.2% y/y
slaughter livestock	+2.2% y/y

In relation to June 2023, there was an increase in cattle, pigs and sheep. Producers supplied less basic consumer and fodder cereals (including mixtures of cereals, excluding seed cereals) and potatoes. There was an increase in the supply of slaughter livestock and cow's milk.

Industry in 2023

sold production of industry (constant prices)	+1.2% y/y
labour productivity	+1.3% y/y

Sold production of industry (at constant prices) was higher than a year before labour productivity, measured as output sold per person employed, has increased.

Construction in 2024

sold production of construction (current prices)	-5.2% y/y
construction and assembly production (current prices)	-12.0% y/y
dwellings completed	-7.7% y/y
labour productivity	-1.4% y/y

Compared with 2023, there has been a decline in construction output sold and in construction and assembly production. Labour productivity, measured as the value of output sold per person employed, has fallen. According to preliminary data, fewer dwellings were completed than in the previous year.

Internal market in 2024

retail	+5.0% y/y
wholesale in enterprises:	
retail	+6.6% y/y
wholesale	+6.4% y/y

Both retail and wholesale sales increased compared to the previous year.

Transport in 2023

transport of passengers by urban transport	+0.8% y/y
length of public transport routes	+2.6% y/y
transport of passengers by air transport	+27.0% y/y

The length of routes covered by public transport has increased. There has also been an increase in the number of people using public transport and air travel.

Energy in 2023

production of electricity	-17.0% y/y
consumption of electricity per capita	-1.9% y/y

In relation to 2022 there has been a decline in electricity generation. Household electricity consumption has also declined.

Revenue of local government units in 2023

total revenue	+5.8% y/y
own revenue	+5.0% y/y
share of own revenues in the total revenues	53.4%

The revenues of the local governments were higher than the revenues received in 2022, while the share of own revenues in the total revenues decreased.

Expenditure of local government units in 2023

total expenditure	+7.2% y/y
investment expenditure	+36.4% y/y

Local government expenditure was higher than in the previous year. There was an increase in the proportion of expenditure on real estate, almost all of which was for investment.

Result of budgets of local government units in 2023

ratio of result to total income	-5.7%
debt ratio	24.7%

The financial result of local government units in 2023 was negative. The debt ratio was higher than in 2022.

Rozdział 1. Województwo na tle kraju

Chapter 1. Voivodship comparison with the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Śląskie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and managemet in total area in 2023 (as of 31 December) in %	0,2	0,4
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2023 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2023 in hm ³	7921,3	377,5
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2023 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2023 in hm ³	2124,7	406,1
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2023 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated in 2023 in dam ³	1390700	156391
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w tonach/rok: Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2023 in tonnes/year:		
gazowych gases	172771340	26956329
pyłowych particulates	15994	3051
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Total of legal protected area in total area in 2023 (as of 31 December) in %	32,2	21,1
Lesistość w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Forest cover in 2023 (as of 31 December) in %	29,6	32,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2024 (as of 31 December)	119	348
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. Natural increase per 1,000 population in 2024	-4,2	-6,0
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2024	0,2	-0,7
Przeciętne trwanie życia w 2023 r. (w latach): Life expectancy in 2023 (in years):		
mężczyźni males	74,7	74,3
kobiety females	82,0	81,1
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/24 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1000 children aged 3–6 in 2023/24 school year	961	978

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, in pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and points, including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Śląskie
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 2024 r. w % (przeciętne w roku) Employment rate by LFS ^a in 2024 in % (annual averages)	56,8	54,6
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w 2024 r. w % (przeciętne w roku) Activity rate by LFS ^a in 2024 in % (annual averages)	58,5	55,9
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w 2024 r. w % (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS ^a in 2024 in % (annual averages)	2,9	2,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per job offer in 2024 (as of 31 December)	21	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2024 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in 2024 in PLN	8265,92	8418,51
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. w zł Average monthly gross old-age pension and disability pension paid from non-agricultural social security system in 2024 in PLN	3735,81	4366,86
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2023 in PLN	2678,30	2892,04
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2023 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2023 in %	14,0	7,6
Współczynnik Giniego w 2023 r. w % Gini coefficient in 2023 in %	27,0	22,4
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2023 in %	3,4	2,3
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2023 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2023 in thousand PLN	3708389	310721
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)	195	190
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2023 (as of 31 December)	1413	1448
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personnel per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December):		
lekarze doctors	37,6	38,3
pielęgniarki nurses	57,4	60,9
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	42,8	49,4
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca ^c w 2023 r. w zł Gross domestic product (current prices) per capita ^c in 2023 in PLN	90396	93566

a Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Wstępny szacunek.

a The survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Śląskie
Podmioty gospodarki narodowej ^a na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy ^a per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	1415	1271
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	24	13
Personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2023 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^b in 2023	9,4	6,8
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2024 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^c in 2024 in %	77,3	76,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2024 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2024 in %	95,7	99,9
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2024 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2024 (previous year=100; current prices)	93,3	87,4
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ^d w 2024 r. w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^d in 2024 in heads	43,0	35,8
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych ^d w 2024 r. w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land ^d in 2024 in heads	62,0	43,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^e w 2024 r. w zł Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^e in 2024 in PLN	851725	734875
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^e w 2024 r. w zł Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^e in 2024 in PLN	977059	898745
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2024	5,3	4,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Public roads with hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area in 2023 (as of 31 December) in km	101,9	178,2
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Length of railway lines operated per 100 km ² of total area in 2023 (as of 31 December) in km	6,3	15,3
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2023 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2023 in %	27,4	11,8

a Bez podmiotów dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności – dane średnioroczne. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2024 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

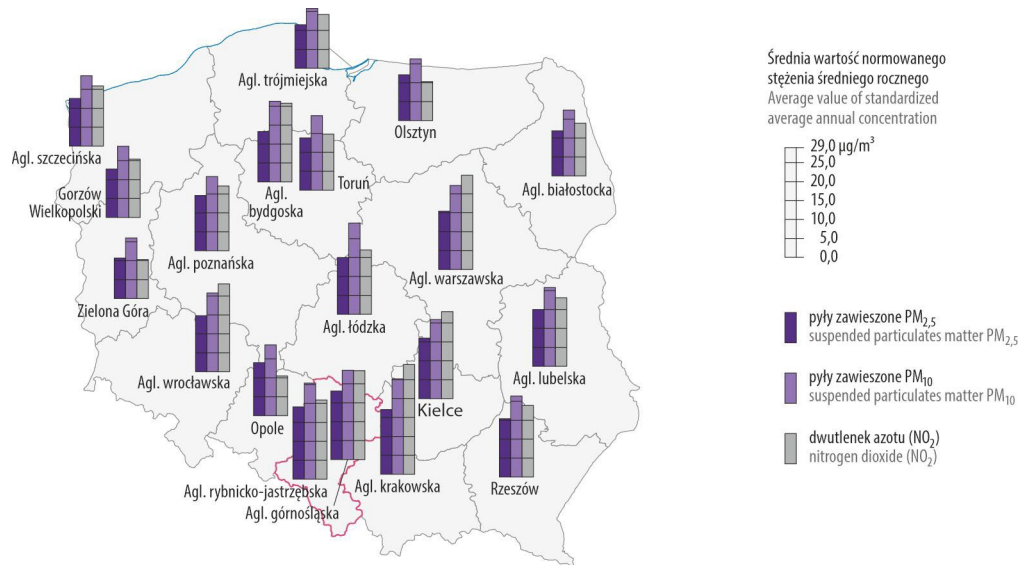
a Excluding entities for which the information about business address does not exist in the REGON register. b Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. d The data on agricultural land as of June 1, 2023 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2024. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw

Chapter 2. Voivodship comparison with other voivodships

Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ oraz NO₂ w 2023 r.

Map 1. Concentration of suspended particulate matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2023

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2023 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2023

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.

Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2024

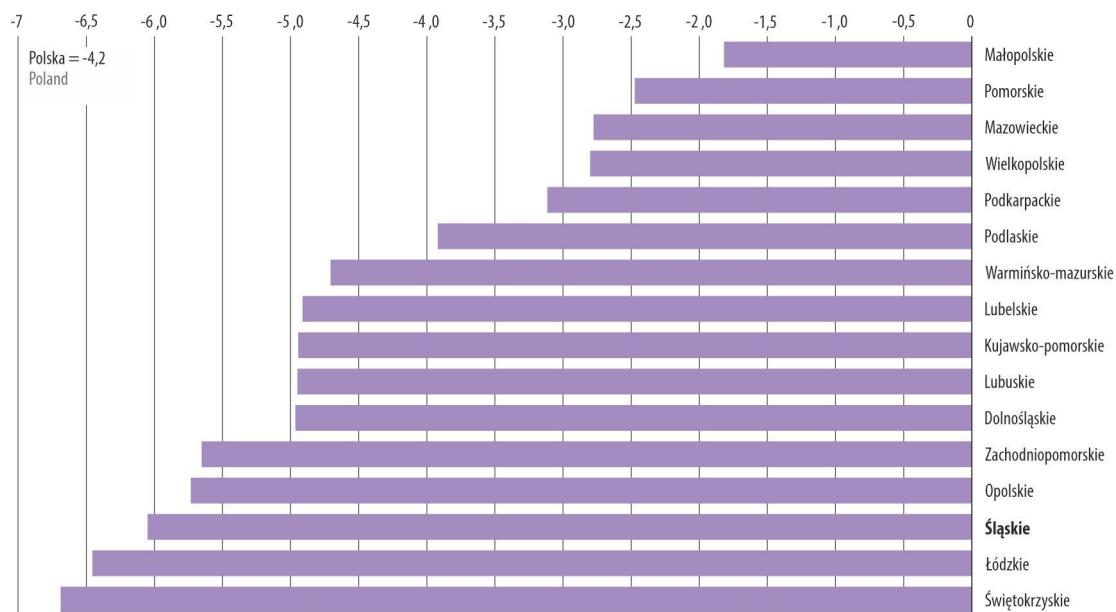
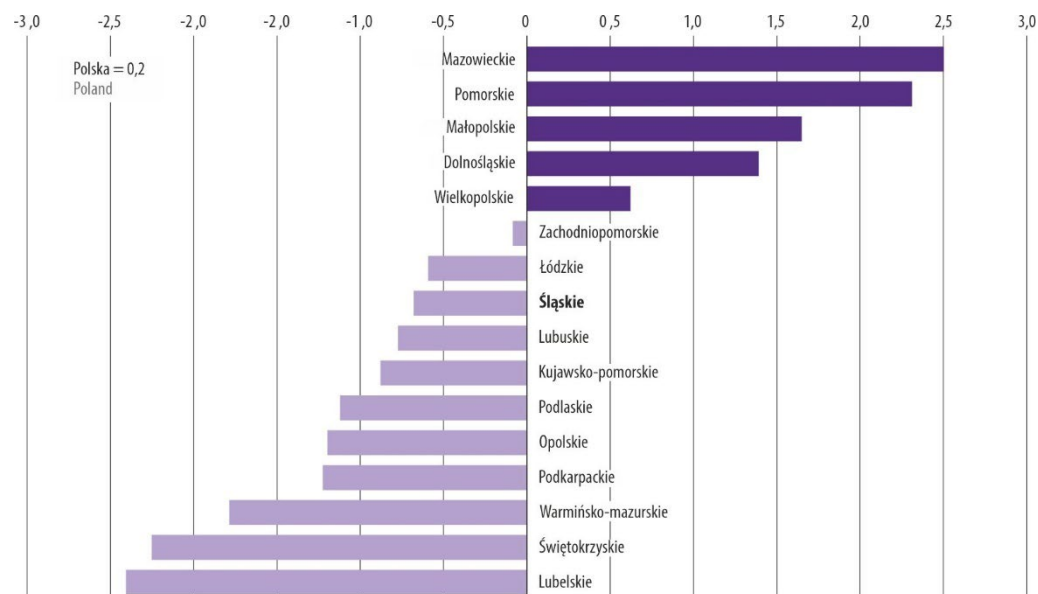
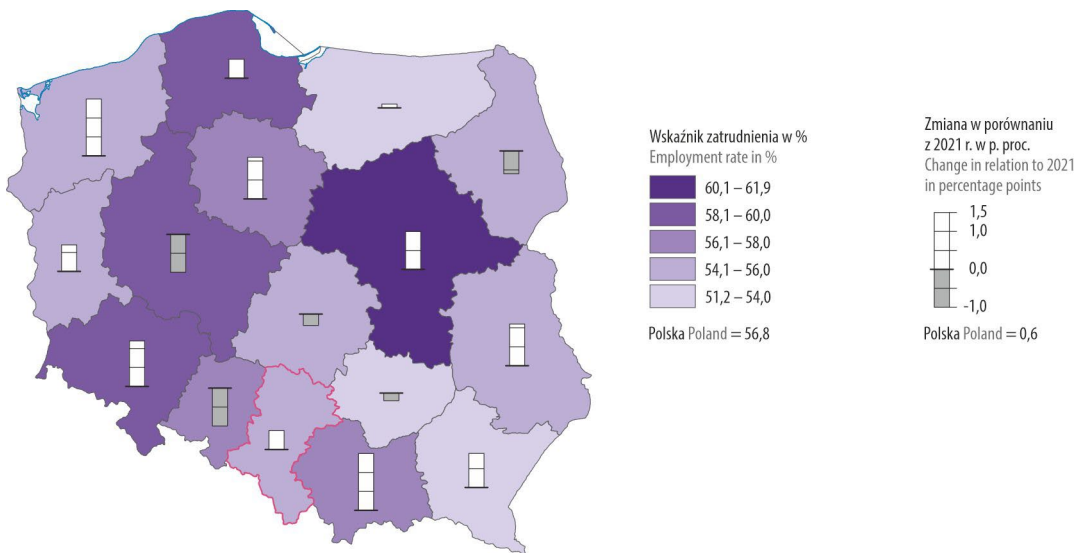
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2024

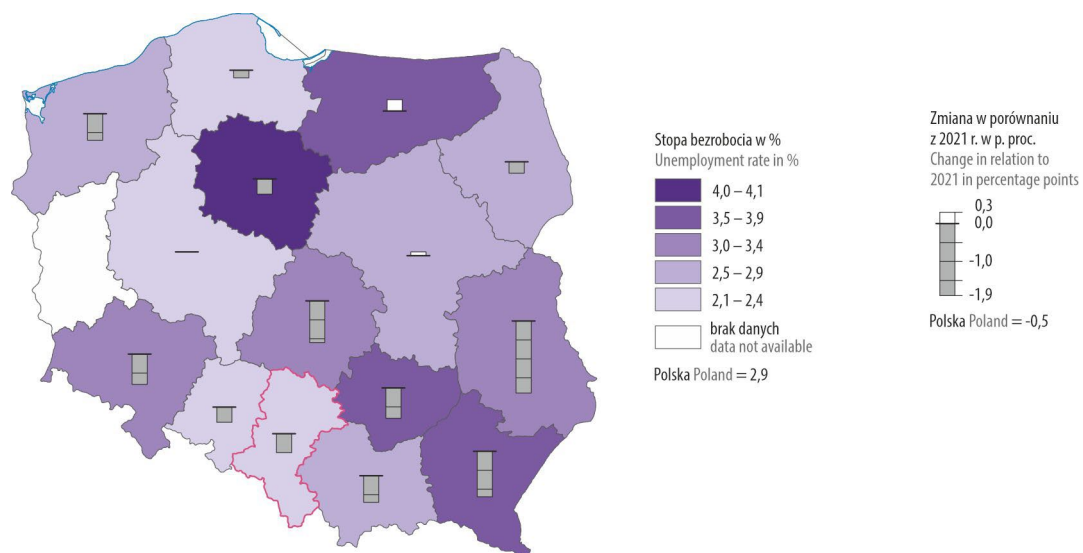
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)

Map 2. Employment rate by LFS in 2024 (annual averages)

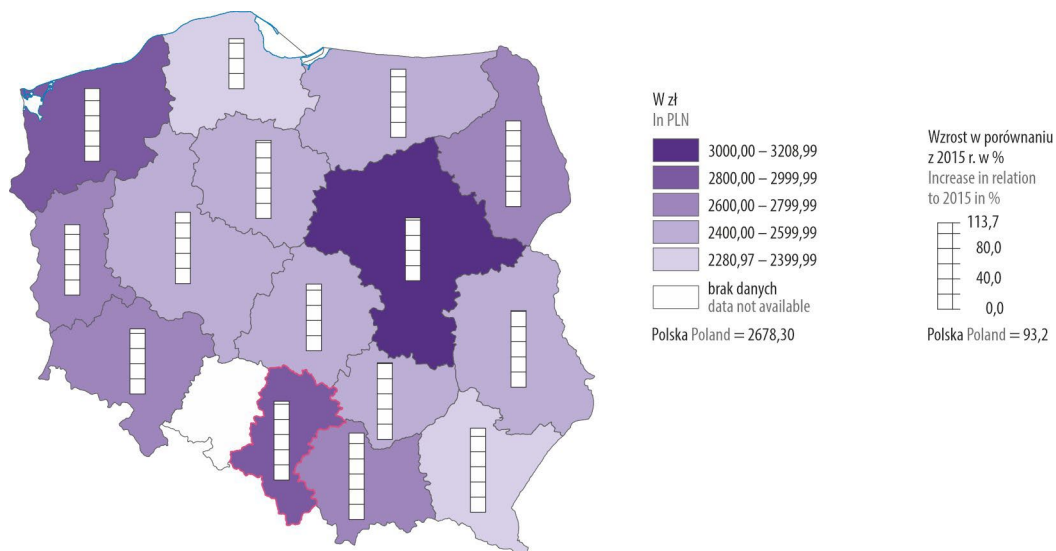
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)

Map 3. Unemployment rate by LFS in 2024 (annual averages)

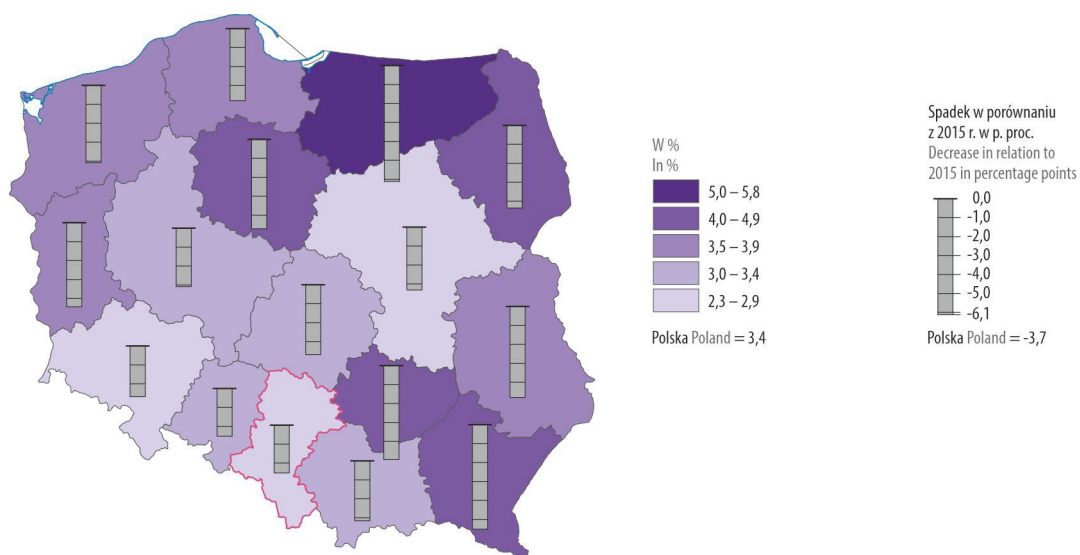
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.

Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2023

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.

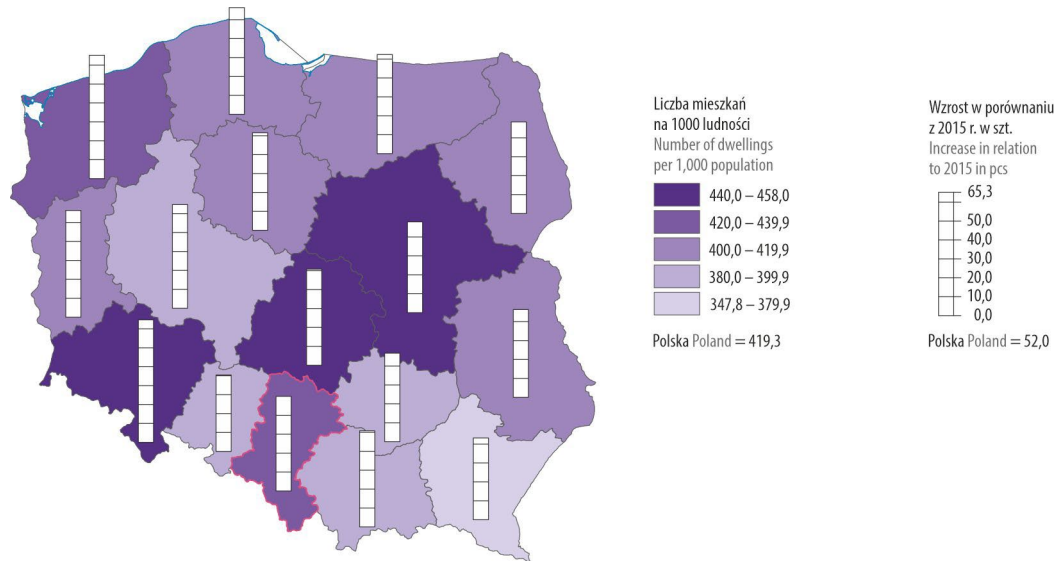
Map 5. Community social assistance beneficiaries as percentage of total population in 2023

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

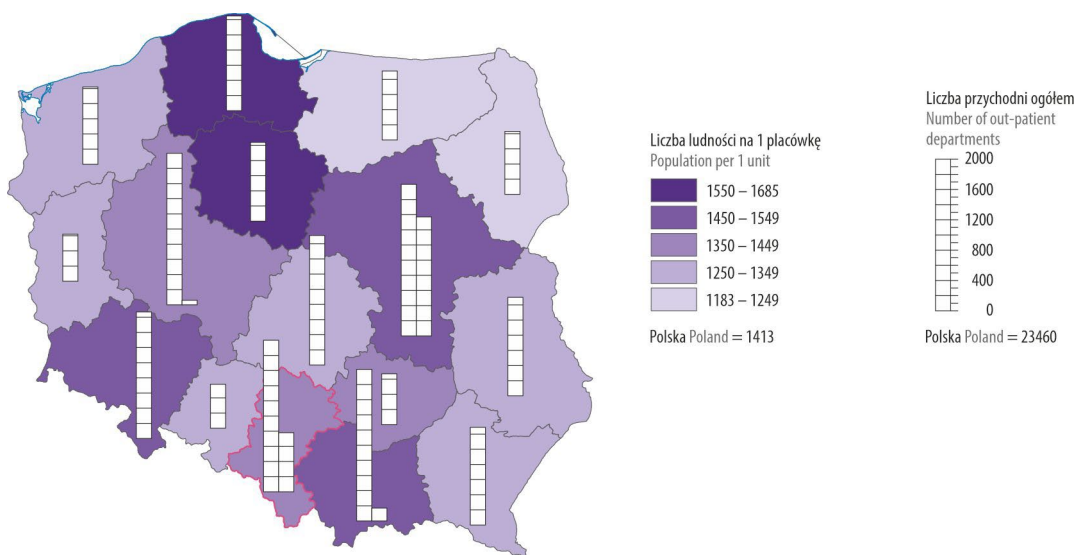
Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2023
As of 31 December

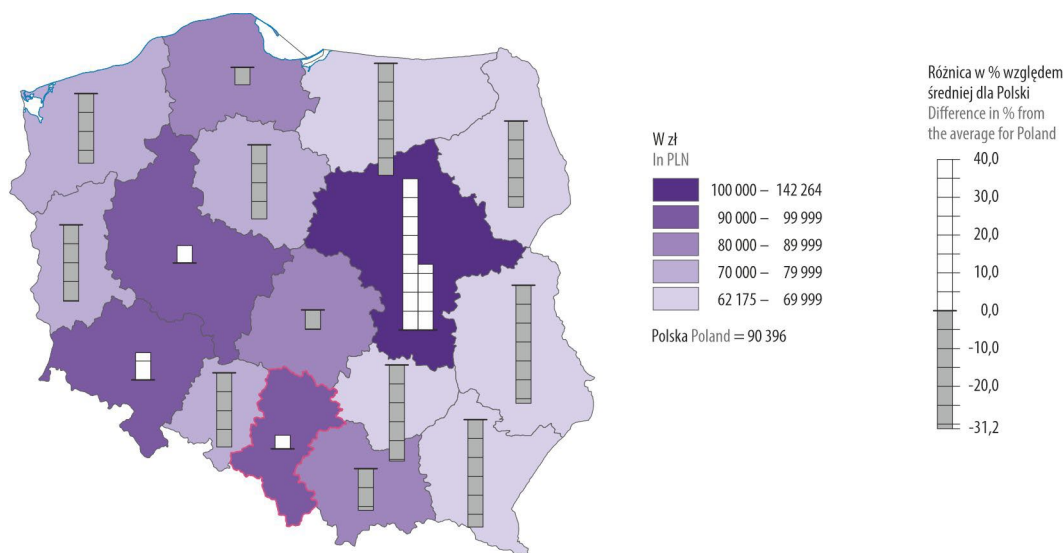

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 7. Outpatient health care units in 2023
As of 31 December

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2023 (current prices)

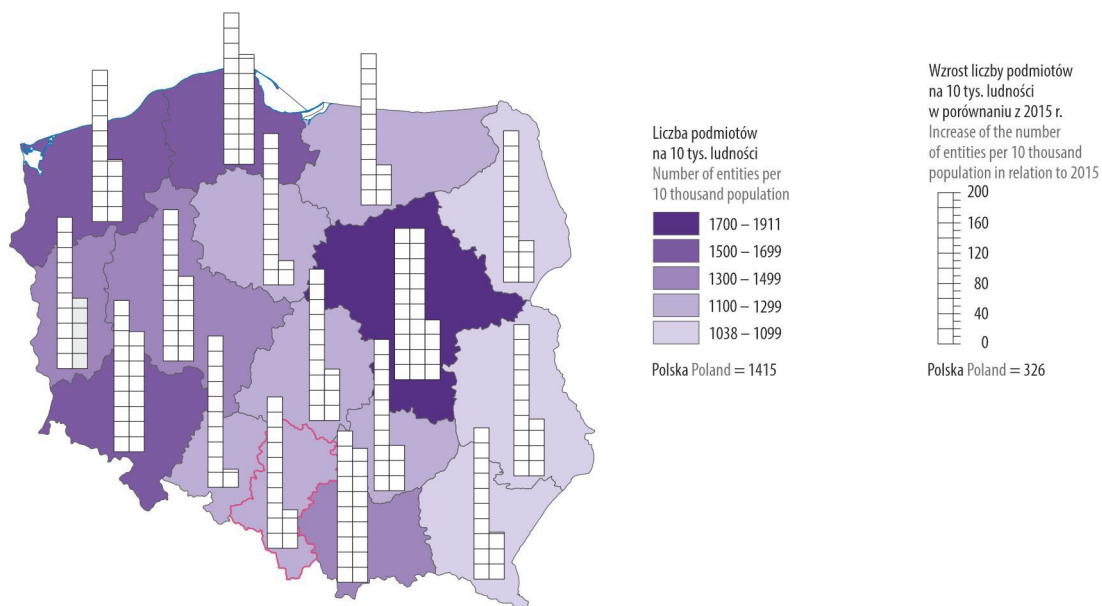
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024

As of 31 December

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2024

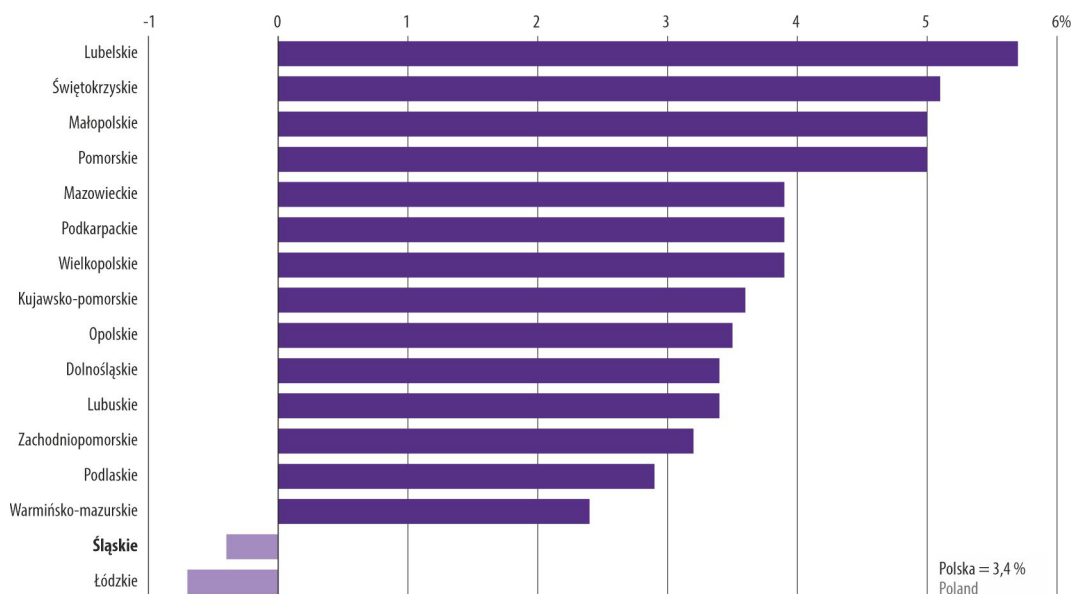
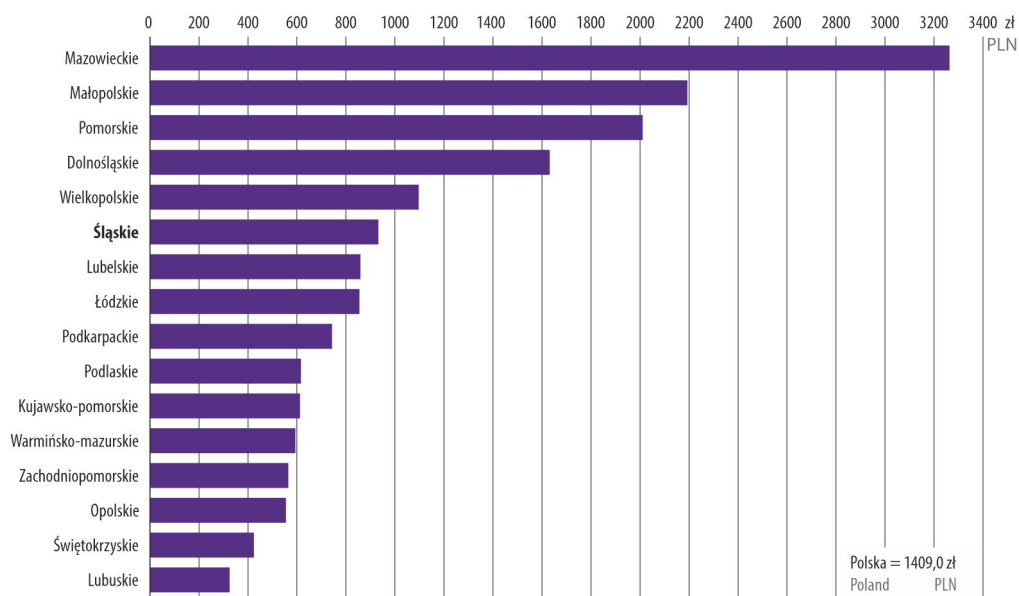
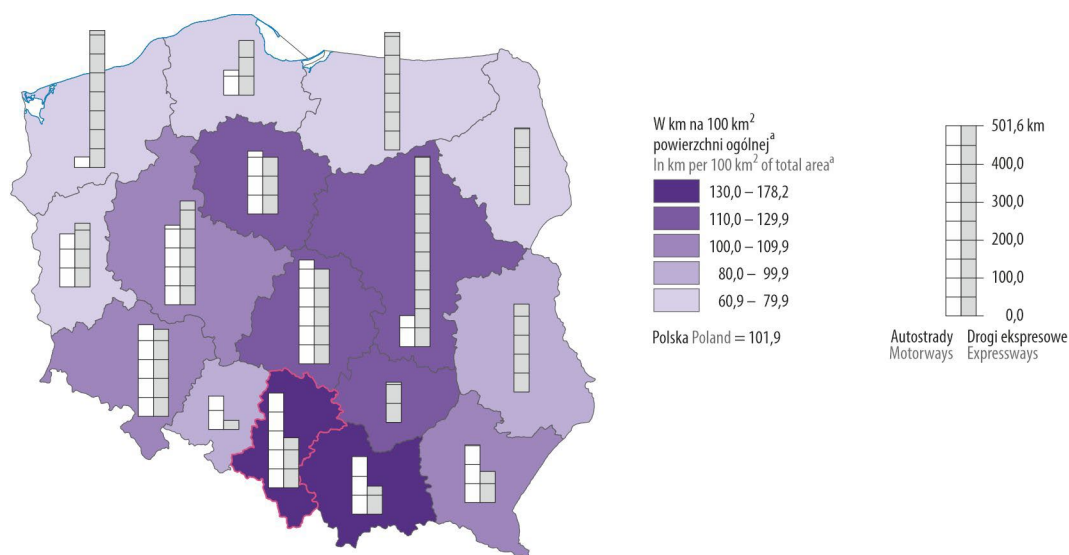
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2023 (current prices)

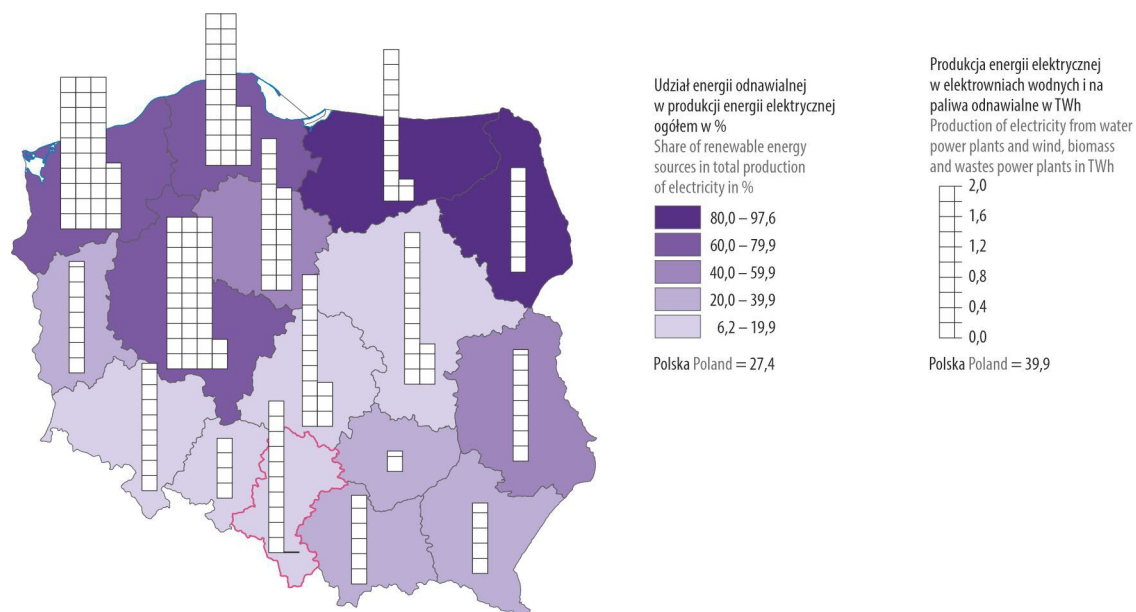

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2023 r.Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2023

a We wskaźniku uwzględniona jest całkowita powierzchnia jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
a The indicator takes into account the total area of the territorial units, including the area of internal waters.

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.

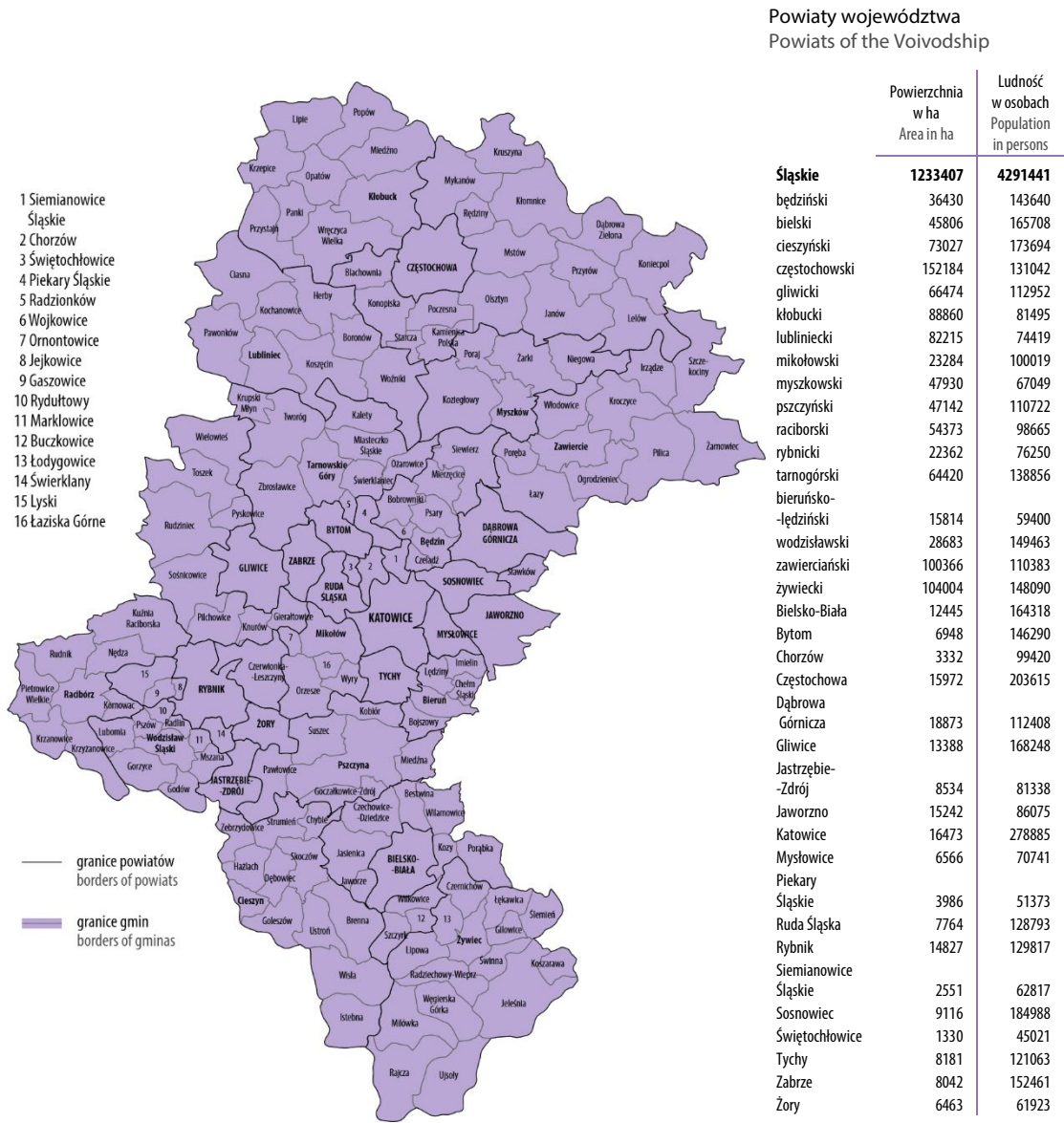
Map 11. Energy from renewable sources in 2023

Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Chapter 3. Area and territorial division of the voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa śląskiego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 12. Administrative division of Śląskie Voivodship in 2024
As of 31 December

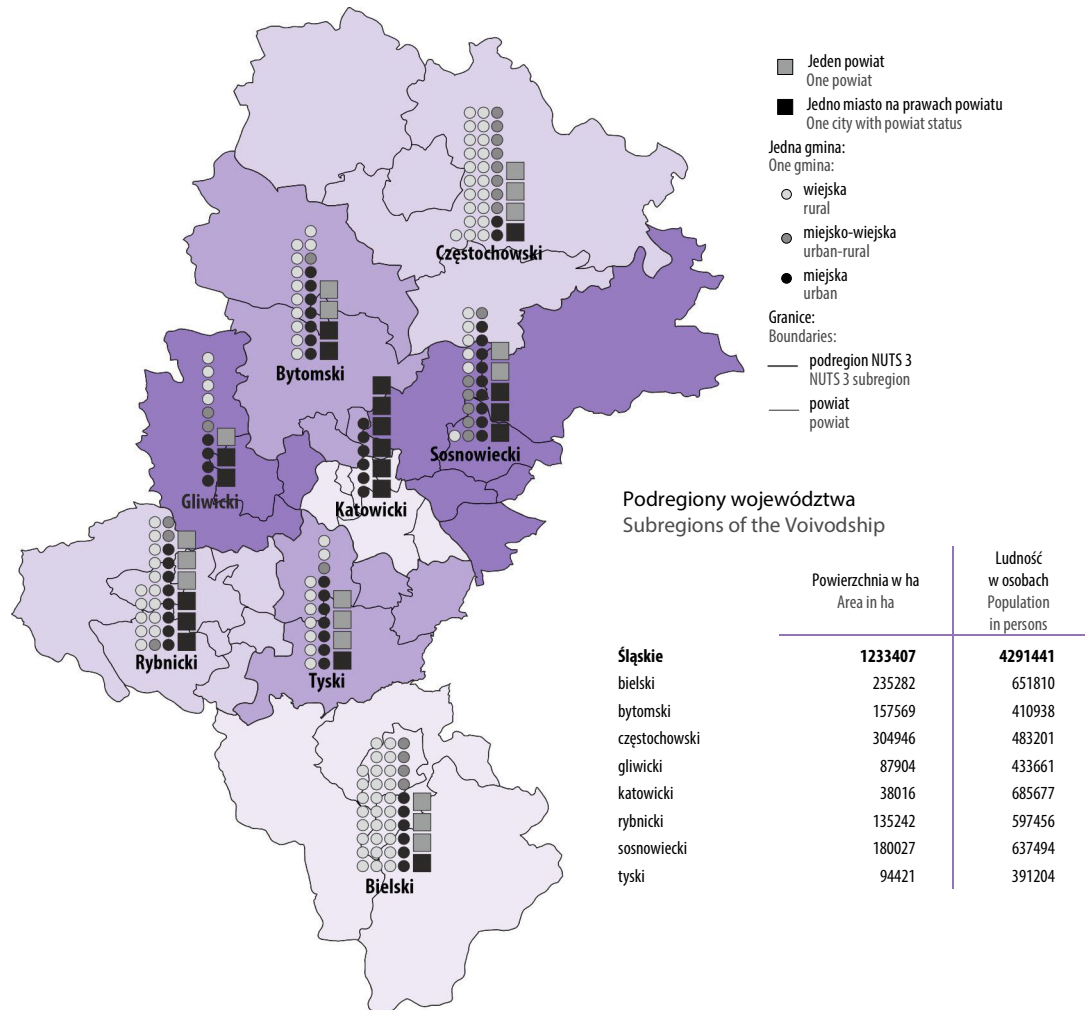

Według stanu na 1 stycznia 2025 r. województwo śląskie zajmowało powierzchnię 12334 km², co stanowiło 3,9% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r.) mieszkało 4291,4 tys. ludności, tj. 11,4% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 348 osób (pierwsza lokata w kraju). W miastach mieszkało 75,7% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa śląskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Śląskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024
As of 31 December

Rozdział 4. Środowisko

Chapter 4. Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

W skali roku odnotowano wzrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych przy jednoczesnym spadku powierzchni użytków rolnych. W porównaniu z 2022 r. wzrosła powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji.

Województwo śląskie położone jest w południowej części Polski. Od wschodu sąsiaduje z województwem małopolskim, od zachodu z opolskim, od północy ze świętokrzyskim i łódzkim, zaś od południa graniczy z Czechami i Słowacją.

Według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r. powierzchnia geodezyjna województwa wynosiła 1233,4 tys. ha, co stanowiło 3,9% powierzchni Polski. Struktura gruntów według kierunków wykorzystania przedstawiała się następująco: użytki rolne – 49,8%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 33,3%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 13,9%, grunty pod wodami - 1,6%; nieużytki oraz tereny różne – 1,4%.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia

Table 2. Geodetic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Powierzchnia ogólna Total area	1233309	1233309	1233407	1233407	3,9
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	628296	622981 ^a	615304 ^a	613747 ^a	3,3
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and scrubland	412571	410684	410929	410871	4,3
Grunty pod wodami powierzchniowymi Lands under surface waters	18366	18935	19569	19664	2,5
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	154129	162206 ^b	169666 ^b	171322 ^b	9,2
Nieużytki Wasteland	14218	13096	12721	12549	2,7

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "Forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including land designated for the public roads and railways. Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W skali roku powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zwiększyła się o 1656 ha, w tym terenów mieszkaniowych – o 753 ha, terenów przemysłowych – o 401 ha. Powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 1557 ha, w tym gruntów ornych – o 1285 ha.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

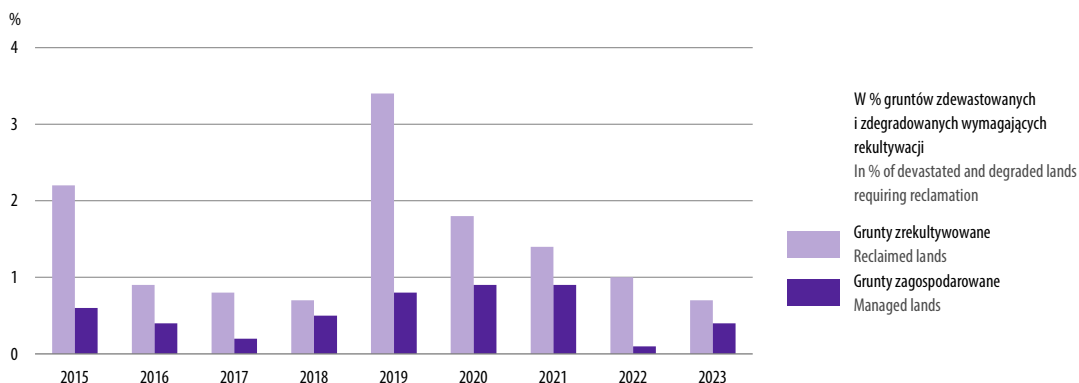
W końcu 2023 r. w województwie odnotowano 5247 ha gruntów wymagających rekultywacji – z czego 3632 ha (tj. 69,2%) przypadało na grunty zdewastowane, a 1615 ha (tj. 30,8%) na grunty zdegradowane. Stanowiło to 8,7% wszystkich takich gruntów w Polsce.

W porównaniu z 2022 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych zwiększyła się odpowiednio o 15 ha (o 0,4%) i 166 ha (o 11,5%).

Dominującym czynnikiem wpływającym na powstawanie gruntów zdewastowanych i zdegradowanych była, podobnie jak w poprzednich latach, działalność jednostek w zakresie górnictwa i kopalnictwa surowców energetycznych oraz innych niż energetyczne. Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych na skutek tej działalności wyniosła 4812 ha (91,7%) i w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 181 ha.

W 2023 r. rekultywacji i zagospodarowaniu poddano 1,0% (tj. 55 ha) znajdujących się tu zdewastowanych i zdegradowanych gruntów, w tym 37 ha na cele rolnicze, a 7 ha na cele leśne.

Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane
Chart 6. Land reclaimed and managed

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r. było mniejsze niż przed rokiem. Zmniejszyła się również ilość ścieków komunalnych i przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi w odniesieniu do 2022 r. Wzrósł odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.

W 2023 r. w województwie zużyto 377,5 hm³ wody, tj. o 4,1 hm³ (o 1,1%) mniej niż rok wcześniej. Stanowiło to 4,8% zużycia krajowego. Najwięcej, bo 47,9% ogólnego zużycia wody przypadało na eksploatację sieci wodociągowej, w tym 36,1% na gospodarstwa domowe (w Polsce odpowiednio: 21,1% i 16,4%). Do celów przemysłowych wykorzystano 26,2% wody (w Polsce 68,3%), a 25,9% na potrzeby związane z napełnianiem i uzupełnianiem stawów rybnych (w Polsce 10,5%).

Wykorzystywana w przemyśle woda pochodziła z kilku źródeł, m.in. 38,8 hm³ pozyskano z wód powierzchniowych (45,0 hm³ w 2022 r.), 18,7 hm³ z wód podziemnych (19,8 hm³ w 2022 r.), a 44,0 hm³ wody pochodziło z zakupu (45,7 hm³ w 2022 r.).

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa w 2023 r. wyniosły 971,9 hm³, co stanowiło 5,1% zasobów takich wód w kraju.

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku
Table 3. Water consumption by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w hm ³ in hm ³				Polska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	377,9	362,3	381,6	377,5	4,8
w tym: of which:					
Przemysł Industry	119,8	100,7	104,1	98,7	1,8
Rybacktwo ^b Fishing ^b	63,1	81,2	96,1	97,9	11,7
Gospodarstwa domowe Households	135,9	140,8	136,6	136,3	10,5

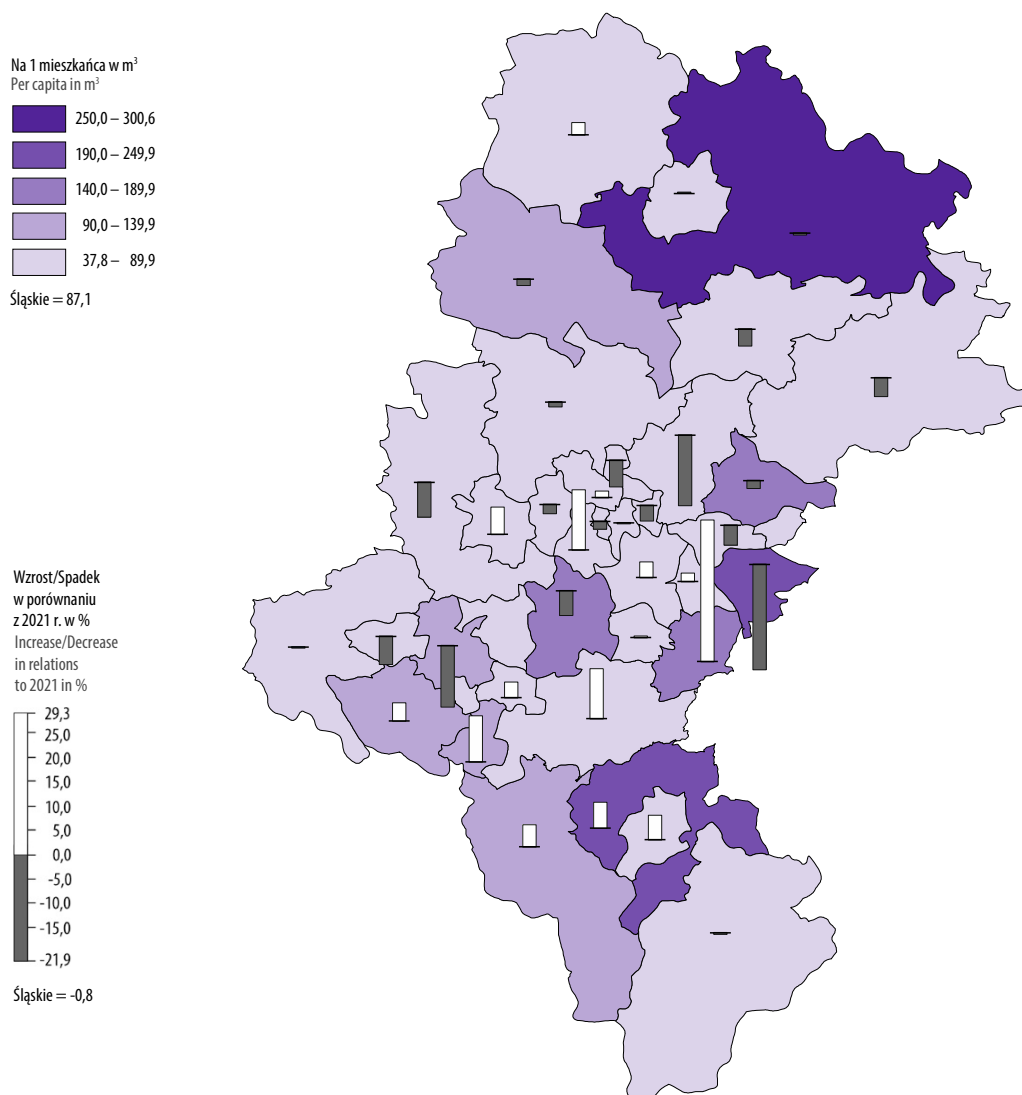
a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.

a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and refilling fish ponds.

W 2023 r. przeciętne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 87,1 m³ (87,5 m³ w 2022 r.), w kraju - 210,1 m³.

Największe zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca było w powiecie częstochowskim (300,6 m³), następnie w Jaworznie (197,3 m³) i powiecie bielskim (191,0 m³). W przypadku powiatu bielskiego i częstochowskiego wysoki poziom zużycia wody wynikał z wykorzystania jej do celów związanych z rybactwem, zaś w przypadku Jaworzna z potrzeb przemysłu. Najmniejsze zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano natomiast w powiecie żywieckim (37,8 m³), następnie w Piekarach Śląskich (38,0 m³) oraz w Chorzowie (39,9 m³).

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r.
 Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2023

Woda zużyta przez zakłady produkcyjne i ludność wraca do środowiska w postaci ścieków, które są główną przyczyną zanieczyszczenia i degradacji zasobów wodnych. W 2023 r. do wód lub ziemi odprowadzono 407,8 hm³ ścieków (419,5 hm³ rok wcześniej). Bezpośrednio z zakładów pracy, łącznie z wodami chłodniczymi, wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także zanieczyszczonymi wodami opadowymi, odprowadzono 250,4 hm³ ścieków, natomiast siecią kanalizacyjną – 157,5 hm³ ścieków.

Łączna ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi w 2023 r. wyniosła 406,1 hm³ (wobec 417,4 hm³ rok wcześniej), z tego 318,9 hm³ (78,5%) ścieków zostało oczyszczonych, a 87,2 hm³ (21,5%) odprowadzono bez oczyszczenia.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	352	332	325	324
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	149305	156660	157003	157496
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	217952	237462	260420	248603
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	80,2	81,1	83,1	83,6

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

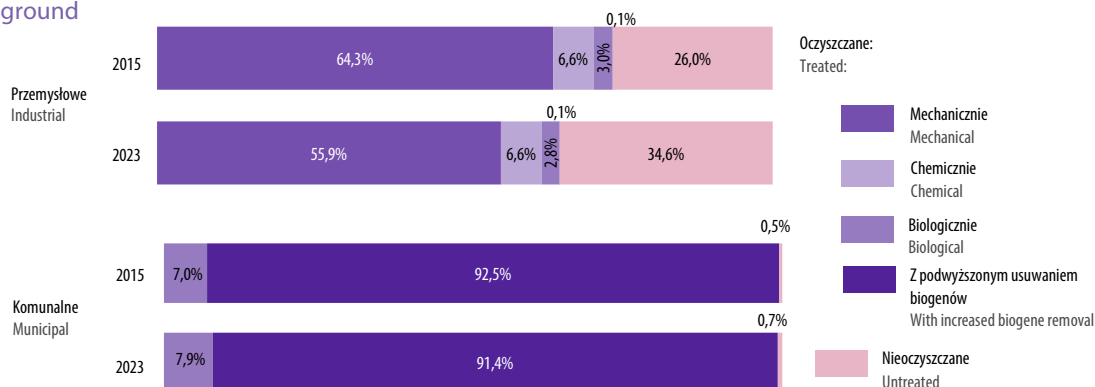
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W 2023 r. na terenie województwa działały łącznie 324 oczyszczalnie przemysłowe i komunalne (7,9% wszystkich oczyszczalni w kraju). Ścieki komunalne oczyszczane były w 202 oczyszczalniach komunalnych o łącznej przepustowości projektowej 1264,2 dam³ na dobę, z tego w 113 biologicznych i w 89 z podwyższonym usuwaniem biogenów. Natomiast ścieki przemysłowe oczyszczano w 122 oczyszczalniach o łącznej przepustowości projektowej 775,2 dam³ na dobę, tj. w 51 oczyszczalniach mechanicznych, 24 chemicznych, 45 biologicznych oraz w 2 oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 7. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi

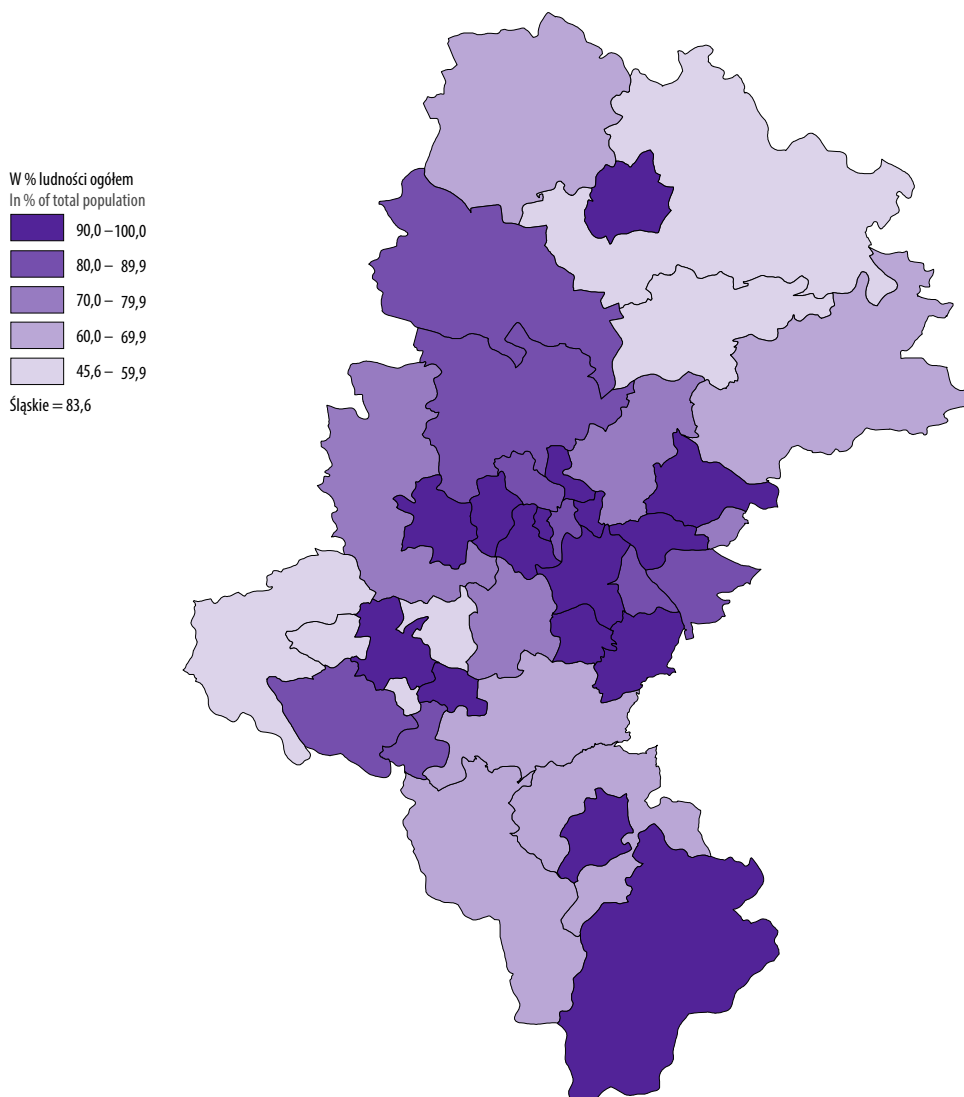
Chart 7. Structure of industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w odniesieniu do ogólnej liczby ludności województwa w 2023 r. wyniósł 83,6% (w kraju 75,9%) i był wyższy niż w 2022 r. o 0,5 p. proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 92,7% ludności (wzrost o 0,1 p. proc. w skali roku), a na wsi – 54,8% ludności (wzrost o 1,5 p. proc. w porównaniu z 2022 r.). Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w powiatach odnotowano w Tychach (100%), następnie w Zabrze (99,1%), Rudzie Śląskiej (99,0%), natomiast najniższy w powiecie myszkowskim (45,6%) oraz częstochowskim (53,5%).

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2023

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W 2023 r. zlokalizowane w województwie zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały mniej zanieczyszczeń pyłowych i gazowych niż przed rokiem. Wśród zanieczyszczeń gazowych największy udział stanowiły zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla, a wśród zanieczyszczeń pyłowych zanieczyszczenia powstałe ze spalania paliw.

W 2023 r. na terenie województwa działało 305 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (311 w 2022 r.). Wśród nich 193 emitowały zanieczyszczenia pyłowe, a 303 zanieczyszczenia gazowe.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla) w 2023 r. wyniosła 26956,3 tys. t (15,6% emisji krajowej). Dwutlenek węgla stanowił 98,2% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych. W odniesieniu do 2022 r. odnotowano spadek emisji zanieczyszczeń gazowych o 17,1%. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały w 2023 r. 2185,5 t gazów (łącznie z dwutlenkiem węgla), przed rokiem – 2636,1 t.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych w 2023 r. wyniosła 3,1 tys. t (19,1% emisji krajowej), tj. o 13,7% mniej niż w 2022 r. Duża ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (35,2% ogólnej emisji pyłów w województwie). Emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni ukształtowała się podobnie jak przed rokiem na poziomie 0,3 t.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 185 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (95,9% wszystkich zakładów emitujących zanieczyszczenia pyłowe), a 51 było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (16,8% wszystkich zakładów emitujących zanieczyszczenia gazowe).

W 2023 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano lub zneutralizowano 1541,6 t pyłów, tj. 99,8% zanieczyszczeń wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza i 178,2 tys. t gazów (bez dwutlenku węgla), tj. 26,8% wytworzonych zanieczyszczeń.

W porównaniu z 2022 r. nie zmienił się odsetek zatrzymanych lub zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych, natomiast w przypadku odsetka zatrzymanych lub zneutralizowanych zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) odnotowano spadek o 2,7 p. proc.

W odniesieniu do kraju udział zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2023 r. wyniósł 10,7%, a udział zanieczyszczeń gazowych – 6,8%.

Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w 2023 r. w procentach zanieczyszczeń wytworzonych dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wynosiły: 85,1% dla dwutlenku siarki, 43,6% dla węglowodorów, 55,1% dla tlenków azotu, 25,8% dla tlenku węgla, a 3,8% dla innych zanieczyszczeń gazowych (głównie amoniaku, dwusiarczku węgla, fluoru, siarkowodoru, związków chloroorganicznych).

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				Polska=100 Poland=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	38759,8	29210,5	32513,1	26956,3	15,6
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	63,7	27,7	26,4	19,5	15,1
Metan Methane	494,0	409,0	386,4	365,3	90,3
Tlenki azotu Nitrogen oxides	46,2	26,5	25,9	21,6	14,5
Tlenek węgla Carbon monoxide	161,6	107,0	98,5	71,1	36,2
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	37985,1	28632,2	31967,2	26470,8	15,4
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	10,2	4,4	3,5	3,1	19,1
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	4,5	1,5	1,4	1,1	13,7
Niezorganizowana Unorganised	1,5	0,4	0,3	0,3	32,5

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w województwie śląskim w 2023 r. zajmowała ponad 21% powierzchni ogólnej województwa. Dominujący udział w powierzchni obszarów objętych ochroną prawną miały parki krajobrazowe. Grunty leśne stanowiły nieco ponad 33% ogólnej powierzchni województwa.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

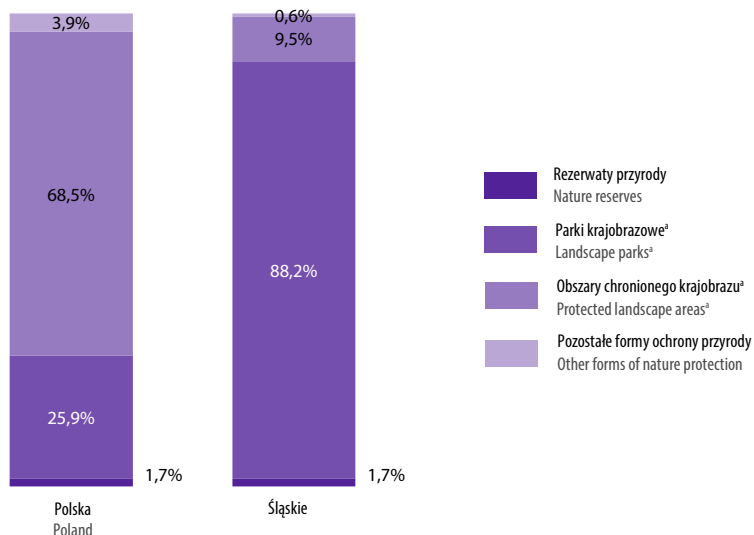
Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Wykres 8. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Structure of area of special nature value under legal protection in 2023
As of 31 December

a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Celem ochrony przyrody jest utrzymanie na obszarze chronionym naturalnych procesów przyrodniczych i trwałości ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej i dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów, kształtowanie odpowiednich postaw człowieka wobec przyrody, a także przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody.

W 2023 r. obszary prawnie chronione zajmowały łącznie 260,5 tys. ha, co stanowiło 21,1% powierzchni ogólnej województwa i 2,6% powierzchni takich obszarów w kraju. Największy udział w powierzchni obszarów objętych ochroną prawną miały parki krajobrazowe (86,3% obszarów chronionych). Powierzchnia ta zmniejszyła się w ciągu roku o 12,3 tys. ha, tj. o 4,5%.

Ochroną rezerwatową objętych było 65 obiektów o łącznej powierzchni 4547 ha (0,4% powierzchni ogólnej województwa). Powierzchnia ta stanowiła 2,6% ogólnej powierzchni rezerwatów w kraju. Najliczniejsze były rezerваты leśne (50 obiektów), o łącznej powierzchni 2862 ha, chroniące ekosystemy leśne, w tym 1288 ha w rezerwach ścisłych. Przeciętna powierzchnia rezerwatu w 2023 r. wynosiła 70 ha, przy czym najmniejszymi były rezerваты florystyczne oraz przyrody nieożywionej (średnio 20,4 ha i 20,9 ha), a największymi – faunistyczne (średnio 394,6 ha), a następnie wodne (średnio 262,7 ha).

Powierzchnia parków krajobrazowych (bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody) wynosiła 224,8 tys. ha (18,2% powierzchni ogólnej województwa) i stanowiła 8,9% takiej powierzchni w kraju. W porównaniu z 2022 r. powierzchnia parków krajobrazowych zwiększyła się o 124 ha. Największymi pod względem powierzchni były Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (49,4 tys. ha), a następnie Park Krajobrazowy Orlich Gniazd (48,0 tys. ha).

W 2023 r. na terenie województwa wyznaczonych było 47 obszarów Natura 2000, z tego 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków, o łącznej powierzchni 62,4 tys. ha (5,1% powierzchni ogólnej województwa) oraz 42 specjalne obszary ochrony siedlisk, o łącznej powierzchni 93,3 tys. ha (7,6% powierzchni ogólnej województwa). Udział powierzchni obszarów specjalnej ochrony ptaków zlokalizowanej w województwie w ogólnej powierzchni takich obszarów w kraju wyniósł 1,3%, natomiast udział powierzchni specjalnych obszarów ochrony siedlisk ukształtował się na poziomie 2,6%.

Ponadto znajdowały się stanowiska dokumentacyjne zajmujące 35,3 ha, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 5,0 tys. ha oraz użytki ekologiczne – 1,4 tys. ha.

Jedną z form ochrony przyrody są pomniki przyrody. W 2023 r. tą formą ochrony objętych było 1481 cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej (4,2% pomników przyrody w kraju), wśród nich były przede wszystkim pojedyncze drzewa, które stanowiły 81,5% ogółu pomników. W odniesieniu do 2022 r. liczba pomników przyrody zwiększyła się o 15 obiektów.

W województwie zlokalizowanych było 5 ogrodów botanicznych (w kraju 44) o łącznej powierzchni 309,9 ha oraz 3 ogrody zoologiczne (w kraju 25) o łącznej powierzchni 61,5 ha. Liczba ogrodów botanicznych stanowiła 11,4% ogólnej liczby takich obiektów w kraju, natomiast liczba ogrodów zoologicznych województwa – 12,0%. Powierzchnia ogrodów botanicznych województwa zajmowała 14,2% ogólnej powierzchni takich obiektów w kraju, a powierzchnia ogrodów zoologicznych – 9,4%.

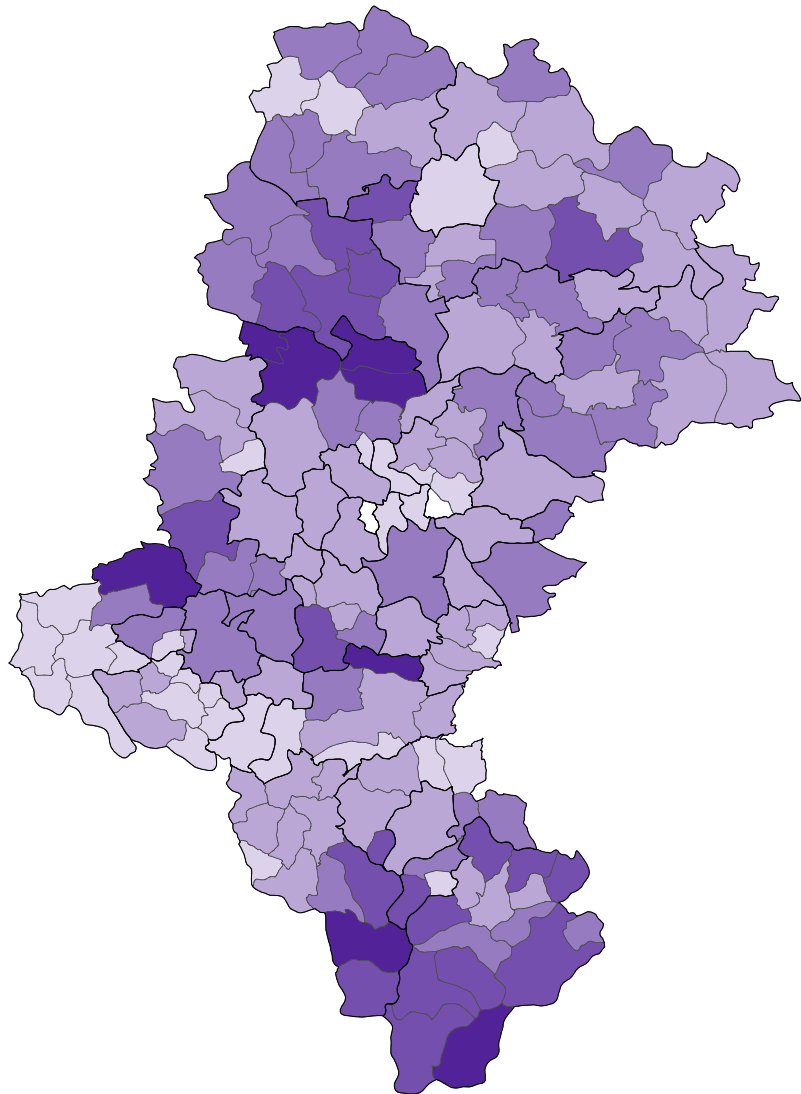
Do terenów zieleni miejskiej ogólnodostępnej należało 307 parków spacerowo-wypoczynkowych o powierzchni 3676 ha oraz 3005 zieleńców o powierzchni 1577 ha. Tereny zieleni osiedlowej łącznie zajmowały obszar 3941 ha, a zieleń uliczna – 2924 ha. W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się m.in. powierzchnia zieleńców (o 35 ha) parków spacerowo-wypoczynkowych (o 17 ha).

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraj, województwa, powiatu, gminy).

Grunty leśne w końcu 2023 r. zajmowały obszar 406,7 tys. ha, co stanowiło 33,0% powierzchni województwa oraz 4,3% takich gruntów w kraju. W porównaniu z 2022 r. areał gruntów leśnych wzrósł o 111 ha. Powierzchnia lasów wynosiła 396,9 tys. ha stanowiąc 97,6% gruntów leśnych województwa. W strukturze własnościowej przeważały lasy publiczne (80,1%). Wśród nich zdecydowaną większość (98,8%) stanowiły lasy znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych.

Wskaźnik lesistości wyniósł 32,2% (w kraju 29,6%). W przekroju terytorialnym w 40% gmin wartość wskaźnika była wyższa od przeciętnej w województwie. Najwyższa lesistość była w gminie Krupski Młyn (83,2%), następnie Kobiór (82,1%) oraz Kalety (82,0%).

Mapa 16. Lesistość w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Forest cover in 2023
As of 31 December

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2023 r. nastąpił wzrost ilości powstałych odpadów przemysłowych, przy jednoczesnym spadku ilości wytworzonych odpadów komunalnych. Większość zebranych odpadów komunalnych pochodziła z gospodarstw domowych. W porównaniu z 2022 r. zmalała ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

Województwo śląskie jest silnie zurbanizowanym regionem o wysokim stopniu uprzemysłowienia, co przekłada się na dużą ilość wytwarzanych i nagromadzonych odpadów negatywnie wpływając na jakość gleb, wód oraz powietrza atmosferycznego. W 2023 r. w województwie wytworzono 31650,9 tys. t odpadów, z czego 94,7% stanowiły odpady przemysłowe, a pozostałe 5,3% odpady komunalne.

W 384 działających na terenie województwa zakładach wytworzono 29960,7 tys. ton odpadów przemysłowych – o 3,3% więcej niż w 2022 r. Stanowiło to 27,4% wszystkich wytwarzanych w Polsce odpadów przemysłowych.

Najwięcej wytworzonych odpadów przemysłowych, tj. 20164,6 tys. ton (67,3%), powstało przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin. Innymi istotnymi źródłami odpadów przemysłowych były odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (11,4%) oraz odpady z hutnictwa żelaza i stali (7,9%). Spośród łącznej ilości odpadów przemysłowych wytworzonych w 2023 r., 16459,1 tys. t (54,9%) poddano odzyskowi, 10752,6 tys. t (35,9%) przekazano innym odbiorcom, 2592,5 tys. t (8,7%) unieszkodliwiono, a 156,5 tys. t (0,5%) zmagazynowano czasowo.

W 2023 r. na składowiskach własnych zakładów składowano 460702,5 tys. t odpadów (o 429,4 tys. t mniej niż w roku poprzednim), co odpowiadało 25,0% odpadów nagromadzonych w kraju. Również i w tym przypadku przeważającą ilość nagromadzonych odpadów stanowiły odpady powstałe przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin – 396967,3 tys. t (86,2%). Niezrekultywowana powierzchnia składowania odpadów w końcu 2023 r. zajmowała 1454,1 ha i w porównaniu z 2022 r. była mniejsza o 1,2%.

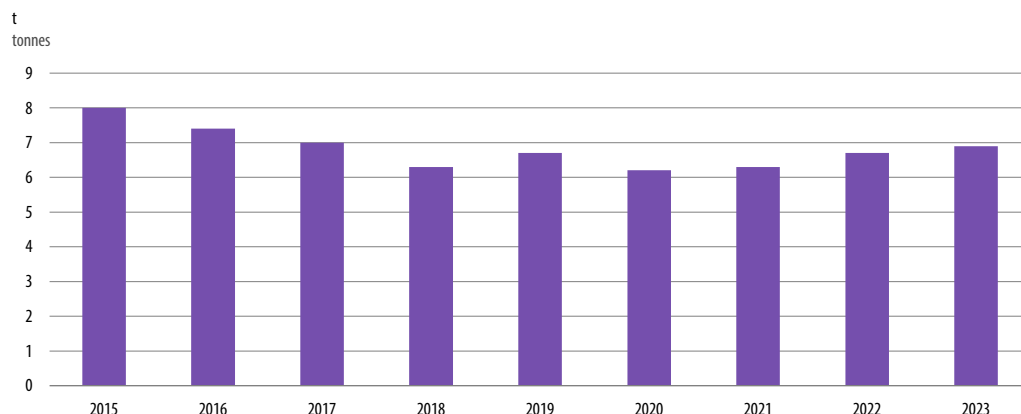
Tablica 6. Odpady przemysłowe
Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w tys. ton in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	36528,1	27616,6	29001,8	29960,7	27,4
w tym: of which:					
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on their own	2600,9	2271,1	2513,2	2592,5	12,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	17859,8	11193,7	11679,7	10752,6	17,3
magazynowane czasowo temporarily stored	380,7	79,3	167,5	156,5	14,5
Odpady dotychczas składowane ^a (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled ^a (at the end of the year) – total	477117,0	459896,2	461131,9	460702,5	25,0

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2023 r. zebrano 1690,2 tys. t odpadów komunalnych, tj. o 1,3% mniej niż przed rokiem. Na jednego mieszkańca województwa przypadło 390 kg wytworzonych odpadów komunalnych. Spośród ogółu zebranych odpadów komunalnych 87,4% pochodziło z gospodarstw domowych, zaś za wytworzenie pozostałych 12,6% odpowiadały usługi komunalne, handel, mały biznes, biura i instytucje.

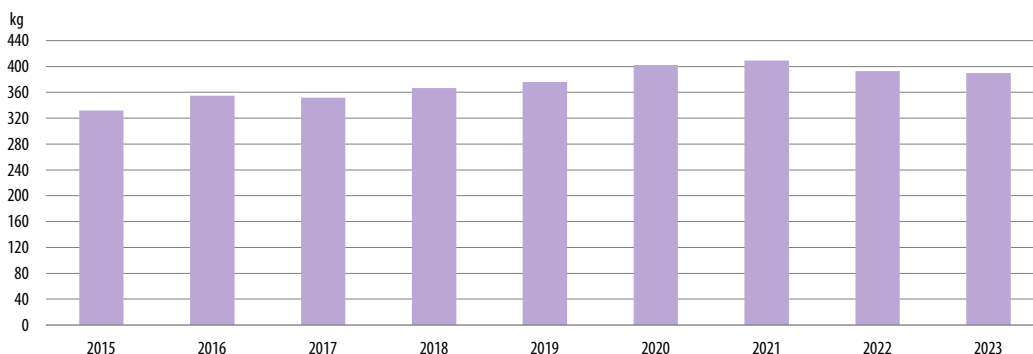
Masa zebranych w 2023 r. odpadów komunalnych przeznaczonych do recyklingu wynosiła 330,9 tys. t i w skali roku zmniejszyła się o 33,6%. W przypadku odpadów komunalnych przeznaczonych do kompostowania lub fermentacji było to 244,6 tys. t (spadek o 9,0%), podczas gdy masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do przekształcania termicznego z odzyskiem energii ukształtowała się na poziomie 172,8 tys. t (spadek o 2,2%). W 2023 r. zebrano 631,8 tys. t odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, tj. o 17,3% mniej niż w roku poprzednim. Stanowiło to 15,5% takiej masy odpadów w kraju.

Większość zebranych w 2023 r. odpadów komunalnych stanowiły odpady zmieszane – 931,1 tys. t (55,1%). W stosunku do 2022 r. ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie spadła z 763,1 tys. t do 759,1 tys. t. Z gospodarstw domowych pochodziło 93,4% takich odpadów. Dominującą frakcją wśród zebranych selektywnie odpadów komunalnych w ciągu 2023 r. były odpady biodegradowalne, które stanowiły 37,4% ogółu. Zebrano wielkogabarytowe – 14,4%, szkło – 11,5%, a następnie papier i tektura – 9,0%, tworzywa sztuczne – 8,0% oraz zmieszane odpady opakowaniowe – 7,6%.

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
	w tonach in tonnes				Polska=100 Poland=100	w tonach in tonnes	Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	466607,9	416983,2	786312,9	763053,8	759112,6	13,9	708928,9	14,0
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	33741,3	23771,0	69395,4	68710,0	68327,3	12,0	58200,6	12,1
Szkło Glass	57792,0	53971,7	95461,4	90701,5	87456,4	11,8	81799,3	11,7
Tworzywa sztuczne Plastics	54793,8	49841,6	57963,0	57272,3	60919,5	10,7	53654,9	10,2
Metale Metals	2928,2	2877,6	2331,2	407,6	543,0	11,1	506,6	13,0
Tekstylia Textiles	90,5	89,4	521,0	575,4	504,2	9,8	489,9	9,8
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	3475,7	3370,7	5710,2	4773,6	4821,0	11,8	4803,9	11,9

Wykres 10. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

W końcu 2023 r. w województwie funkcjonowało 17 czynnych składowisk odpadów o łącznej powierzchni 124,4 ha. Zrehabilitowana powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne wyniosła 25,1 ha.

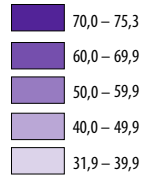
W końcu 2023 r. na terenie województwa odnotowano 359 dzikich wysypisk, na których były składowane odpady komunalne. Ich łączna powierzchnia wyniosła 541,4 tys. m². Stanowiło to 16,7% takich wysypisk w kraju. Liczba dzikich wysypisk zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 115, ale powierzchnia istniejących wzrosła o 48,6 tys. m². Powierzchnia dzikich wysypisk przypadająca na 100 km² powierzchni województwa ukształtowała się w 2023 r. na poziomie 4,4 tys. m² wobec 4,0 tys. m² w roku poprzednim.

W ciągu roku zlikwidowano 1820 dzikich wysypisk, tj. o 293 mniej niż w 2022 r., a ilość zebranych podczas likwidacji odpadów komunalnych wyniosła 6,5 tys. t, tj. o 0,9 tys. t więcej niż przed rokiem.

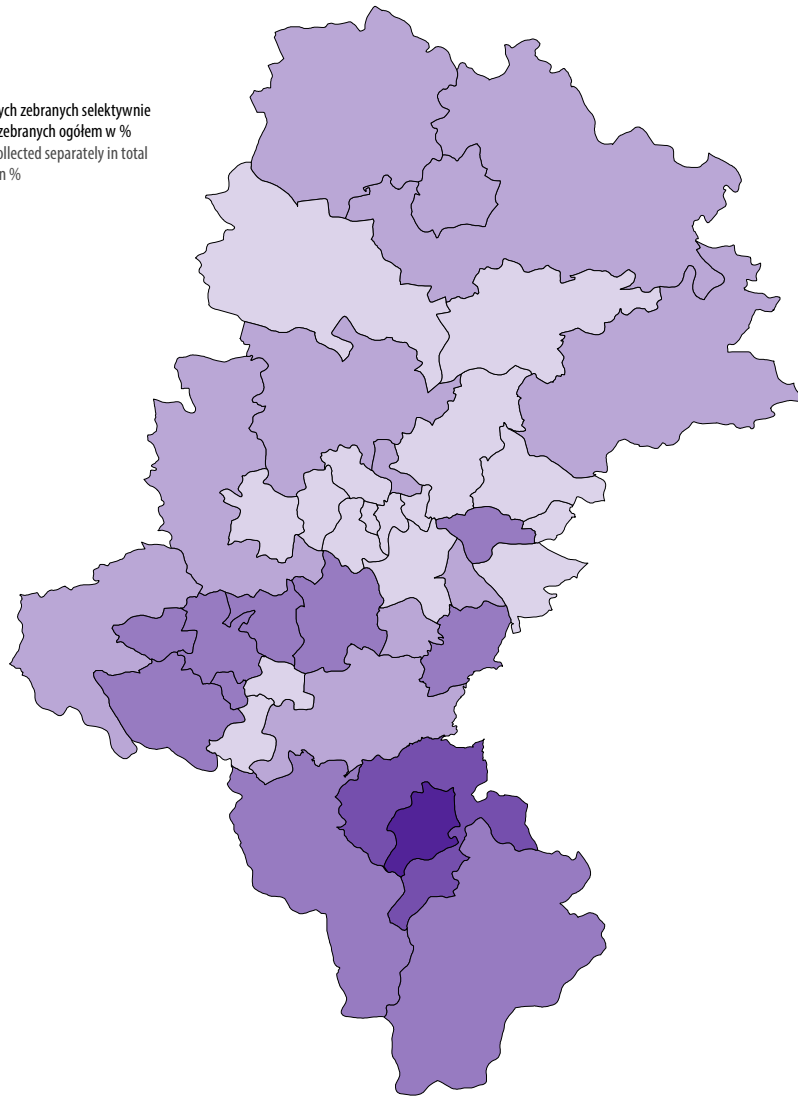
Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów wyniosły w 2023 r. 0,88 zł wobec 0,81 zł w roku poprzednim. W kraju wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 0,91 zł w 2023 r. i 0,83 zł w 2022 r.

Mapa 17. Odpady komunalne zebrane w 2023 r.
Map17. Municipal waste collected in 2023

Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie
w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %
Share of municipal waste collected separately in total
municipal waste collected in %

Śląskie = 44,9

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska poniesione w 2023 r. wzrosły w relacji do roku poprzedniego. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej były większe w porównaniu z 2022 r. Podobnie jak rok wcześniej, najwięcej środków przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody.

Zapobieganie degradacji środowiska wiąże się z ponoszeniem nakładów inwestycyjnych na metody, technologie, procesy i wyposażenie, których celem jest unieszkodliwianie, monitorowanie, redukcja, zapobieganie powstawaniu lub eliminacja zanieczyszczeń bądź strat środowiskowych wynikających z działalności gospodarczej człowieka.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (w cenach bieżących) poniesione w 2023 r. wyniosły 2058,3 mln zł, co stanowiło 11,3% krajowych nakładów przeznaczonych na ten cel. W zestawieniu z rokiem poprzednim wysokość poniesionych nakładów wzrosła o 20,5%. Ze środków własnych sfinansowano 56,9% inwestycji (60,8% w 2022 r.). Najwięcej nakładów, tj. 968,8 mln zł (47,1% wszystkich nakładów na ochronę środowiska) przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód. Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wydano 410,7 mln zł (20,0%). Nakłady na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa w 2023 r. wyniosły 475 zł (przed rokiem – 392 zł), wobec 483 zł w kraju.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (w cenach bieżących) wyniosły 287,1 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z 2022 r. o 2,2%. Ich udział w nakładach na gospodarkę wodną w kraju ukształtował się na poziomie 6,7%. Ze środków własnych pochodziło 76,2% poniesionych nakładów (80,9% w 2022 r.). Najwięcej środków służących gospodarce wodnej przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody – 248,5 mln zł (86,5% wszystkich nakładów na gospodarkę wodną), natomiast na inwestycje związane z budową i modernizacją stacji uzdatniania wody – 24,2 mln zł (8,4%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 66 zł (przed rokiem – 64 zł), wobec 114 zł w kraju.

Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej^a w latach 2015–2023 (ceny bieżące)

Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management^a in years 2015–2023 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych ^b In thousand PLN ^b	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca w zł ^c Per capita in PLN ^c
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	14476384,9	13,5	359,46
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	5130746,2	15,0	1146,60
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of water	5372782,2	10,9	1200,69
gospodarka odpadami waste management	997550,9	8,9	222,93
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	2443550,2	27,4	546,07
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	3697997,5	13,7	91,82
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	1664000,3	13,5	41,32
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	173946,2	3,9	4,32

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Suma nakładów w latach 2015 – 2023. ^c Średnia roczna wartość z danego okresu.

^a By investment location. ^b Sum of outlays in 2015 – 2023. ^c Annual average value for a corresponding period.

W 2023 r. wśród efektów rzeczowych uzyskanych w ochronie środowiska znalazły się m.in.:

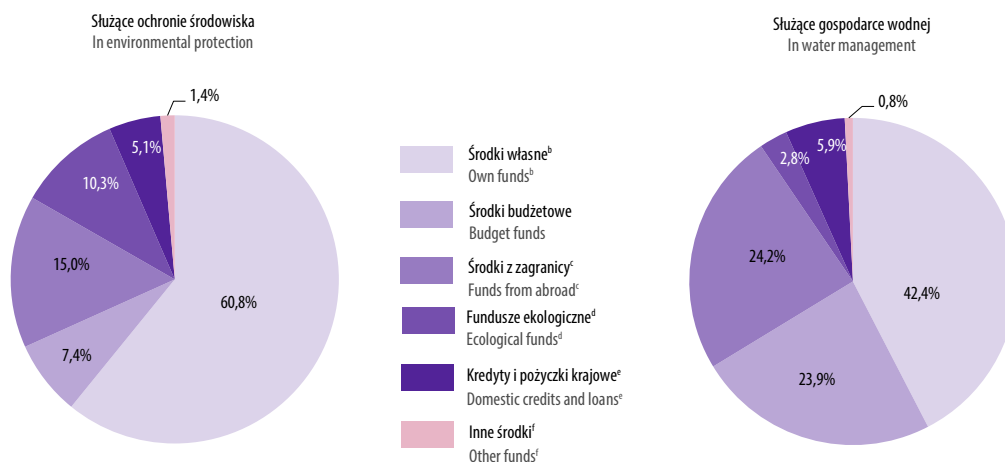
- 3 nowe oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 2693 m³ na dobę (2 obiekty w 2022 r.);
- 335,4 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (334,5 km w 2022 r.) oraz 77,1 km sieci odprowadzającej wody opadowe (39,2 km w 2022 r.);
- urządzenia i instalacje do redukcji zanieczyszczeń pyłowych o wydajności 3601 t na rok (w 2022 r. – 3547 t na rok);
- urządzenia i instalacje do redukcji zanieczyszczeń gazowych o wydajności 24958 t na rok (w 2022 r. – 4770 t na rok).

Spośród efektów rzeczowych oddanych do użytku w gospodarce wodnej w 2023 r. odnotowano m.in.:

- ujęcia wodne o łącznej wydajności 15593 m³ na dobę (w 2022 r. – 1332 m³);
- 262,5 km sieci wodociągowej (w 2022 r. – 305,6 km);
- regulację i zabudowę rzek i potoków na odcinku 1,3 km (w 2022 r. – 2,7 km).

Wykres 11. Struktura nakładów^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2023 (ceny bieżące)

Chart 11. Structure of outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2023 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

W końcu 2023 r. w województwie znajdowało się 1250 obiektów małej retencji wodnej o łącznej pojemności 13382,3 dm³, co stanowiło 1,5% pojemności wszystkich takich obiektów w kraju. Wśród obiektów małej retencji znalazły się 892 stawy rybne o łącznej pojemności 7644,1 dm³, 197 budowli piętrzących o łącznej pojemności 585,1 dm³, 138 sztucznych zbiorników wodnych o łącznej pojemności 5065,1 dm³.

Rozdział 5. Społeczeństwo

Chapter 5. Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

5.1.1. Demografia

5.1.1. Demography

W porównaniu z 2023 r. odnotowano spadek liczby zgonów oraz spadek liczby urodzeń żywych. Spadła liczba zawieranych małżeństw. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały były ujemne, co wpłynęło na dalszy spadek liczby mieszkańców. Społeczeństwo województwa starzeje się, z roku na rok wzrasta udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie populacji.

W końcu 2024 r. liczba ludności województwa śląskiego wyniosła 4291,4 tys. osób (11,4% ludności kraju) i w porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się o 0,7% (w kraju była mniejsza o 0,4%). W odniesieniu do 2015 r. liczba mieszkańców województwa spadła o 6,1%, w tym w miastach o 7,9%, a na wsi o 0,2%.

Dane dotyczące ludności — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzące ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego.

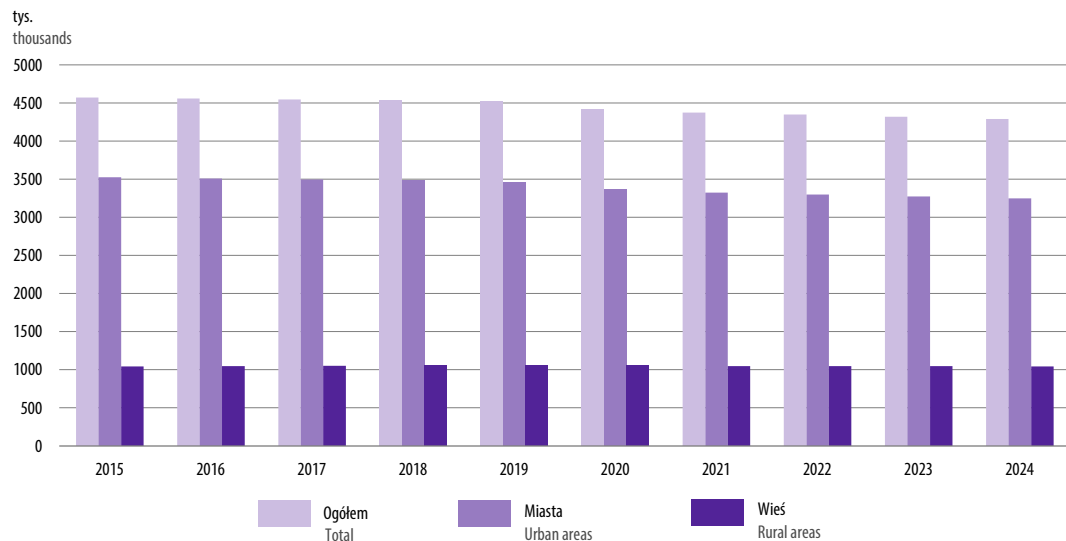
Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową: dla lat 2015–2019 — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, dla lat 2020–2024 — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

W przekroju terytorialnym według gmin w latach 2015–2024 największy wzrost liczby ludności odnotowano w gminie Wiry (o 16,9%) i Bojszowy (o 13,5%), a największy spadek w gminie Szczekociny (o 15,3%) oraz w Bytomiu (o 14,3%).

Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 9. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem w tys. Total in thousands	4570,8	4412,1	4320,1	4291,4
Polska=100 Poland=100	11,9	11,6	11,5	11,4
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	107,3	107,6	108,0	108,0
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	77,1	76,2	75,8	75,7
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	22,9	23,8	24,2	24,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	371	358	350	348

Wykres 12. Liczba ludności
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population
As of 31 December

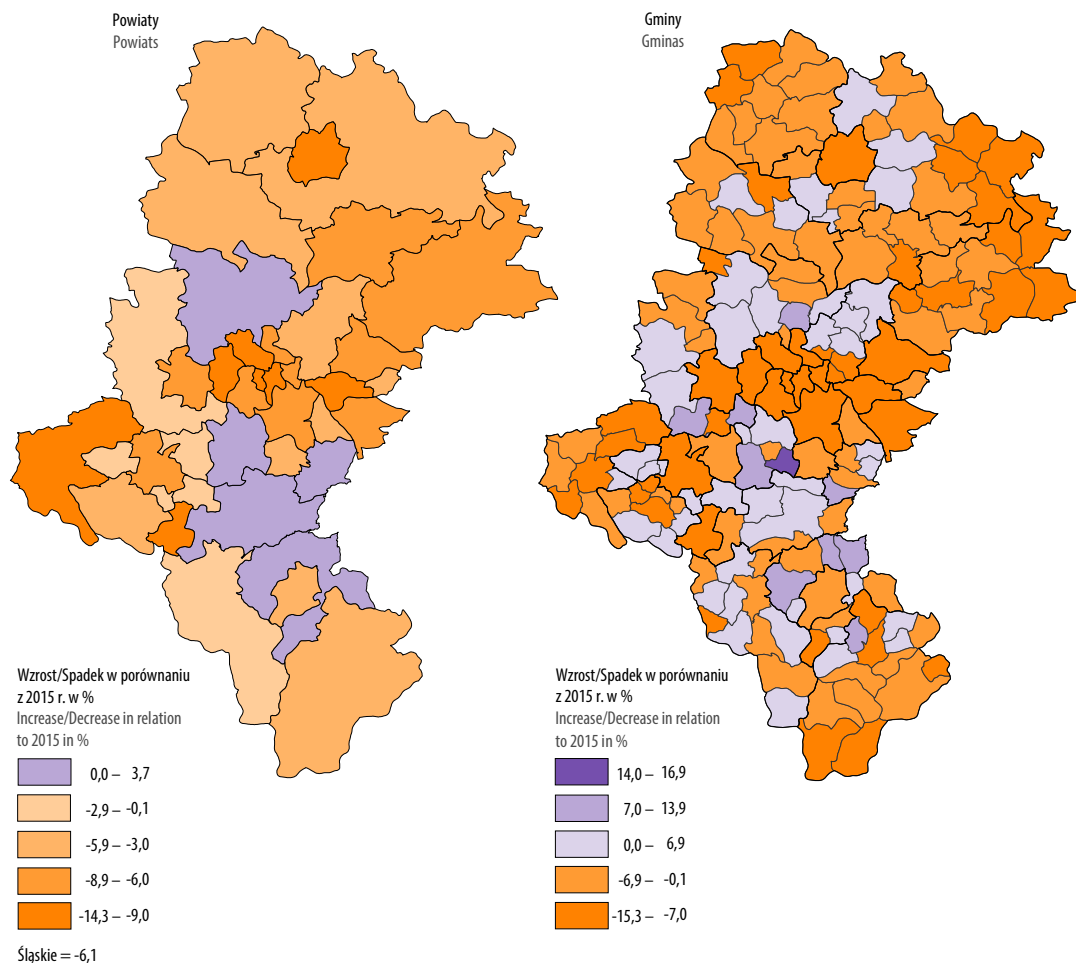
Województwo śląskie charakteryzuje się największym stopniem urbanizacji kraju, udział mieszkańców miast w końcu 2024 r. wyniósł 75,7% (średnio w Polsce – 59,4%).

Gęstość zaludnienia wyniosła 348 osób na 1 km² i była największa w kraju (119 osób), natomiast w skali roku obniżyła się o 2 osoby na 1 km².

Wśród powiatów najwięcej ludności na 1 km² przypadało w Świętochłowicach (3385) oraz w Chorzowie (2984), natomiast najmniej w powiatach częstochowskim (86), lublinieckim (91) i kłobuckim (92).

W województwie śląskim, podobnie jak w kraju, występuje przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami. Kobiety stanowiły 51,9% mieszkańców województwa. W końcu 2024 r. podobnie jak przed rokiem współczynnik feminizacji wyniósł 108,0 (w kraju – 107,0), natomiast w 2015 r. ukształtował się na poziomie 107,3.

Mapa 18. Ludność w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 18. Population in 2024
As of 31 December

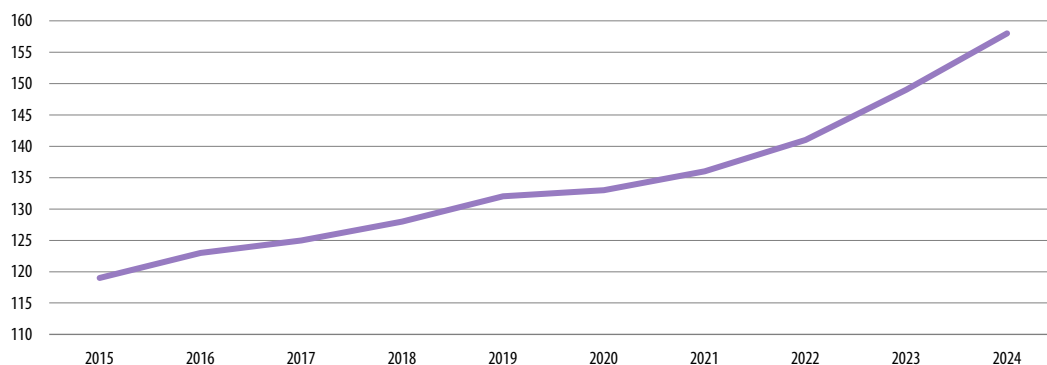

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w końcu 2024 r. wyniosła 731,4 tys. osób i była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2015, odpowiednio o: 2,1% i 4,7%. Udział ludności w tej grupie wieku w ludności ogółem wyniósł 17,0%.

Ludność w wieku produkcyjnym liczyła 2472,7 tys. osób, tj. o 1,1% mniej niż przed rokiem i o 13,5% mniej niż w 2015 r. Ludność w tej grupie wieku w końcu 2024 r. stanowiła 57,6% ludności ogółem.

Systematycznie rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. W końcu 2024 r. wyniosła 1087,4 tys. osób i wzrosła zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o: 1,3% i 15,1%. Udział ludności w tym wieku w ludności ogółem wyniósł 25,3%.

Wykres 13. Indeks starości
Chart 13. Ageing index

Spółeczeństwo województwa śląskiego starzeje się, co można zaobserwować analizując m.in. takie wskaźniki demograficzne jak: współczynnik starości demograficznej, indeks starości i wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego.

W końcu 2024 r. współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności) wyniósł 21,9% (w kraju – 20,6%) i wzrósł o 0,6 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 5,2 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Indeks starości (liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat) wyniósł 158 osób, przed rokiem – 149 osób, a w 2015 r. – 119 osób. W kraju był on niższy i wyniósł 141 osoby.

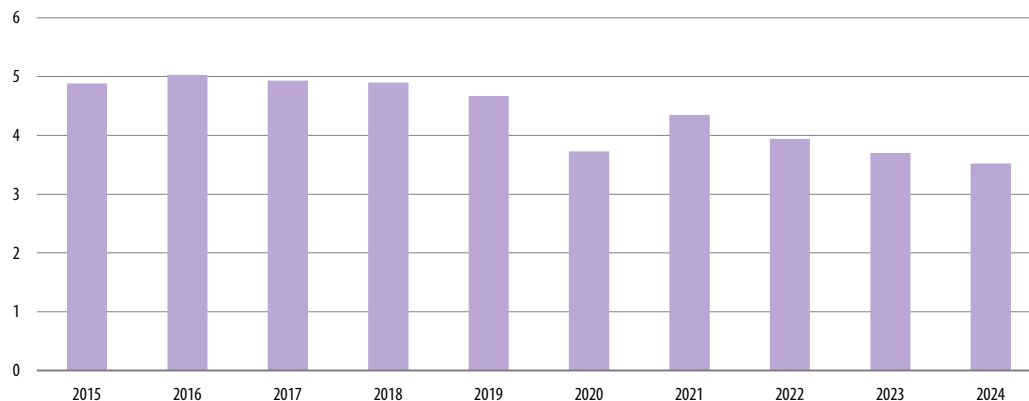
Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego (liczba osób w wieku 85 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 50–64 lata) w końcu 2024 r. wyniósł 12 osób (11 przed rokiem), a w 2015 r. – 8 osób. W kraju również ukształtował się na poziomie 12 osób.

Wykres 14. Mediana wieku ludności
Chart 14. Median age of population

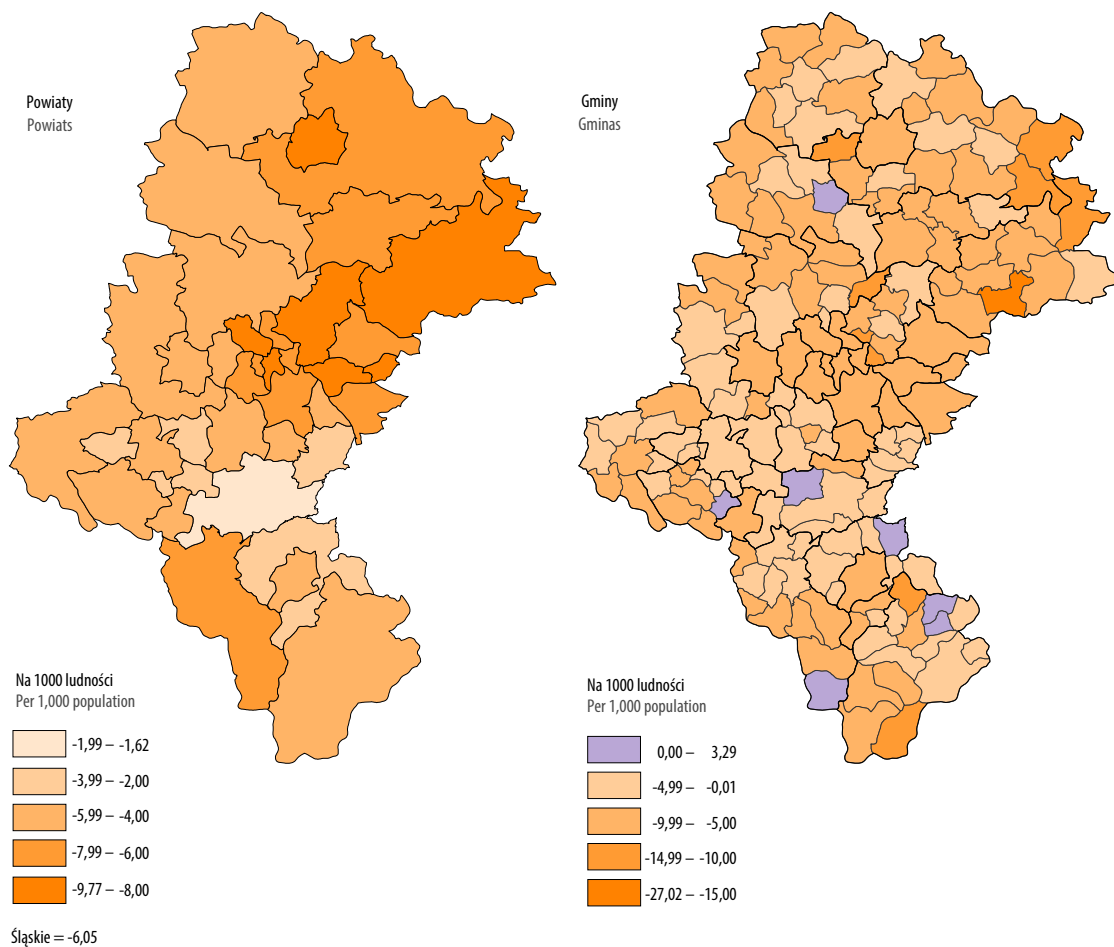
W 2024 r. zawarto 15158 małżeństw (o 5,5% mniej niż przed rokiem), z czego w miastach 11791 (o 4,4% mniej), a na wsi 3367 (o 9,5% mniej).

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności
Chart 15. Marriages contracted per 1,000 population

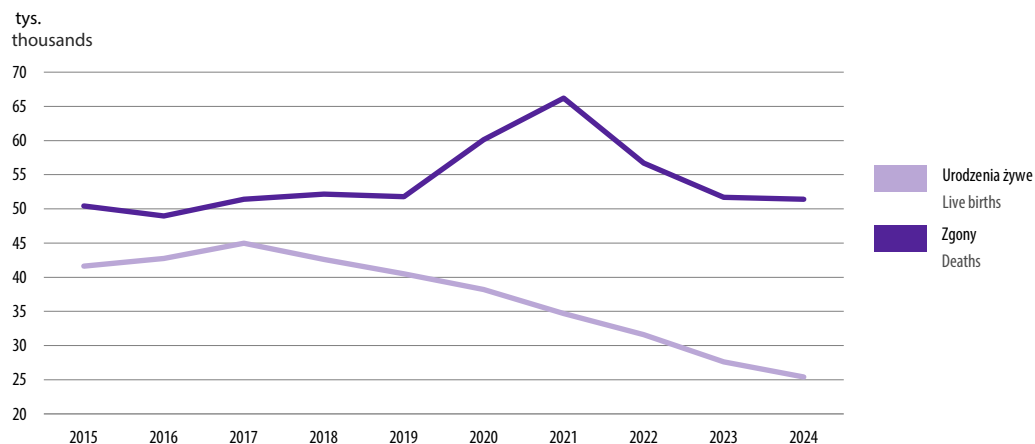

W 2024 r. odnotowano 25399 urodzeń żywych (o 8,1% mniej niż przed rokiem) oraz 51441 zgonów (o 0,5% mniej), w tym 85 zgonów niemowląt (o 29,2% mniej). Przyrost naturalny wyniósł minus 26042, w roku poprzednim – minus 24082, natomiast w 2015 r. liczba urodzeń była mniejsza od liczby zgonów o 8810 osób.

Mapa 19. Przyrost naturalny ludności w 2024 r.
Map 19. Natural increase in 2024

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

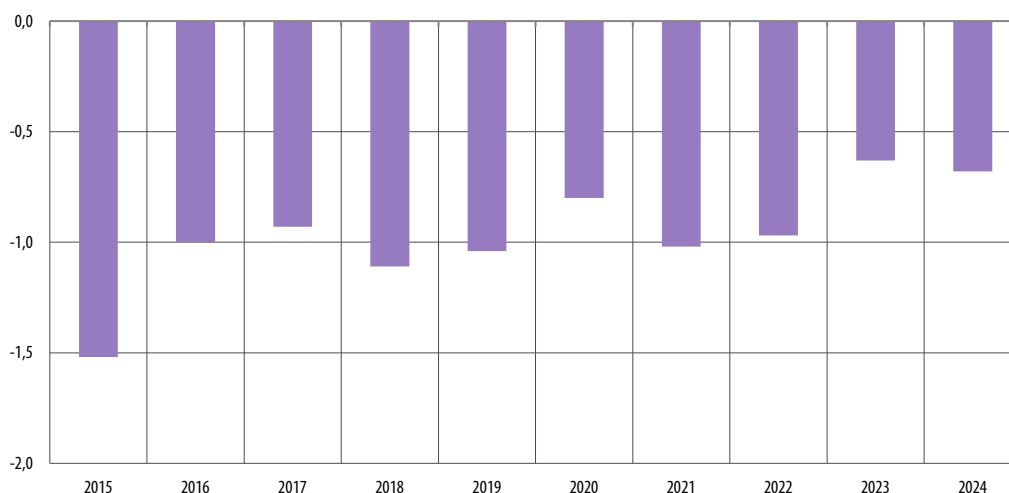

Najczęstszymi przyczynami zgonów w 2023 r. były choroby układu krążenia oraz nowotwory, które łącznie spowodowały 63,9% zgonów w województwie (choroby układu krążenia – 36,3%, nowotwory – 27,6%).

W 2024 r. w ruchu wewnętrznym na pobyt stały zameldowano 41042 osoby (o 3,0% więcej niż w roku poprzednim), natomiast wymeldowano z pobytu stałego 43925 osób (o 3,5% więcej). Saldo migracji wewnętrznych wyniosło minus 2883 osób (w 2023 r. – minus 2611 osób).

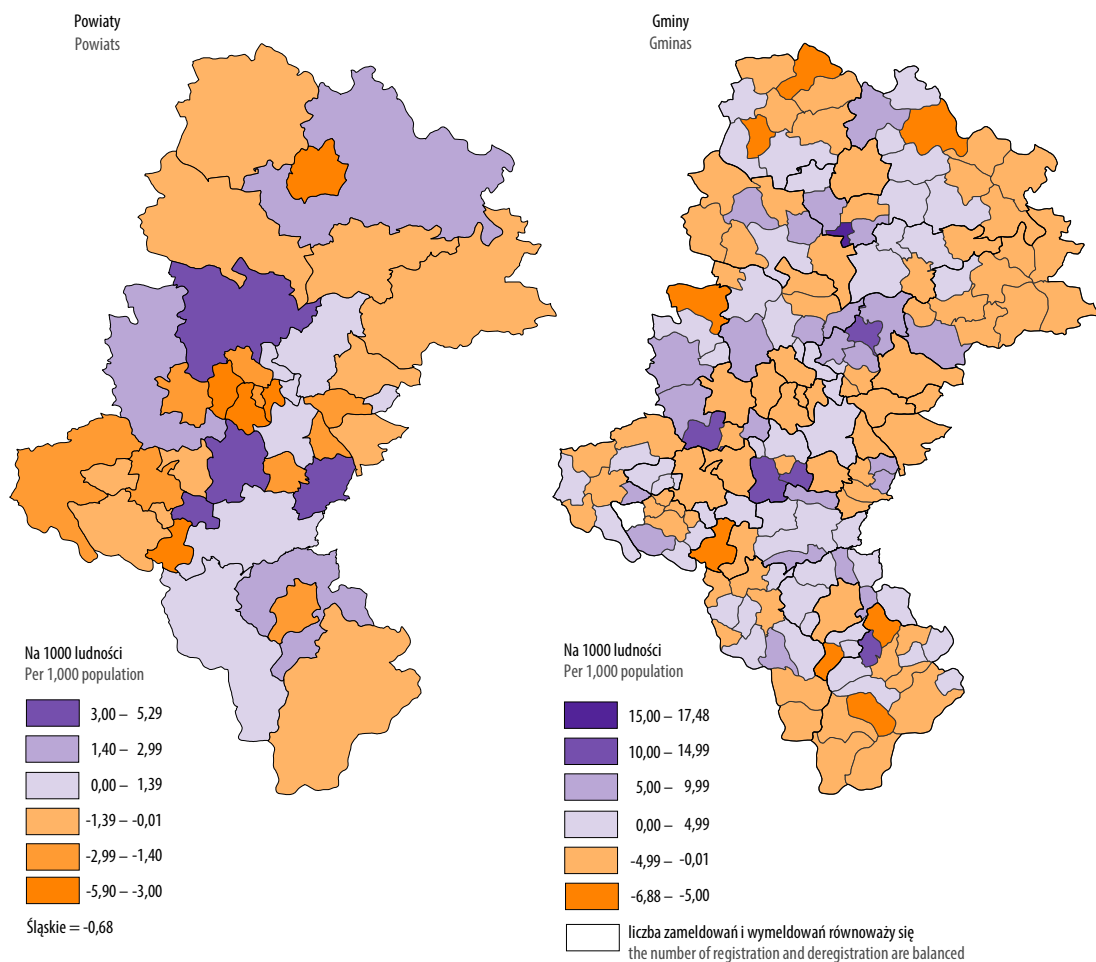
Odnotowano 1473 osoby, które przybyły z zagranicy na pobyt stały (o 6 mniej niż przed rokiem), natomiast 1524 osoby wyemigrowały z województwa (o 23 więcej). Saldo migracji zagranicznych wyniosło minus 51 osób.

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population

Ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w 2024 r. wyniosło minus 2934 osoby (w 2023 r. – minus 2709 osób).

Mapa 20. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r.
 Map 20. Net migration of population for permanent residence in 2024

5.1.2. Edukacja

5.1.2. Education

W województwie śląskim w roku szkolnym 2023/24, w relacji do roku szkolnego 2022/23, odnotowano wzrost liczby placówek wychowania przedszkolnego, natomiast spadek liczby dzieci do nich uczęszczających. Zwiększyła się liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ale spadła liczba uczniów uczęszczających do nich. Zwiększyła się zarówno liczba szkół, jak i liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych. Zmniejszyła się liczba studentów. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie w 2023 r. wzrosły w relacji do 2022 r.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Wychowanie przedszkolne jest pierwszym etapem kształcenia w polskim systemie oświaty. W roku szkolnym 2023/24 w województwie funkcjonowało 2005 placówek wychowania przedszkolnego (tj. 8,9% placówek w kraju), w tym 1645 przedszkoli (tj. 11,8% przedszkoli w kraju). W relacji do roku szkolnego 2022/23 liczba placówek wychowania przedszkolnego wzrosła o 0,5%, w tym liczba przedszkoli o 0,4%.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a

Table 10. Pre-primary education^a

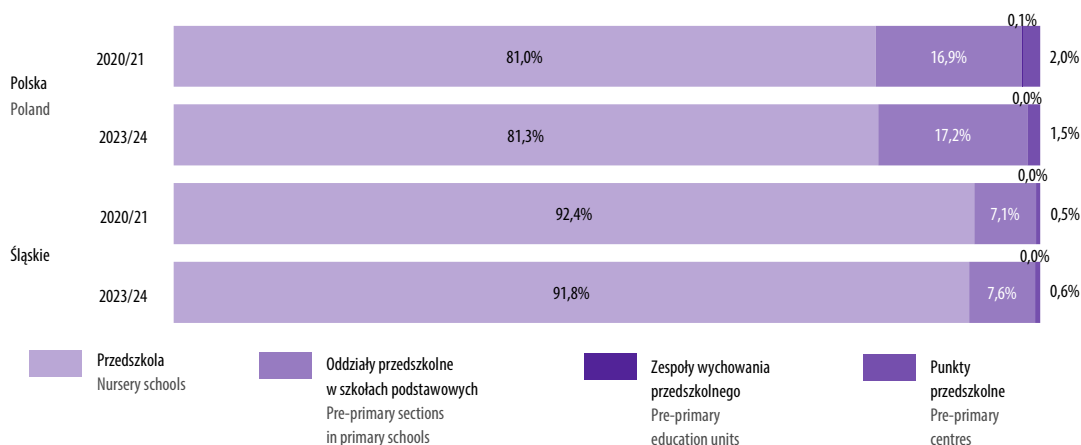
Wyszczególnienie Specification	2020/21	2022/23	2023/24
Placówki Establishments	1964	1996	2005
miasta urban areas	1369	1401	1409
wieś rural areas	595	595	596
w tym przedszkola of which nursery schools	1599	1638	1645
w tym specjalne of which special	26	32	33
Dzieci Children	161081	169226	165503
miasta urban areas	122585	128308	124994
wieś rural areas	38496	40918	40509
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	41771	43885	46004
5 lat 5	40854	45331	42807

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

^a Including children staying in the units performing health care activity.

Spośród 165,5 tys. dzieci objętych edukacją przedszkolną większość uczęszczała do przedszkoli – 151,9 tys. Dzieci w placówkach przedszkolnych w województwie stanowiły 10,9% dzieci w placówkach w kraju, natomiast dzieci w przedszkolach – 12,4% przedszkolaków w całym kraju. Zarówno liczba dzieci korzystających z placówek wychowania przedszkolnego, jak i liczba dzieci korzystających z przedszkoli w województwie spadła w odniesieniu do roku szkolnego 2022/23 odpowiednio o: 2,2% i 2,5%.

Wykres 18. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek
Chart 18. Structure of children attending pre-primary education establishments by type of establishments

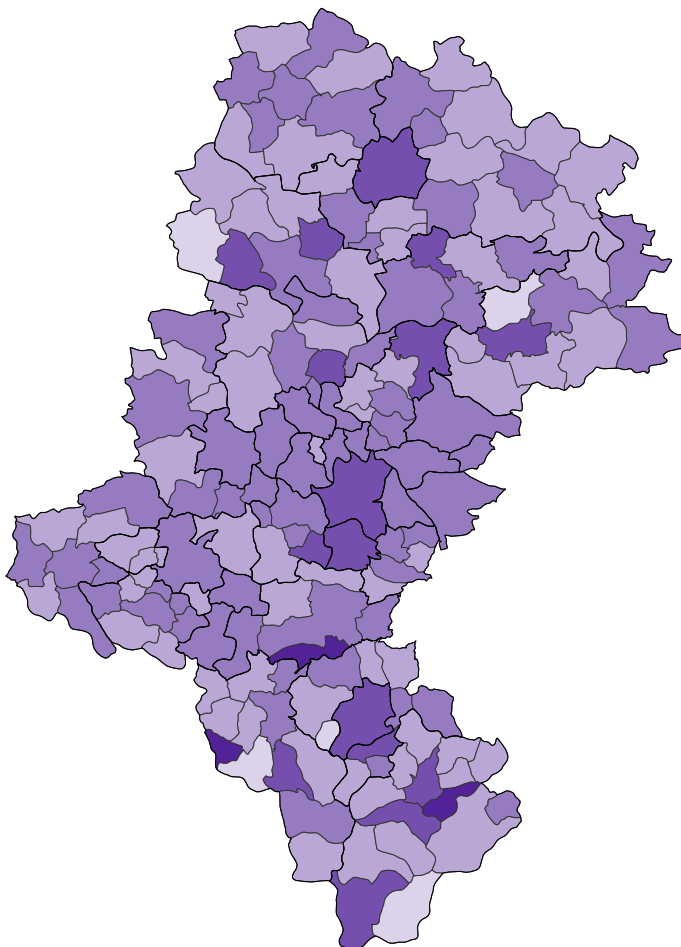

Mapa 21. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24
Map 21. Pre-primary education in the 2023/24 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku
Children aged 3–6 covered by pre-primary education per 1,000 children of this age group

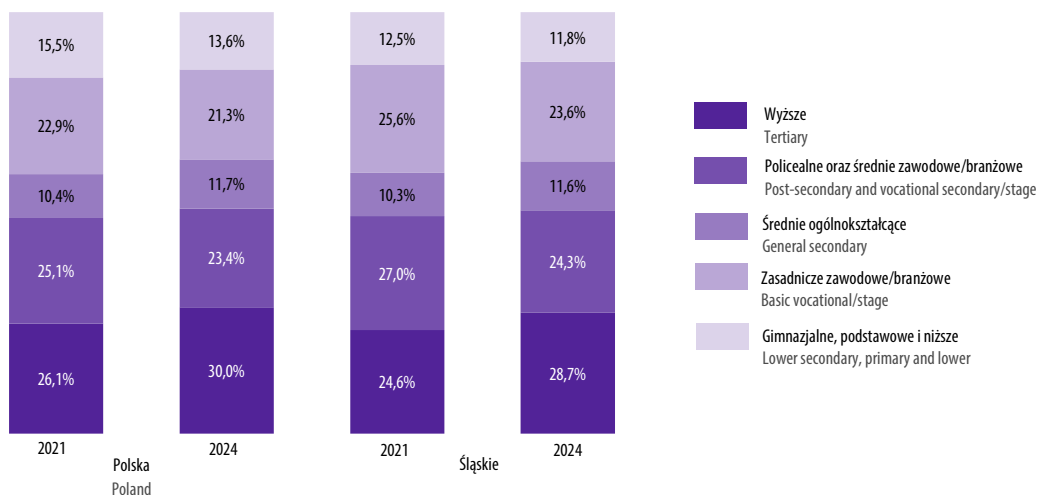
1210 – 1350
 1060 – 1209
 910 – 1059
 760 – 909
 608 – 759

Śląskie = 978

Spośród gmin najwięcej dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku odnotowano w Świnnej (1350), a następnie w Goczałkowicach-Zdroju (1250), w Lublińcu (1239) i Cieszynie (1215), natomiast najmniej w gminie Włodowice (608), Ujsoły (609), a w dalszej kolejności w gminach Pawonków (636), Golezów i Jaworze (po 759) oraz Szczyrk (768).

Wykres 19. Struktura ludności^a według poziomu wykształcenia (BAEL)
Chart 19. Structure of population^a by education level (LFS)

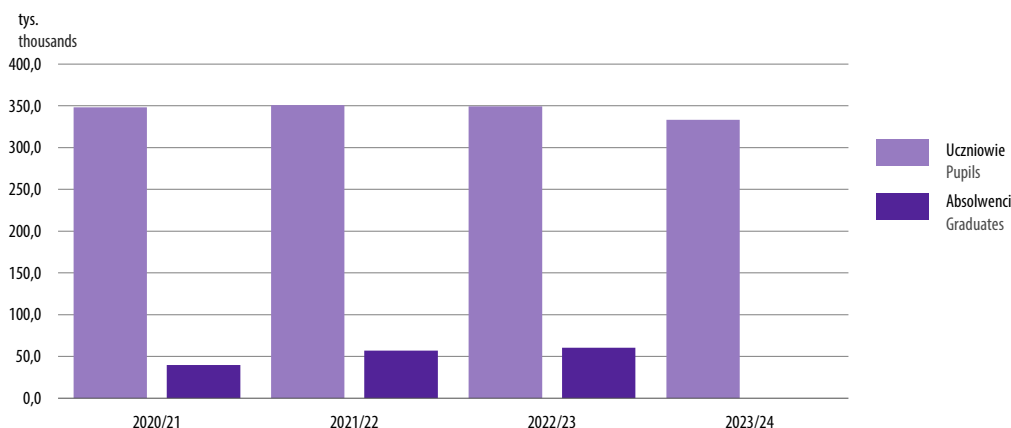

a W wieku 15–89 lat.
a Aged 15–89.

Według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wśród ludności w wieku 15–89 lat w 2024 r. najwięcej było osób legitymującym się wykształceniem wyższym (28,7%), a w dalszej kolejności policealnym oraz średnim zawodowym/branżowym (24,3%) i zasadniczym zawodowym/branżowym (23,6%).

W porównaniu z 2021 r. największy wzrost odsetka odnotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym (o 4,1 p. proc.), natomiast największy spadek – wśród osób z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym/branżowym (o 2,7 p. proc.). W kraju w 2024 r. najwięcej ludności posiadało wykształcenie wyższe (30,0%) i to w tej grupie ludności w odniesieniu do 2021 r. nastąpił największy wzrost udziału osób (o 3,9 p. proc.).

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

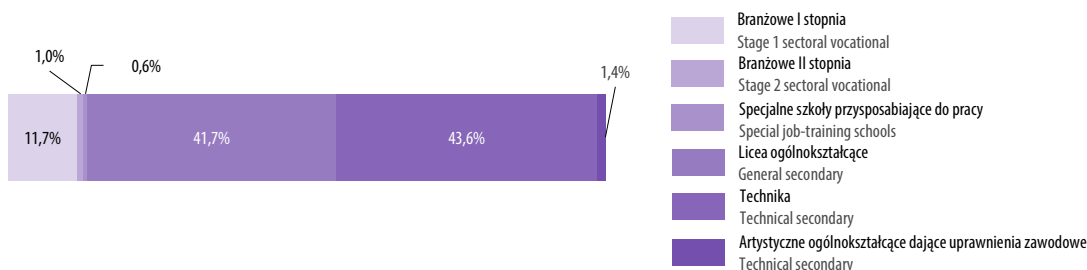
W roku szkolnym 2023/24 działało 1426 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (tj. 10,2% szkół w kraju), w których naukę pobierało 333,4 tys. uczniów (tj. 11,1% uczniów w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba szkół podstawowych zwiększyła się o 3 placówki, a liczba uczniów zmniejszyła się o 16,2 tys. Liczba absolwentów szkół podstawowych z roku szkolnego 2022/23 wyniosła 60,6 tys.

Przeciętnie oddział w szkole podstawowej liczył 17 uczniów. Najliczniejszy oddział odnotowano w gminie Kobiór (23 uczniów), następnie w gminach Sławków, Ornontowice, Koszarawa (po 22 uczniów). Najmniej liczny oddział odnotowano w gminie Dąbrowa Zielona (9 uczniów), a w dalszej kolejności w gminach Popów, Rudziniec, Przyrów, Lelów i Kruszyna (po 10 uczniów).

W roku szkolnym 2023/24 działało 790 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, tj. o 15 placówek więcej niż rok wcześniej. Było to 235 szkół branżowych I i II stopnia, 264 licea ogólnokształcące, 223 technika, 49 specjalnych szkół przysposabiających do pracy i 19 szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

Wykres 21. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2023/24

Chart 21. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2023/24 school year

Naukę w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży pobierało 209,1 tys. uczniów, tj. o 22,9 tys. uczniów więcej niż przed rokiem. W technikach uczyło się 90,9 tys. młodzieży, w liceach ogólnokształcących 87,3 tys., w szkołach branżowych I i II stopnia 26,6 tys., w szkołach artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe 3,0 tys., a w specjalnych szkołach przysposabiających do pracy 1,3 tys.

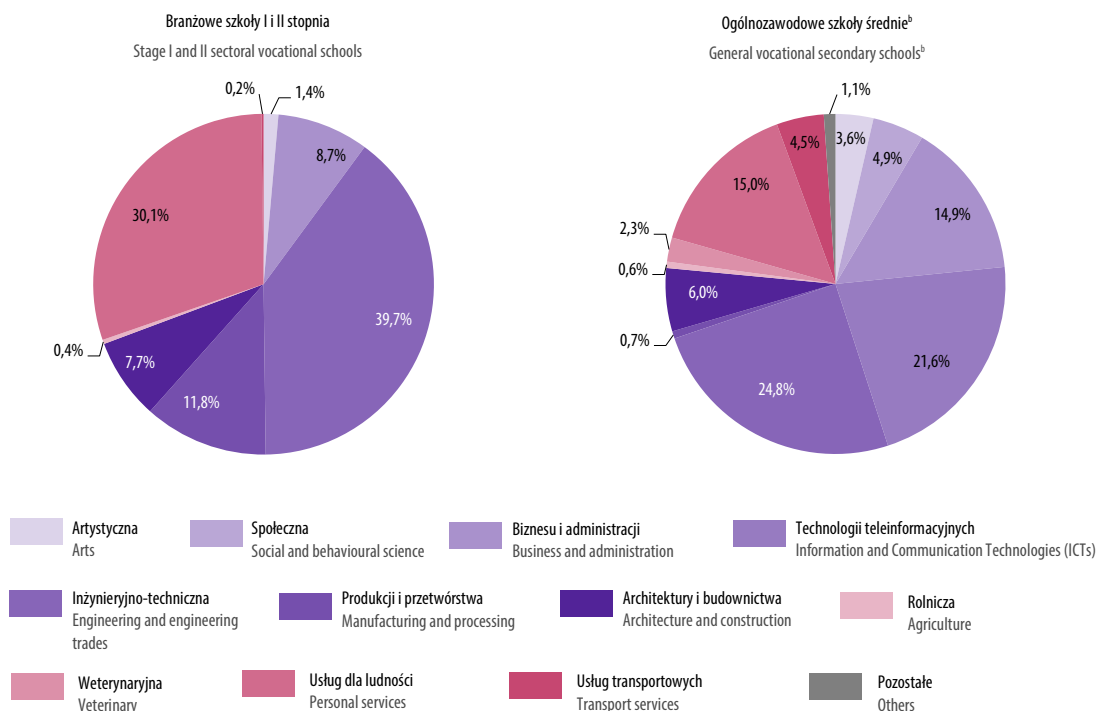
W czerwcu 2023 r. szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży opuściło 35,6 tys. absolwentów, w tym 46,6% stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących, 37,5% – techników, a 13,2% – szkół branżowych I stopnia. Absolwenci ogólnokształcących szkół artystycznych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy oraz szkół branżowych II stopnia stanowili odpowiednio: 1,1%, 0,9% i 0,8% ogólnej liczby absolwentów.

Najwięcej absolwentów szkół branżowych I i II stopnia ukończyło kierunki kształcenia z podgrupy inżynierjno-technicznej (39,8%) oraz usług dla ludności (30,2%), natomiast techników – z podgrupy inżynierjno-technicznej (24,8%).

W 134 szkołach policealnych w roku szkolnym 2023/24 uczyło się 23,4 tys. uczniów. W porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23 odnotowano spadek liczby szkół o 1, tj. o 0,7%, jak i liczby uczniów o 0,6 tys., tj. o 2,5%. W szkołach policealnych dominowały kobiety (74,3%). Liczba absolwentów z roku szkolnego 2022/23 wyniosła 6,9 tys. osób i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 1,4 tys. osób (o 26,2%).

Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2022/23

Chart 22. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education^a in the 2022/23 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Dotyczy techników i szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b Concern technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^a

Table 11. Persons who took or passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2020	2023	2024
Kobiety Females			
przystąpiło took	15398	14699	13750
zdało passed	11551	12413	11659
Mężczyźni Males			
przystąpiło took	13273	12774	12449
zdało passed	9590	10741	10431

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. i 2024 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023 and 2024, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

W 2024 r. do egzaminu maturalnego w województwie przystąpiło 26,2 tys. osób, z których 22,1 tys. (84,3%) zdało egzamin. Przeciętna zdawalność egzaminu maturalnego w kraju w 2024 r. wyniosła 84,1%, a w 2023 r. – 84,4%.

W roku akademickim 2023/24 w 31 uczelniach mających siedzibę w województwie śląskim studiowało 106,6 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), tj. o 0,7% mniej niż w poprzednim roku akademickim. Cudzoziemcy stanowili 7,1% ogólnej liczby studentów. W ogólnej liczbie studentów przeważały kobiety (57,8%).

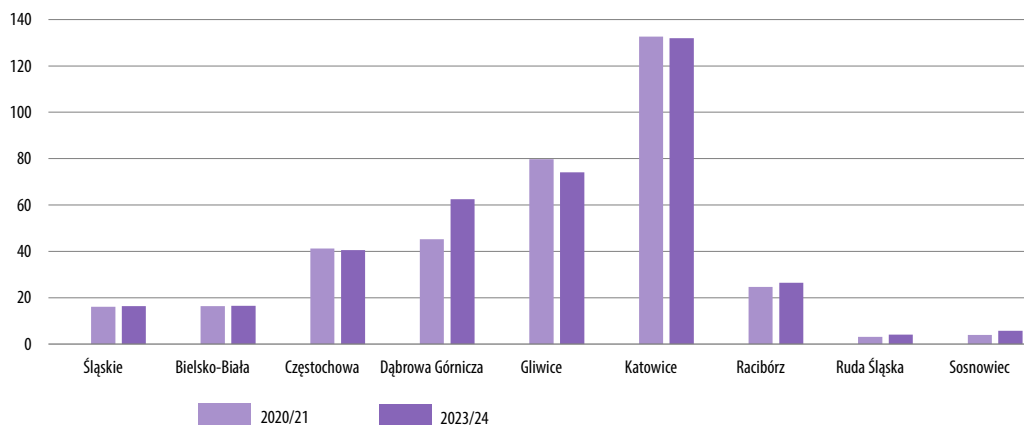
Liczba uczelni województwa stanowiła 9,1% wszystkich uczelni w kraju, a liczba studentów (łącznie z cudzoziemcami) 8,6% ogólnej liczby studentów w kraju.

W 12 uczelniach o profilu akademickim uczyło się 86,2 tys. studentów, w tym 63,8 tys. na studiach stacjonarnych. Natomiast w 19 uczelniach o profilu zawodowym studiowało 20,4 tys. osób, w tym 13,7 tys. na studiach niestacjonarnych.

Zdecydowana większość uczelni (28) nadzorowana była przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, w których studiowało 95,1 tys. osób.

W ogólnej liczbie studiujących według rodzajów studiów przeważali studenci studiów pierwszego stopnia (64,1 tys.), w tym z tytułem licencjata (40,5 tys.). Na studiach magisterskich jednolitych kształciło się 19,7 tys. studentów, a na studiach drugiego stopnia – 22,8 tys. studentów.

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population

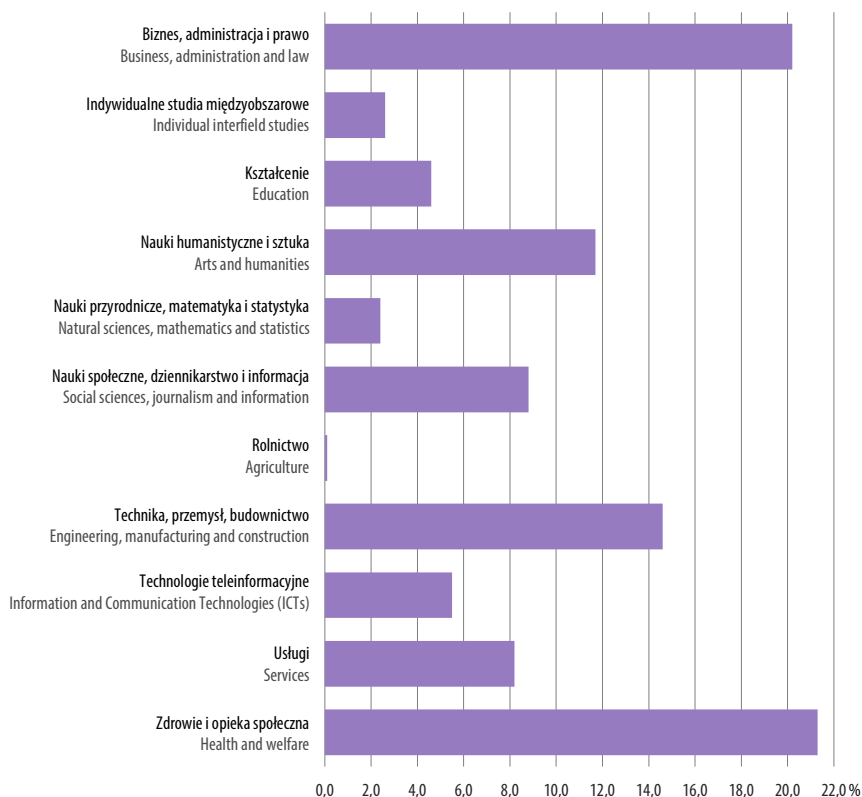
Studenci najczęściej wybierali kierunki z grup: zdrowie i opieka społeczna (22,0% ogólnej liczby studentów), biznes, administracja i prawo (18,4%), technika, przemysł, budownictwo (13,3%) oraz nauki humanistyczne i sztuka (12,2%).

W 2023 r. dyplom ukończenia studiów wyższych uzyskało 27,2 tys. osób, z których 62,2% kształciło się w systemie stacjonarnym. Wśród absolwentów studiów stacjonarnych ponad połowę stanowili absolwenci studiów pierwszego stopnia (56,5%). W przypadku studiów niestacjonarnych absolwenci studiów pierwszego stopnia stanowili 45,0%.

Studia pierwszego stopnia ukończyło 14,2 tys. osób (52,1% ogólnej liczby absolwentów). Tytuł licencjata uzyskało 9,4 tys. absolwentów, a inżyniera – 4,7 tys. Dyplom potwierdzający ukończenie studiów magisterskich otrzymało 13,0 tys. osób, wśród których większość stanowili absolwenci studiów drugiego stopnia – 10,5 tys. osób.

Wykres 24. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2022/23

Chart 24. Structure of graduates by broad fields of education^a in the 2022/23 academic year

^a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2023 r. łącznie z cudzoziemcami. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

^a Graduates who obtained higher education diplomas in 2023. Including foreigners. According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

W roku szkolnym 2023/24 funkcjonowało 81 szkół dla dorosłych (spadek o 4,7% w porównaniu z rokiem poprzednim), w których uczyło się łącznie 9,8 tys. osób (wzrost o 3,8%). W skład ogólnej liczby szkół wchodziło: 10 szkół podstawowych – 276 uczniów oraz 71 liceów ogólnokształcących – 9,5 tys. uczniów. W roku szkolnym 2022/23 liczba absolwentów wynosiła 876 osób, w tym w szkołach podstawowych 83 osoby i w liceach ogólnokształcących 793 osoby. Odsetek osób dorosłych (w wieku 25–64 lata) uczestniczących w kształceniu lub w szkoleniu w 2023 r. stanowił 8,5% i w porównaniu z 2022 r. wzrósł o 1,5 p. proc.

W 2023 r. w województwie śląskim wydatki jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie, edukacyjną opiekę wychowawczą oraz szkolnictwo wyższe wyniosły 13,6 mld zł, co stanowiło 33,4% ogółu wydatków zrealizowanych przez te jednostki. W relacji do 2022 r. omawiane wydatki wzrosły o 14,4%.

Z ogólnej kwoty przeznaczonej na cele oświaty i wychowania, edukacyjnej opieki wychowawczej oraz szkolnictwa wyższego najwięcej (90,4%) wydatkowały samorządy gmin i miast na prawach powiatu 12,3 mld zł (o 14,7% więcej w skali roku).

5.1.3. Zasoby pracy

5.1.3. Labour resources

Liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu października 2024 r. zmniejszyła się w porównaniu z końcem grudnia 2023 r. Jednocześnie wzrosła w skali roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych (według stanu w końcu 2024 r.). Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za 4 kwartał 2024 r. zarówno liczba pracujących, jak i wskaźnik zatrudnienia były niższe niż przed rokiem. Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według kryteriów BAEL obniżyła się w ujęciu rocznym.

5.1.3.1. Pracujący

5.1.3.1. Employed persons

Dane o pracujących w gospodarce narodowej (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

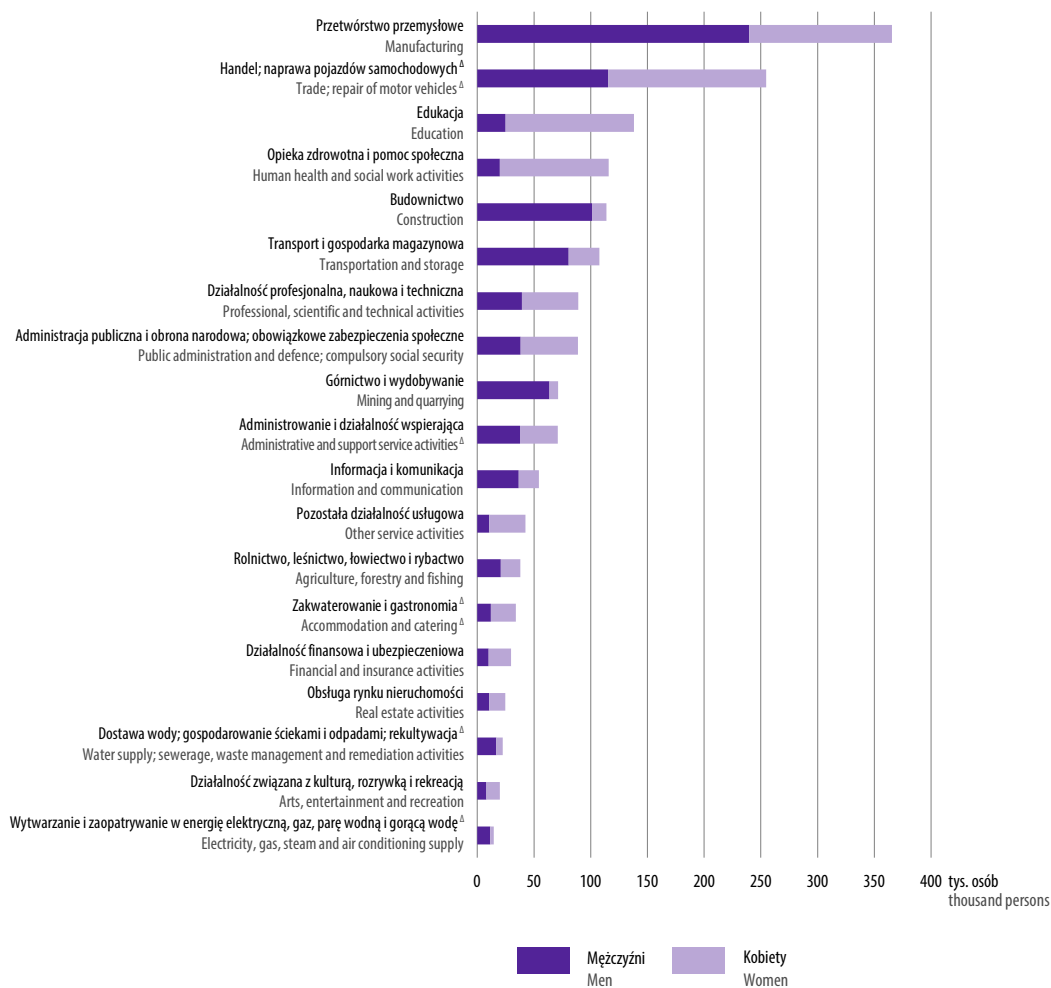
Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu października 2024 r. wyniosła 1696,8 tys. osób (11,2% ogółu pracujących w kraju) i zmniejszyła się w porównaniu z końcem grudnia 2023 r. o 0,5% (w kraju na podobnym poziomie). Pracujący mężczyźni stanowili ponad połowę (52,9%) ogółu pracujących w województwie (897,8 tys. osób). W porównaniu z grudniem 2023 r. liczba mężczyzn i kobiet zmniejszyła się (odpowiednio o 0,8% i o 0,2%). Najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym (21,5% ogółu) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (15,0%), natomiast najmniej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i parę wodną, gorącą wodę (0,9%). W porównaniu z grudniem 2023 r. w największym stopniu liczba pracujących zmniejszyła się w sekcjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 2,8%), administrowanie i działalność wspierająca (o 2,6%), transport i gospodarka magazynowa (o 2,5%). Wzrost liczby pracujących zanotowano m.in. w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 4,3%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,6%) oraz w edukacji (o 1,5%).

Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2024 r.
Stan w dniu 31 października

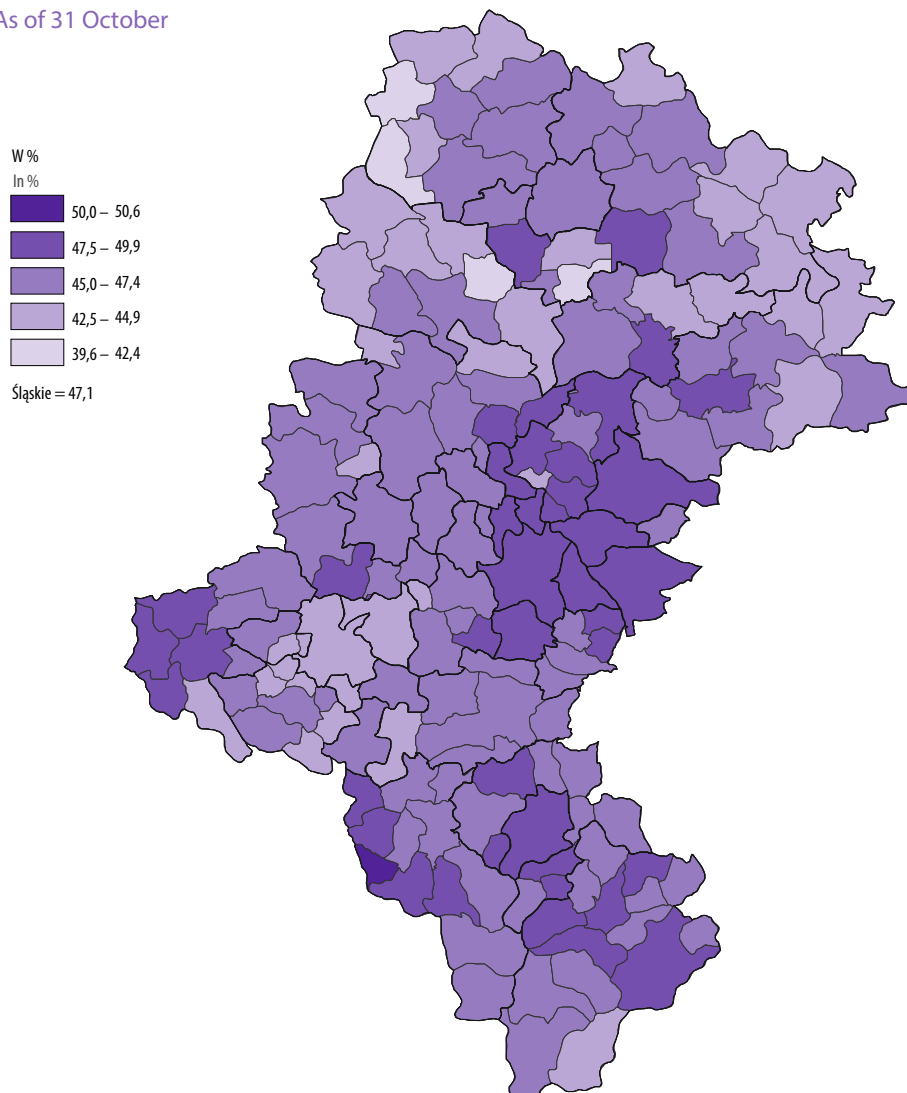
Chart 25. Employed persons in national economy^a by PKD/NACE sections and sex in 2024
As of 31 October

Mapa 22. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.

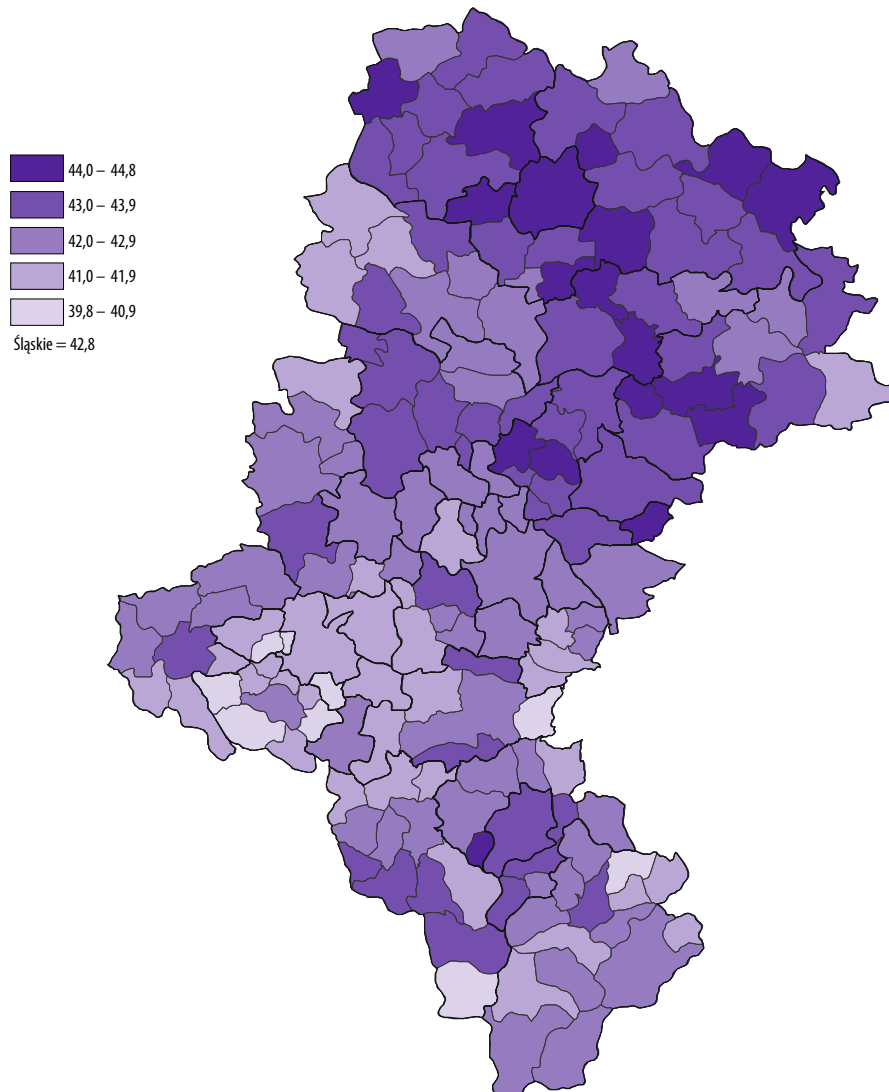
Stan w dniu 31 października

Map. 22. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024
As of 31 October

Na koniec października 2024 r. średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 42,8 roku (w końcu grudnia 2023 r. – 42,5 roku). Średnia wieku pracujących kobiet i mężczyzn były podobne i wyniosły odpowiednio 42,9 i 42,7 roku. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według gmin, odnotowuje się znaczne zróżnicowanie tego zjawiska w województwie. W gminach na północnych terenach województwa zamieszkiwali przeciętnie starsi pracujący, natomiast na terenach zachodnich przeciętna wieku pracujących należała do najniższych w województwie.

Mapa 23. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.
Stan w dniu 31 października
Map 23. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024
As of 31 October

5.1.3.2. Bezrobocie rejestrowane

5.1.3.2. Registered unemployment

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Rok 2024 był pierwszym, w którym wystąpił wzrost liczby bezrobotnych (w skali roku), po notowanym spadku w latach 2021–2023.

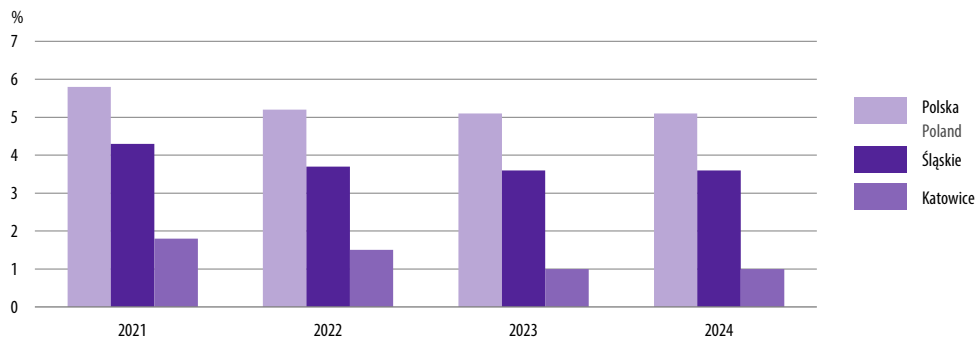
W końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 62,6 tys. osób i była wyższa od zanotowanej w końcu grudnia 2023 r. o 0,2% (w kraju niższa o 0,3%). Wzrost liczby bezrobotnych wystąpił w większości powiatów. W największym stopniu liczba bezrobotnych zwiększyła się w mikołowskim (o 16,0%), a następnie w żywieckim (o 13,1%) oraz w Żorach (o 10,7%). Spadek liczby bezrobotnych zanotowano w 13 powiatach, w tym największy w wodzisławskim (o 20,4%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2024 r. wyniosła 3,6% (w kraju 5,1%) i nie zmieniła się w relacji do końca grudnia 2023 r. (podobnie jak w kraju). W rankingu województw, województwo śląskie pod względem stopy bezrobocia znalazło się na 2. miejscu. Niższą stopę bezrobocia odnotowano tylko w województwie wielkopolskim (3,0%).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Registered unemployment rate
As of 31 December

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną w 2021 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020, a od 2022 r. na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

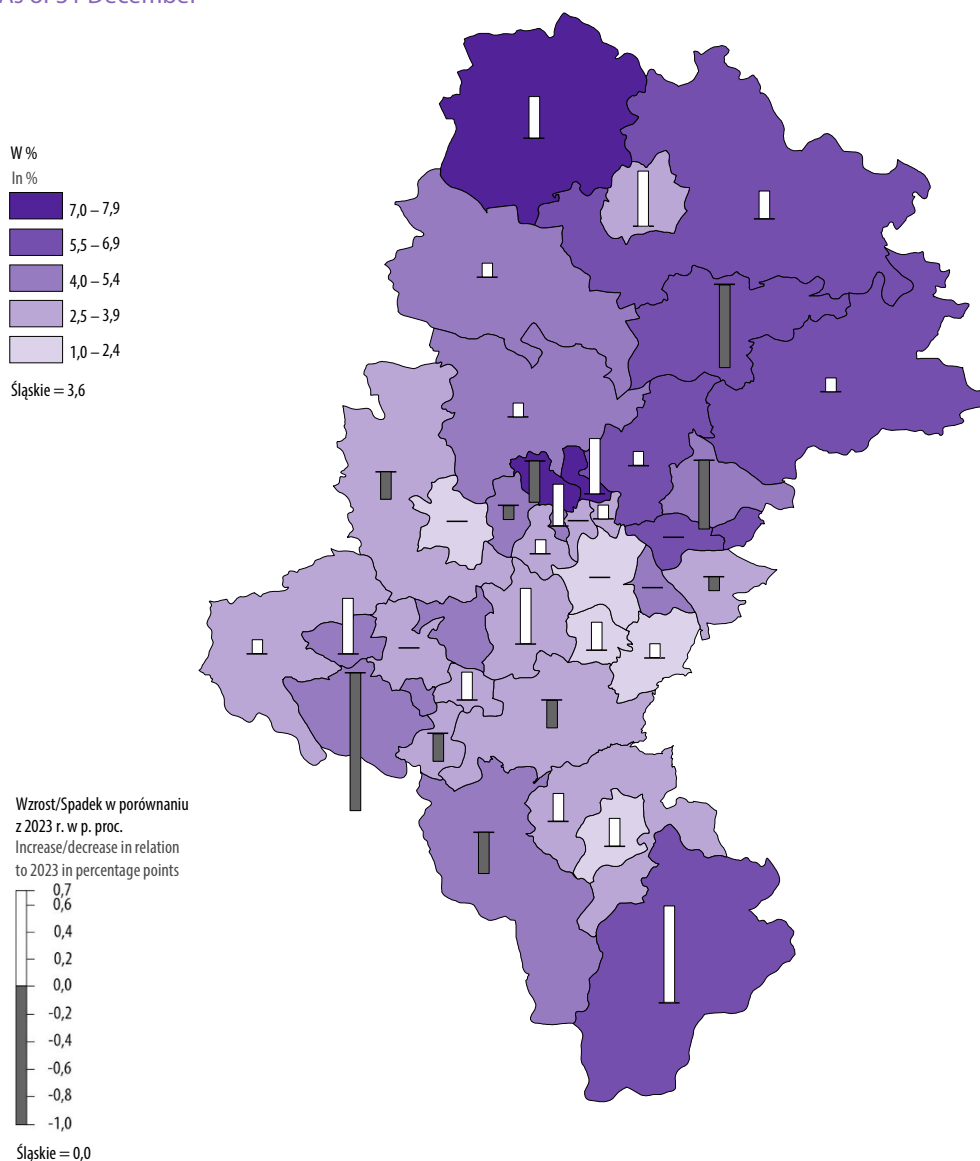
Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, odnotowuje się znaczne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą a najwyższą wartością stopy bezrobocia w powiatach w końcu 2024 r. wyniosła 6,9 p. proc. (przed rokiem – 7,2 p. proc.). Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w Bytomiu (7,9%), natomiast najniższą w Katowicach (1,0%). W skali roku stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w 20 powiatach, w tym w największym stopniu w żywieckim (o 0,7 p. proc.). Spadek stopy bezrobocia zanotowano w 10 powiatach, przy czym największy w wodzisławskim (o 1,0%).

Mapa 24. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 24. Registered unemployment rate in 2024

As of 31 December

W końcu grudnia 2024 r. bezrobotni bez prawa do zasiłku w województwie stanowili 84,4% ogółu (85,8% w końcu grudnia 2023 r.), a osoby poprzednio pracujące – 88,8% (88,5% przed rokiem).

Osoby długotrwale bezrobotne liczyły 25,3 tys. osób, a ich udział w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ogółem wyniósł 40,4% i był on o 2,0 p. proc. niższy niż w końcu grudnia 2023 r. Obniżył się także odsetek osób niepełnosprawnych (o 1,2 p. proc. do 8,1%). Absolwenci stanowili 4,0% ogółu bezrobotnych, a ich udział w skali roku zwiększył się o 0,5 p. proc.

W końcu grudnia 2024 r. w miastach mieszkało więcej bezrobotnych niż na wsi (47,3 tys. wobec 15,3 tys.). W skali roku zwiększyła się liczba bezrobotnych na wsi (o 0,9%), natomiast liczba bezrobotnych w miastach pozostała na podobnym poziomie.

Bezrobocie rejestrowane dotyczyło w największym stopniu osób w wieku 35–44 lata (16,6 tys.). W skali roku udział tej grupy bezrobotnych zmniejszył się o 0,3 p. proc. do 26,5%. Najmniejszą populację bezrobotnych tworzyły osoby najmłodsze w wieku 18–24 lata (7,3 tys.), których odsetek zwiększył się w porównaniu z końcem grudnia 2023 r. o 0,4 p. proc. do 11,6%. Bezrobotnych osób w wieku 55 lat i więcej było 10,6 tys. i stanowiły 17,0% ogółu bezrobotnych.

Prawie połowa bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2024 r. to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy tworzyły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (stanowiące odpowiednio: 25,4% i 23,6% ogółu bezrobotnych). W skali roku udziały wyżej wymienionych grup bezrobotnych obniżyły się odpowiednio o: 0,9 p. proc. i 0,5 p. proc. Problemy ze znalezieniem pracy posiadały również osoby z wykształceniem wyższym, których odsetek wśród ogółu bezrobotnych wyniósł 16,2%.

W końcu grudnia 2024 r. w urzędach pracy zanotowano 4,7 tys. wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, tj. mniej niż przed rokiem o 30,6% (w kraju o 6,7%). Na 1 ofertę pracy przypadało 13 bezrobotnych. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, najmniej bezrobotnych na 1 ofertę pracy zanotowano w Świętochłowicach (1 osoba), Tychach i Żorach (po 4 osoby). Najtrudniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie częstochowskim, gdzie na 1 ofertę przypadało 97 osób bezrobotnych.

5.1.3.3. Aktywność ekonomiczna ludności

5.1.3.3. Economic activity of the population

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Do uogólniania wyników BAEL na populację generalną zastosowano dane o ludności rezydującej w Polsce pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Według danych BAEL w 4 kwartale 2024 r. liczba ludności w wieku 15–89 lat wyniosła 3529 tys. i obniżyła się w porównaniu z 4 kwartałem 2023 r. o 0,3% (w kraju na podobnym poziomie). Województwo śląskie skupiało 11,6% ludności w wieku 15–89 lat w kraju. Zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 1972 tys. osób, tj. mniej niż w 4 kwartale 2023 r. o 1,4% (w kraju o 0,7% mniej). Wśród nich pracujący stanowili 97,7%, a bezrobotni 2,3%.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in the 4 quarter by LFS

Wyszczególnienie Specification	2021	2023	2024	2024 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	2039	2000	1972	17742
pracujący employed persons	1991	1950	1927	17247
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	48	49	45	495
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	1538	1541	1557	12610
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	57,0	56,5	55,9	58,5
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	55,7	55,1	54,6	56,8
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2,4	2,5	2,3	2,8

a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.

a The unemployed population includes people aged 15–74.

Do **pracujących według BAEL** zaliczono osoby w wieku 15–89 lat które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
 - b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
 - c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

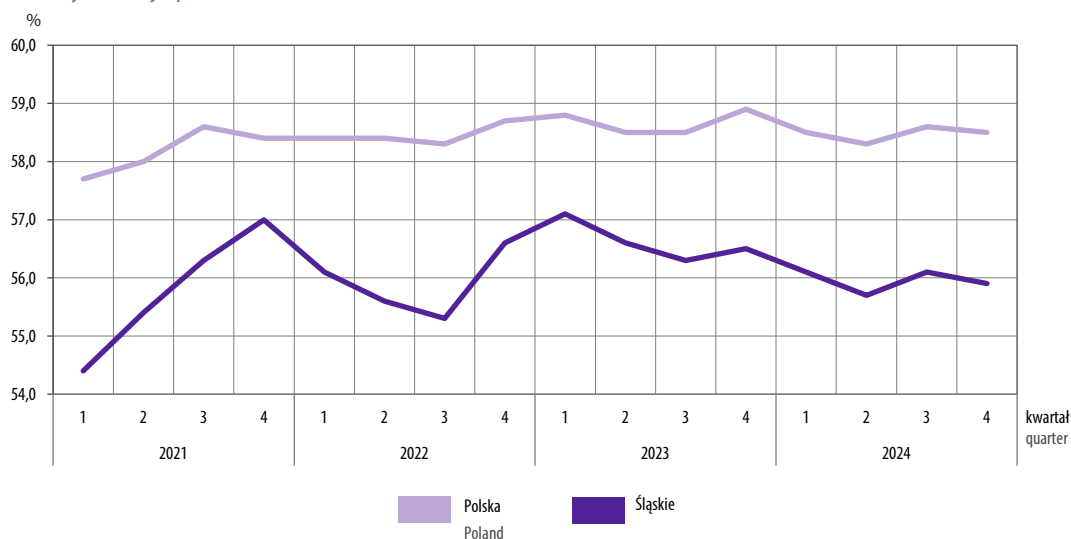
Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2024 r. wyniósł 55,9% (w kraju – 58,5%) i zmniejszył się w porównaniu z 4 kwartałem 2023 r. o 0,6 p. proc. (w kraju o 0,4 p. proc. mniej). Współczynnik aktywności zawodowej dla mężczyzn był wyższy niż dla kobiet (62,5% wobec 49,9%) oraz wyższy dla mieszkańców wsi niż miast (58,0% wobec 55,2%). Biorąc pod uwagę grupy wieku ludności, najwyższy współczynnik aktywności zawodowej zanotowano wśród osób w wieku 25–34 lata (91,0%) i 35–44 lata (90,8%). Najwyższy poziom aktywności zawodowej wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym (83,9%), natomiast najniższy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (14,8%).

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W 4 kwartale 2024 r. pracowało 1927 tys. osób, tj. mniej niż w 4 kwartale 2023 r. o 1,2% (w kraju o 0,4% mniej). Pracujący stanowili 54,6% ludności w wieku 15–89 lat (w kraju – 56,8%), tj. mniej w porównaniu z 4 kwartałem 2023 r. o 0,5 p. proc. (w kraju o 0,3 p. proc. mniej). Wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn był wyższy niż dla kobiet (61,3% wobec 48,5%) oraz wyższy dla mieszkańców wsi niż miast (56,2% wobec 54,1%).

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 27. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Biorąc pod uwagę status na rynku pracy, najliczniejszą grupę wśród pracujących w 4 kwartale 2024 r. tworzyli pracownicy zatrudnieni w firmach/instytucjach publicznych lub u prywatnego pracodawcy – 1677 tys. (87,0% ogółu). Pracodawcy i pracujący na własny rachunek liczyli 248 tys. Analizując wykonywane grupy zawodów, najwięcej osób pracowało w charakterze specjalisty (24,3% ogółu) oraz technika i innego średniego personelu (15,7%), natomiast najmniej pracowało w zawodzie rolnika, ogrodnika, leśniczego i rybaka (1,6%).

W 4 kwartale 2024 r. zbiorowość bezrobotnych w wieku 15–74 lata liczyła 45 tys. osób i była mniejsza w porównaniu z 4 kwartałem 2023 r. o 8,2% (w kraju o 9,5% mniej).

Stopa bezrobocia mierzona udziałem bezrobotnych w ogólnej liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2024 r. wyniosła 2,3% (w kraju 2,8%) i była niższa niż w 4 kwartale 2023 r. o 0,2 p. proc. (w kraju o 0,3 p. proc. mniej). Wyższą stopę bezrobocia zanotowano dla kobiet niż dla mężczyzn (2,8% wobec 1,8%), a także wśród mieszkańców wsi niż miast (3,1% wobec 2,0%).

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Liczba biernych zawodowo w wieku 15–89 lata w 4 kwartale 2024 r. ukształtowała się na poziomie 1557 tys. osób, tj. wyższym niż 4 kwartale 2023 r. o 1,0% (w kraju o 0,9% więcej). Populacja biernych zawodowo w wieku 15–74 lata liczyła 1226 tys. (dla tej grupy wieku była ustalana przyczyna bierności). Najczęstszymi przyczynami bierności zawodowej podawanymi przez biernych zawodowo były emerytura (54,9%) oraz nauka, uzupełnianie kwalifikacji (20,6%).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

5.2.1. Zamożność mieszkańców

5.2.1. Inhabitants' wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w październiku 2024 r. w województwie śląskim było niższe niż średnio w kraju. Przeciętna liczba emerytów i rencistów zmniejszyła się w skali roku, natomiast wzrosła przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto zarówno wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych. W 2023 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym, w tym dochód do dyspozycji był wyższy niż przed rokiem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

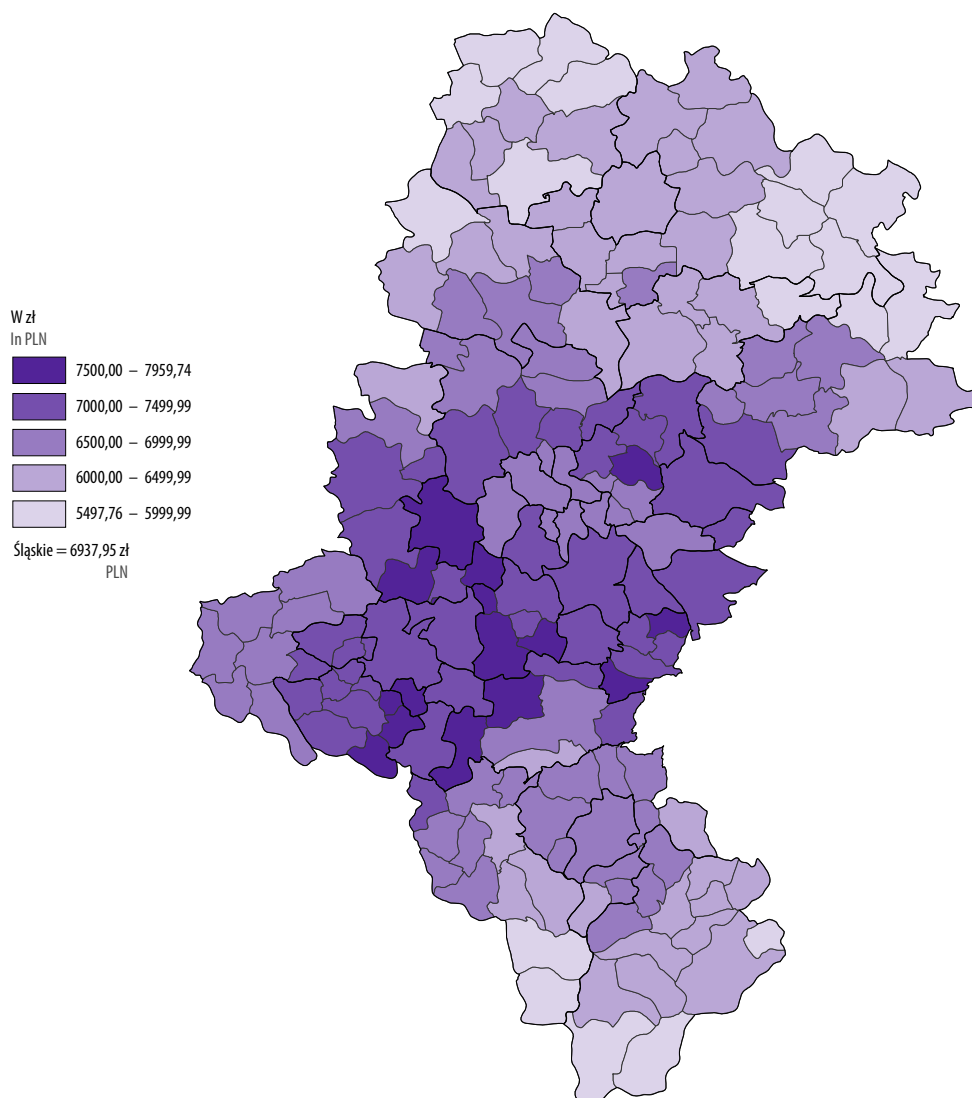
Dane o **miesięcznych wynagrodzeniach w gospodarce narodowej** według miejsca zamieszkania zatrudnionych od stycznia 2024 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą **wszystkich podmiotów gospodarki narodowej**.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania zatrudnionych w województwie śląskim w październiku 2024 r. wyniosło 8258,29 zł i było niższe niż w kraju o 1,3%. Mężczyźni osiągnęli przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto o 5,9% wyższe niż ogółem, a kobiety – niższe o 6,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie mężczyzn było o 13,3% wyższe od wynagrodzenia kobiet.

W październiku 2024 r. wynagrodzenie środkowe (mediana) w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania zatrudnionych ukształtowało się na poziomie 6937,95 zł, tj. wyższym niż w kraju o 1,2%. Oznacza to, że połowa pracowników otrzymała wynagrodzenia co najwyżej w tej wysokości, a połowa – w wysokości nie niższej niż mediana. Dla mężczyzn wynagrodzenie środkowe miało wartość 7420,00 zł, a dla kobiet – 6504,46 zł.

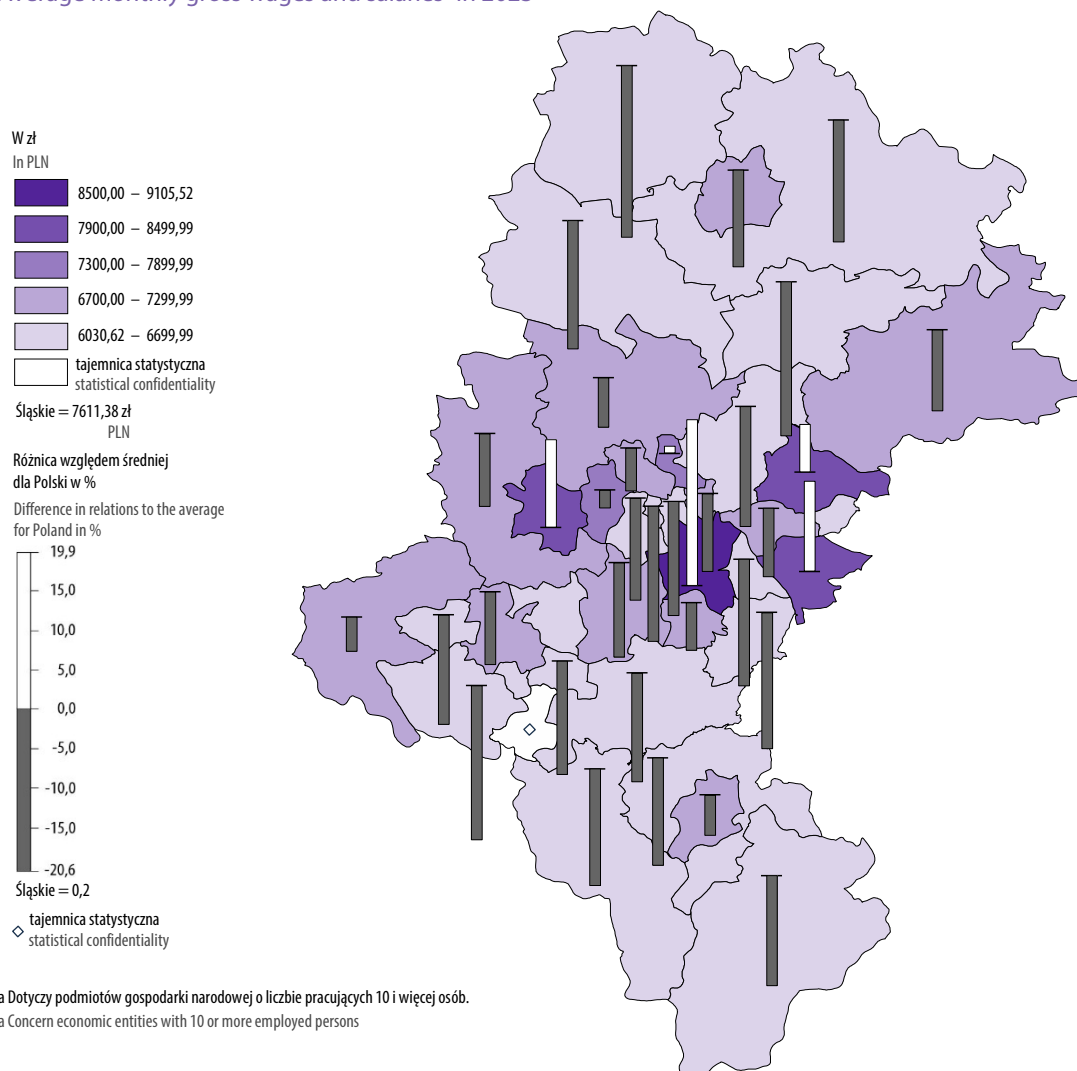
Mapa 25. Mediana wynagrodzeń miesięcznych brutto w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania zatrudnionych w październiku w 2024 r.

Map 25. Median monthly gross wages and salaries in the national economy by place of residence of employed persons in October 2024

W dalszej części analizy informacje wynikowe o wysokości **przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto** zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r. ukształtowało się na poziomie 7611,38 zł (w kraju – 7595,30 zł), tj. wyższym niż przed rokiem o 13,1% (w kraju wzrost o 13,3%).

Mapa 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2023 r.Map 26. Average monthly gross wages and salaries^a in 2023

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, odnotowuje się znaczne zróżnicowanie przeciętnych miesięcznych płac w województwie. Wyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto niż średnia w kraju posiadały miasta na prawach powiatu: Katowice, Jaworzno, Gliwice, Dąbrowa Górnicza oraz Piekary Śląskie. Najniższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zanotowano w powiecie kłobuckim (6030,62 zł) i było ono o 20,6% niższe od średniej krajowej.

W skali roku przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wzrosły we wszystkich powiatach. Największy wzrost przeciętnych miesięcznych płac brutto wystąpił w powiecie kłobuckim (o 17,5%), natomiast najmniejszy w powiecie zawierciańskim (o 6,5%).

Tablica 13. Świadczenia społeczne
Table 13. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	1147,3	1186,6	1165,6	1163,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross old-age pension and disability pension paid from non-agricultural social security system in PLN	2429,61	2864,70	3832,82	4366,86
w tym emerytura of which old-age pension	2539,29	2948,28	3950,46	4492,93
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross old-age pension and disability pension of farmers in PLN	1402,70	1527,84	1965,82	2208,73
w tym emerytura of which old-age pension	1480,79	1581,93	2021,35	2259,56

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w 2024 r. wyniosła 1163,8 tys., tj. mniej niż przed rokiem o 0,2% (w kraju więcej o 0,7%). Udział emerytów i rencistów z terenu województwa śląskiego w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 12,4%.

W 2024 r. emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych otrzymało 1137,0 tys. osób, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. Wśród nich najliczniejszą grupą byli emeryci (stanowiący 74,9% ogółu tych świadczeniobiorców). W skali roku zmniejszyła się liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy o 6,3% oraz renty rodzinne o 1,0%. Zwiększyła się liczba emerytów (o 0,7%). Z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. emeryturę i rentę pobierało 26,8 tys. osób, tj. o 1,9% mniej niż przed rokiem. Wśród nich większość stanowili emeryci (80,2% ogółu). W skali roku zmniejszyła się liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 2,5%) i renty rodzinne (o 1,5%) oraz emerytów (o 1,8%).

W 2024 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 4366,86 zł i była wyższa w porównaniu z 2023 r. o prawie 14% (w kraju wzrost o ponad 14%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie 2208,73 zł (w kraju – 2103,34 zł), tj. wyższym niż w 2023 r. o 12,4% (w kraju wzrost o 13,9%). Województwo śląskie, pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto wypłacanej z ZUS zajmowało 1. miejsce w kraju, natomiast z KRUS – 2. miejsce w kraju po województwie lubuskim.

W porównaniu z 2023 r. zanotowano wzrost wszystkich kategorii świadczeń wypłacanych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, tj. renty z tytułu niezdolności do pracy o 14,6%, renty rodzinnej o 14,0% oraz emerytury o 13,7%. W analizowanym okresie wystąpił także wzrost przeciętnych świadczeń emerytalno-rentowych rolników indywidualnych, we wszystkich kategoriach świadczeń, w tym z tytułu: rent z tytułu niezdolności do pracy o 15,5%, rent rodzinnych o 12,8%, emerytur o 11,8%.

Tablica 14. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 14. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1420,54	2050,36	2563,13	2892,04	2678,30
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1366,24	1995,67	2493,25	2829,04	2622,11

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – wyniki **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Dane za lata 2022–2023 pochodzące z badania budżetów gospodarstw domowych zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, uwzględniając dodatkowo strukturę ludności według wieku i płci, w związku z czym nie są one wprost porównywalne z analogicznymi danymi za lata wcześniejsze. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniki za 2022 r. różnią się od wcześniej publikowanych.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. wyniósł 2892,04 zł i wzrósł w porównaniu z 2022 r. o 12,8% (w kraju o 13,7%). Dochód rozporządzalny w województwie był o 8,0% wyższy niż w kraju. Województwo śląskie zajmowało 2. miejsce w kraju (po województwie mazowieckim), pod względem wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych.

W strukturze dochodu rozporządzalnego największy udział posiadały dochody uzyskiwane z pracy najemnej (56,2% w 2023 r. wobec 57,3% w 2022 r.) oraz dochody ze świadczeń społecznych (31,9% w 2023 r. wobec 31,7% w 2022 r.). Dochody z pracy na własny rachunek stanowiły 10,1% dochodu rozporządzalnego (przed rokiem – 9,5%).

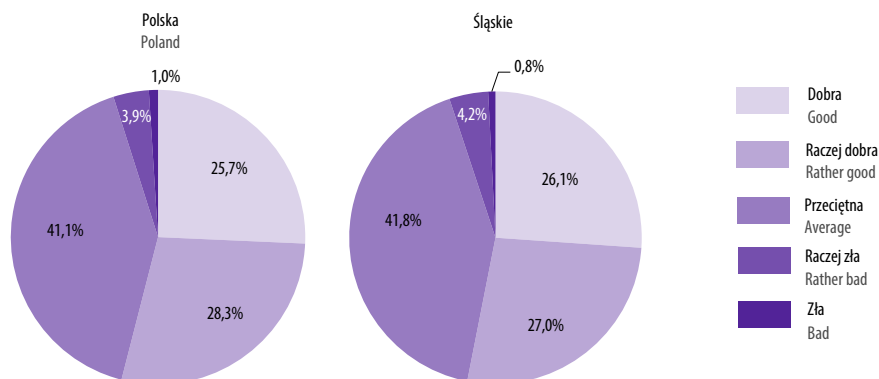
Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki jest dochodem do dyspozycji, który gospodarstwa domowe przeznaczają na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności. W 2023 r. przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwie domowym wyniósł 2829,04 zł i był wyższy w porównaniu z 2022 r. o 13,5% (w kraju wzrost o 14,0%). Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji w województwie był o 7,9% wyższy niż w kraju.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

- **wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach ogółem transferów społecznych** jest to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne;
- **współczynnik Giniego** jest miarą nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Na podstawie badania EU-SILC, wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2023 r. wyniósł 7,6% (w kraju – 14,0%) i był niższy niż w 2022 r. o 0,2 p. proc. Współczynnik Giniego wyniósł 22,4% (w kraju – 27,0%), podczas gdy przed rokiem – 24,1%.

Wykres 28. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.
Chart 28. Subjective evaluation of material situation of household in 2023

W 2023 r. 53,1% gospodarstw domowych (w kraju 54,0%) postrzegało swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą, natomiast jako złą albo raczej złą – 5,0% (w kraju 4,9%). Jako przeciętną swoją sytuację materialną określiło 41,8% gospodarstw (w kraju 41,1%). W skali roku wystąpił wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą lub raczej dobrą o 1,7 p. proc. (w kraju o 4,1 p. proc.). Zmniejszył się udział gospodarstw domowych określających swoją sytuację jako złą albo raczej złą o 1,2 p. proc. (w kraju o 1,0 p. proc.) oraz jako przeciętną o 0,7 p. proc. (w kraju o 3,1 p. proc.).

5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

5.2.2. Social assistance and family support

Systematycznie zmniejsza się liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej, jak również liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3., tj. zwiększa się liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych oraz liczba przebywających w nich dzieci.

W 2023 r. świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 73,3 tys. osobom (bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania), tj. o 4,5% mniej niż rok wcześniej. Osoby pobierające świadczenia w województwie stanowiły 8,2% takich osób w kraju.

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej był najniższy w województwie śląskim i wyniósł 169 osób na 10 tys. ludności, przy średniej w kraju 236 osób.

W 2023 r. świadczenia w formie pieniężnej otrzymało na podstawie decyzji 71,6 tys. osób. Zasiłki stałe wypłacane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności przyznano 15,2 tys. osób, a zasiłki okresowe – 20,1 tys. osób. Dużą grupę beneficjentów (35,6 tys.) stanowiły osoby korzystające z różnych zasiłków celowych. Były one przyznawane z tytułu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakup żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu.

Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano na podstawie decyzji 42,2 tys. osobom. Był to głównie codzienny gorący posiłek (23,5 tys. osób), usługi opiekuńcze obejmujące zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, zapewnienie kontaktów z otoczeniem oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (12,7 tys. osób), zapewnienie

schronienia w noclegowniach, schroniskach i domach dla bezdomnych (4,9 tys. osób), sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego (901 osób).

W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego, a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie, na pomoc społeczną w 2023 r. wydano łącznie 310,7 mln zł, tj. o 3,6% więcej niż rok wcześniej.

Pomoc pieniężna wyniosła 179,2 mln zł, co stanowiło 57,7% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono 86,3 mln zł, tj. 48,2% kwoty wydatkowanej na pomoc pieniężną. Na zasiłki okresowe wydano 39,3 mln zł, a na zasiłki celowe – 50,0 mln zł.

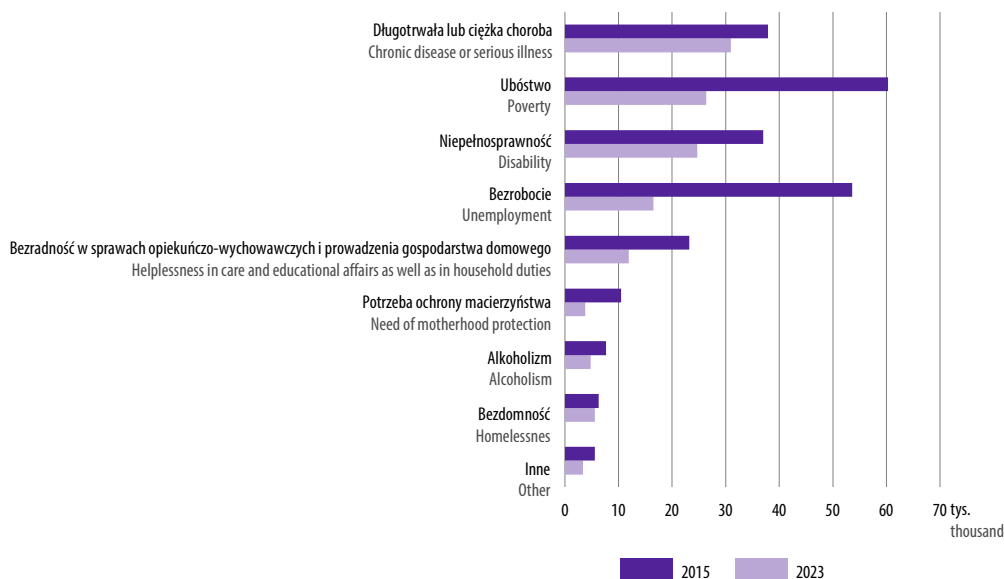
W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 131,5 mln zł. Na usługi opiekuńcze wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wydatkowano 62,0 mln zł, tj. 47,2% kwoty przeznaczonej na pomoc niepieniężną. Na zapewnienie schronienia wydano 36,0 mln zł, na zapewnienie posiłków przeznaczono 30,4 mln zł, a na sprawienie pogrzebu – 3,0 mln zł.

Tablica 15. Świadczenia pomocy społecznej
Table 15. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of person)	159016	90346	76720	73275
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	334633,6	301945,2	299803,1	310721,1
pomoc pieniężna financial assistance	254316,3	197379,4	185500,7	179249,5
pomoc niepieniężna non-financial assistance	80317,3	104565,8	114302,4	131471,6
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	347	204	176	169

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy społecznej. W 2023 r. najczęstszymi powodami przyznania świadczenia była długotrwała lub ciężka choroba (31,0 tys. rodzin), ubóstwo (26,4 tys.) oraz niepełnosprawność (24,7 tys.). Z roku na rok zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy. W porównaniu z 2022 r. odnotowano m.in. spadek liczby rodzin korzystających z pomocy przyznanej z powodu bezrobocia (o 22,5%), ubóstwa (o 14,7%) oraz potrzeby ochrony macierzyństwa (o 14,1%).

Wykres 29. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn
Chart 29. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W 2023 r. z różnych form środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 101,6 tys. beneficjentów, tj. mniej o 2,4% niż rok wcześniej. Zbiorowość ta stanowiła 8,0% ogólnej liczby beneficjentów w Polsce. Spośród ogólnej liczby beneficjentów, ponad połowę (59,5%) stanowiły osoby w gospodarstwach wieloosobowych, osoby w gospodarstwach jednoosobowych – 36,2%, a osoby bezdomne – 4,3%.

Wśród 54,7 tys. gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej najwięcej, bo 67,2% stanowiły gospodarstwa jednoosobowe. Natomiast pod względem kryterium dochodowego przeważały gospodarstwa o dochodzie poniżej kryterium dochodowego (63,2%).

Udział beneficjentów w liczbie ludności ogółem, określany jako zasięg korzystania z pomocy społecznej, był najniższy w kraju i wyniósł 2,3%, wobec 3,4% w Polsce. Z roku na rok zasięg korzystania z tej pomocy malał, w skali roku zmniejszył się o 0,1 pkt. proc.

Tablica 16. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 16. Beneficiaries of social assistance at domicile

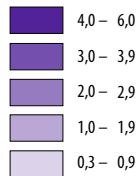
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	93312	64158	56601	54727
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	222202	124220	104063	101584
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	485	281	239	234

Mapa 27. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r.

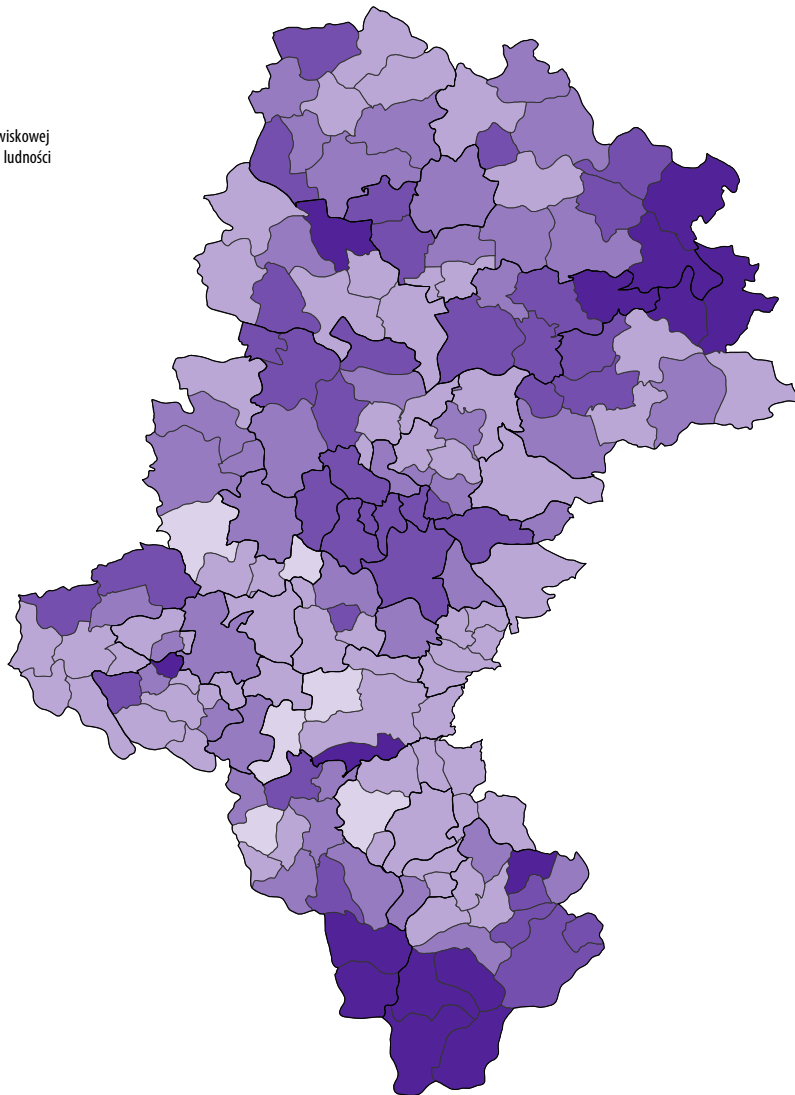
Map 27. Scope of use of social assistance at domicile in 2023

Udział beneficjentów środowiskowej
pomocy społecznej w liczbie ludności
ogółem w %

Share of beneficiaries
of social assistance in total
population in %

Śląskie = 2,3

System świadczeń rodzinnych jest systemem pomocowym państwa skierowanym głównie do rodzin o najniższych dochodach. Państwo udziela finansowej pomocy w wychowywaniu dzieci oraz wspomaga osoby starsze i niepełnosprawne w celu zaspokojenia potrzeb życiowych. Część świadczeń rodzinnych – zasiłek rodzinny, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, to świadczenia zależne od kryterium dochodowego. Te świadczenia są przyznawane na roczne okresy zasiłkowe. Podstawę prawną systemu świadczeń rodzinnych stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Beneficjenci świadczeń rodzinnych to rodziny pobierające świadczenia na dzieci pozostające na utrzymaniu oraz osoby dorosłe pobierające świadczenia na siebie.

Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł wypłacane w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus” przysługuje na każde dziecko w wieku do 18 lat, niezależnie od wysokości dochodu na osobę uzyskiwanego w rodzinie. Opis nie uwzględnia dodatku wychowawczego, wypłacanego na dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. W 2023 r. świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie objęto przeciętnie 753,7 tys. dzieci do 18 lat. Wartość wypłaconych świadczeń wychowawczych wyniosła 4573,6 mln zł i była niższa o 1,2% w porównaniu z poprzednim rokiem. Kwota świadczeń wychowawczych wypłaconych w województwie stanowiła 11,0% świadczeń wypłaconych w kraju. Najwyższą kwotę świadczeń wychowawczych, tj. 272,7 mln zł wypłacono w Katowicach na średnio miesięcznie 44,6 tys. dzieci. Natomiast najniższą kwotę 45,3 mln zł w Świętochłowicach na średnio miesięcznie 7,5 tys. dzieci.

Tablica 17. Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”
Table 17. “Family 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2022	2023
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1712610	4432473	4630747	4573590
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	381490	722633	751933	753693

^a Dane dotyczą okresu od 1 kwietnia do 31 grudnia.

U w a g a. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę.

a Data refer to the period from 1 April to 31 December.

N o t e. From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych z minimum trojgiem dzieci. Przysługuje ona niezależnie od wysokości dochodu na osobę w rodzinie i wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do wielu dóbr i usług. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania m.in. ze zniżek na przejazdy kolejowe, darmowych wstępów do parków narodowych, niższych opłat paszportowych, a także zniżek na zakup żywności, ubrań, kosmetyków, książek czy paliwa. W 2023 r. Kartę Dużej Rodziny posiadało 173,8 tys. rodzin (o 32,4 tys. więcej niż rok wcześniej), które stanowiły 9,8% takich rodzin w kraju.

W przekroju terytorialnym według powiatów, najwięcej rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny mieszkało w powiecie żywieckim (6,1% ogólnej liczby takich rodzin w województwie), następnie w powiecie cieszyńskim (5,5%) i bielskim (5,4%), natomiast najmniej w Świętochłowicach (0,7%).

W 2023 r. na świadczenia rodzinne, mające na celu finansowe wsparcie rodzin z dziećmi lub z osobami niepełnosprawnymi, przeznaczono 1209,1 mln zł, tj. o 8,2% więcej niż w 2022 r. Wartość świadczeń wypłaconych w województwie stanowiła 9,8% ogólnej kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w Polsce. Najwięcej środków przeznaczono na pomoc skierowaną dla osób niepełnosprawnych, czyli na świadczenia opiekuńcze, które stanowiły 79,6% ogólnej kwoty wydatków. Wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi, czyli zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka i świadczenia rodzicielskie stanowiły 20,4% ogólnej kwoty wydatków.

Tablica 18. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 18. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023
Dobry Start^a Good Start^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	146597,1	156550,7	156691,3
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	488938	522079	522739
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	383510	292121	212411	175232
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	190859	140150	99616	81045
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	23,3	17,2	12,3	10,2
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	147581,0	123719,4	108983,6	98801,2
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	366221	299622	261285	233951
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Alimony fund				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of benefits amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	677274,5	665416,4	486440,2	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	757380	762946	784359	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Na koniec 2023 r. funkcjonowały 532 placówki opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 4,1% więcej niż w 2022 r. Stanowiły one 9,7% wszystkich tych placówek w Polsce. Wśród ogółu tego typu placówek największy odsetek stanowiły żłobki (82,7%). Łącznie placówki dysponowały 22,1 tys. miejscami, a w końcu 2023 r. przebywało w nich 17,8 tys. dzieci.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20. tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1. roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

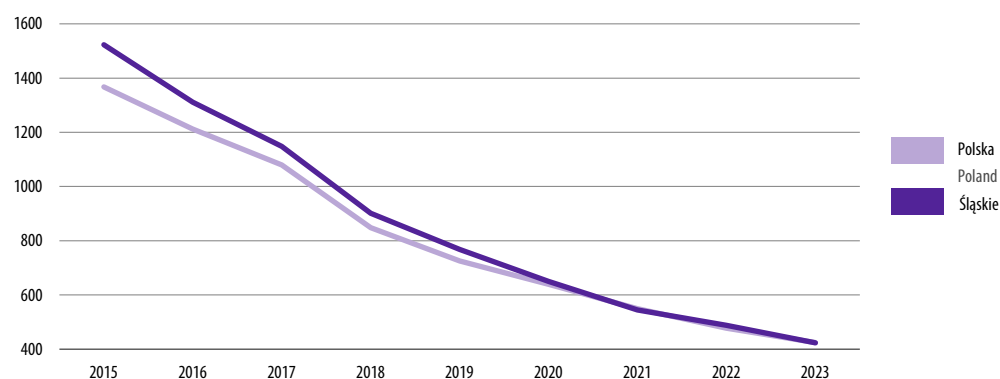
Tablica 19. Żłobki i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
Table 19. Nurseries and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Żłobki ^a Nurseries ^a	178	385	425	440
Kluby dziecięce Children's clubs	38	66	86	92
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	7,6	17,0	19,4	20,2
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,7	1,3	1,8	1,9
Dzieci w tys.: Children in thousands:				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	7,1	13,4	16,3	16,1
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,6	1,1	1,6	1,6

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Since 2021 including nursery wards.

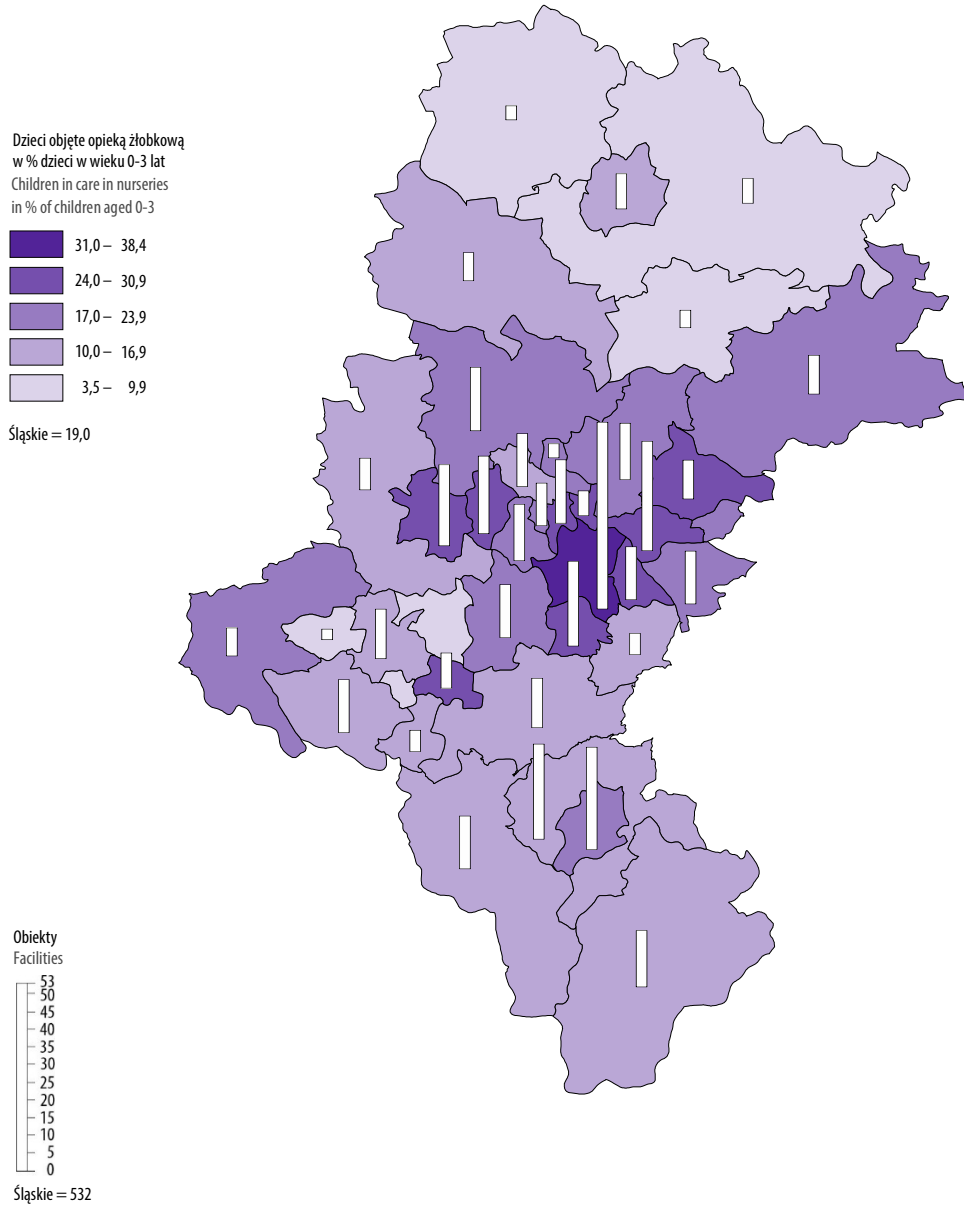
W przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w województwie do żłobków i klubów dziecięcych uczęszczało 190 dzieci (174 rok wcześniej).

Wykres 30. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 30. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Until 2021 including nursery wards.

Mapa 28. Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r.
 Map 28. Nurseries and children's clubs in 2023

5.2.3. Warunki mieszkaniowe

5.2.3. Housing conditions

Wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe ludności w porównaniu z 2022 r. poprawiły się. Wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz powierzchnia przypadająca na 1 osobę. Zmniejszyła się przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie oraz na 1 izbę. Średnia liczba izb w mieszkaniu pozostała na poziomie sprzed roku. Odnotowano wzrost liczby mieszkań przypadających na 1000 ludności.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Zasoby mieszkaniowe w końcu 2023 r. wyniosły 1860,2 tys. mieszkań (o 1,0% więcej niż w 2022 r.), co stanowiło 11,8% zasobów mieszkaniowych w Polsce. Zasoby mieszkaniowe zlokalizowane w miastach stanowiły 81,4% wszystkich zasobów (w kraju 67,8%).

Łączna powierzchnia użytkowa zasobów wyniosła 135509,0 tys. m², w miastach 99633,6 tys. m², a na wsi 35875,4 tys. m². W porównaniu z 2022 r. powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem wzrosła o 1,2% (w kraju – o 1,5%). Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania ogółem wyniosła 72,8 m² (w kraju 75,5 m²), w miastach 65,8 m², a na wsi 103,9 m². W porównaniu 2022 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania ogółem wzrosła o 0,1 m² (w kraju – o 0,2 m²).

Tablica 20. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Dwelling stock^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Mieszkania Dwellings	1740320	1812888	1842610	1860167
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stock per 1,000 population	380,7	410,9	423,9	430,6
Przeciętna w zasobach: Dwelling stock, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,75	3,79	3,79	3,79
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	70,4	72,2	72,7	72,8
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,63	2,43	2,36	2,32

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przypadająca na 1 osobę wyniosła 31,4 m² (w kraju 31,6 m²) i w porównaniu z końcem 2022 r. wzrosła o 0,6 m². Wskaźnik ten był wyższy na wsi (34,3 m²) niż w miastach (30,4 m²). Na 1 mieszkanie w miastach przypadało średnio 2,16 osoby, a na 1 izbę 0,61, na wsi odpowiednio 3,03, i 0,62.

W zasobach mieszkaniowych znajdowało się 7058,2 tys. izb (w kraju 60481,7 tys.), z czego 5383,8 tys. w miastach, a na wsi 1674,4 tys. W porównaniu z 2022 r. ich liczba ogółem wzrosła o 0,9%. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wyniosła 3,79 (w kraju 3,83), w miastach 3,55, a na wsi 4,85. Przeciętnie na 1 izbę przypadało 0,61 osób (w końcu 2022 r. 0,62), a na 1 mieszkanie 2,32 osób (w końcu 2022 r. 2,36).

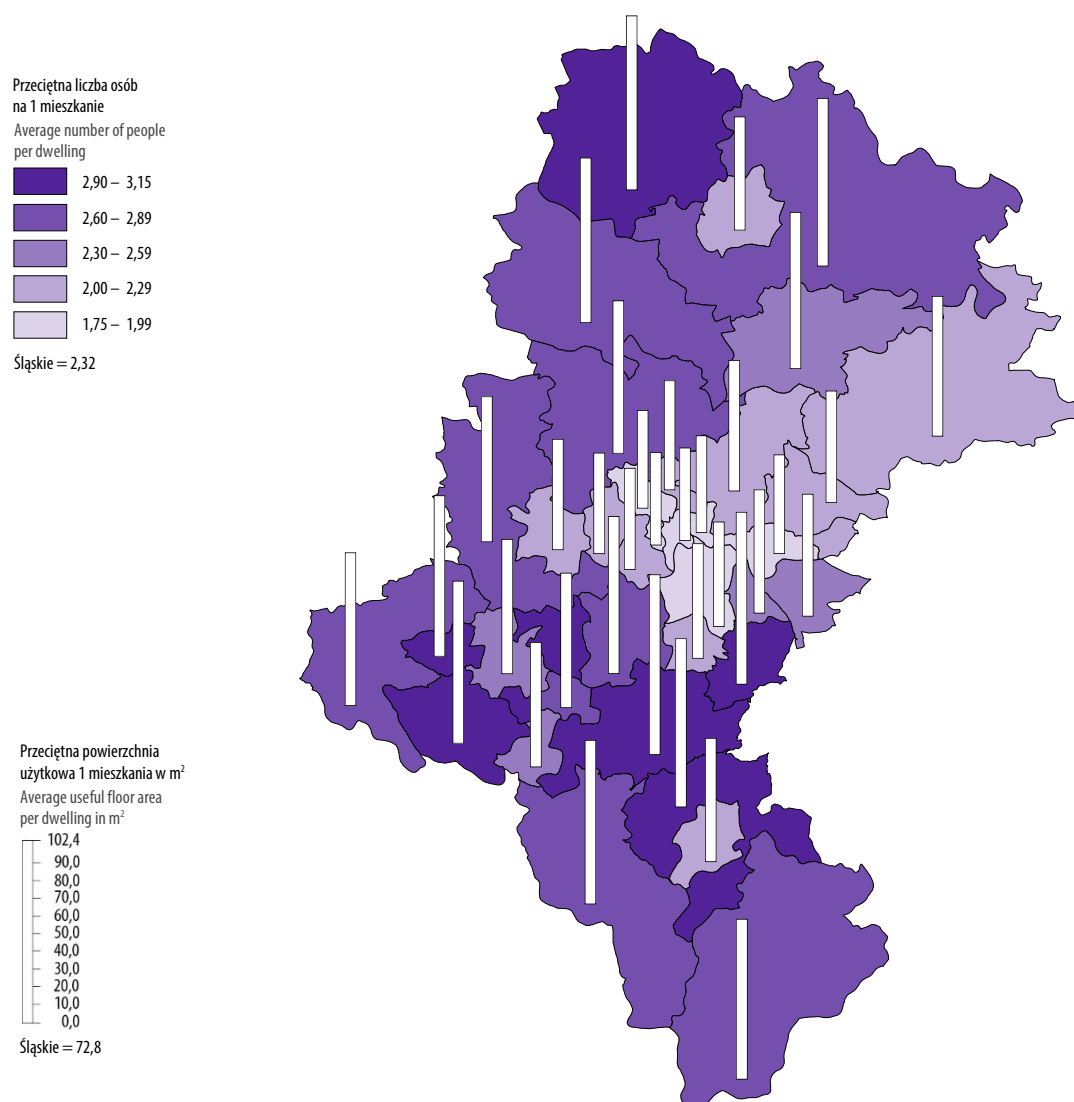
Na 1000 mieszkańców przypadało 430,6 mieszkań (w kraju 419,3), w miastach 462,7, a na wsi 330,2. W porównaniu z końcem 2022 r. wskaźnik ten zwiększył się o 6,7 mieszkania. Najwięcej mieszkań na 1000 mieszkańców zanotowano w Katowicach (570,5), Chorzowie (545,0) i Świętochłowicach (513,6), a najmniej w powiecie pszczyńskim (317,4), bieruńsko-lędzińskim (328,2) i rybnickim (328,7).

Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Housing conditions of population in 2023

As of 31 December

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Tablica 21. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 21. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa w km) Water supply system (distribution and transmission in km)	23113,8	23338,0	24597,2	24857,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	608146	648710	673813	681360
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	135,9	140,8	136,6	136,3

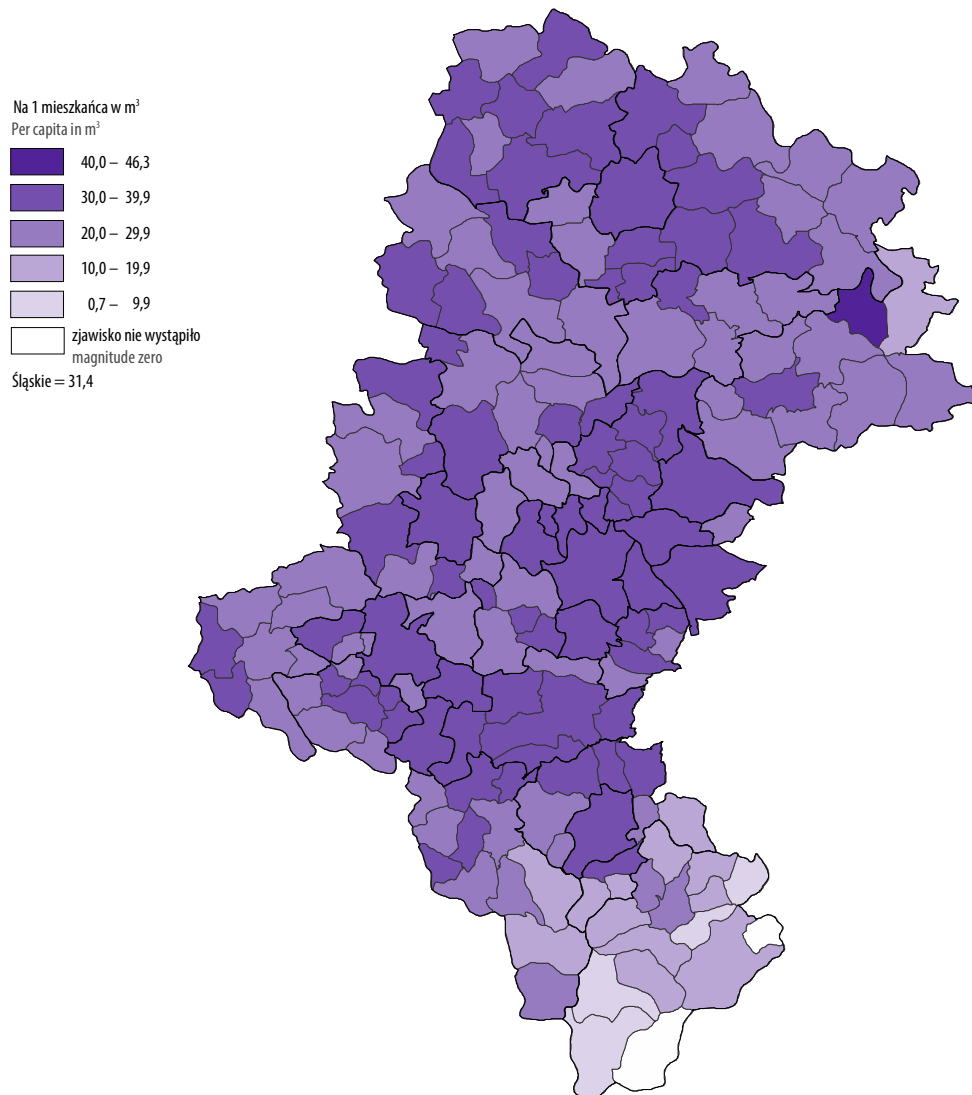
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej w 2023 r. wyniosła 24857,7 km, co stanowiło 7,3% sieci w kraju. W porównaniu z 2022 r. odnotowano przyrost sieci o 1,1%, tj. 260,5 km (w kraju – o 1,0%). W miastach długość sieci wyniosła 13494,0 km i wzrosła w stosunku do 2022 r. o 0,6%, tj. o 86,3 km. Sieci przybyło również na terenach wiejskich o 1,6%, tj. o 174,2 km. Przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych było 681,4 tys., z tego 403,7 tys. w miastach i 277,7 tys. na wsi. W porównaniu z 2022 r. zarówno w mieście, jak i na wsi odnotowano wzrost liczby przyłączy odpowiednio o: 1,0% i 1,3%.

Gęstość sieci wodociągowej w województwie wyniosła 201,5 km/100 km² (w Polsce – 108,7 km/100 km²) i w stosunku do 2022 r. zwiększyła się o 2,1 km na 100 km² (w Polsce – o 0,7 km/100 km²). W miastach zagęszczenie był znacznie wyższe niż na wsi (350,6 km/100 km² wobec 133,9 km/100 km²).

Korzystający z sieci wodociągowej w 2023 r. stanowili 96,0% ludności ogółem, 98,3% w miastach i 88,7% na wsi. W porównaniu z 2022 r. odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w miastach nie zmienił się, a na obszarach wiejskich wzrósł o 0,1 p. proc. W kraju wskaźniki te były niższe i wynosiły odpowiednio: 92,6% dla ogółu, 96,8% w miastach i 86,4% na wsi.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wyniosło 136,3 hm³ i w porównaniu z 2022 r. zmniejszyło się o 0,3 hm³, tj. o 0,3%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zużycie wody wyniosło 31,4 m³, przy czym w miastach było to 32,8 m³, a na terenach wiejskich 27,3 m³. W Polsce 1 mieszkaniec zużył średnio o 3,0 m³ wody z wodociągów więcej niż mieszkaniec województwa śląskiego, w miastach o 3,1 m³ więcej, a na wsi o 4,9 m³ więcej.

Mapa 30. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2023 r.
Map 30. Consumption of water from water supply systems in households in 2023

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Tablica 22. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 22. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	15557,3	17335,3	18064,8	18345,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	377586	441783	469846	484927
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	149,3	156,7	157,0	157,5
w tym oczyszczane of which treated	148,6	156,0	155,8	156,4

a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

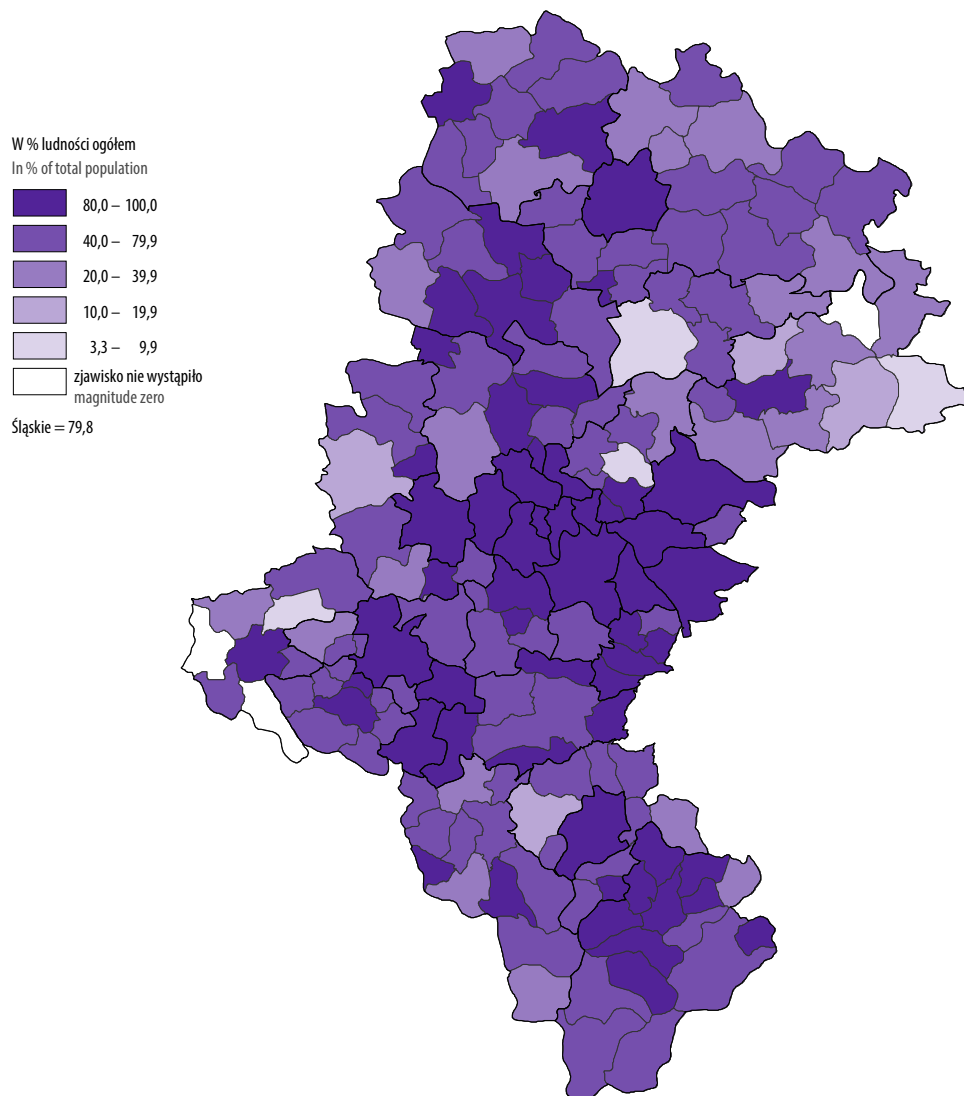
Długość sieci kanalizacyjnej w 2023 r. wyniosła 18345,4 km, co stanowiło 10,1% sieci w kraju. W porównaniu z 2022 r. odnotowano przyrost sieci o 1,6%, tj. 280,6 km (w kraju – o 2,2%). W miastach długość sieci wyniosła 11476,2 km i zwiększyła się w relacji do 2022 r. o 2,0% (o 227,5 km), a na terenach wiejskich wyniosła 6869,2 km i wzrosła o 0,8%, tj. o 53,1 km.

Przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania było 484,9 tys., z tego 326,1 tys. w miastach i 158,9 tys. na wsi. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost liczby przyłączy zarówno w miastach (o 3,1%), jak i na wsi (o 3,5%).

Na 100 km² powierzchni województwa przypadało 148,7 km sieci kanalizacyjnej (w kraju 57,8 km). Zagęszczenie sieci kanalizacyjnej w miastach wyniosło 298,2 km na 100 km² (w kraju 306,3 km/100 km²), a na wsi 81,0 km na 100 km² (w kraju 37,7 km/100 km²).

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2023 r. stanowili 79,8% ludności ogółem, 88,9% w miastach i 51,2% na wsi. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w miastach o 0,2 p. proc. i na wsi o 0,7 p. proc. W kraju wskaźniki te wynosiły: 72,6% dla ogółu ludności, 91,0% w miastach i 45,5% na wsi (wzrost w skali roku w miastach o 0,1 p. proc. i na wsi o 0,7 p. proc.).

Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.
 Map 31. Population using sewage system in 2023

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Tablica 23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Gas supply system, consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	16904,1	18454,5	19990,6	20306,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	347665	420432	452488	461222
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	1061,8	1144,0	1180,8	1200,7
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	4665,6	5995,8	7169,4	6977,5
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	1019,2	1354,1	1644,4	1610,3

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

Długość sieci gazowej w 2023 r. wyniosła 20306,3 km, co stanowiło 11,7% sieci w kraju. W porównaniu z 2022 r. odnotowano przyrost sieci o 1,6%, tj. 315,7 km (w kraju o 1,8%). W miastach długość sieci wyniosła 12354,8 km i wzrosła w stosunku do 2022 r. o 1,7%, tj. o 208,1 km. Sieci przybyło również na terenach wiejskich o 1,4%, tj. o 107,6 km.

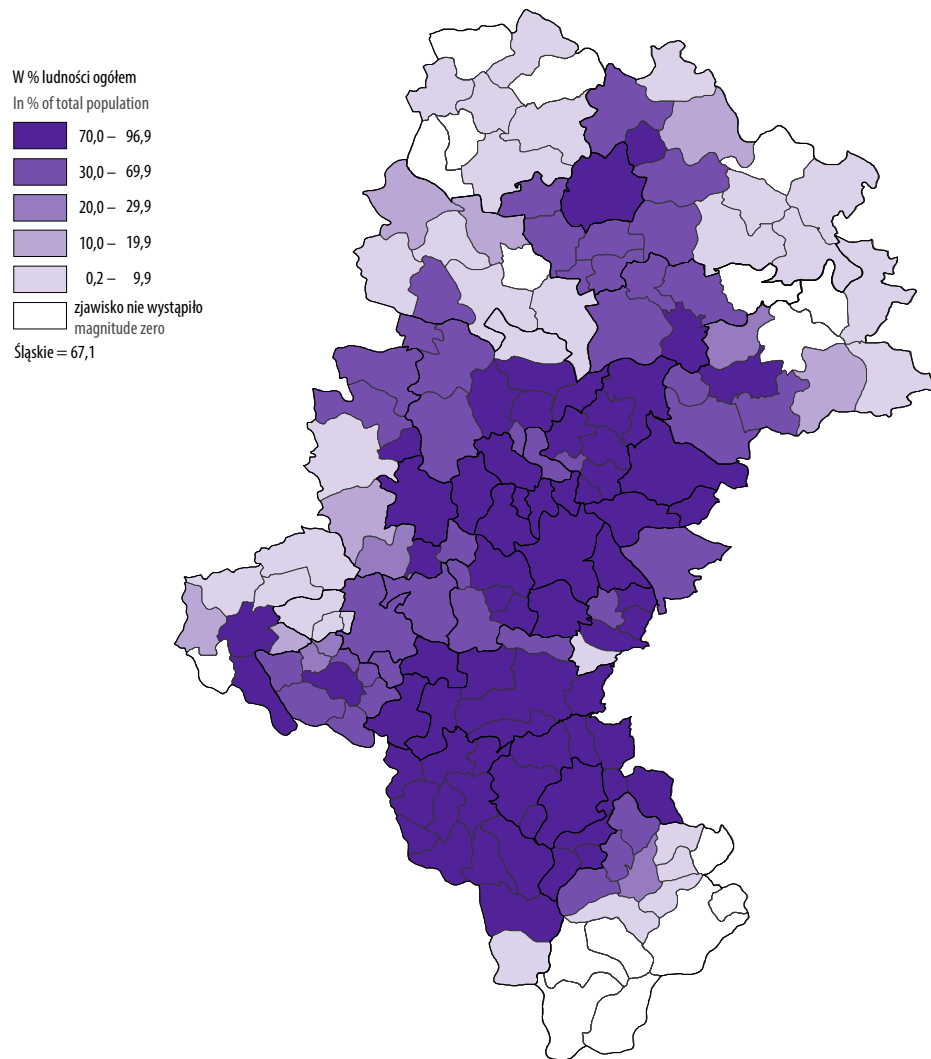
Przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych było 461,2 tys., z tego 315,1 tys. w miastach i 146,1 tys. na wsi. W stosunku do 2022 r. odnotowano wzrost liczby przyłączy w miastach o 1,9%, na wsi o 2,1% (w kraju odpowiednio o 1,9% i 2,9%).

Gęstość sieci gazowej ogółem na 100 km² powierzchni wyniosła 164,6 km, w miastach 321,0 km, a na wsi 93,7 km. Wskaźnik ten w kraju wyniósł 55,5 km/100 km², w miastach 306,6 km/100 km², a na obszarach wiejskich 35,2 km/100 km².

Korzystający z sieci gazowej w 2023 r. stanowili 67,1% ludności ogółem, w miastach – 74,4% i na wsi – 44,2%. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost odsetka osób korzystających z sieci gazowej w miastach o 0,2 p. proc., na wsi o 0,8 p. proc. W kraju wskaźniki te były niższe i wyniosły 56,3% dla ogółu ludności, w miastach – 72,2% i na wsi – 33,0% (wzrost w skali roku na wsi o 1,0 p. proc., w miastach bez zmian).

Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych wyniosło 6977,5 GWh (w kraju 54083,7 GWh), co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 1610,3 kWh (w kraju 1434,6 kWh). W porównaniu z 2022 r. zużycie gazu sieciowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca zmniejszyło się o 2,1%, w miastach o 3,0%, natomiast zużycie wzrosło na wsi o 1,1%. W kraju odnotowano spadek zużycia ogółem o 3,8%, w miastach o 4,4%, na wsi o 2,3%.

Mapa 32. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2023 r.
 Map 32. Population using gas supply system in 2023

5.2.4. Ochrona zdrowia

5.2.4. Health care

W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się liczba personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem. Wzrosła zarówno liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i liczba udzielonych porad. W stacjonarnej opiece zdrowotnej odnotowano większą liczbę hospitalizacji. Spadła zarówno liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, jak i liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego na miejscu zdarzenia. Zmniejszyły się wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia.

Tablica 24. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przychodnie Out-patient departments	2814	2711	2697	2783
Praktyki lekarskie i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	425	252	230	200
Porady udzielone ^{b,c} w tys: Consultations provided ^{b,c} in thousands:				
lekarskie ^d doctors ^d	35699,4	31662,8	35922,1	37182,4
stomatologiczne dental	4078,0	3251,4	3895,7	4362,7
Szpitala ogólne General hospitals	152	141	140	143
Łóżka w szpitalach ogólnych Beds in general hospitals	25526	22668	21652	21324
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	55,8	51,4	49,8	49,4
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	64,6	50,6	62,9	65,9
Przeciętny pobyt chorego w dniach Average patient stay in days	6,1	6,0	5,9	5,9

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodnie. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielonymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patient in admission rooms.

Od 2019 r. dane dotyczące lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych i od 2022 r. dane dotyczące fizjoterapeutów opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych oraz fizjoterapeutów),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych,
- praktyk fizjoterapeutów.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy.

W 2023 r. liczba lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem wyniosła 16,6 tys. (11,7% lekarzy pracujących w Polsce), lekarzy dentyistów – 4,0 tys. (10,8% dentyistów w Polsce), pielęgniarek – 26,3 tys. (12,2% pielęgniarek w kraju) oraz położnych – 3,2 tys. (11,2% położnych w kraju). W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się liczba kadry medycznej, lekarzy i lekarzy dentyistów – po 4,2%, pielęgniarek – o 0,3%, a położnych – o 0,1%.

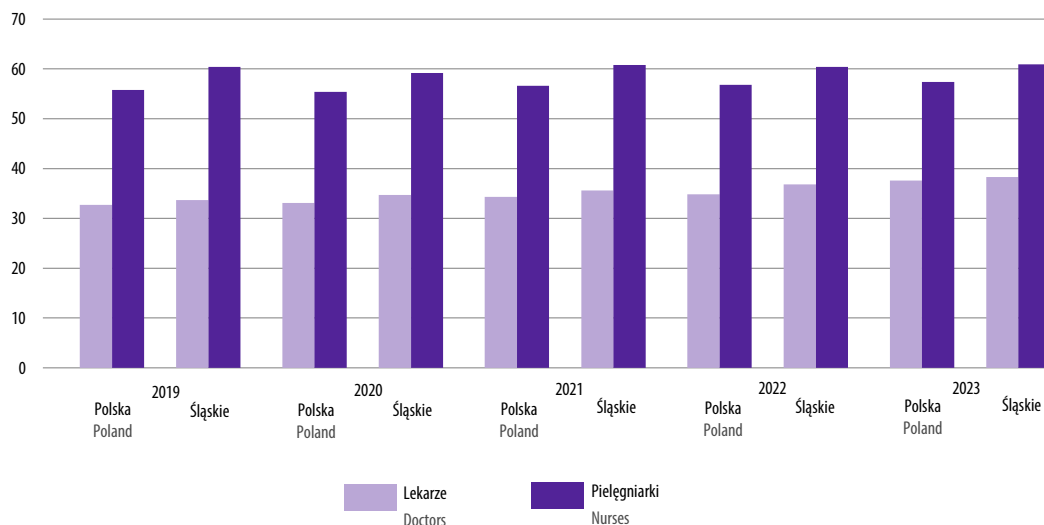
Ponadto bezpośrednio z pacjentem pracowało 8,5 tys. fizjoterapeutów (12,4% pracujących w Polsce), 3,4 tys. farmaceutów (odpowiednio 12,0% w kraju) oraz 1,4 tys. diagnostów laboratoryjnych (10,8% w kraju). W stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się liczba fizjoterapeutów o 11,3%, diagnostów laboratoryjnych – o 4,5%, a liczba farmaceutów – o 0,1%.

Zasób kadry medycznej pracującej w województwie był drugi najbardziej liczny po województwie mazowieckim.

Wykres 31. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

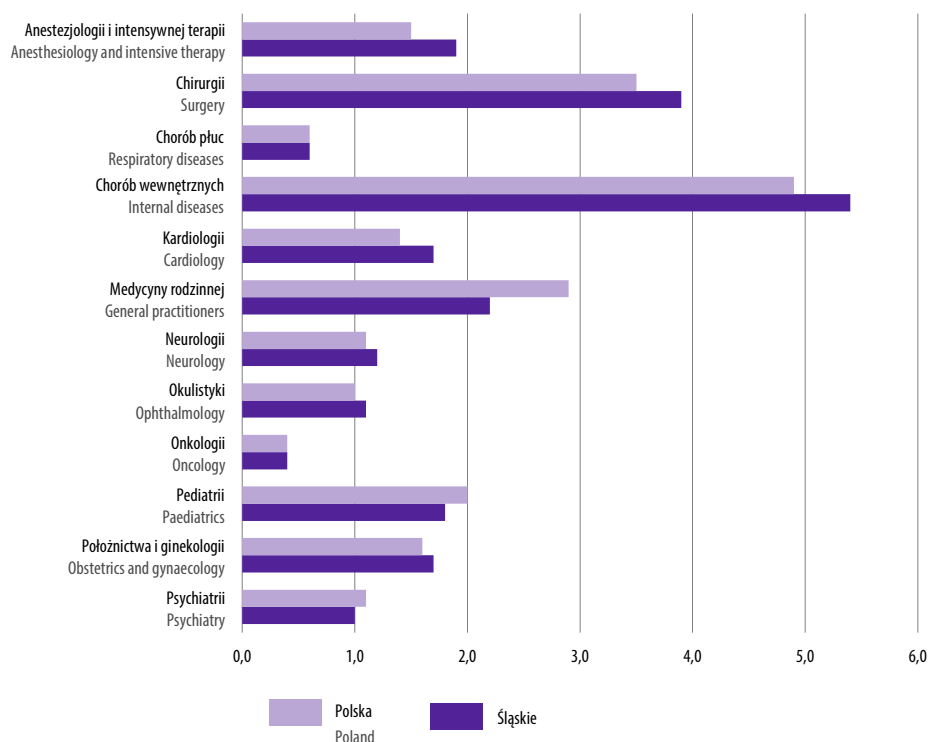

W przeliczeniu na 10 tys. ludności województwa przypadało przeciętnie 38 lekarzy (podobnie w Polsce), 9 lekarzy dentyistów (10 w Polsce), 61 pielęgniarek (57 w Polsce), 7 położnych (8 w Polsce), 8 farmaceutów (podobnie w Polsce), 20 fizjoterapeutów (18 w kraju) oraz 3 diagnostów laboratoryjnych (4 w kraju).

Poza dostępnością pracowników medycznych odniesioną do liczby potencjalnych pacjentów, ważnym czynnikiem wpływającym na jakość opieki zdrowotnej są kwalifikacje kadry medycznej. W 2023 r. lekarze specjaliści (10,7 tys.) stanowili 64,9% ogólnej liczby pracujących lekarzy, a wśród lekarzy dentyistów specjalizację posiadało 0,6 tys., co stanowiło 14,6% ogółu dentyistów pracujących z pacjentem.

Najwięcej lekarzy posiadało specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych (21,5%), chirurgii (15,8%) oraz medycyny rodzinnej (8,8%). Natomiast wśród specjalistów – lekarzy dentyistów najliczniejszą grupę stanowili specjalizujący się w ortodoncji (21,1%), następnie protetyce stomatologicznej (18,9%) oraz chirurgii stomatologicznej (18,4%).

Wykres 32. Lekarze specjaliści według wybranych specjalności na 10 tys. ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 32. Doctors specialists by selected specialisation per 10 thousand population in 2023
As of 31 December

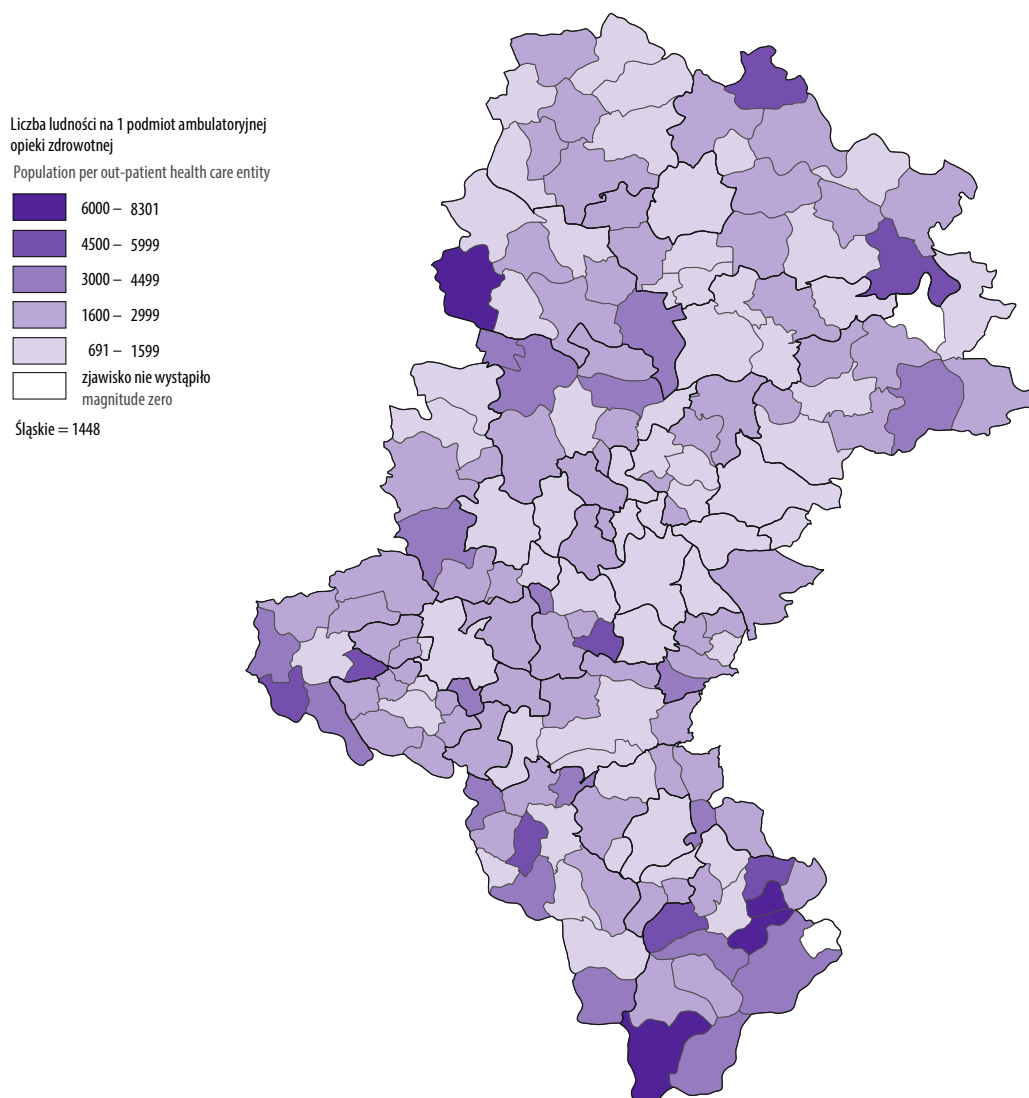
Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

W końcu 2023 r. działalność prowadziły 2983 podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Funkcjonowały 2783 przychodnie oraz 200 praktyk lekarskich i stomatologicznych, realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych. W miastach zlokalizowanych było 84,9% podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Podmioty działające w województwie stanowiły 11,2% podmiotów w Polsce.

Liczba przychodni wzrosła o 86 jednostek w stosunku do roku poprzedniego, a praktyk lekarskich oraz stomatologicznych zmniejszyła się 30 jednostek.

Dostępność ambulatoryjnej opieki zdrowotnej dla pacjentów mierzona jest wskaźnikiem określającym liczbę ludności przypadającą na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W województwie zmniejszyła się liczba potencjalnych pacjentów z 1485 w 2022 r. do 1448 w 2023 r. w przeliczeniu na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W Polsce podobnie zmniejszyła się przeciętna liczba ludności z 1448 do 1413 przypadająca na 1 podmiot. Wśród gmin województwa najmniej osób na 1 podmiot przypadało w Żywcu (691), następnie Ustroniu (721) i Popowie (816). Natomiast najwięcej w Rajczy (8301), a w dalszej kolejności w Świnnej (7877) i Pawonkowie (6475).

Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r.
Chart 33. Out-patient health care in 2023

Ogółem w 2023 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono 41,5 mln porad, tj. o 4,3% więcej niż rok wcześniej. Porady udzielone w województwie stanowiły 11,8% porad udzielonych w Polsce. Udzielono 37,2 mln porad lekarskich (o 3,5% więcej niż rok wcześniej) oraz 4,4 mln porad stomatologicznych (o 12,0% więcej).

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej i lekarze rodzinni udzielili 20,6 mln porad, w tym 2,2 mln teleporad. Lekarze specjaliści udzielili 20,4 mln porad (w tym 1,0 mln teleporad), m.in. 4,4 mln porad stomatologicznych, 3,1 mln chirurgicznych, po 1,6 mln ginekologiczno-położniczych i okulistycznych.

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

W województwie na koniec 2023 r. funkcjonowały 143 szpitale ogólne (o 3 więcej niż przed rokiem), tj. 16,0% ogólnej liczby w kraju. Dysponowały one 21,3 tys. łóżek, tj. mniej o 1,5% w relacji do 2022 r.

Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 49 łóżek (średnio 203 osoby na 1 łóżko), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 43 (233 osoby na 1 łóżko). Przeciętne wykorzystanie łóżka w ciągu roku wyniosło 65,9%.

W 2023 r. w szpitalach ogólnych hospitalizowanych było 843,4 tys. osób, tj. o 5,0% więcej niż rok wcześniej, co stanowiło 11,8% ogólnej liczby leczonych w kraju. Na 10 tys. ludności przypadało 1947 hospitalizacji (w Polsce 1899). Średni czas trwania pobytu pacjenta w szpitalu wyniósł 5,8 dni (w kraju 5,1).

Stacjonarną całodobową opiekę psychiatryczną w 2023 r. świadczyło 7 szpitali psychiatrycznych, 6 ośrodków leczenia odwykowego alkoholowego, 7 ośrodków rehabilitacyjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych, 7 zakładów opiekuńczo–leczniczych i 1 pielęgnacyjno–opiekuńczy typu psychiatrycznego. Dysponowały one łącznie 3,5 tys. łóżek, o 0,3% mniej niż rok wcześniej. Z leczenia stacjonarnego skorzystało 23,6 tys. pacjentów, wobec 23,1 tys. w 2022 r.

Wraz z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa coraz większą rolę w systemie opieki zdrowotnej pełnią zakłady opieki długoterminowej, zapewniające pacjentom całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze i rehabilitacyjne, a także kontynuację leczenia farmakologicznego i dietetycznego w dłuższym okresie. Funkcjonowały 63 zakłady typu leczniczo–pielęgnacyjnego i 12 stacjonarnych placówek świadczących usługi hospicyjno–paliatywne. Posiadały one łącznie 4,3 tys. łóżek. Zapewniły opiekę w warunkach stacjonarnych 9,3 tys. osób (9,4 tys. w poprzednim roku).

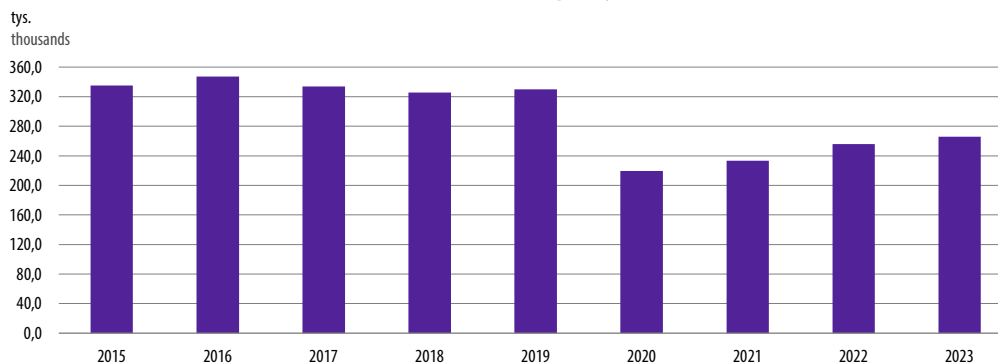
Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W ramach systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w końcu 2023 r. świadczeń medycznych udzielało 167 zespołów ratownictwa medycznego (28 specjalistycznych i 139 podstawowych), 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego oraz 15 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Ponadto z systemem współpracowało 10 izb przyjęć.

W 2023 r. zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały na miejsca zdarzenia 367,4 tys. razy (13,2% w skali kraju) i udzieliły pomocy 368,5 tys. osób (13,2% w Polsce). W relacji do 2022 r. spadła zarówno ogólna liczba wyjazdów, jak i liczba osób, którym udzielono pomocy (odpowiednio o: 10,8% i 10,7%). Wskaźnik osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych w miejscu zdarzenia na 1000 ludności wyniósł 85 w województwie, a w kraju 74. Najwięcej świadczeń udzielono osobom w domu (78,6% ogółu).

Wykres 33. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 33. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

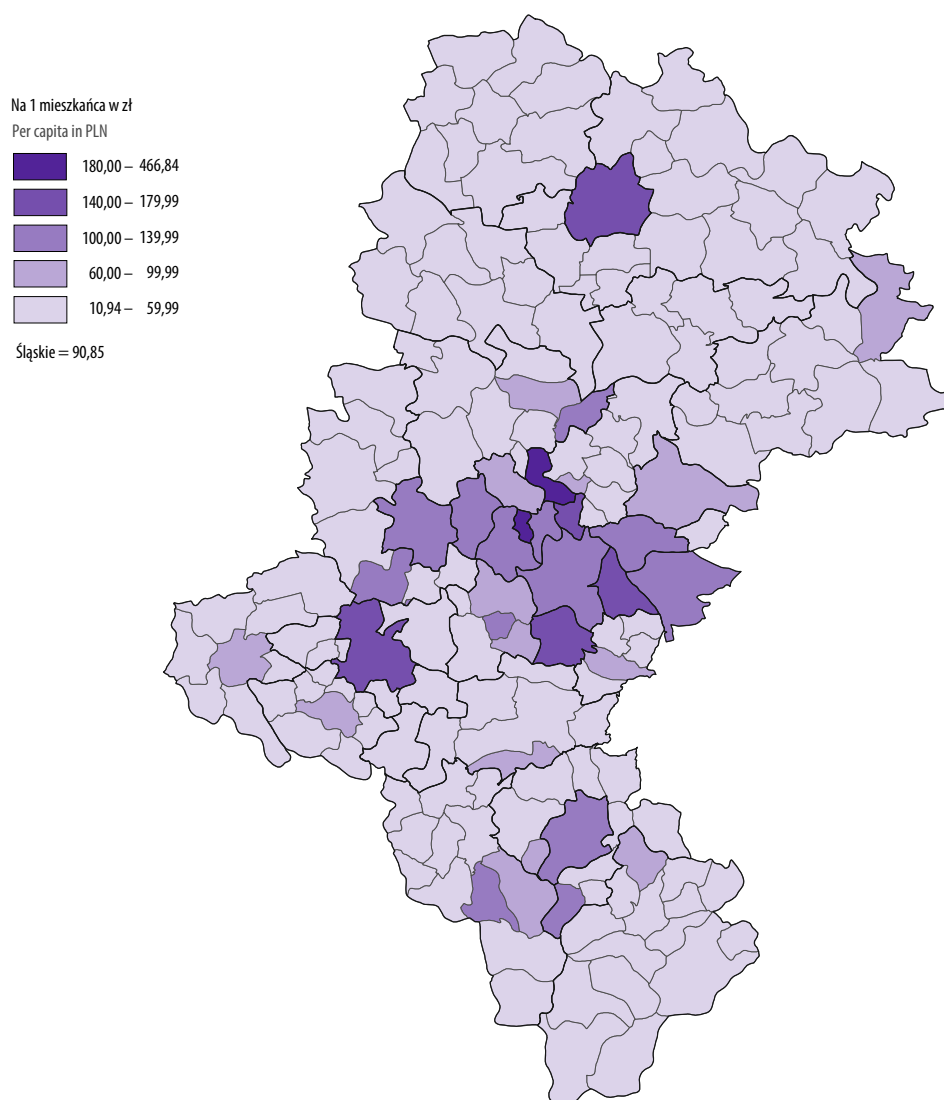

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia w 2023 r. wyniosły łącznie 721,4 mln zł, tj. o 1,8% mniej w skali roku. Gminy wydatkowały 84,2 mln zł (o 4,6% więcej niż rok wcześniej), miasta na prawach powiatu – 309,4 mln zł (o 3,1% mniej), powiaty – 41,6 mln zł (o 53,5% mniej), a samorząd województwa – 286,1 mln zł (o 16,8% więcej).

Według działów klasyfikacji budżetowej, gminy 76,2% wydatków na ochronę zdrowia przeznaczyły na finansowanie przeciwdziałania alkoholizmowi. Miasta na prawach powiatu 53,7% wydatków przeznaczyły na szpitale ogólne, na przeciwdziałanie alkoholizmowi 23,4% wydatków.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki na ochronę zdrowia jednostek samorządu terytorialnego ogółem wyniosły 166,48 zł (w 2022 r. – 168,47 zł). W przypadku gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) wydatki na 1 mieszkańca wyniosły 90,85 zł, wobec 91,73 zł w 2022 r.

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r.
Chart 34. Expenditures of gminas and cities with powiat status in the “Health care” division in 2023

5.2.5. Kultura

5.2.5. Culture

W 2024 r., w porównaniu z 2023 r., muzea i galerie sztuki zorganizowały więcej wystaw, w kinach odbyło się więcej seansów filmowych, a teatry i instytucje muzyczne zaprezentowały więcej przedstawień i koncertów. Zwiększyła się liczba zwiedzających galerie i salony sztuki, natomiast zmniejszyła się liczba zwiedzających muzea, widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz widzów w kinach.

Tablica 25. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 25. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	819	785	762	.
Muzea i oddziały muzealne ^a Museum with branches ^a	68	83	79	75
Galerie i salony sztuki Art galleries	39	38	35	37
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	20	22	20	20
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture, cultural centres and establishments	241	242	251	.
Kluby i świetlice Clubs and community centres	125	112	86	.
Kina stałe Indoor cinemas	48	53	53	55
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	5581	5621	5669	.
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	352	102	432	388
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 library institution ^c	12489	12464	12819	.

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W końcu 2023 r. funkcjonowało 746 bibliotek publicznych z filiami, które stanowiły 9,9% placówek w kraju. Biblioteki prowadziły 75 oddziałów dla dzieci i młodzieży oraz 16 punktów bibliotecznych. Na jedną bibliotekę publiczną przypadało przeciętnie 5791 mieszkańców (w kraju – 4972). Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w Bytomiu (18470 osób), a najniższą w powiecie lublinieckim (2880).

Księgozbiór placówek bibliotecznych na koniec 2023 r. liczył 15,1 mln woluminów i był mniejszy niż w końcu 2022 r. (o 0,5%). Książki stanowiły 97,6% księgozbioru, a czasopisma 2,4%. Biblioteki posiadały także 1,1 mln zbiorów specjalnych (m.in. rękopisy, stare druki, mikroformy, druki muzyczne, dokumenty kartograficzne i graficzne), wśród których najwięcej (45,5%) stanowiły materiały audiowizualne. Biblioteki opłacały dostęp do 2,3 mln licencjonowanych zbiorów elektronicznych (np. książki i czasopisma elektroniczne, bazy danych).

W bibliotekach publicznych zarejestrowano 645,3 tys. czytelników (o 3,0% więcej niż w 2022 r.), którzy wypożyczyli na zewnątrz 12,7 mln woluminów (o 3,3% więcej niż w 2022 r.). W 2023 r. jeden czytelnik wypożyczył przeciętnie 19,8 woluminów (w kraju – 18,4).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa przypadało przeciętnie 149 czytelników bibliotek. Najwięcej czytelników odnotowano w Gliwicach (257 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu), a najmniej w Bytomiu (73).

W 2023 r. czytelnicy bibliotek wypożyczyli na zewnątrz 12,7 mln książek, 180,7 tys. czasopism, 423,9 tys. zbiorów specjalnych, w tym 242,6 tys. audiobooków. Natomiast na miejscu biblioteki udostępniły czytelnikom 545,6 tys. książek, 268,9 tys. czasopism, 50,6 tys. zbiorów specjalnych, w tym 1,1 tys. audiobooków.

W końcu 2024 r. działalność wystawienniczą prowadziło 75 muzeów i oddziałów muzealnych (7,6% placówek tego typu w kraju). Wśród nich 49,3% stanowiły muzea historyczne. Najwięcej muzeów zlokalizowanych było w powiecie cieszyńskim (10) oraz w Katowicach (8). Łączna liczba zbiorów muzealnych wyniosła 3259,1 tys. szt. (15,0% w skali kraju). Największą liczbę zbiorów zgromadziło muzeum w Bytomiu (51,4% ogółu). W muzeach i oddziałach muzealnych zorganizowano 420 wystaw czasowych, tj. o 5 więcej niż w 2023 r. oraz 231 wystaw stałych, tj. o 6 więcej niż przed rokiem.

W ciągu roku muzea zwiedziło 1,7 mln osób (o 10,6% mniej niż rok wcześniej). Największą popularnością wśród zwiedzających cieszyły się muzea interdyscyplinarne (51,6% ogólnej liczby zwiedzających). Nieodpłatnie zwiedziło muzea 338,7 tys. osób, a w zorganizowanych grupach – 306,8 tys. osób. Muzea w Zabrze, Katowicach i powiecie pszczyńskim odwiedziła ponad połowa (53,6%) ogólnej liczby zwiedzających muzea w województwie. W zwiedzaniu muzeów podczas „Nocy Muzeów” wzięło udział 62,0 tys. osób.

W końcu 2024 r. działalność prowadziło 37 galerii i salonów sztuki, tj. 11,9% wszystkich tego rodzaju instytucji w kraju. Najwięcej galerii i salonów sztuki miało swoją siedzibę w Katowicach (11) oraz w Bielsku-Białej i Częstochowie (po 4).

Galerie państwowe i samorządowe posiadały 5,3 tys. eksponatów, wśród których najliczniejsze były zbiory z dziedziny malarstwa (32,4% ogółu).

Galerie i salony sztuki zorganizowały łącznie 422 wystawy krajowe, które obejrzało 371,4 tys. osób, tj. 8,3% wszystkich zwiedzających w kraju. Liczba zwiedzających wzrosła o 8,8% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w województwie funkcjonowało 55 kin stałych. Najwięcej kin stałych działało w Katowicach (7). Kina stałe posiadały 224 sale projekcyjne, w których było 42,5 tys. miejsc na widowni.

W ciągu roku w kinach stałych odbyło się 351,4 tys. seansów filmowych (341,2 tys. przed rokiem), które obejrzało 6264,7 tys. widzów (o 1,4% mniej w porównaniu z 2023 r.). Ponad 44% widzów województwa skorzystało z oferty kin w Katowicach, Bielsku-Białej i Częstochowie. Przeciętnie 1 seans obejrzało w województwie 18 widzów (19 przed rokiem).

Widzowie najczęściej oglądali filmy produkcji pozaeuropejskiej (65,9% ogólnej liczby widzów), natomiast filmy polskiej produkcji skupiły 21,9% widzów.

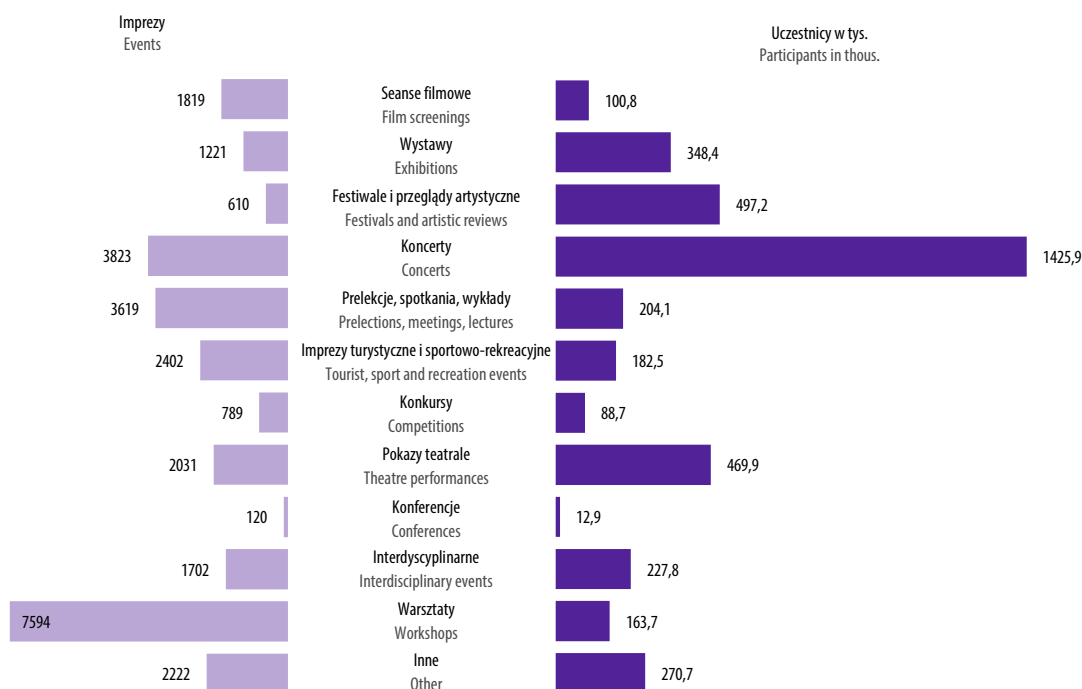
W końcu 2024 r., podobnie jak przed rokiem, działalność sceniczną w województwie prowadziło 20 teatrów i instytucji muzycznych, które dysponowały 11,2 tys. miejsc na widowni w stałej sali (o 2,9% mniej niż w roku poprzednim).

Teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 5147 przedstawień i koncertów, tj. o 2,8% więcej w porównaniu z 2023 r. Najwięcej przedstawień wystawiły teatry dramatyczne – 2808, tj. o 43,6% więcej niż w 2023 r. Liczba koncertów zorganizowanych przez filharmonie, orkiestry symfoniczne i kameralne oraz chóry wyniosła 1718, tj. o 6,8% więcej niż w poprzednim roku.

W 2024 r. liczba widzów i słuchaczy wyniosła 1 205,8 tys. i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 1,3%. Na 1 przedstawienie/koncert przypadało w województwie przeciętnie 234 widzów i słuchaczy (przed rokiem 244), przy czym najczęściej na przedstawienia zorganizowane przez zespół pieśni i tańca (średnio 1376).

Wykres 34. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2023 r.

Chart 34. Events organised by centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres and event participants in 2023

W końcu 2023 r. funkcjonowało 337 centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic, tj. o 7 obiektów mniej niż w 2022 r. Stanowiły one 8,5% tego typu instytucji w kraju. Najwięcej centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic działało w Katowicach (25), następnie w powiecie wodzisławskim (23) i będzińskim (19).

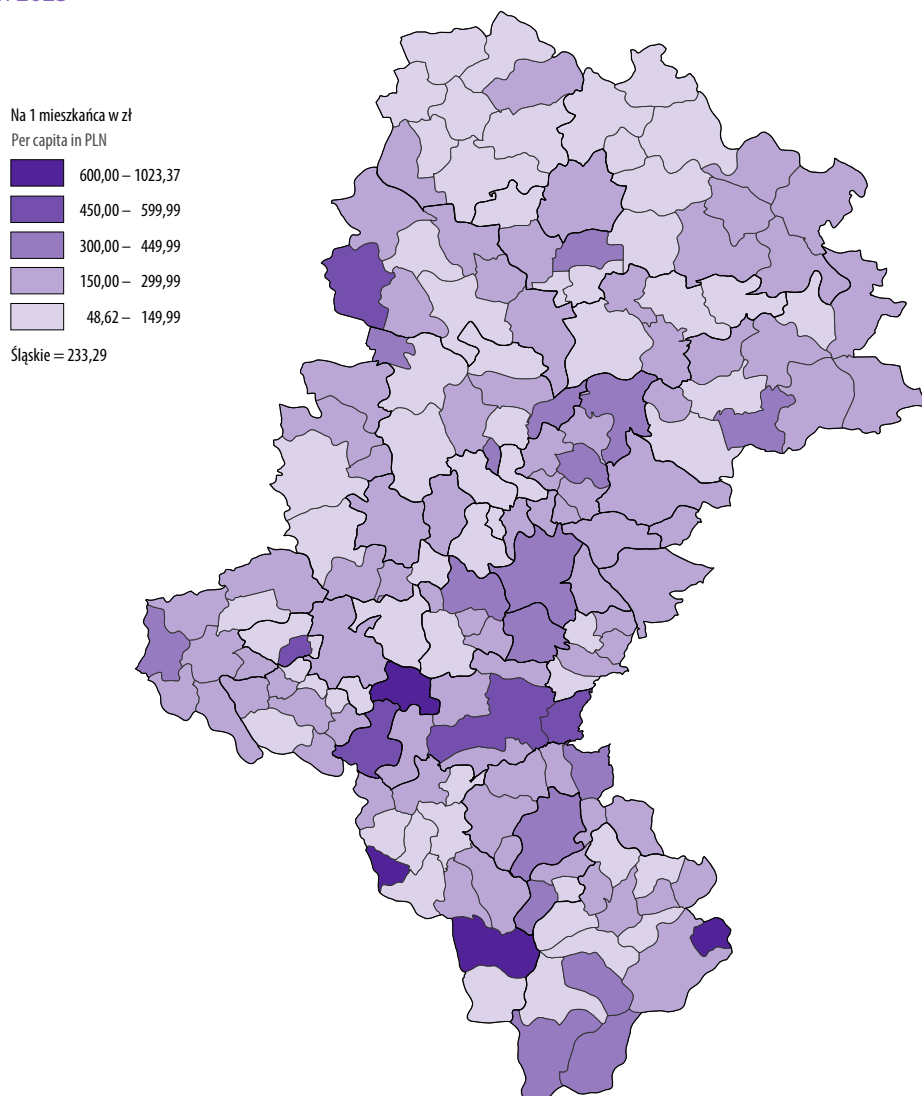
Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2023 r. zorganizowały łącznie 28,0 tys. imprez, które zgromadziły 3992,5 tys. uczestników (w 2022 r. odpowiednio: 23,5 tys. imprez i 3278,9 tys. uczestników). Najczęściej organizowane były: warsztaty (27,2% ogółu imprez), koncerty (13,7%), prelekcje, spotkania, wykłady (12,9%). Największą liczbę widzów przypadających na 1 imprezę zgromadziły festiwale i przeglądy artystyczne (815 osób) oraz koncerty (373 osoby).

Według stanu na koniec 2023 r. w centrach, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach prowadziło działalność 1,6 tys. grup artystycznych (o 2,0% więcej niż w końcu 2022 r.), które zrzeszały 28,9 tys. członków (o 6,0% więcej). Największym zainteresowaniem cieszyły się zespoły taneczne (9,8 tys. osób), folklorystyczne (5,9 tys.) oraz wokalne i chóry (5,3 tys.).

Ponadto instytucje prowadziły 3,3 tys. różnego rodzaju kół/klubów/sekcji (o 13,3% więcej niż w 2022 r.) i 348 kursów (o 7,4% mniej). Zajęcia organizowane były łącznie dla 56,1 tys. członków kół/klubów/sekcji i dla 6,3 tys. uczestników kursów.

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.

Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2023

W 2023 r. wydatki jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły 1343,3 mln zł i były o 20,6% wyższe niż w 2022 r. Stanowiły one 3,3% (rok temu 2,9%) wydatków ogółem. W przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego wydały 310,01 zł (w kraju – 368,96 zł).

Z budżetu jednostek samorządu terytorialnego najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (43,5% ogólnego budżetu) przeznaczyły samorządy miast na prawach powiatu (484,3 mln zł), tj. o 17,7% więcej niż rok wcześniej. Gminy wydatkowały 31,8% środków (426,5 mln zł), czyli o 19,6% więcej niż rok wcześniej. Budżet województwa przeznaczył 23,4% środków (313,8 mln zł), tj. o 25,2% więcej niż w 2022 r. A powiaty – 1,5% (18,6 mln zł), o 86,3% więcej w porównaniu z 2022 r.

Według działów klasyfikacji budżetowej, gminy 46,2% wydatków na kulturę przeznaczyły na finansowanie działalności domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic. Miasta na prawach powiatu prawie połowę wydatków przeznaczyły na działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic (24,6%) oraz na funkcjonowanie bibliotek (22,8%). Powiaty 21,2% wydatków przeznaczyły na działalność muzeów, a województwo – 18,9% wydatków na działalność teatrów.

5.2.6. Bezpieczeństwo na drogach

5.2.6. Road safety

W porównaniu z rokiem poprzednim spadła zarówno liczba wypadków drogowych oraz osób w nich poszkodowanych.

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

W 2024 r. Policja odnotowała 1786 wypadków drogowych w województwie (8,3% ogólnej liczby wypadków w kraju), tj. o 5,4% mniej niż przed rokiem. W wyniku wypadków drogowych 124 osoby poniosły śmierć (126 osób przed rokiem), a 2003 osoby odniosły obrażenia ciała (2194 – rok wcześniej).

Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 tys. ludności wyniósł 41,5 (w kraju 57,3) i był niższy niż w 2023 r. kiedy osiągnął wartość 43,6. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w powiecie zawierciańskim (80,2), Częstochowie (70,8) i tarnogórskim (69,0), a najniższe w Świętochłowicach (19,9), w Chorzowie (20,0) i w Siemianowicach Śląskich (20,6).

Przeciętna liczba rannych na 100 wypadków drogowych w województwie wyniosła 112 (w kraju 115), najwięcej w powiecie raciborskim (134), gliwickim (129), cieszyńskim i lublinieckim (po 122), a najmniej w powiecie będzińskim (98) oraz w powiecie bieruńsko-lędzińskim, w Świętochłowicach, Rudzie Śląskiej i w Chorzowie (po 100). Odnotowano 7 ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych (w kraju 9) – najwięcej w powiecie lublinieckim (22) i rybnickim (20). W 2024 r. nie odnotowano ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych do których doszło w Mysłowicach, Rybniku i Świętochłowicach.

Tablica 26. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki

Table 26. Road accidents^a and their results

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Wypadki Accidents	3792	2383	1888	1786
Ofiary śmiertelne Fatalities	255	189	126	124
Ranni Injured	4584	2715	2194	2003

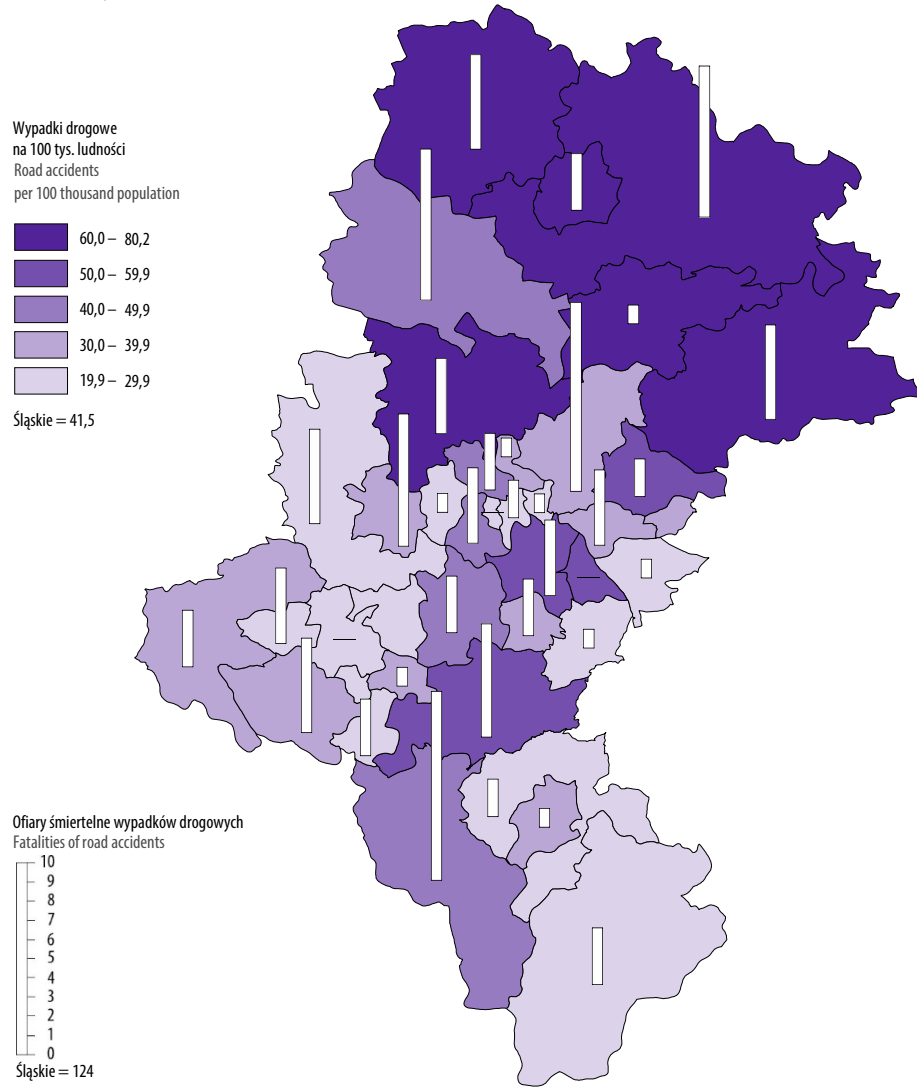
^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 36. Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.
Map 36. Road safety in 2024

5.2.7. Społeczeństwo informacyjne

5.2.7. Information society

W 2024 r. dostęp do Internetu posiadało więcej gospodarstw domowych niż w 2023 r. W ciągu roku zwiększył się odsetek osób dokonujących zakupy przez Internet, natomiast zmniejszył się odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej.

W 2024 r. dostęp do Internetu w domu posiadało 96,3% gospodarstw domowych (95,9% w kraju), co oznacza wzrost o 2,5 p. proc. w ciągu roku. Gospodarstwa korzystały z Internetu głównie poprzez połączenia szerokopasmowe (94,7%). Szerokopasmowe łącze mobilne zadeklarowało 79,6% gospodarstw, a łącze stacjonarne z dostępem szerokopasmowym posiadało 78,3% gospodarstw.

Wśród mieszkańców województwa w wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy w 2024 r. wyniósł 92,9% (88,6% w kraju), tj. więcej o 3,7 p. proc. niż rok wcześniej. Regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu 92,1% osób, czyli o 3,5 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Tablica 27. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 27. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	73,3	90,3	93,8	96,3
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	72,0	89,7	92,4	94,0
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	64,5	84,1	88,6	92,1

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.

a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Osoby najczęściej korzystały z komunikatorów (np. Messenger, WhatsApp, Viber, Snapchat) i stanowiły 77,6% użytkowników Internetu, tj. więcej o 12,0 p. proc. oraz czytały on-line wiadomości, gazety lub czasopisma – 76,2%, tj. mniej o 6,3 p. proc. w skali roku.

Wśród osób korzystających z Internetu 72,9% (67,4% w kraju) dokonywało zakupów przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 4,2 p. proc. więcej niż przed rokiem. Odsetek osób zamawiających towary lub usługi w ciągu ostatnich 3 miesięcy wyniósł 64,5% (53,9% w kraju), a towary najczęściej zamawiane to odzież, obuwie i dodatki 49,6% (42,1% w roku poprzednim) oraz kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody 23,6% (17,4% w roku poprzednim).

Wykres 35. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 35. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

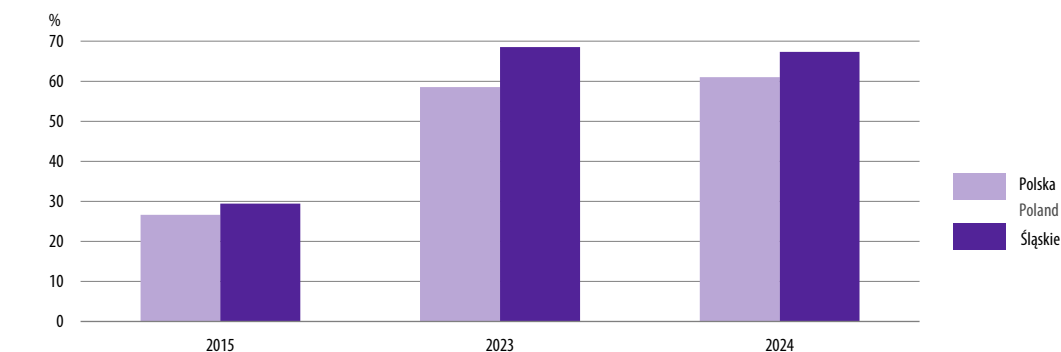
a Osoby w wieku 16–74 lata.

a Persons aged 16–74.

W 2024 r. z usług administracji publicznej przez Internet korzystało 67,3% (61,0% w kraju) populacji osób w wieku 16–74 lata. Wskaźnik ten w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 1,2 p. proc. Niższy niż w 2023 r. był także odsetek osób korzystających z Internetu w celu wyszukiwania informacji na stronach administracji publicznej o 3,9 p. proc., który ukształtował się na poziomie 39,6% oraz w celu pobierania lub drukowania formularzy urzędowych – o 0,9 p. proc. do 35,9%). Odsetek osób, które deklarowały wysyłanie, edytowanie, weryfikowanie lub akceptowanie deklaracji podatkowych wyniósł 48,5% i był o 11,9 p. proc. większy niż w 2023 r.

Wykres 36. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 36. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

^a Osoby w wieku 16–74 lata.
^a Persons aged 16–74.

5.2.8. Aktywność społeczna

5.2.8. Social activity

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych mających siedzibę w województwie śląskim zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu 2024 r. była wyższa niż przed rokiem.

W końcu 2024 r. w rejestrze REGON wpisanych było 15,8 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych z terenu województwa śląskiego, tj. o 3,8% więcej niż przed rokiem. Podmioty te stanowiły 8,9% ogólnej ich liczby w kraju.

Tablica 28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total	11859	13146	15244	15827
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	25,9	29,8	35,3	36,9

Wśród fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w końcu 2024 r. najliczniejszą grupę tworzyły stowarzyszenia i organizacje społeczne (12,6 tys., 79,3% ogółu), których liczba wzrosła w porównaniu z końcem 2023 r. o 2,6%. Liczba fundacji ukształtowała na poziomie 3,3 tys., tj. wyższym niż przed rokiem o 8,7%.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców województwa zarejestrowanych było 37 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (w kraju – 47), tj. o 2 więcej niż w końcu 2023 r. Najwięcej fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności zanotowano w Katowicach (70), a najmniej w Rudzie Śląskiej (21).

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W 2022 r. na terenie województwa według wstępnych danych aktywnie działało 8,7 tys. organizacji non-profit (tj. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, kół gospodyń wiejskich oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego), co stanowiło 8,4% w skali w kraju. Liczba ww. organizacji zwiększyła się w porównaniu z 2020 r. o 8,8%. Na 10 tys. ludności przypadało w województwie 20 aktywnie działających organizacji non-profit.

Organizacje non-profit charakteryzowały się prowadzeniem różnorodnej i wielodziedzinowej działalności. W 2022 r. w ramach swojej działalności statutowej najczęściej organizacji zajmowało się sportem, turystyką, rekreacją, hobby (33,0%). Liczną grupę stanowiły organizacje wskazujące jako główną dziedzinę kulturę i sztukę (12,4%), pomoc społeczną i humanitarną (11,4%) oraz edukację i wychowanie, badania naukowe (9,6%).

Wśród aktywnie działających organizacji non-profit najbardziej liczne były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (6,3 tys.), a następnie fundacje (1,7 tys.) i koła gospodyń wiejskich (0,4 tys.). Mniej liczne były społeczne podmioty wyznaniowe oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (po 0,2 tys.).

Na zbiorowość stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych składały się typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (3,2 tys.), stowarzyszenia sportowe (2,1 tys.), ochotnicze straże pożarne (0,8 tys.) oraz koła łowieckie (0,2 tys.).

Aktywnie działające organizacje non-profit zrzeszały w końcu 2022 r. 0,7 mln członkostw (osób fizycznych i prawnych). Wśród nich osoby fizyczne stanowiły 99,1%. Liczba organizacji zrzeszających osoby fizyczne wyniosła – 6,7 tys., a osoby prawne – 0,3 tys.

Rozdział 6. Gospodarka

Chapter 6. Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W województwie śląskim w 2023 r., w porównaniu z danymi sprzed roku, zanotowano wzrost wartości produktu krajowego brutto oraz poziomu PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca (według wstępnego szacunku). Zmniejszył się udział województwa w generowaniu PKB Polski. Wartość produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w województwie była wyższa niż przeciętna dla kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Według wstępnego szacunku, w 2023 r. wartość PKB w cenach bieżących wyniosła 404740 mln zł i była wyższa w porównaniu z 2022 r. o 8,1% (w kraju wyższa o 9,7%). Udział województwa w tworzeniu krajowego PKB wyniósł 11,9% i zmniejszył się o 0,2 p. proc. w relacji do 2022 r.

PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniósł 93566 zł i zwiększył się w porównaniu z 2022 r. o 8,9% (w kraju o 10,1%). Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie była wyższa niż średnia dla kraju o 3,5% (w 2022 r. wyższa o 4,7%).

Do przeliczeń danych **na 1 mieszkańca** przyjęto ludność spełniającą kryterium rezydencji według definicji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010), zakładającej okres przebywania osoby na terytorium ekonomicznym danego państwa przez jeden rok lub dłużej. Liczba ludności została przeliczona według stanu w dniu 30 czerwca. Dane o liczbie ludności rezydującej od 2022 r. uwzględniają dane dotyczące ludności ukraińskiej.

Województwo śląskie zajmowało 4. lokatę pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca (po województwach: mazowieckim, dolnośląskim i wielkopolskim). Wartość PKB na 1 mieszkańca województwa śląskiego stanowiła 65,8% poziomu tego wskaźnika dla mieszkańca województwa mazowieckiego.

Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie w 2023 r. wyrażona w PPS (standardzie siły nabywczej) stanowiła 80% średniej Unii Europejskiej¹ (w 2022 r. – 82%).

¹ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

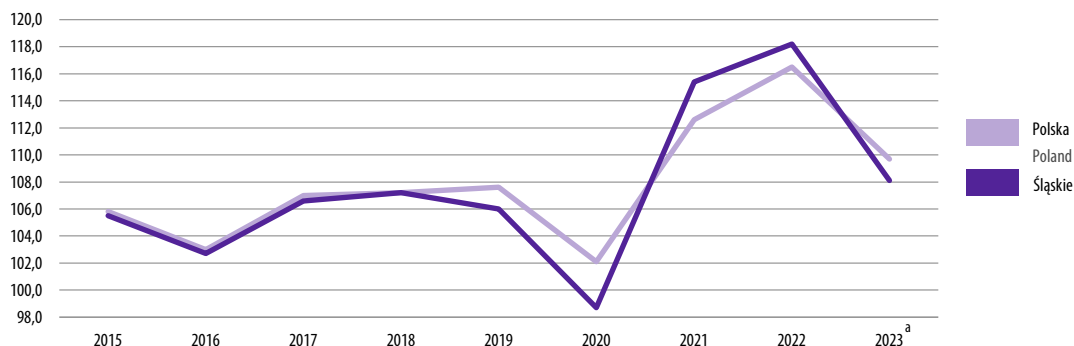
¹ The data will be subject to further revision in line with the recommendations of the Harmonised European Revision Policy (HERP).

Wykres 37. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 37. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.

a Preliminary estimate.

W 2022 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu PKB województwa były zróżnicowane od 6,3% w podregionie bytomskim do 21,5% w podregionie katowickim (w 2021 r. od 6,7% do 21,4% w tych samych podregionach). W podregionie katowickim wypracowano 2,6% krajowej wartości PKB (w 2021 r. – 2,5%).

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według podregionów, najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie katowickim (114789 zł), a najniższy w podregionie bytomskim (57216 zł).

Wartość PKB na 1 mieszkańca przekraczającą przeciętną w województwie zanotowano w podregionach: katowickim o 33,6% (w 2021 r. o 32,7%), gliwickim o 22,7% (w 2021 r. o 18,7%), tyskim o 19,2% (w 2021 r. o 9,5%). Natomiast w pozostałych 5 podregionach wartość PKB na 1 mieszkańca kształtowała się na poziomie od 66,6% średniej wojewódzkiej w podregionie bytomskim do 90,1% średniej wojewódzkiej w podregionie sosnowieckim (w 2021 r. w granicach od 70,6% do 97,3% w tych samych podregionach).

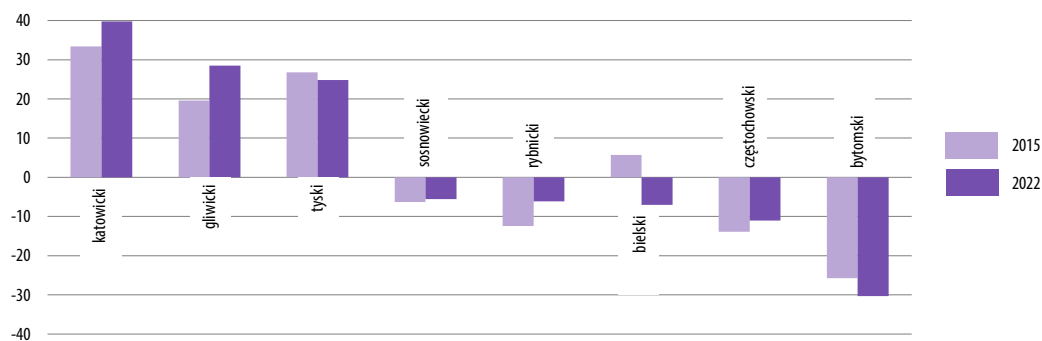
Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej odnotowano w podregionach katowickim, gliwickim i tyskim. Wartość PKB na 1 mieszkańca poniżej średniej krajowej wystąpiła w podregionach: sosnowieckim, rybnickim, bielskim, częstochowskim i bytomskim.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla województwa śląskiego w 2022 r. wyniósł 18,9% (w 2021 r. – 16,0%).

Wykres 38. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące)**Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju**

Chart 38. Gross domestic product per capita (current prices)

Relative deviations from the national average value

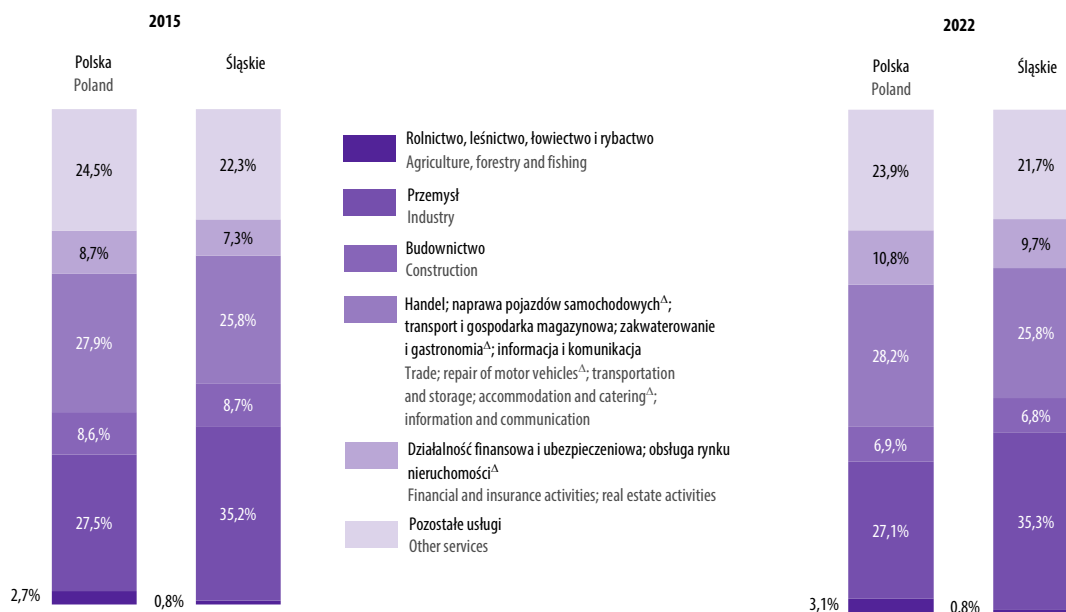

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności rezydującej poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wartość dodana brutto (WDB) w cenach bieżących w 2022 r. wyniosła 333905 mln zł i była o 20,9% wyższa w porównaniu z 2021 r. Największy udział w tworzeniu WDB posiadały jednostki prowadzące działalność w przemyśle (35,3%), który wzrósł w skali roku (o 2,3 p. proc.). Jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji wypracowały 25,8% WDB województwa (w 2021 r. 26,2%). Najmniejszy udział w tworzeniu WDB odnotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (0,8% w 2022 r. wobec 0,7% w 2021 r.).

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego w 2022 r. wyniosła 198420 zł, tj. o 20,2% więcej niż w 2021 r. Wartość dodana brutto na 1 pracującego w województwie przewyższała średnią dla kraju o 7,4% (w 2021 r. o 5,0%).

Wykres 39. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Chart 39. Gross value added by kind of activity (current prices)

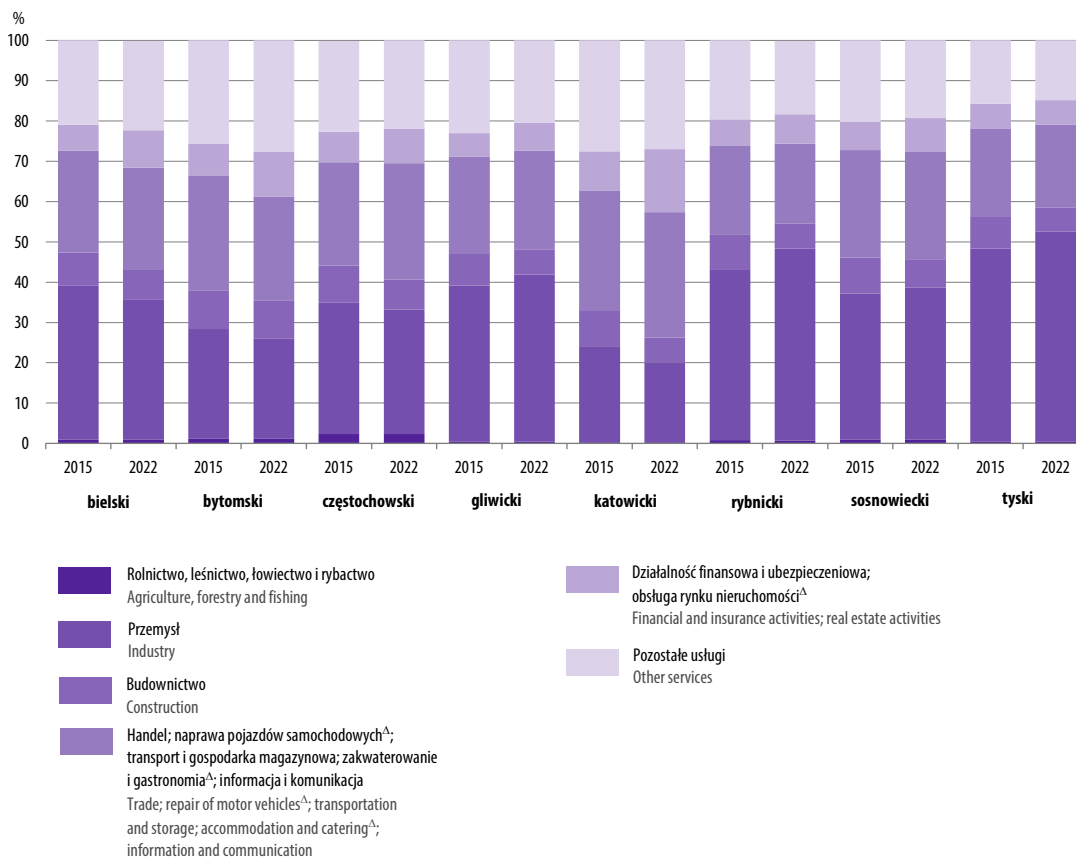

W przekroju podregionów w 2022 r. zanotowano znaczne zróżnicowanie udziałów jednostek przemysłowych w generowaniu WDB od 19,9% w podregionie katowickim do 52,0% w podregionie tyskim (w 2021 r. od 19,3% do 45,1% w tych samych podregionach). Odsetek jednostek prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu WDB kształtował się na poziomie od 19,8% w podregionie rybnickim do 31,2% w podregionie katowickim (w 2021 r. od 21,6% do 31,4% w tych samych podregionach). Udziały jednostek rolniczych w przekroju regionów były zróżnicowane od 0,1% w podregionie katowickim do 2,3% w podregionie częstochowskim (w 2021 r. od 0,1% do 2,0% w tych samych podregionach).

Najwyższy poziom WDB na 1 pracującego wśród podregionów w 2022 r. zanotowano w podregionie gliwickim (222428 zł), natomiast najniższy w podregionie bytomskim (163368 zł). W porównaniu z 2021 r. wartość dodana brutto na 1 pracującego w ww. podregionach wzrosła odpowiednio o: 23,8% i 13,1%.

Wartość dodaną brutto na 1 pracującego powyżej średniej krajowej uzyskano w 5 podregionach: gliwickim (o 20,4%), tyski (o 20,2%), rybnickim (o 14,7%), katowickim (o 11,2%) i sosnowieckim (o 11,0%). W 2022 r. poziom WDB na 1 pracującego poniżej średniej krajowej odnotowano w 3 podregionach bytomskim (o 11,5%), częstochowskim (o 6,3%) i bielskim (o 4,4%).

Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 40. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej

6.2.1. Entities of the national economy

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON wzrosła w ujęciu rocznym. Więcej podmiotów zarejestrowano w ciągu 2024 r. niż wyrejestrowano.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W końcu 2024 r. w rejestrze REGON wpisanych było 545,2 tys. podmiotów mających siedzibę na terenie województwa śląskiego, tj. więcej o 120 tys. (o 2,3%) niż w 2023 r. Podmioty zlokalizowane w województwie stanowiły 10,3% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru w kraju.

Tablica 29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

Table 29. Entities of the national economy in the REGON register

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	465779^a	494282^a	533194^a	545230^a	10,3
sektor publiczny public sector	16032	14890	14781	14746	13,1
sektor prywatny private sector	447042	472631	508911	520458	10,3
z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships & companies	83948	90070	99114	101338	10,2
Fundacje Foundations	1678	2382	3012	3275	8,2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	10181	10764	12232	12552	9,1
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	334531	355904	382295	390450	10,4

a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

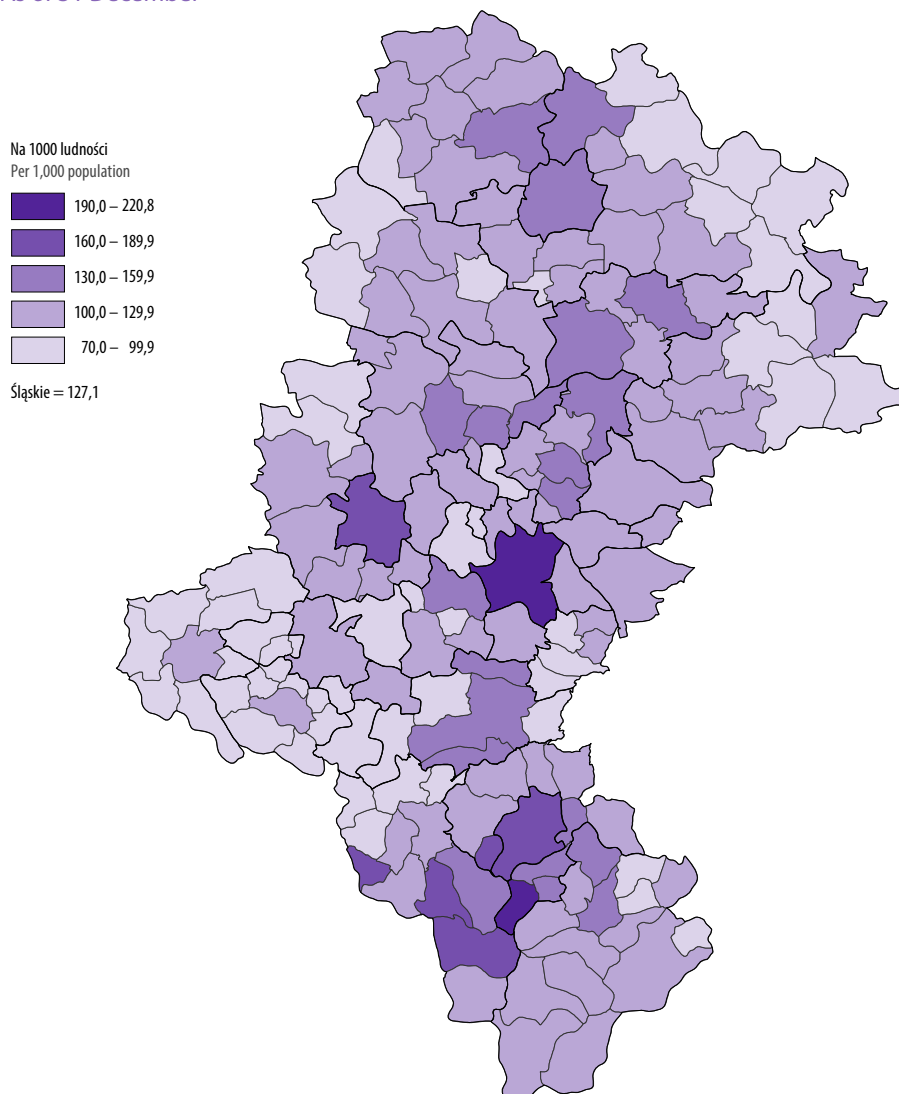
Najwięcej podmiotów w końcu 2024 r. miało siedzibę w Katowicach (56,8 tys.), następnie w Bielsku-Białej (29,7 tys.), Częstochowie (28,7 tys.) oraz w Gliwicach (27,2 tys.), natomiast najmniej w Świętochłowicach (4,5 tys.), Piekarach Śląskich (4,9 tys.) oraz w powiecie bieruńsko-lędzkim (6,0 tys.). W porównaniu z końcem 2023 r. liczba podmiotów wzrosła we wszystkich powiatach województwa śląskiego, z czego największy wzrost odnotowano w powiatach gliwickim (o 3,8%), mikołowskim (o 3,3%) oraz bieruńsko-lędzkim i w Żorach (po 3,2%). Największą liczbę podmiotów przypadającą na 1000 ludności odnotowano w Szczyrku (220,8), Katowicach (203,5) i gminie Jaworze (184,4), natomiast najmniejszą w gminach: Krzanowice (70,0), Pszów (71,1) i Kruszyna (72,5).

Mapa 37. Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 37. Entities of the national economy in 2024

As of 31 December

W 2024 r. do rejestru REGON wpisano 35,3 tys. nowych podmiotów, tj. o 0,7% więcej niż w 2023 r. Wśród nowo zarejestrowanych jednostek przeważały (78,1%) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których wpisano 27,5 tys. (podobnie jak przed rokiem), 4,9 tys. to spółki handlowe (o 0,6% więcej niż w 2023 r.), w tym 7 z udziałem kapitału zagranicznego (o 46,2% mniej niż przed rokiem).

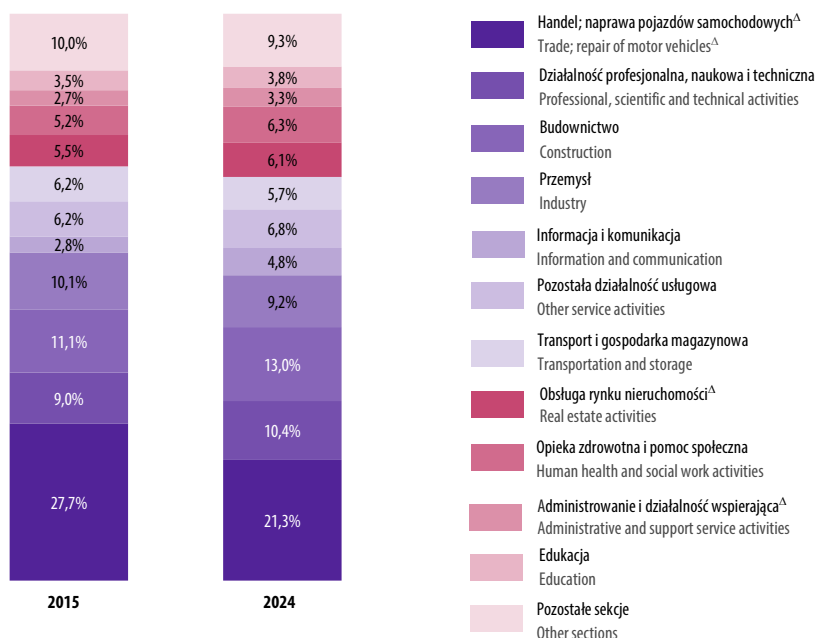
W 2024 r. z rejestru REGON wyrejestrowano 22,9 tys. podmiotów, tj. o 1,4% mniej niż w 2023 r. Wśród wyrejestrowanych podmiotów 19,1 tys. to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (spadek w stosunku do 2023 r. o 4,3%), a 2,5 tys. to spółki handlowe (o 14,6% więcej niż w 2023 r.) w tym 324 z udziałem kapitału zagranicznego (o 10,2% więcej niż przed rokiem).

W końcu 2024 r. pod względem rodzaju prowadzonej działalności najliczniejszą grupę stanowiły jednostki należące do sekcji PKD: handel; naprawa pojazdów samochodowych (116,1 tys.), budownictwo (71,0 tys.), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (56,5 tys.) oraz przetwórstwo przemysłowe (46,7 tys.). W skali roku w większości sekcji PKD odnotowano wzrost liczby podmiotów, w tym m.in. w: wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,0%), informacji i komunikacji (o 6,0%), pozostałej działalności usługowej (o 5,3%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 4,9%) oraz edukacji (o 4,3%). Spadek liczby podmiotów odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,7%).

Wykres 41. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 41. Structure of entities of the national economy by PKD sections
As of 31 December

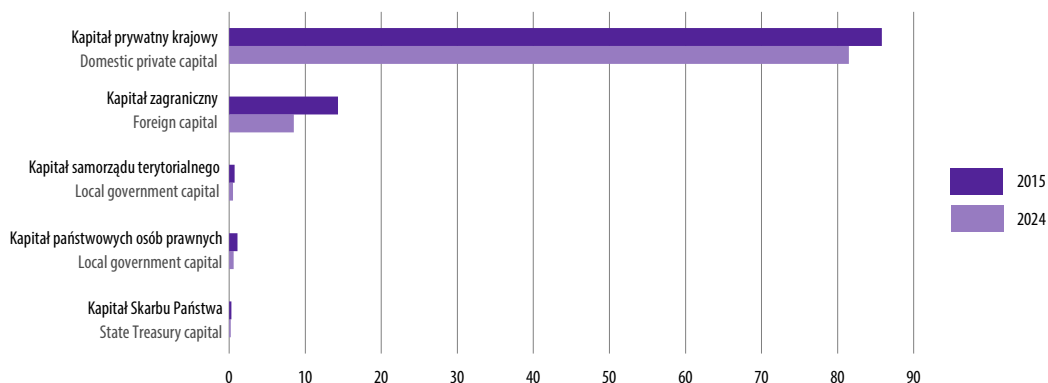
Najbardziej liczną grupę podmiotów według formy prawnej stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 71,6% wszystkich podmiotów. Ich liczba w skali roku wzrosła o 2,1%. Pozostałe 154,8 tys. podmiotów to osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej – ich liczba wzrosła w porównaniu z 2023 r. o 2,6%. Według stanu w końcu 2024 r. rejestr REGON obejmował m.in.: 66,2 tys. spółek handlowych (o 3,9% więcej niż w końcu 2023 r.), 34,9 tys. spółek cywilnych (o 0,7% mniej), 3,3 tys. fundacji (o 8,7% więcej) oraz 12,6 tys. stowarzyszeń i organizacji społecznych (o 2,6% więcej).

W grupie spółek handlowych było 58,3 tys. spółek kapitałowych (o 5,1% więcej niż w 2023 r.) oraz 7,7 tys. spółek osobowych (o 4,6% mniej niż rok wcześniej). Wśród spółek kapitałowych większość stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (57,2 tys.; wzrost o 5,1%), natomiast wśród spółek osobowych – spółki jawne (4,1 tys.; spadek o 3,6%).

W 2024 r. wśród spółek handlowych, według rodzaju kapitału największy udział miały spółki handlowe z udziałem kapitału prywatnego krajowego 81,5% (o 0,2 p. proc. więcej niż 2023 r.) oraz spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego 8,5% (o 0,4 p. proc. mniej niż w 2023 r.).

Wykres 42. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 42. Commercial companies by type of capital^a
 As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

^a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna**6.2.2. Research and development as well as innovation activity**

W 2023 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w skali roku oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najwięcej nakładów wewnętrznych na działalność B+R pochodziło z sektora przedsiębiorstw. Wskaźnik personelu wewnętrznego B+R wyrażonego w ECP na 1000 aktywnych zawodowo w 2023 r. był wyższy niż przed rokiem.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wszystkie nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne brutto na środki trwałe związane z działalnością B+R powadzoną w jednostce statystycznej w danym okresie sprawozdawczym, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W województwie śląskim w 2023 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczo-rozwojową (B+R) wyniosła 4039,6 mln zł (7,6% poniesionych nakładów na B+R w kraju) i wzrosła w skali roku o 16,5% (w kraju o 18,8%). W strukturze nakładów na działalność B+R według sektorów finansujących dominowały środki sektora przedsiębiorstw (52,4%) oraz sektora rządowego (30,8%).

Tablica 30. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)Table 30. Intramural expenditures^a on research and development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	1352,2	2373,7	3466,1	4039,6
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	515,8	916,8	1096,4	1243,9
Przedsiębiorstw Business enterprise	605,5	1110,7	1743,7	2117,1
Szkolnictwa wyższego Higher education	36,9	118,7	199,0	138,9
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	2,4	4,2	6,1	13,5
Reszta świata Abroad	191,7	223,4	420,9	526,2

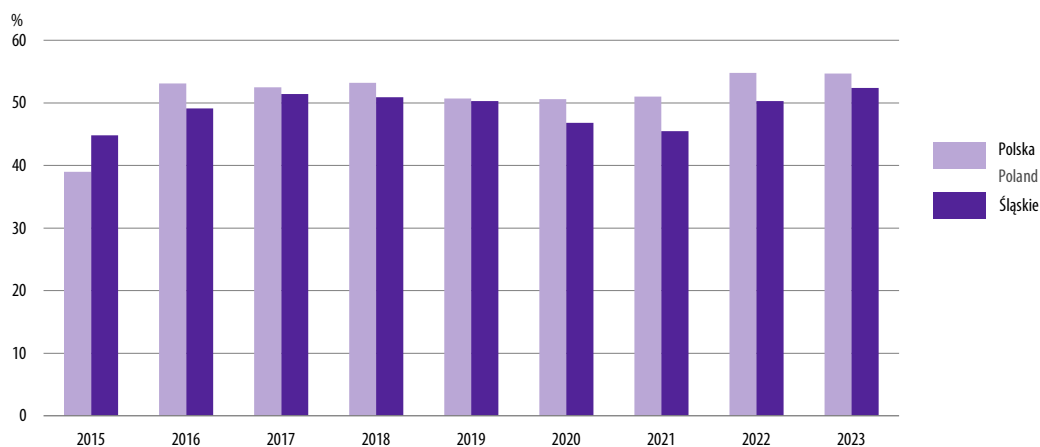
a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

Biorąc pod uwagę sektory finansujące, najwyższą wartością nakładów wewnętrznych na działalność B+R odznaczał się sektor przedsiębiorstw, w którym przeznaczono w 2023 r. na prowadzenie projektów B+R 2117,1 mln zł, tj. 7,3% nakładów wewnętrznych sektora przedsiębiorstw poniesionych w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim wartość tych nakładów była wyższa o 21,4% (w kraju o 18,6%).

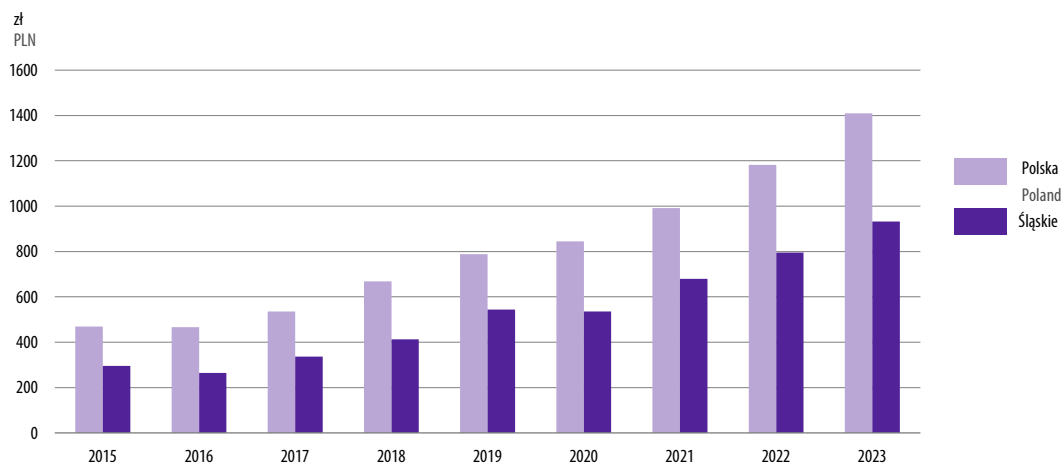
Wykres 43. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 43. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

W 2023 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 932 zł, tj. o 17,3% więcej niż przed rokiem, przy czym wartość tego wskaźnika dla kraju ukształtowała się na poziomie 1409 zł i była wyższa o 19,2% niż 2022 r.

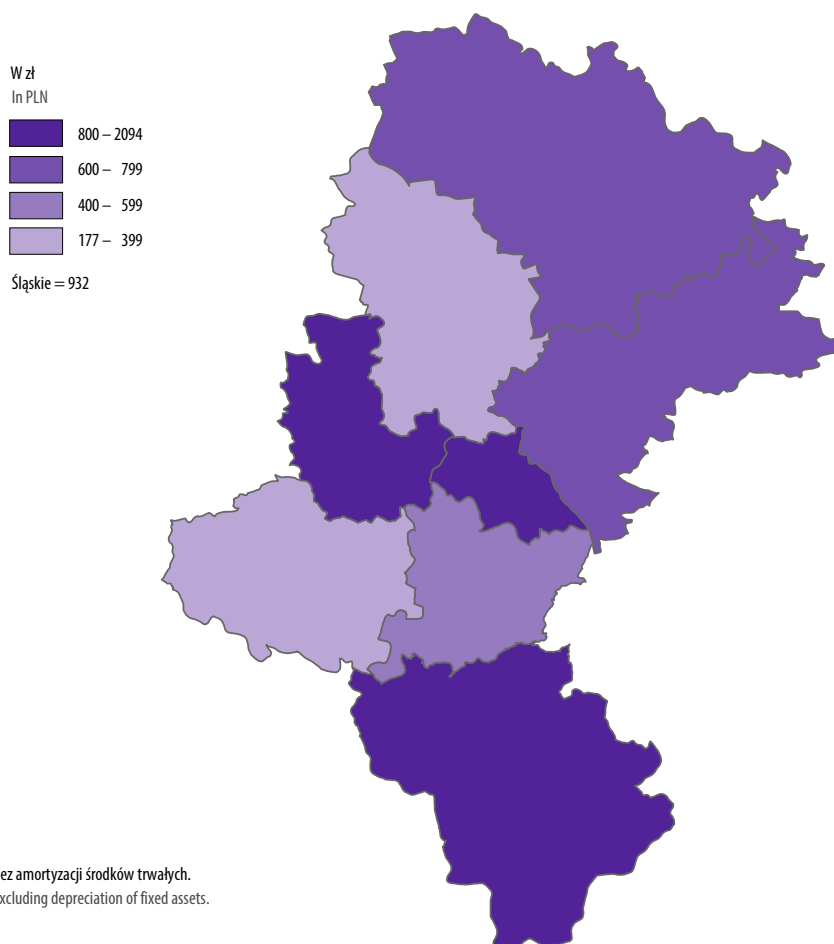
Wykres 44. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca
Chart 44. Intramural expenditures^a on research and development per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 38. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2023 r.
Map 38. Intramural expenditure^a on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2023

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

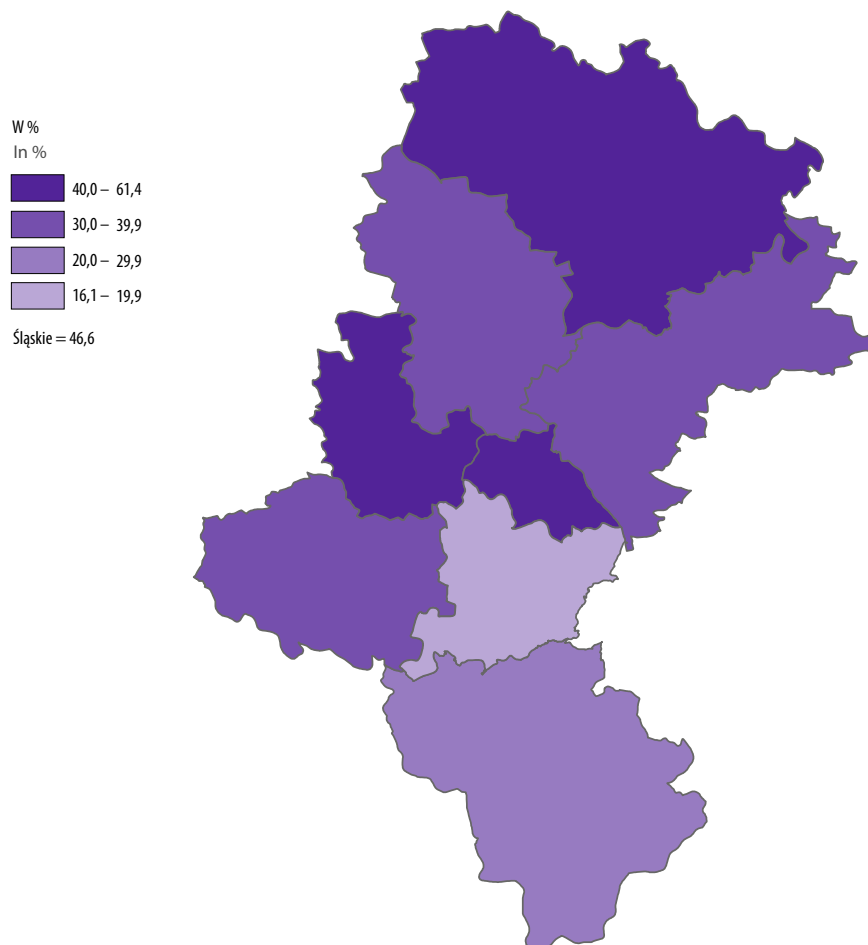
Przeważające źródło finansowania nakładów wewnętrznych na działalności B+R w województwie pochodziło ze środków wewnętrznych – 53,4% (w kraju – 56,7%), a ich wartość w 2023 r. wynosiła 2156,9 mln zł i była wyższa o 17,0% niż w roku poprzednim.

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 31. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023	2023 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	1871,2	2373,7	3466,1	4039,6	7,6
nakłady finansowe ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	944,2	1148,4	1843,7	2156,9	7,2
Zewnętrznych External funds	927,0	1225,4	1622,4	1882,7	8,2
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	642,7	905,5	1086,6	12229,4	7,3

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 39. Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2023 r.
Map 39. Share of external funds in intramural expenditures on R&D by subregions in 2023

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (właściciele, aktywni współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie ich rodzin oraz osoby pozostające w stosunku pracy) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

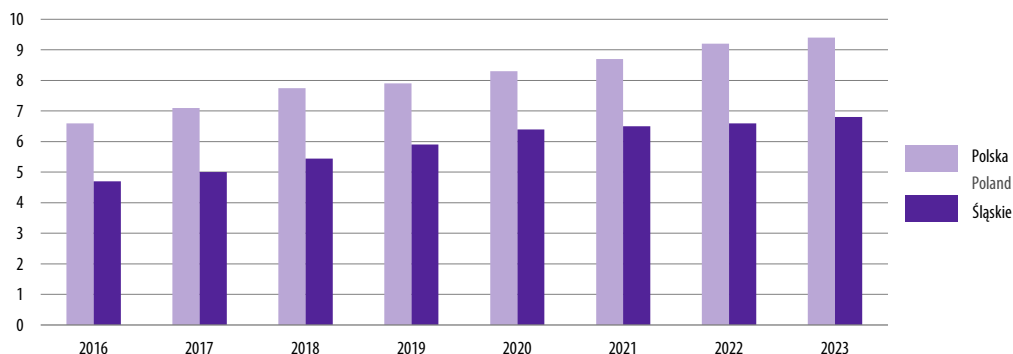
Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to stosunek godzin rzeczywiście przepracowanych w związku z działalnością B+R w danym okresie sprawozdawczym do całkowitej liczby godzin formalnie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę.

W 2023 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 13709,4 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i wzrosło w skali roku o 4,8%. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) przypadający na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 6,8 EPC (w kraju – 9,4 EPC) wobec 6,6 EPC przed rokiem.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2023 r. w strukturze personelu wewnętrznego B+R według funkcji przeważali badacze (72,2% ogółu), ich liczebność wyrażona w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 9894,0 EPC i w skali roku zwiększyła się o 4,8%. Osoby pełniące tę funkcję w personelu wewnętrznym w kraju stanowiły 71,9%, a ich liczebność wyniosła 120343,4 EPC.

Wykres 45. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 45. Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

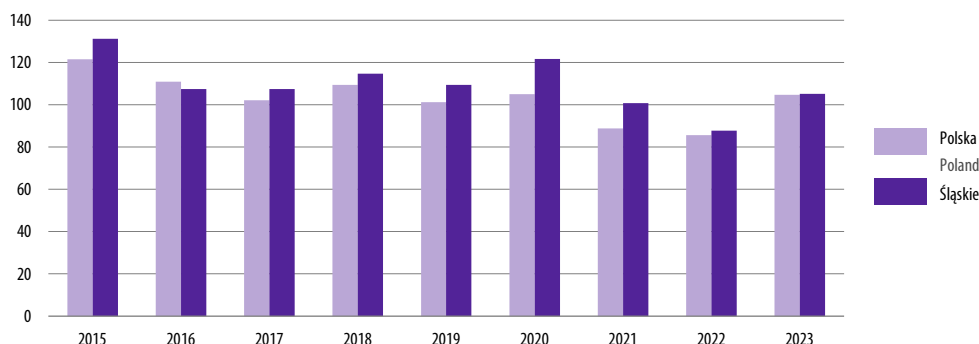
a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. dokonano 456 zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe z terenu województwa śląskiego, tj. o 19,1% więcej w porównaniu z 2022 r. (w kraju 3946; wzrost o 21,8%) oraz odnotowano 115 zgłoszeń wzorów użytkowych, tj. o 8,5% więcej niż w 2022 r. (w kraju 668; wzrost o 9,5%).

W 2023 r. przyznano w Urzędzie Patentowym RP 305 patentów na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe w województwie śląskim. W porównaniu z 2022 r. nastąpił wzrost liczby przyznanych patentów na wynalazki o 13,4% (w kraju 2208; spadek o 0,7%).

Wykres 46. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
Chart 46. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2023 r. dla województwa śląskiego wyniósł 105,2 (dla kraju 104,7).

6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises

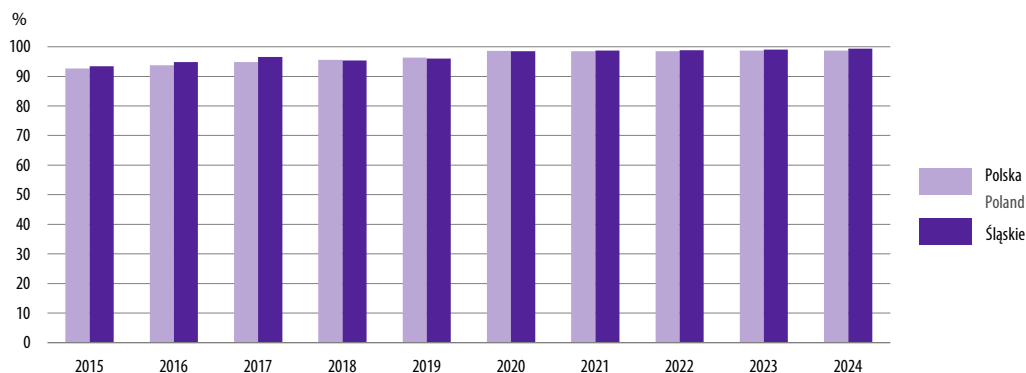
W 2024 r. w porównaniu z 2023 r. wzrósł udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu. W 2023 r. przedsiębiorstwa rzadziej niż w roku poprzednim otrzymywały zamówienia poprzez strony internetowe, natomiast częściej korzystały z otwartych danych publicznych.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dostęp do Internetu w 2024 r. posiadało 99,4% przedsiębiorstw (w kraju 98,7%) i udział ten wzrósł w skali roku o 0,4 p. proc. Ze stałego łącza szerokopasmowego korzystało 93,8% przedsiębiorstw (w kraju 91,7%), tj. o 8,2 p. proc. więcej w porównaniu z poprzednim rokiem. Najczęściej wykorzystywane były łącza szerokopasmowe o prędkości przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s – 38,0% (32,4% przed rokiem) oraz przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s – 19,5% (22,7% w roku poprzednim).

Wykres 47. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu
Chart 47. Enterprises with Internet access

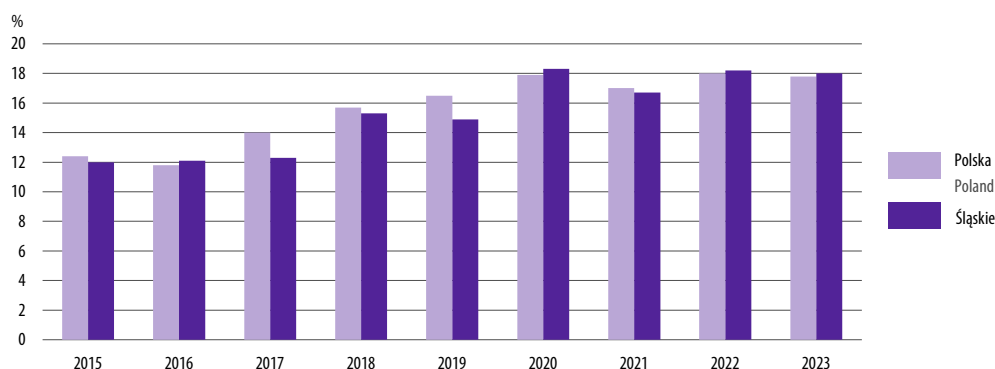

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia za pośrednictwem sieci komputerowych w 2023 r. wyniósł 18,0% wobec 18,2% w roku poprzednim (w kraju 17,8%). Przedsiębiorstwa najczęściej prowadziły sprzedaż elektroniczną poprzez własne strony internetowe lub aplikacje mobilne – 11,4% (12,6% przed rokiem), rzadziej przez platformy handlowe i serwisy aukcyjne – 10,5% (8,7% przed rokiem).

Odsetek przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż za pośrednictwem systemu EDI wyniósł 3,1% (3,0% w kraju) i był o 0,3 p. proc. większy niż w 2022 r.

Wykres 48. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 48. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Otwarte dane publiczne stanowią użyteczne źródło informacji do przetwarzania, planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2023 r. 19,3% przedsiębiorstw w celach biznesowych wykorzystywało otwarte dane publiczne (w kraju 19,5%), tj. więcej o 5,6 p. proc niż w roku poprzednim. Największym zainteresowaniem cieszyły się zagadnienia z kategorii gospodarka i finanse; wykorzystywało je 16,8% przedsiębiorstw (11,8% w roku poprzednim), natomiast najmniejszym – informacje z zakresu kultury, sportu i rekreacji – 3,2% (1,9% w 2022 r.).

E-administracja to zastosowanie technologii informatycznych w administracji publicznej.

W 2023 r. udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną w celu załatwienia spraw urzędowych drogą elektroniczną z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub Profilu Zaufanego wśród ogółu badanych przedsiębiorstw wyniósł 87,1% (85,5% w kraju). Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną w celu dostarczenia e-doręczeń wyniósł 28,4% (30,2% w kraju).

Wśród ogółu badanych przedsiębiorstw odsetek zatrudniających specjalistów ICT w 2024 r. wyniósł 24,4% (w kraju 26,0%). Udział przedsiębiorstw, w których zadania związane z obsługą informatyczną wykonywali pracownicy własnej firmy wyniósł 32,8% (w kraju 32,9%), a podmioty zewnętrzne – 76,3% (w kraju 78,5%).

Za **specjalistów w dziedzinie ICT** uważa się pracowników, dla których praca w obszarze ICT jest głównym zajęciem. Posiadają oni umiejętności np. w zakresie rozwoju, obsługi, utrzymania systemów lub aplikacji ICT.

W 2023 r. w województwie szkolenia podnoszące umiejętności z zakresu ICT przeprowadziło 31,9% przedsiębiorstw (w kraju 31,4%). Szkolenia zapewniono zarówno specjalistom ICT (17,0%), jak i pozostałym pracownikom (25,7%).

6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

6.2.4. Financial results of non-financial enterprises

W 2024 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw (o liczbie pracujących 50 i więcej osób, prowadzących księgi rachunkowe) były mniej korzystne od uzyskanych przed rokiem. Odnotowano spadek wyników finansowych na sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz na pozostałej działalności operacyjnej. W rezultacie wynik finansowy brutto ukształtował się na poziomie niższym niż przed rokiem.

Pogorszyły się również wskaźniki rentowności: sprzedaży brutto, obrotu brutto, obrotu netto oraz wzrósł poziom kosztów, natomiast poprawie uległy wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

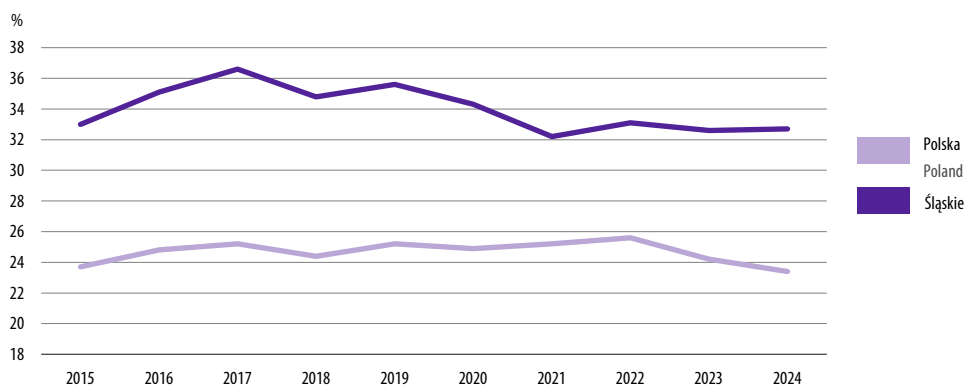
Przychody z całokształtu działalności w 2024 r. wyniosły 528915,5 mln zł i były niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,1%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtowały się na poziomie 505346,6 mln zł i w skali roku obniżyły się o 7,6%. Spadek przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w skali roku odnotowano w: górnictwie i wydobywaniu (o 29,9%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 28,3%), przetwórstwie przemysłowym (o 6,8%) oraz w budownictwie (o 3,0%). Wzrost przychodów wystąpił m.in. w: edukacji (o 68,3%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 19,4%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 13,3%) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 13,0%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Wartość przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2024 r. wyniosła 165455,0 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 7,2%. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 32,7% i w skali roku pozostał na zbliżonym poziomie. W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport przychody netto ze sprzedaży produktów stanowiły 90,1%, a przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów – 9,9%.

Wykres 49. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 49. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw w 2024 r. wyniosły 528220,8 mln zł i były o 2,5% niższe niż w roku poprzednim. W strukturze rodzajowej kosztów największy udział miały materiały i energia – 48,9% (o 4,4 p. proc. mniej niż w roku poprzednim), usługi obce – 19,1% (o 1,6 p. proc. więcej) oraz wynagrodzenia – 17,6% (o 1,8 p. proc. więcej). Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów ukształtowały się na poziomie 496639,2 mln zł i zmniejszyły się w skali roku o 5,1%. Spadek kosztów z całokształtu działalności odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 22,6%), przetwórstwie przemysłowym (o 5,8%) oraz w budownictwie (o 1,8%). Wzrost kosztów wystąpił m.in. w: edukacji (95,5%), górnictwie i wydobywaniu (o 18,7%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 17,5%) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 15,3%).

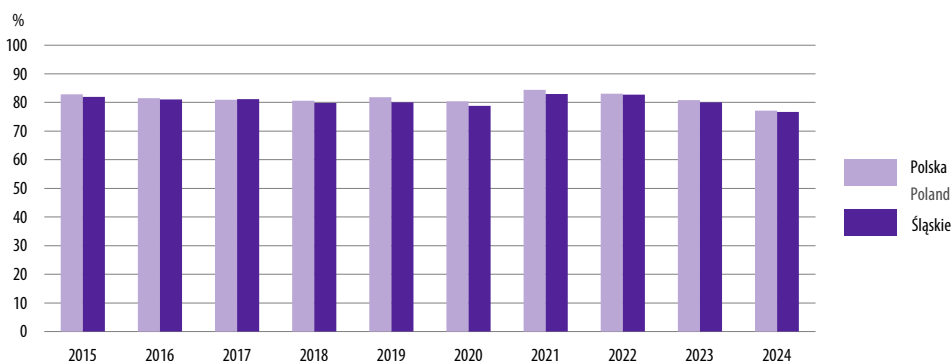
Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (–);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

W 2024 r. wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 8707,4 mln zł i zmniejszył się o 62,6% w odniesieniu do 2023 r. Niższe niż w roku poprzednim były również: wynik na pozostałej działalności operacyjnej (minus 6165,4 mln zł wobec 4531,6 mln zł), wynik na operacjach finansowych (minus 1847,4 mln zł wobec minus 215,2 mln zł), wynik finansowy brutto (694,7 mln zł wobec 27589,2 mln zł) oraz wynik finansowy netto (minus 1893,2 mln zł wobec 21050,9 mln zł). Niższy wynik finansowy netto odnotowano w górnictwie i wydobywaniu (minus 10412,1 mln zł wobec 4543,8 mln zł w 2023 r.), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (minus 2260,7 mln zł wobec 672,7 mln zł) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (minus 34,1 mln zł wobec 92,2 mln zł). Obciążenia wyniku finansowego brutto zmniejszyły się w skali roku (2587,9 mln zł wobec 6538,3 mln zł).

Wykres 50. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 50. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w przedsiębiorstwach badanych w 2024 r. uległo pogorszeniu w ujęciu rocznym. Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności zwiększył się z 95,2% do 99,9%, natomiast zmalały wskaźniki: rentowności sprzedaży brutto z 4,3% do 1,7%, rentowności obrotu brutto z 4,8% do 0,1%. Ogólny wskaźnik obrotu netto również spadł z 3,7% do minus 0,4%, a udział jednostek rentownych, tj. mających wskaźnik rentowności obrotu netto większy lub równy zero w ogólnej liczbie badanych podmiotów obniżył się z 80,0% do 76,8%. Pogorszenie wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2023 r. odnotowano m.in. w: górnictwie i wydobywaniu (z 9,9% do minus 30,6%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 1,1% do minus 4,9%) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (z 1,8% do minus 0,6%). Wzrosły natomiast wskaźniki płynności finansowej: I stopnia (o 1,3 p. proc. do 38,9%) i II stopnia (o 0,6 p. proc. do 98,2%).

Tablica 32. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 32. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	97,5	99,2	95,2	99,9	95,7
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	3,4	2,0	4,3	1,7	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	2,5	0,8	4,8	0,1	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	1,9	0,6	3,7	-0,4	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	31,8	39,8	37,6	38,9	44,6
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	91,7	96,4	97,6	98,2	107,5

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw w końcu 2024 r. wyniosła 190450,8 mln zł i była o 3,4% niższa niż w końcu 2023 r. W skali roku obniżyła się wartość: towarów (o 12,3%), materiałów (o 9,4%), zapasów (o 7,9%), gotowych produktów (o 6,6%), oraz należności krótkoterminowych (o 3,4%), natomiast wzrosła wartość: krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 11,2%), zaliczek na dostawy i usługi (o 8,2%), inwestycji krótkoterminowych (o 1,2%) oraz półproduktów i produktów w toku (o 0,8%).

Wartość zobowiązań długo- i krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych) w końcu 2024 r. wyniosła 184182,0 mln zł i była o 1,5% niższa niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 29,5% ogółu zobowiązań (wobec 29,1% przed rokiem), a ich wartość wyniosła 54424,1 mln zł i była o 0,2% wyższa niż przed rokiem. Zobowiązania krótkoterminowe w badanych przedsiębiorstwach ukształtowały się na poziomie 129757,9 mln zł i w skali roku obniżyły się o 2,2%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się w końcu 2024 r. na poziomie wyższym niż rok wcześniej (104,7% wobec 97,8%).

Wskaźniki sprawności działania przedsiębiorstw, tj. cykl rotacji zapasów oraz cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług utrzymały się na poziomie sprzed roku i wyniosły odpowiednio: 42 dni i 43 dni. Cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług uległ natomiast wydłużeniu o 3 dni i wyniósł 45 dni.

6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

6.2.5. Investment outlays of enterprises

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących poniesione w 2024 r. były niższe od uzyskanych przed rokiem. W odniesieniu do 2023 r. inwestorzy rozpoczęli realizację mniejszej ilości nowych inwestycji o mniejszej łącznej wartości kosztorysowej.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

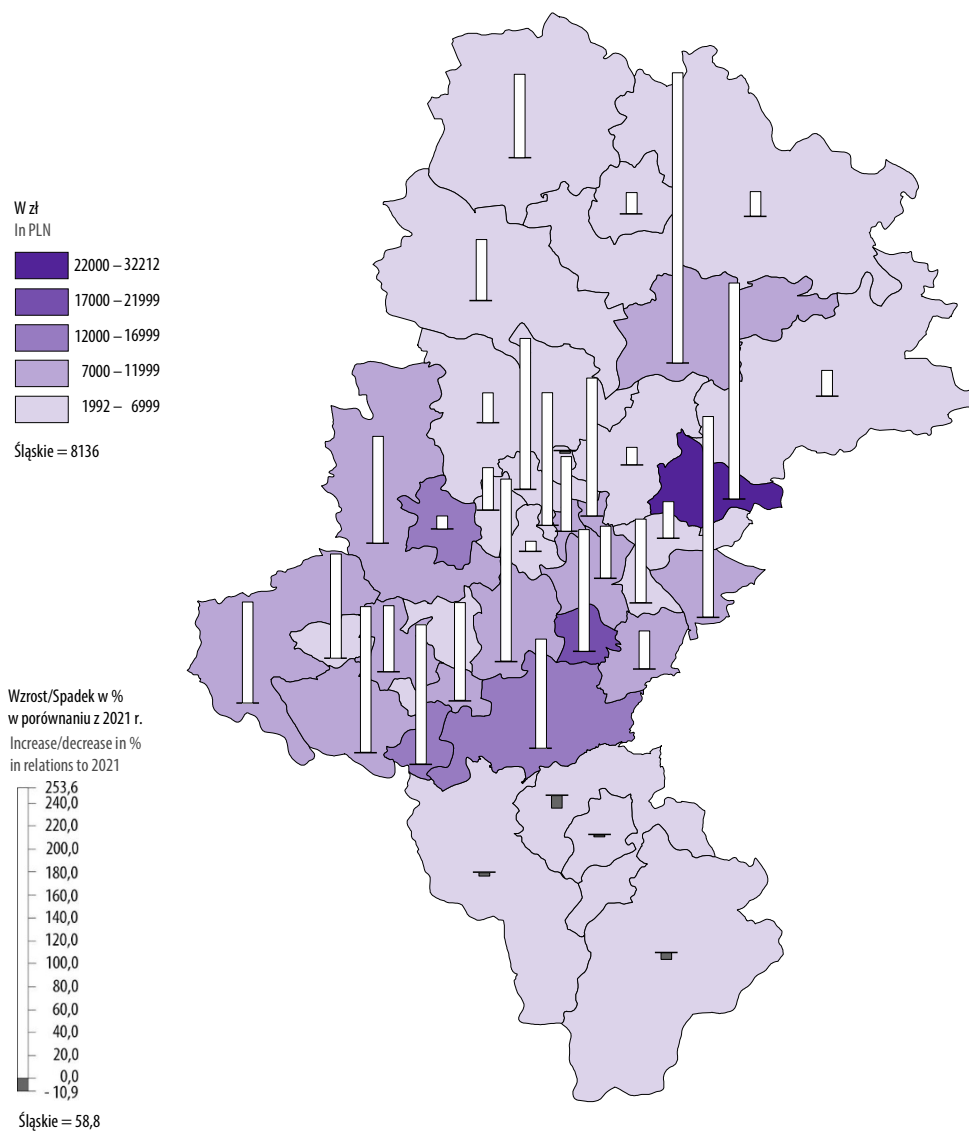
Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji (w cenach bieżących) w 2023 r. ukształtowała się na poziomie 35254,2 mln zł, tj. wyższym niż przed rokiem o 14,6%. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się w skali roku o 13,0%. Udział nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwie śląskim w ogólnej wartości takich nakładów w kraju wyniósł 12,5%.

W 2023 r. największy był odsetek (69,4%) nakładów inwestycyjnych poniesionych przez jednostki przemysłowe. Biorąc pod uwagę strukturę poniesionych nakładów inwestycyjnych według sekcji, największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (43,0%), następnie podmioty należące do sekcji górnictwo i wydobywanie (16,3%) oraz transport i gospodarka magazynowa (11,6%). Znaczny udział w nakładach inwestycyjnych miały również przedsiębiorstwa specjalizujące się w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (7,7%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (7,0%).

Wzrost wydatków inwestycyjnych w skali roku zanotowano m.in. w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 83,3%), edukacja (o 78,0%), obsługa rynku nieruchomości (o 58,8%), zakwaterowanie i gastronomia (o 44,6%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 41,1%). Spadek poziomu wydatków inwestycyjnych w odniesieniu do 2022 r. odnotowano w sekcjach: budownictwo (o 48,8%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,8%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (po 0,7%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość nakładów inwestycyjnych w województwie wyniosła 8136 zł, tj. o 8,8% więcej niż średnio w kraju. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących stosunkowo najwięcej zainwestowano w Dąbrowie Górniczej (32212 zł na 1 mieszkańca), Tychach (18883 zł) i w powiecie pszczyńskim (13500 zł). Relatywnie najniższy poziom nakładów inwestycyjnych odnotowano w Piekarach Śląskich (1992 zł).

Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
Map 40. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2023 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01²); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

² Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

² Data refer to non-financial enterprises (legal units) that keep accounts and have 50 or more employees. Data exclude agriculture, forestry, hunting and fishing (section A of the PKD 2007), financial and insurance activities (section K of the PKD 2007), higher education institutions, independent public health care institutions, cultural institutions with legal personality, trade unions, religious and political organisations.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób, mających siedzibę na terenie województwa śląskiego w 2024 r. wynosiły 23491,5 mln zł (w cenach bieżących) i obniżyły się w skali roku o 12,6%. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych ukształtowała się na poziomie 209996,3 mln zł i podobnie jak w województwie spadła w porównaniu z 2023 r. o 6,7%. Udział nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa w ogólnej wartości takich nakładów w kraju w 2024 r. wyniósł 11,2%.

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa w 2024 r. na budynki i budowle przeznaczono 8662,8 mln zł (36,9% ogółu poniesionych nakładów), tj. o 13,1% mniej niż w 2023 r. Wydatki na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia wyniosły 12766,8 mln zł (54,3%) i obniżyły się o 13,0%, a na środki transportu – 1679,0 mln zł (7,1%), tj. mniej o 15,3%. Łączna wartość zakupów inwestycyjnych wyniosła 14445,8 mln zł i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 13,3%. Udział tych zakupów w nakładach ogółem wyniósł 61,5% i obniżył się w skali roku (o 0,5 p. proc.).

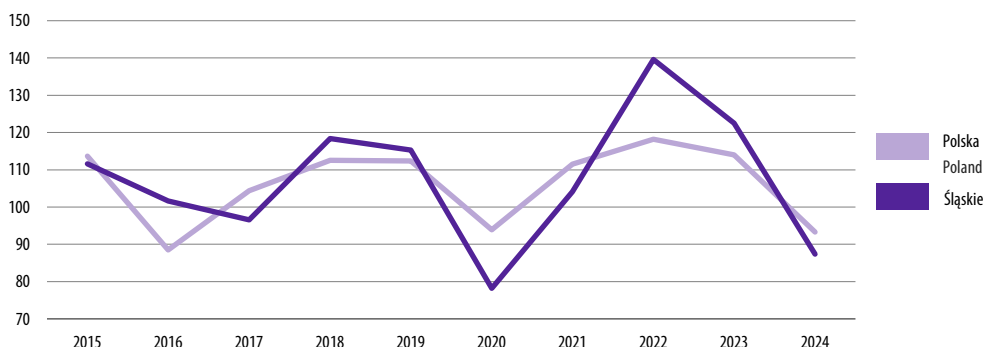
Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 51. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 51. Indices of investment outlays (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walołów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 33. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
Table 33. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem w mln zł Total in million PLN	14432,0	15111,0	26889,6	23491,5
Polska=100 Poland=100	10,6	10,1	12,0	11,2
w tym – w % – nakłady na: of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	35,5	35,5	37,1	36,9
Zakupy Purchases	63,7	63,8	62,0	61,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	56,1	56,1	54,6	54,3
środków transportu transport equipment	7,6	7,7	7,4	7,1

Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. obniżyła się m.in. w sekcjach: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 44,9%), obsługa rynku nieruchomości (o 37,4%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 36,9%) oraz informacja i komunikacja (o 33,2%). Wzrost wartości nakładów inwestycyjnych w skali roku odnotowano m.in. w sekcjach: edukacja (o 172,5%), zakwaterowanie i gastronomia (o 43,0%) oraz budownictwo (o 27,5%).

W 2024 r. inwestowano głównie w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, na które przypadało 46,3% ogółu poniesionych nakładów, a następnie w jednostkach należących do sekcji górnictwo i wydobywanie (25,8%). W strukturze nakładów według sekcji w skali roku najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa należące do sekcji górnictwo i wydobywanie (o 2,7 p. proc.), natomiast najbardziej zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa należące do sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 3,7 p. proc.).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2024 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 3865 nowych inwestycji (środków trwałych w budowie), tj. o 4,7% mniej niż przed rokiem, łączna wartość kosztorysowa tych inwestycji ukształtowała się na poziomie 4023,1 mln zł i w skali roku spadła o 21,7%. Inwestycje dotyczące ulepszenia środka trwałego, tj. przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji stanowiły 37,4% ogółu inwestycji nowo rozpoczętych (40,2% w 2023 r.), a ich wartość kosztorysowa wyniosła 1503,8 mln zł wobec 2062,1 mln zł w 2023 r.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

6.3.1. Rolnictwo

6.3.1. Agriculture

W 2024 r. skup ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych oraz ziemniaków był niższy niż przed rokiem, natomiast wzrósł skup żywca rzeźnego oraz mleka krowiego. Spadły ceny skupu pszenicy, żyta oraz żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego, natomiast wzrosły ceny ziemniaków i mleka krowiego. W skali roku zwiększyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej i owiec. Odnotowano mniejsze zbiory pszenicy, żyta, rzepaku i rzepiku, ziemniaków oraz buraków cukrowych.

Tablica 34. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych
Table 34. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Total cereals	37,3	48,8	52,3	48,0	49,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal mixtures	35,9	45,1	44,6	40,6	44,7
w tym: of which:					
pszenica wheat	43,5	52,0	52,3	46,9	52,0
żyto rye	26,6	35,0	31,6	30,6	35,7
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	28,7	31,7	35,9	31,0	32,4
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	163	337	285	274	302
Buraki cukrowe Sugar beets	585	681	766	681	663

a Bez uprawy w ogródach przydomowych.
a Excluding kitchen gardens.

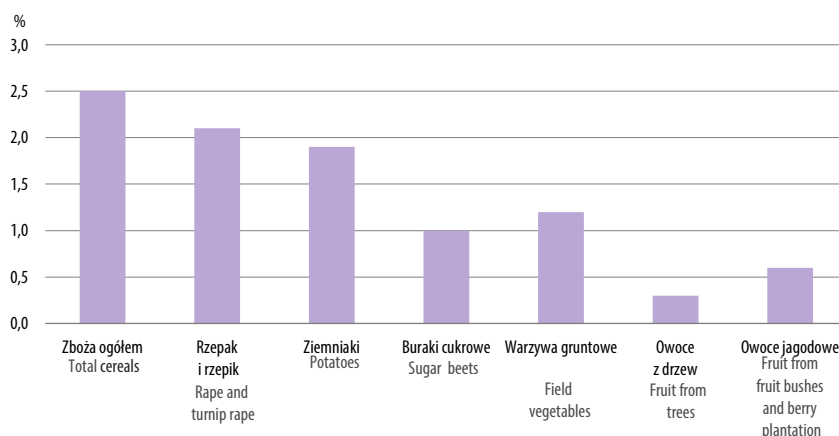
Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2024 r. wynosiła 147,8 tys. ha i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 3,5%. Plonowanie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ukształtowało się na poziomie 40,6 dt z 1 ha i było gorsze niż przed rokiem (o 9,0%). Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie w odniesieniu do średnich plonów w kraju były niższe o 9,2%. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami oszacowano na 600,6 tys. t (2,4% zbiorów krajowych), tj. o 12,1% mniej niż przed rokiem.

Powierzchnia uprawy pszenicy wynosiła 62,3 tys. ha i zmniejszyła się o 4,8% w porównaniu z rokiem poprzednim, a uzyskane plony ukształtowały się na poziomie 46,9 dt z 1 ha, tj. o 9,8% niższym od przeciętnych plonów w kraju. Plonowanie pszenicy było o 10,3% niższe niż w 2023 r. Zbiory pszenicy wynosiły 292,0 tys. t i były o 14,6% mniejsze niż przed rokiem.

Uprawa żyta zajmowała powierzchnię 13,0 tys. ha, tj. o 16,2% mniejszą niż w roku poprzednim. Plony wyniosły 30,6 dt z 1 ha, tj. o 14,3% mniej od przeciętnych plonów w kraju. Plonowanie żyta było niższe o 3,2% w porównaniu z poprzednim rokiem. Zbiory żyta w 2024 r. oszacowano na 40,0 tys. t, tj. o 18,7% mniej niż w 2023 r.

Wykres 52. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2024 r.

Chart 52. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2024

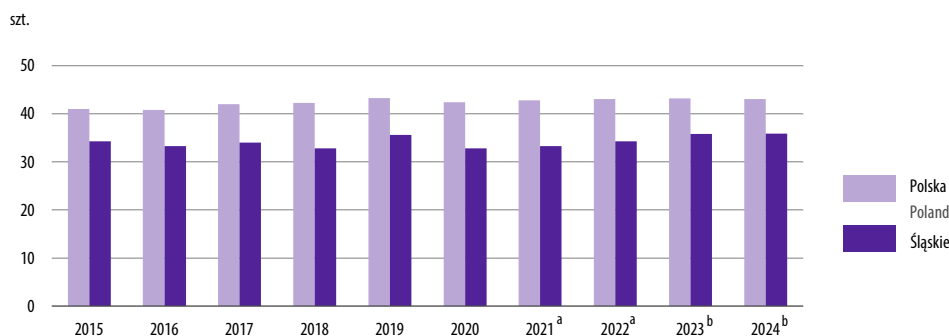
Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ukształtowała się na poziomie 22,0 tys. ha i zmniejszyła się o 5,5% w porównaniu z poprzednim rokiem. Plony wyniosły 31,0 dt z 1 ha, tj. o 4,3% mniej od przeciętnych plonów w kraju. Plonowanie rzepaku i rzepiku spadło o 13,6% w odniesieniu do 2023 r. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na 68,1 tys. t, tj. o 18,3% mniej niż rok wcześniej.

Uprawa ziemniaków zajmowała powierzchnię 4,1 tys. ha, tj. o 0,9% mniejszą niż w roku poprzednim. Z 1 ha zebrano 274,0 dt ziemniaków, tj. o 3,9% mniej niż w 2023 r. Uzyskane plony ziemniaków były o 9,3% niższe od średnich plonów w kraju. Produkcja ziemniaków wyniosła 112,4 tys. i była o 4,8% mniejsza niż przed rokiem.

Uprawa buraków cukrowych zajmowała powierzchnię 2,7 tys. ha, tj. o 8,7% większą w porównaniu z rokiem poprzednim. Plony wyniosły 681,0 dt z 1 ha, tj. o 2,7% więcej od przeciętnych plonów w kraju. W skali roku plonowanie buraków cukrowych zmniejszyło się o 11,1%. Zbiory oszacowano na 181,8 tys. t, tj. o 3,4% mniej niż w 2023 r.

Wykres 53. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych Stan w dniu 1 czerwca

Chart 53. Cattle density per 100 ha of agricultural land As of 1 June

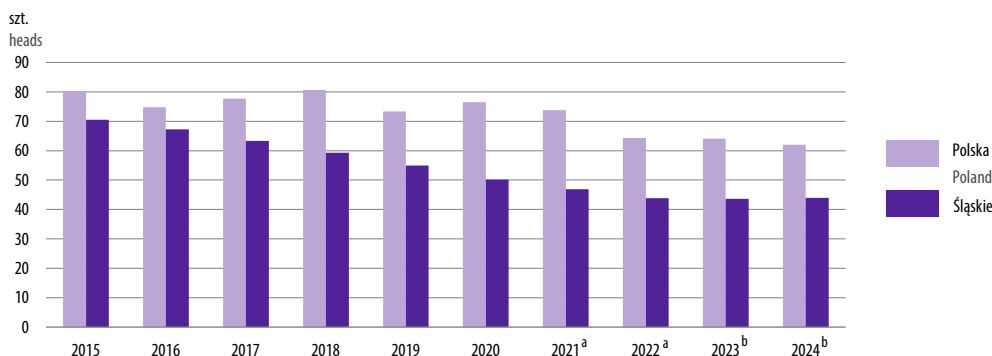
a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu: a – 1 czerwca 2020 r., b – 1 czerwca 2023 r. (dane wstępne).

a The basis of the calculation was the agricultural land area as of: a – 1 June 2020, b – 1 June 2023 (preliminary data).

Pogłowie bydła w czerwcu 2024 r. wyniosło 132,9 tys. szt., co stanowiło 2,1% pogłowia bydła w kraju. Liczebność stada wzrosła w skali roku o 0,2%. W strukturze pogłowia bydła 36,4% stanowiły krowy (o 0,2 p. proc. więcej niż w 2023 r.); udział krów mlecznych wyniósł 34,4% (o 0,2 p. proc. więcej).

Wykres 54. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 54. Pig density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu: a – 1 czerwca 2020 r., b – 1 czerwca 2023 r. (dane wstępne).
 a The basis of the calculation was the agricultural land area as of: a – 1 June 2020, b – 1 June 2023 (preliminary data).

Pogłowie trzody chlewnej w czerwcu 2024 r. wyniosło 162,7 tys. szt., w tym 15,1 tys. szt., tj. 9,3%, stanowiły lochy. Udział trzody chlewnej województwa w krajowym pogłowie tych zwierząt wyniósł 1,8%. W porównaniu ze stanem w czerwcu 2023 r. wielkość stada świń zwiększyła się o 0,6%.

Pogłowie owiec w czerwcu 2024 r. wyniosło 15,4 tys. szt., co stanowiło 5,2% pogłowia owiec w kraju. Maciorki stanowiły 41,1% pogłowia owiec. W skali roku liczebność stada owiec zwiększyła się o 11,2%.

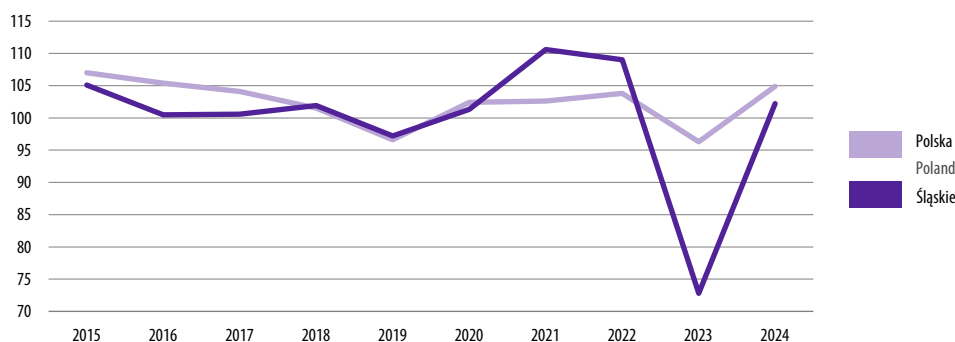
W 2024 r. skupiono 104,3 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 1,2% skupu w kraju. Wielkość skupu była niższa o 19,7% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Skup ziemniaków wyniósł 11,6 tys. t, co stanowiło 0,6% skupu w kraju. Wielkość skupu była o 3,2% niższa niż przed rokiem.

Skupiono 157,3 tys. t żywca rzeźnego w wadze żywej, tj. więcej niż w 2023 r. o 2,2%. Stanowiło to 2,3% skupu żywca rzeźnego w kraju. Żywca wołowego skupiono 34,5 tys. t (o 4,9% mniej niż w 2023 r.), żywca wieprzowego – 28,7 tys. t (o 22,5% więcej) oraz żywca drobiowego – 91,9 tys. t (o 0,3% więcej).

Wykres 55. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

Chart 55. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)
Previous year=100

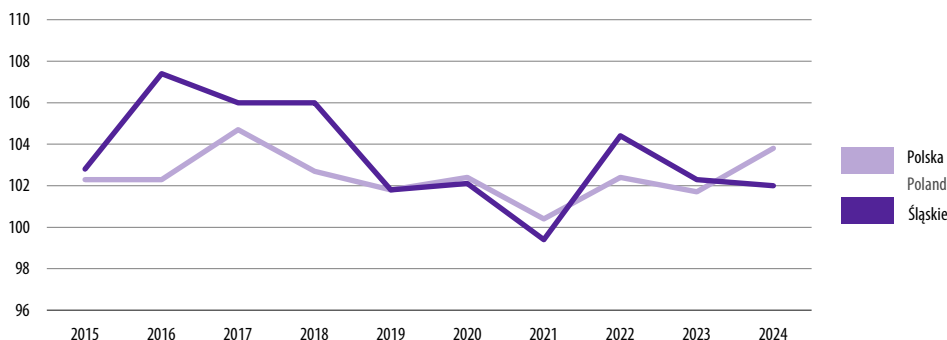
Skup mleka krowiego wyniósł 279,7 mln litrów (stanowiło to 2,1% ogółu mleka skupionego w kraju) i był o 2,0% wyższy niż przed rokiem.

Wykres 56. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 56. Indices of cows' milk procurement

Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętna cena skupu ziarna pszenicy w 2024 r. wyniosła 75,78 zł za 1 dt i była niższa niż przed rokiem o 17,9%. Średnia cena skupu ziarna żyta ukształtowała się na poziomie 60,66 zł za 1 dt i była niższa niż w 2023 r. o 16,5%. Za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono średnio 127,73 zł za 1 dt, tj. o 8,2% więcej niż przed rokiem.

Cena skupu żywca wołowego wynosiła 10,21 zł za 1 kg i była niższa w porównaniu z ceną uzyskaną w 2023 r. o 9,0%. Cena żywca wieprzowego ukształtowała się na poziomie 6,88 zł za 1 kg i w odniesieniu do 2023 r. spadła o 14,3%. Cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,18 zł za 1 kg i była niższa w porównaniu z ceną zanotowaną w poprzednim roku o 3,9%. Za 1 l mleka krowiego w skupie płacono średnio 2,09 zł, tj. więcej niż w 2023 r. o 1,5%.

Przeciętna cena, uzyskiwana przez rolników na targowiskach, ziarna pszenicy wyniosła 114,37 zł za 1 dt i była niższa niż w 2023 r. o 20,5%. Przeciętna cena ziarna żyta ukształtowała się na poziomie 107,48 zł za 1 dt i była niższa niż w 2023 r. o 16,2%, a przeciętna cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wynosiła 221,37 zł za 1 dt, tj. o 10,5% większa niż w 2023 r.

W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej, odpowiednio o: 1,4%, 2,1% i 2,7%. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,2%, towarowej – 4,5%, a końcowej – 4,7%. Końcowa produkcja rolnicza w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 24293 zł, wobec 7274 zł rok wcześniej.

6.3.2. Przemysł

6.3.2. Industry

W 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż w roku poprzednim. Odnotowano również wzrost wydajności pracy, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

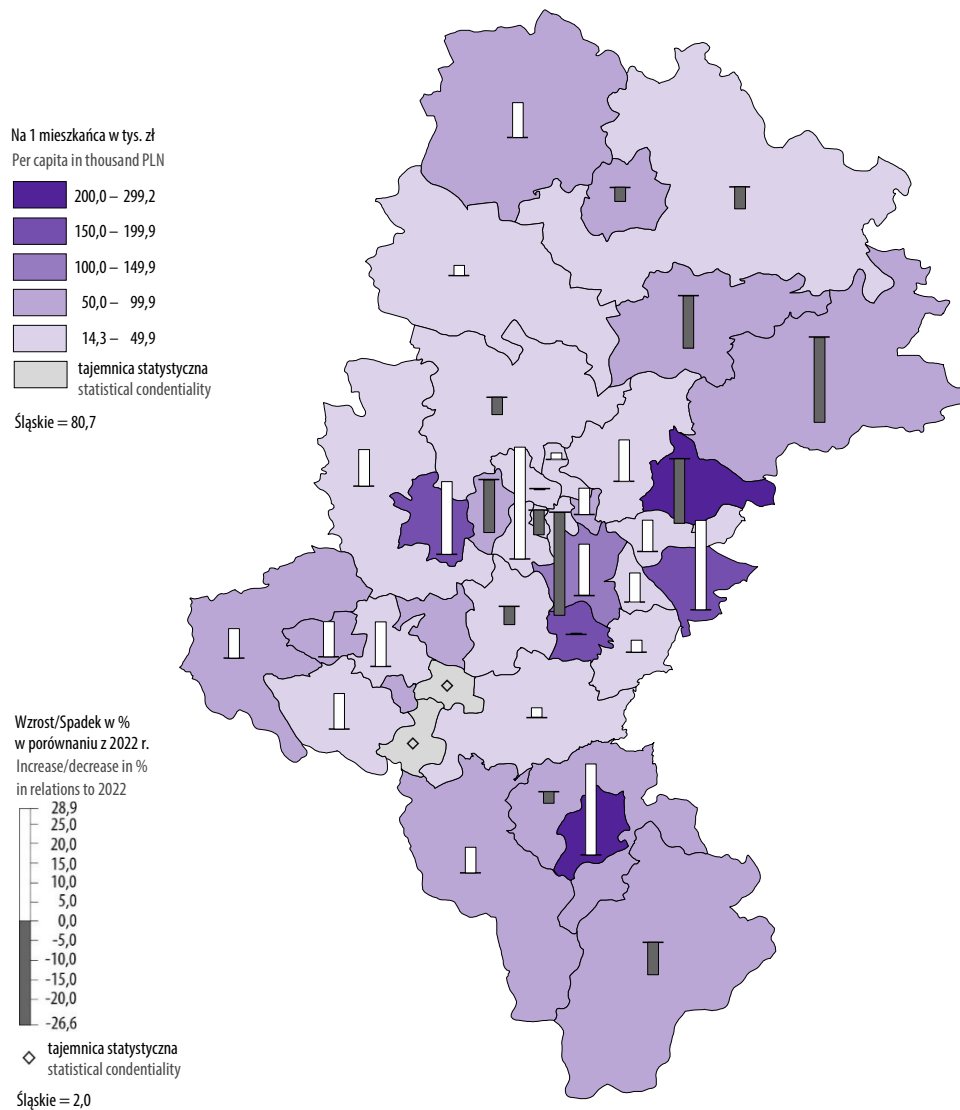
Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Wyniki opracowane zostały na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2023 r. włącznie).

Produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r. (w cenach bieżących) wyniosła 349810,5 mln zł (14,8% produkcji krajowej) w 4306 badanych podmiotach gospodarczych. Taki wynik produkcji usytuował województwo śląskie na 2. miejscu w Polsce, po województwie mazowieckim. W porównaniu do roku 2022, produkcja sprzedana wzrosła (w cenach stałych) o 1,2%. Spośród powiatów najwyższą wartość produkcji sprzedanej (w cenach bieżących) odnotowano w: Katowicach (36717,5 mln zł, wzrost o 12,3% względem 2022 r.), Bielsku-Białej (34693,5 mln zł, wzrost o 22,5%) oraz w Dąbrowie Górniczej (34151,7 mln zł, spadek o 17,5%).

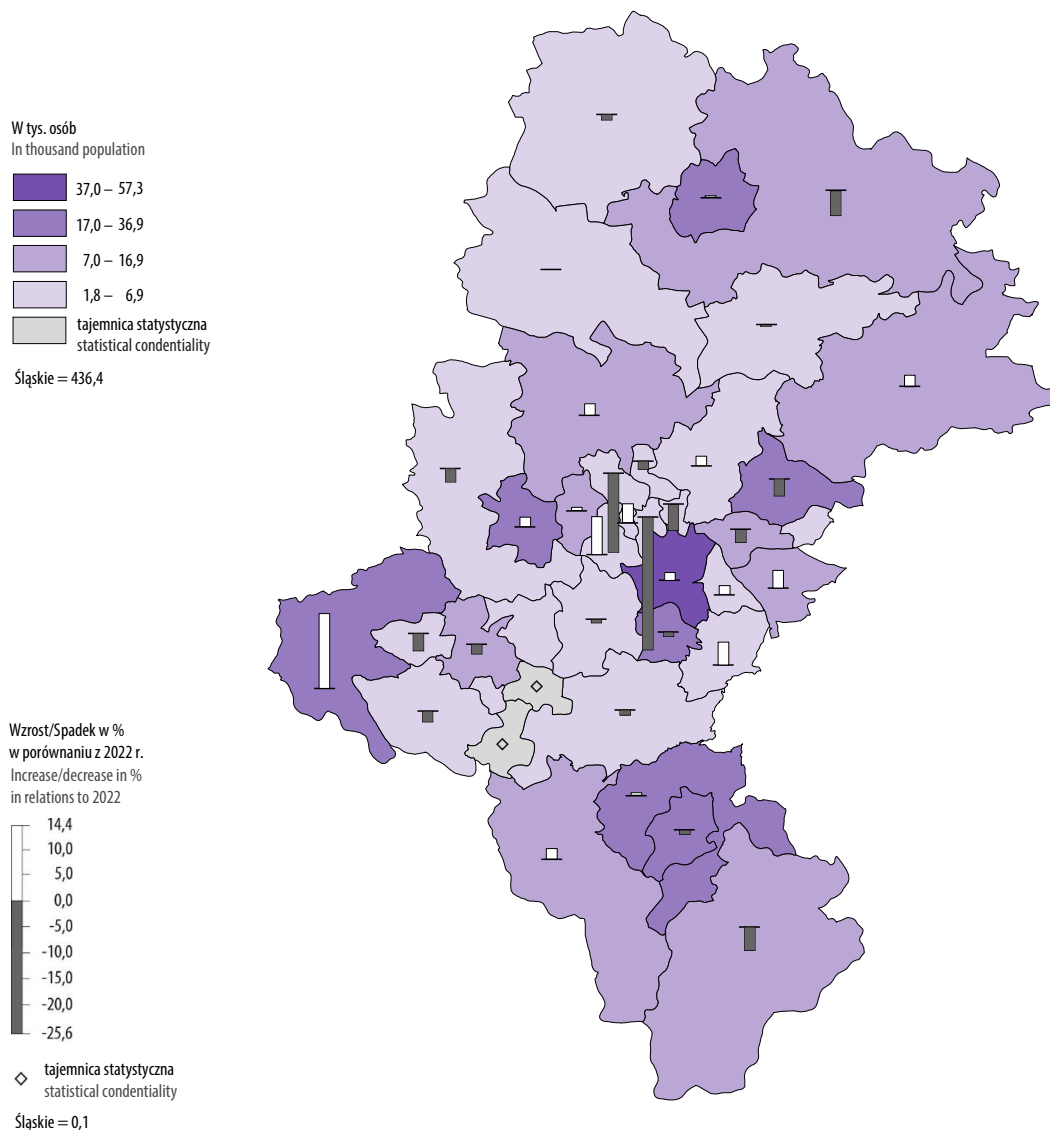
Produkcja sprzedana przemysłu, w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) wyniosła 80730 zł, tj. o 2,0% więcej niż w 2022 r. W Polsce wyniosła 62680 zł, tj. o 0,6% więcej niż w 2022 r. Pod tym względem województwo śląskie zajęło 3. miejsce po województwach mazowieckim i dolnośląskim.

Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu^a w 2023 r. (ceny bieżące)Map 41. Sold production of industry^a in 2023 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2023 r. wyniosło 436,4 tys. osób i w porównaniu z 2022 r. utrzymało się na podobnym poziomie. Największy udział zatrudnienia w przemyśle względem zatrudnienia ogółem, w podziale terytorialnym odnotowano w Jaworznie (64,0%), a najmniejszy w Chorzowie (17,8%).

Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle^a w 2023 r.Map 42. Average paid employment in industry^a in 2023

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Wydajność pracy w przemyśle w 2023 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, wyniosła 801,6 tys. zł i w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 1,3%. Wzrost wydajności odnotowano m.in. w: Bielsku-Białej (o 23,5%), Rudzie Śląskiej (o 19,3%) oraz w Jaworznie (o 18,2%).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

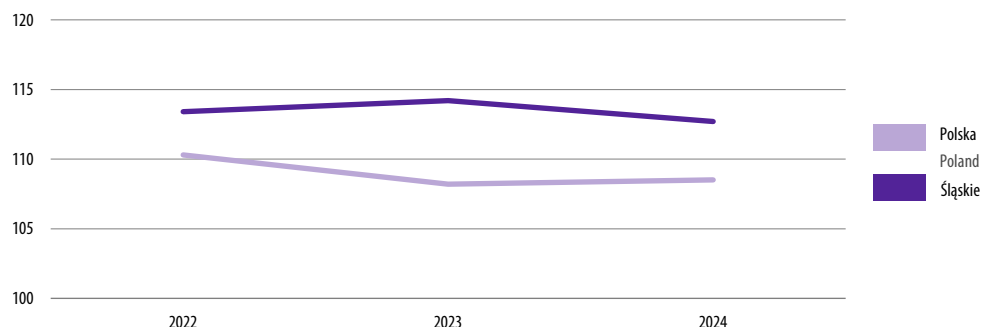
Produkcja sprzedana przemysłu, przedsiębiorstw mających siedzibę w województwie śląskim, w 2024 r. osiągnęła wartość 324009,1 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,3% (w cenach stałych) niższa niż w roku poprzednim. W Polsce odnotowano wzrost o 0,3%. Województwo śląskie wytworzyło 14,0% krajowej produkcji sprzedanej przemysłu zajmując 2. lokatę w kraju po województwie mazowieckim.

Tablica 35. Przemysł
Table 35. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	194586,6	214959,8	356919,5	324009,1
Polska=100 Poland=100	16,3	14,2	14,5	14,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	83,3	85,4	81,4	83,6
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	426,8	435,8	440,9	440,9

Wykres 57. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2021=100

Chart 57. Indices of sold production of industry (constant prices)
2021=100

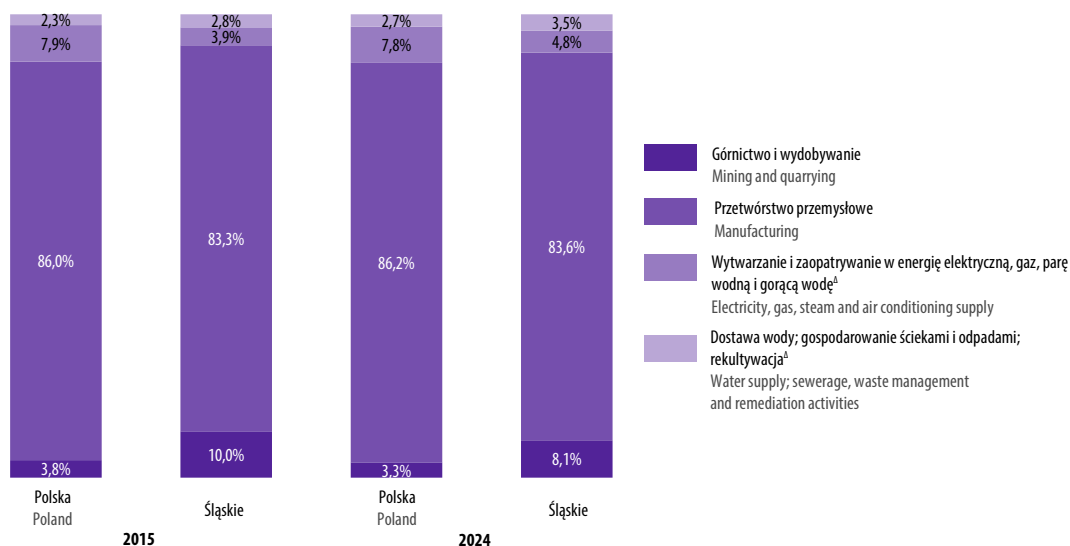

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2024 r. w poszczególnych sekcjach kształtowała się następująco:

- w przetwórstwie przemysłowym wyniosła 270981,1 mln zł i była niższa w porównaniu z 2023 r. o 0,5% (w cenach stałych),
- w górnictwie i wydobywaniu – 26136,6 mln zł (spadek o 13,9%),
- w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 15540,9 mln zł (spadek o 8,7%),
- w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 11350,6 mln zł (wzrost o 13,8%).

Wykres 58. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)

Chart 58. Sold production of industry by PKD sections (current prices)

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego spadek w stosunku do roku poprzedniego odnotowano (w cenach stałych) m.in. w: produkcji maszyn i urządzeń (o 9,4%), produkcji skór i wyrobów ze skór wyprawionych (o 8,3%) oraz naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń (o 7,8%), natomiast wzrost odnotowano m.in. w produkcji odzieży (o 24,0%) oraz mebli (o 21,0%).

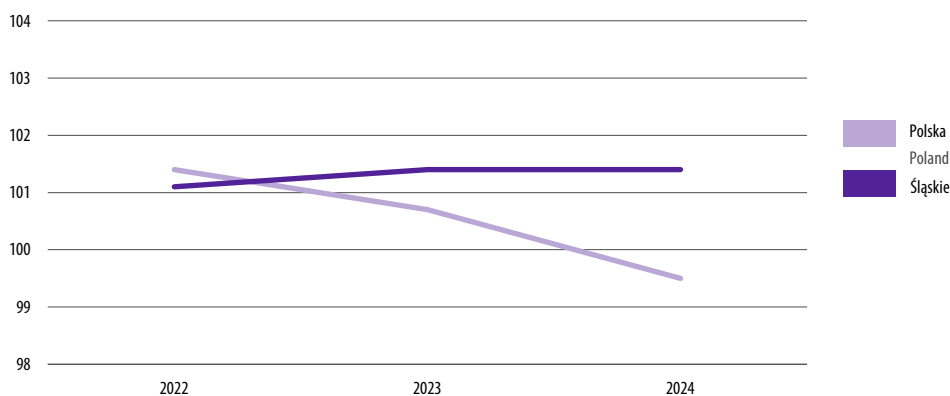
W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle ukształtowało się na poziomie 440,9 tys. etatów i utrzymało się na poziomie sprzed roku. Wzrost przeciętnej liczby zatrudnionych odnotowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,9%) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 0,5%), natomiast spadek wystąpił w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,4%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 0,2%). W kraju przeciętna liczba zatrudnionych w przemyśle spadła się w ujęciu rocznym o 1,2%.

Wykres 59. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

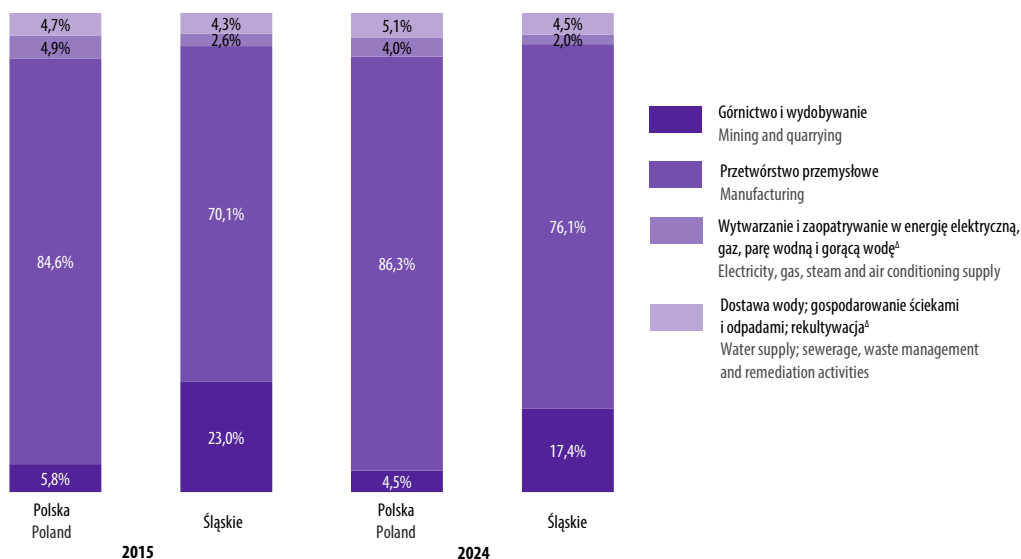
2021=100

Chart 59. Indices of average paid employment in industry

2021=100

Wykres 60. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD
Chart 60. Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle w 2024 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 734,9 tys. zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) niższa niż przed rokiem o 1,3%. Spośród sekcji przemysłu najwyższą była w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 1744,6 tys. zł (spadek o 6,5%). W kraju odnotowano wzrost wydajności w przemyśle (o 1,5%).

6.3.3. Budownictwo

6.3.3. Construction

W 2024 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w porównaniu z rokiem poprzednim. Niższa była również wartość produkcji budowlano-montażowej. Odnotowano także spadek wydajności pracy oraz przeciętnego zatrudnienia w budownictwie.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa, jak i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2024 r. w województwie śląskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 45161,1 mln zł, tj. o 5,2% niższym niż przed rokiem. W skali kraju również odnotowano spadek (o 1,6%). W województwie śląskim wytworzono 11,0% krajowej produkcji sprzedanej budownictwa (3. lokata – po województwach mazowieckim i wielkopolskim).

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 36. Budownictwo
Table 36. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	19556,9	26676,1	47661,0	45161,1
Polska=100 Poland=100	10,7	10,0	11,4	11,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	56,7	45,7	45,5	42,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	54,1	54,5	52,3	50,2

Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2021=100

Chart 61. Indices of sold production of construction (current prices)
2021=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

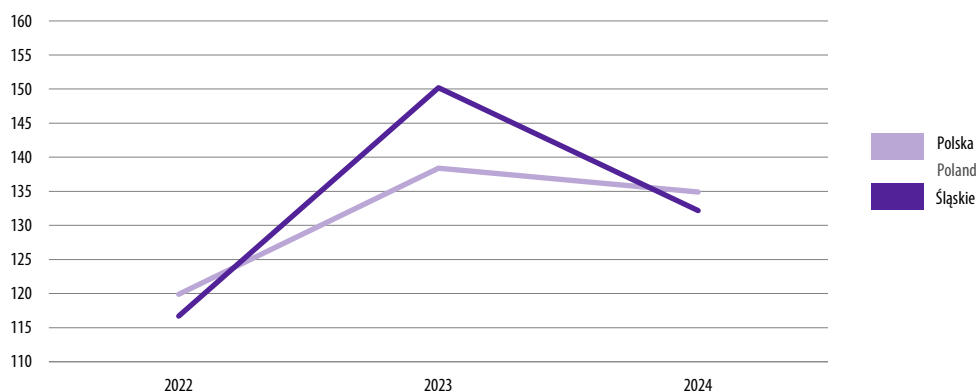
Produkcja budowlano-montażowa wyniosła 19075,2 mln zł i spadła w skali roku o 12,0%. W kraju odnotowano spadek o 2,5%. Pod względem udziału w krajowej produkcji budowlano-montażowej, województwo śląskie zajęło 2. lokatę (udział wyniósł 12,1%).

Wykres 62. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2021=100

Chart 62. Indices of construction and assembly production (current prices)

2021=100

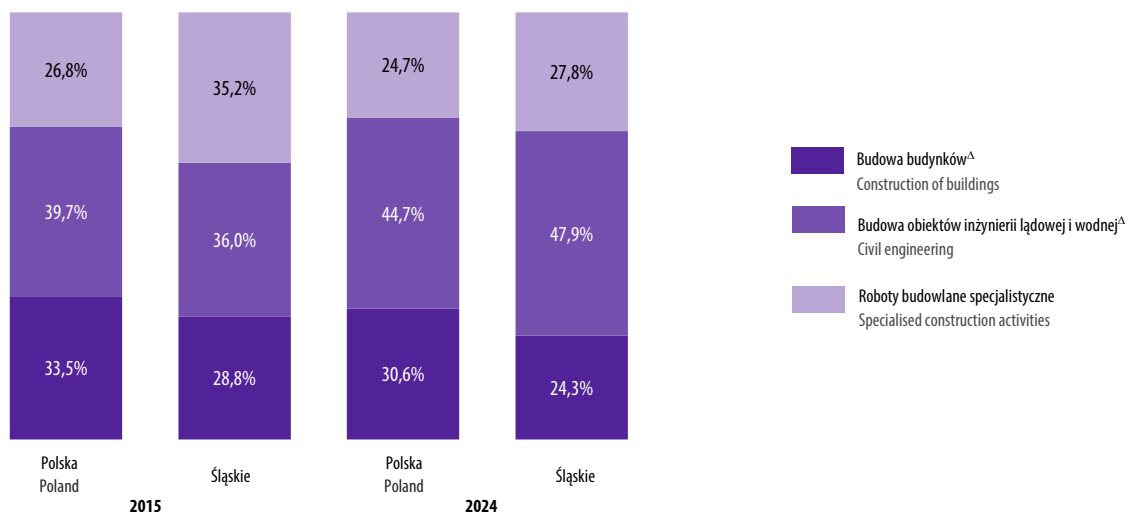

Spadek produkcji budowlano-montażowej w ujęciu rocznym odnotowano w przedsiębiorstwach: zajmujących się głównie budową budynków (o 37,6%) oraz wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 7,6%), natomiast wzrost wystąpił w przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 7,5%).

W porównaniu z rokiem poprzednim, w strukturze produkcji budowlano-montażowej odnotowano wzrost udziału przedsiębiorstw wykonujących obiekty inżynierii lądowej i wodnej (o 8,7 p. proc.) oraz roboty budowlane specjalistyczne (o 1,3 p. proc.). Spadek udziału w strukturze odnotowano natomiast w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową budynków (o 10,0 p. proc.).

Wykres 63. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 63. Structure of construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

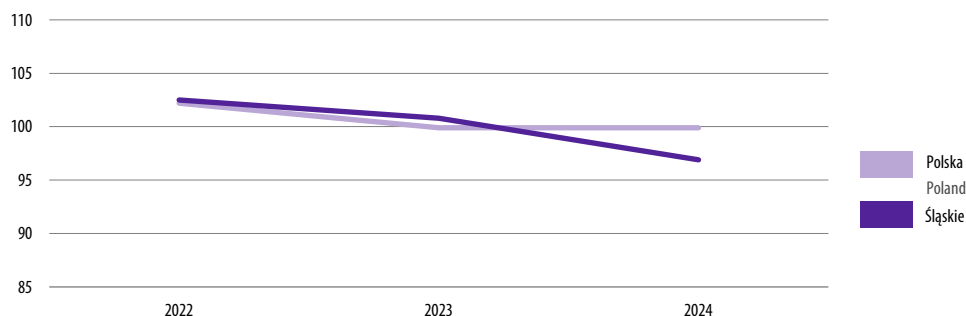
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie wyniosło 50,2 tys. etatów i w skali roku zmniejszyło się o 3,9%.

Wykres 64. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie

2021=100

Chart 64. Indices of average paid employment in construction

2021=100

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 898,7 tys. zł i była o 1,4% niższa niż przed rokiem.

W 2024 r. według wstępnych danych oddano do użytkowania 17415 mieszkań, tj. o 7,7% mniej niż rok wcześniej. Znajdowały się w nich 66704 izby – mniej o 7,0% niż przed rokiem. Mieszkania oddane w miastach stanowiły 76,0%, a na wsi – 24,0%. W kraju liczba oddanych mieszkań zmniejszyła się o 9,4% w odniesieniu do roku poprzedniego.

Wykres 65. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2021=100

Chart 65. Indices of the number of dwellings completed

2021=100

Tablica 37. Budownictwo mieszkaniowe

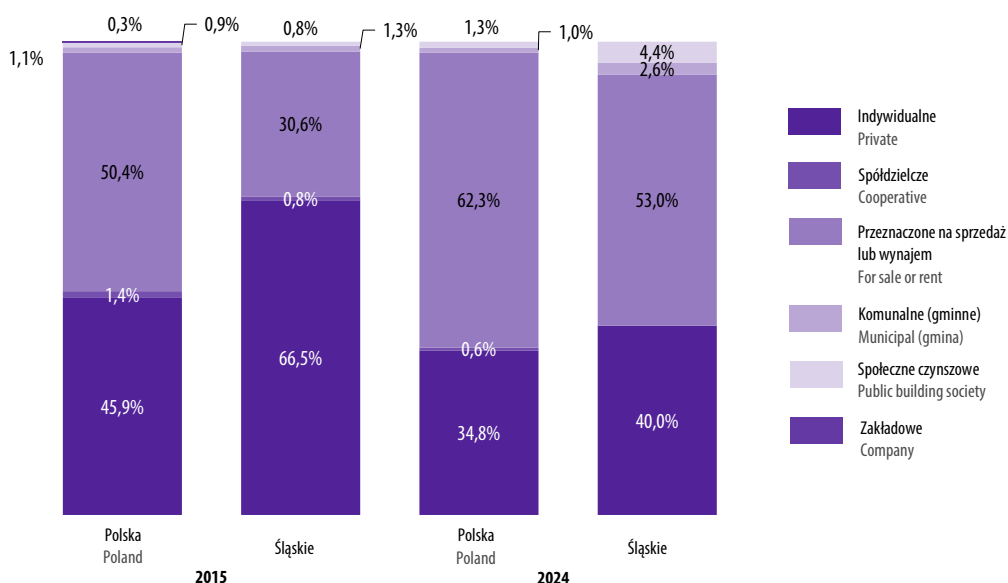
Table 37. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	2,2	4,1	4,4	4,0	5,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	119,8	95,9	94,0	93,8	89,1
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1,000 population	3,0	5,4	5,6	5,5	7,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1,000 population	2,4	4,0	4,2	4,7	6,2

Najwięcej mieszkań oddanych do użytkowania wybudowanych było z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem – 9240, tj. mniej o 13,7% niż rok wcześniej. Ich udział w ogólnej liczbie mieszkań był mniejszy o 3,7 p. proc. Mieszkania wybudowane w miastach stanowiły 93,4% tej formy budownictwa. Mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym było 6960, tj. mniej o 9,5% niż w 2023 r., w tym 50,5% to mieszkania przekazane na wsi. W budownictwie społecznym czynszowym oddano 762 mieszkania, komunalnym – 450 i spółdzielczym – 3.

Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r. były wyposażone w wodociąg, kanalizację i centralne ogrzewanie. Centralne ogrzewanie indywidualne posiadało 62,9% mieszkań, z sieci 37,1%. Najwięcej mieszkań było ogrzewanych paliwem gazowym 37,9%, następnie energią elektryczną 8,9%, paliwem stałym 5,4% i biopaliwem 1,5%. Gaz z sieci posiadało 34,9% mieszkań (32,0% w miastach, 44,2% na wsi). Ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej posiadało 37,0% mieszkań (48,7% w miastach).

Wykres 66. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 66. Structure of dwellings completed by construction form

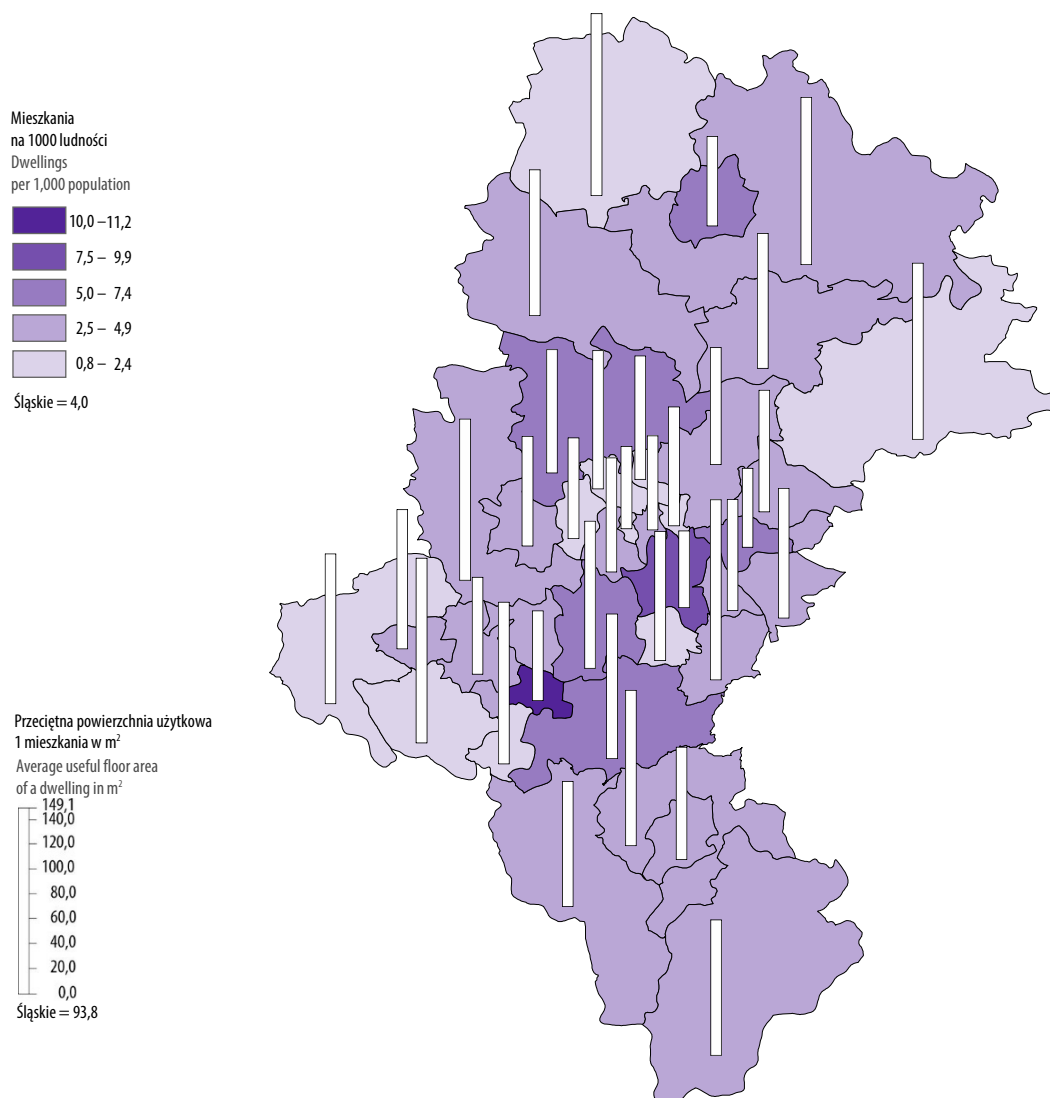
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 93,8 m² (w kraju – 89,1 m²) i była mniejsza o 0,2 m² w stosunku do 2023 r. Średnia powierzchnia mieszkania wybudowanego w mieście wyniosła 82,8 m², natomiast na obszarach wiejskich była większa i wyniosła 128,8 m². Największe były mieszkania spółdzielcze (160,0 m²), a najmniejsze powstały w ramach budownictwa komunalnego (53,2 m²).

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa według powiatów, najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Katowicach (2664), a najmniej w Świętochłowicach (71). Więcej mieszkań niż przed rokiem oddano do użytkowania w 12 powiatach.

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.

Map 43. Dwellings completed in 2024

W 2024 r. wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę 23773 mieszkań, tj. o 1,7% mniej niż rok wcześniej. Pozwolenia na budowę największej liczby mieszkań wydano inwestorom budującym na sprzedaż lub wynajem (71,5% ogółu pozwoleń), następnie inwestorom indywidualnym (27,1%). Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w 21 powiatach województwa.

Rozpoczęto budowę 20409 mieszkań, o 13,1% więcej niż w 2023 r. W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem rozpoczęto budowę 13805 mieszkań, indywidualnym – 6513, społecznym czynszowym – 81, spółdzielczym – 6 i komunalnym – 4. Nie rozpoczęto budowy mieszkań w budownictwie zakładowym. Najwięcej mieszkań zaczęto budować w Katowicach (3818), natomiast najmniej w Siemianowicach Śląskich (30).

6.3.4. Rynek wewnętrzny

6.3.4. Internal market

W 2024 r. w województwie śląskim odnotowano zarówno wzrost sprzedaży detalicznej oraz sprzedaży hurtowej w skali roku zarówno w przedsiębiorstwach handlowych oraz hurtowych.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W porównaniu z 2023 r. odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o 5,0% (w 2023 r. wzrost wyniósł 2,8%). W kraju sprzedaż ukształtowała się na poziomie 3,3% wyższym niż w roku poprzednim (w 2023 r. wzrost o 5,0%).

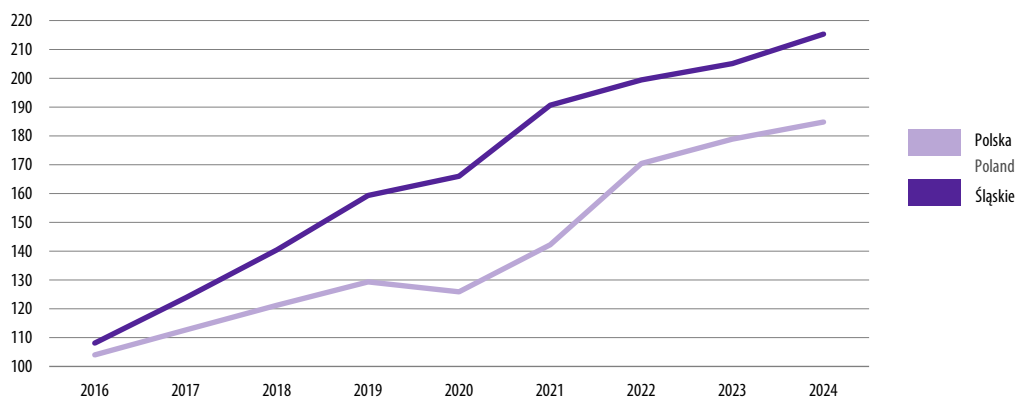
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 67. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2015=100

Chart 67. Indices of retail sales of goods (current prices)

2015=100

Tablica 38. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Table 38. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	101,3	104,1	102,8	105,0	103,3
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	104,7	95,9	77,7	119,1	115,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	84,4	94,2	67,5	84,9	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	103,3	104,4	113,4	96,0	102,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	99,5	104,4	75,0	123,8	108,9
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	110,4	86,2	293,6	103,0	87,2
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	103,8	98,8	102,5	108,8	96,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	139,8	112,7	71,0	100,4	104,0
Pozostałe Others	84,9	89,8	116,4	90,1	115,1

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W 2024 r. wyższą sprzedaż niż w roku poprzednim odnotowano m.in. w przedsiębiorstwach grupowanych w kategoriach: farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 23,8%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 19,1%) a także meble, RTV, AGD (o 8,8%). Spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w grupach: paliwa stałe, ciekłe, gazowe (o 15,1%) oraz w grupie żywność napoje i wyroby tytoniowe (o 4,0%).

W ogólnej wartości sprzedaży detalicznej w województwie, największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się handlem żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi – 26,4% (udział ten zmniejszył się o 2,5 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego), a następnie handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami – 13,1% (o 1,6 p. proc. więcej) oraz farmaceutykami, kosmetykami, sprzętem ortopedycznym – 8,6% (o 1,3 p. proc. więcej).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Sprzedaż hurtowa towarów (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych, w tym w jednostkach hurtowych, w 2024 r. była wyższa niż w roku poprzednim odpowiednio o 6,6% i 6,4% (w kraju sprzedaż hurtowa spadła w przedsiębiorstwach handlowych o 0,2% oraz w jednostkach hurtowych o 1,4%). W 2023 r. sprzedaż hurtowa w skali roku zmniejszyła się zarówno w przedsiębiorstwach handlowych, jak i w jednostkach hurtowych odpowiednio o: 20,0% i 24,7% (w kraju sprzedaż hurtowa spadła w przedsiębiorstwach handlowych o 18,1% oraz w jednostkach hurtowych o 24,7%).

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w jednostkach hurtowych zwiększyła się wartość sprzedaży hurtowej m.in.: wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 44,0%), żywności (o 24,6%) oraz kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 4,5%). Odnotowano spadek sprzedaży m.in. AGD, RTV i artykułów użytku domowego (o 43,8%), półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 14,4%).

6.3.5. Transport

6.3.5. Transport

W 2023 r. środkami komunikacji miejskiej przewieziono więcej pasażerów niż przed rokiem. Wzrost przewozu pasażerów zanotowano zarówno w transporcie samochodowym jak i transporcie lotniczym. Powiększyła się długość ścieżek rowerowych.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Tablica 39. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 39. Public roads by type of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	25416,6	25491,7	24797,1	24808,2
O nawierzchni twardej Hard surface	21648,6	22430,8	21904,1	21984,4
w tym ulepszonej of which improved	20288,4	21280,4	20906,0	21004,4
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	3768,0	3060,9	2893,0	2823,8

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Według stanu na koniec 2023 r. długość dróg publicznych w województwie śląskim wyniosła 24808,2 km, z czego 88,6% stanowiły drogi o nawierzchni twardej, a 11,4% – drogi o nawierzchni gruntowej. Dróg publicznych o nawierzchni twardej odnotowano 21984,4 km (o 0,4% więcej w porównaniu z końcem 2022 r.), z czego 95,5% stanowiły drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej (95,4% w 2022 r.).

Na 100 km² powierzchni województwa przypadało 178,2 km dróg publicznych o nawierzchni twardej (w kraju – 101,9 km), tj. o 0,6 km więcej niż w roku poprzednim.

Wykres 68. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 68. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

W 2023 r. długość dróg krajowych o nawierzchni twardej wyniosła 1278,4 km (10,4 km na 100 km²), natomiast dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej – 1506,8 km (12,2 km na 100 km²). W województwie dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej było 19199,2 km, a ich gęstość na 100 km² powierzchni wyniosła 155,7 km. Łączna długość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej wyniosła 2823,8 km i była krótsza o 69,2 km niż w 2022 r. W przeliczeniu na 100 km² gęstość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej wyniosła 22,9 km (w kraju 35,5 km). Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów, najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano, podobnie jak w roku poprzednim, w Częstochowie (92,2 km), a najniższy w Jaworznie (5,2 km). W 2023 r. udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg w wyniósł 12,8% wobec 13,1% przed rokiem.

Tablica 40. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 40. Hard surface public roads
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	21648,6	22430,8	21904,1	21984,4
na 100 km ² per 100 km ²	175,5	181,9	177,6	178,2
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	20288,4	21280,4	20906,0	21004,4
ekspresowe expressways	130,9	132,5	132,5	132,5
autostrady motorways	176,4	231,4	250,5	250,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

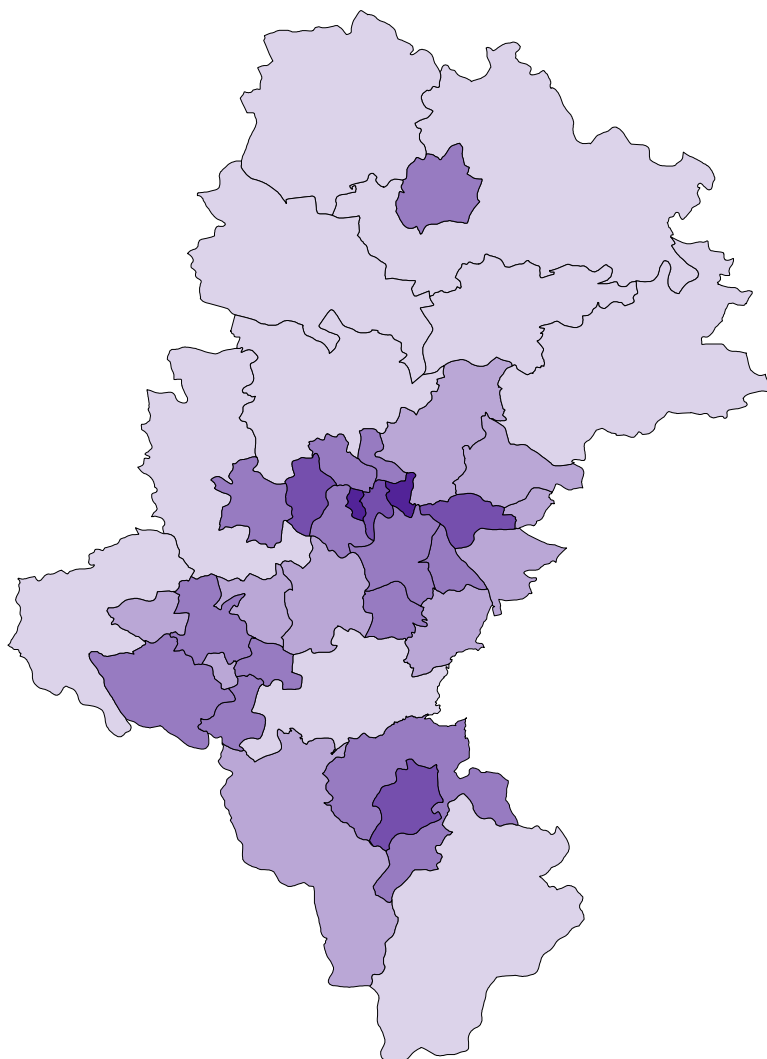
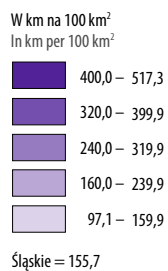
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 44. Hard surface communal and district roads in 2023

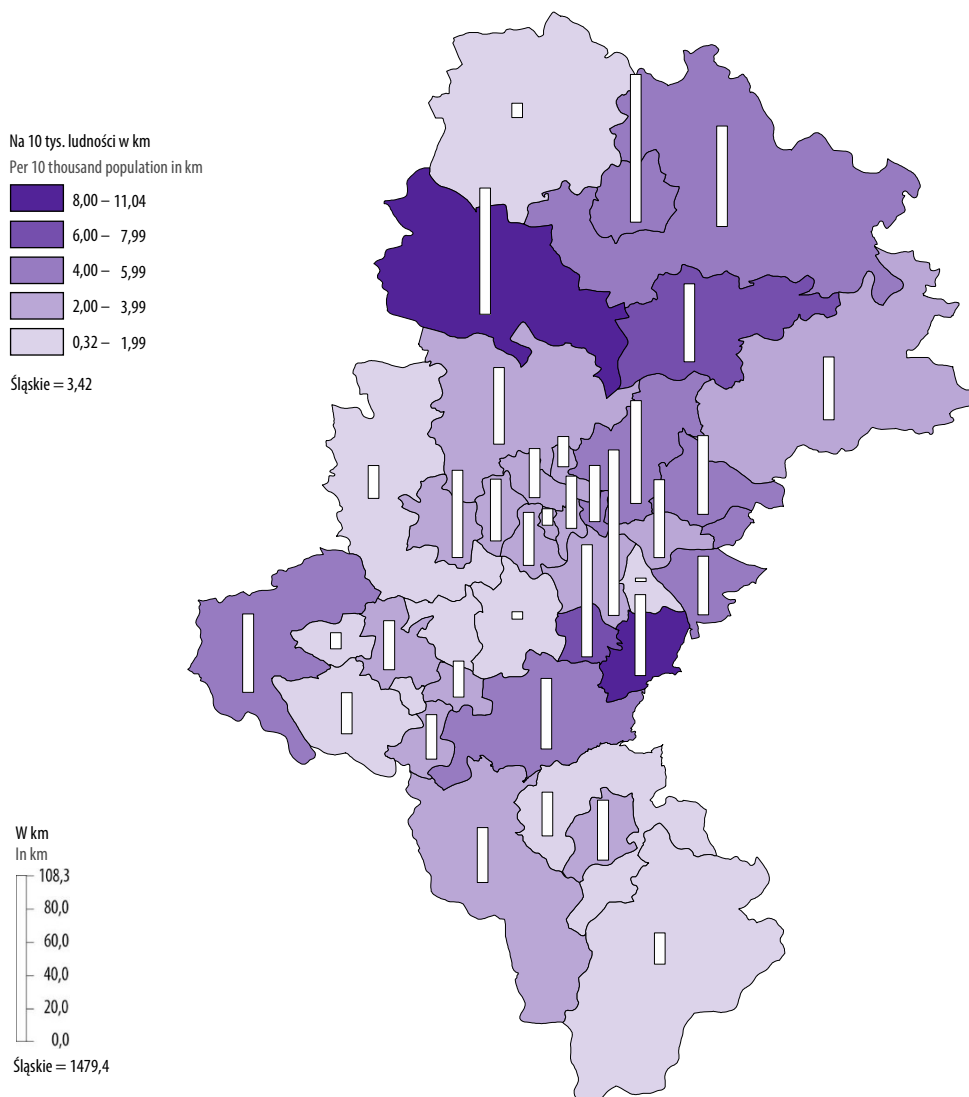
As of 31 December

W 2023 r. długość dróg dla rowerów wyniosła 1479,4 km (6,9% udział w kraju) i w odniesieniu do 2022 r. wzrosła o 6,8%. Gęstość dróg dla rowerów wyniosła 12,0 km na 100 km² (najwięcej w kraju), zaś w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – 3,4 km (najmniej w kraju).

W obrębie województwa największą gęstością sieci dróg rowerowych charakteryzowały się Siemianowice Śląskie – 144,7 km na 100 km², a najmniejszą powiat kłobucki – 1,1 km na 100 km². Natomiast w przeliczeniu na 10 tys. ludności najwięcej dróg rowerowych odnotowano w powiecie lublinieckim – 11,0 km, a najmniej w Mysłowicach – 0,3 km. W stosunku do 2022 r. największy wzrost długości dróg rowerowych miał miejsce w powiecie tarnogórskim (o 118,3%), a największy spadek w powiecie raciborskim (o 21,2%).

Mapa 45. Ścieżki rowerowe w 2023 r.
Map 45. Cycle paths in 2023

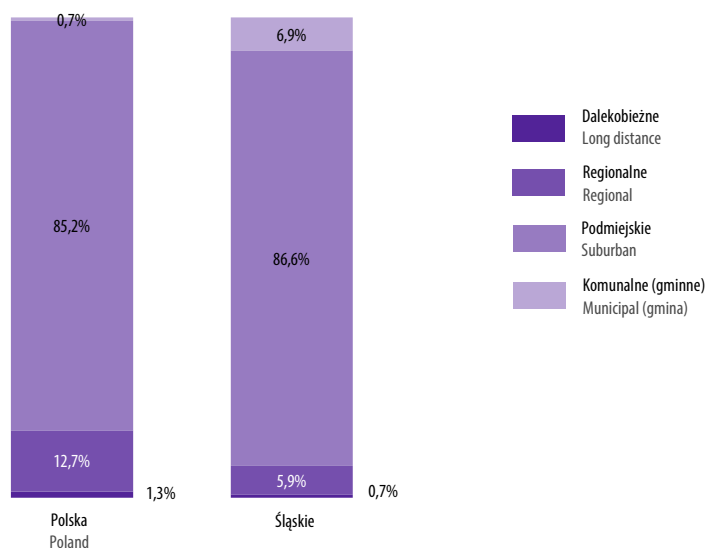
W 2023 r. regularna komunikacja autobusowa prowadzona była na 305 liniach krajowych o ogólnej długości 9970 km (w 2022 r. 329 linii krajowych – 9729 km). Nie odnotowano żadnych linii międzynarodowych. W ogólnej liczbie linii krajowych dominowały linie podmiejskie, które stanowiły 86,6% (w 2022 r. – 85,1%). Transportem samochodowym przewieziono łącznie 17,3 mln pasażerów, tj. o 21,3% więcej niż przed rokiem. W tym z taboru autobusowego w komunikacji krajowej skorzystało prawie 17,2 mln pasażerów, tj. o 21,1% więcej niż przed rokiem (większa była również praca przewozowa w pasażerokilometrach – o 21,1%), natomiast z komunikacji międzynarodowej – 150,7 tys. pasażerów, tj. o 46,8% więcej niż w 2022 r. (wzrost pracy przewozowej o 21,5%). Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 33,8 km, a w komunikacji międzynarodowej 1290,3 km.

Wykres 69. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 69. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2023

As of 31 December

W 2023 r. długość linii komunikacji miejskiej wyniosła 13741,7 km, o 2,6% więcej niż w 2022 r. Komunikacja miejska dysponowała 2137 szt. autobusów – o 6,6% więcej niż przed rokiem. Tabor tramwajów zmniejszył się w tym okresie o 1,8% i osiągnął stan 324 szt., podczas gdy tabor trolejbusów nie zmienił się i tak jak w 2022 r. wynosił 27 szt. Taborem komunikacji miejskiej przewieziono 347,2 mln pasażerów, tj. o 0,8% więcej niż w 2022 r.

Tablica 41. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Urban transport^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	12829	12729	13392	13742
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	12353	12245	12934	13279
linii tramwajowych tram lines	395	372	321	326
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	1937	1924	2004	2137
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	1340	1641	1711	1828
tramwaje trams	368	345	330	324
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	66	117	142	142
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	216663	204870	212044	223307
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	147073	174232	178628	188861
Liczba miejsc w tramwajach Number of seats in trams	54039	51275	50787	50037
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to carrying the disabled persons	14146	22520	27030	27030
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	416,7	203,6	344,3	347,2
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	91,0	46,0	79,0	80,1

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

^a Data concern entities and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

W końcu 2023 r. długość linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych w województwie wyniosła 1885 km i była dłuższa o 17 km w porównaniu z 2022 r. Gęstość linii kolejowych na 100 km² wyniosła 15,3 km i była wyższa niż średnia krajowa (6,3 km). W ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych linie zelektryfikowane stanowiły 92,8%, co wskazuje na wysoki stopień elektryfikacji w województwie (62,5% w kraju).

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

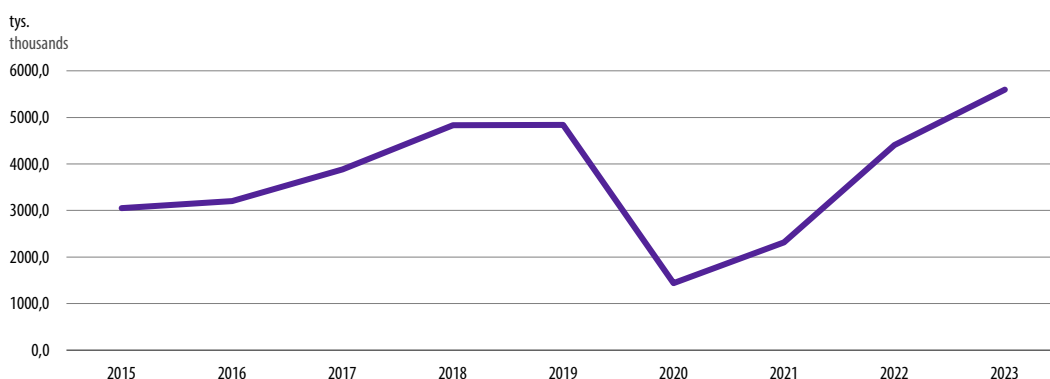
Tablica 42. Ruch pasażerów w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice im. Wojciecha Korfanteo w Pyrzowicach**Table 42. Passenger traffic at Katowice Wojciech Korfanty International Airport in Pyrzowice**

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Pasażerowie przybyli z portów ^a w tys.: Passenger arrivals from airports ^a in thousand:				
krajowych domestic	28,6	21,3	46,7	53,2
zagranicznych foreign	1482,8	700,9	2154,0	2739,7
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	959,1	473,0	1155,5	1421,4
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	31,0	21,1	46,4	52,4
zagranicznych foreign	1505,6	696,6	2159,0	2750,5
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	972,5	477,7	1154,7	1430,1

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach należy do podstawowej sieci lotnisk w kraju i jest w pełni przystosowany do obsługi cywilnego ruchu pasażerskiego i towarowego. Ruch samolotów w porcie lotniczym w 2023 r. wyniósł ogółem 41283 startów i lądowań i był wyższy o 12,4% niż w 2022 r. Liczba startów i lądowań w ruchu międzynarodowym była wyższa o 12,9%, a w ruchu krajowym o 7,7%. Liczba lotów samolotów polskich była większa o 14,4%, zaś obcych o 11,2%. Obsłużono 5595,8 tys. pasażerów, tj. 10,7% obsłużonych pasażerów w kraju. W odniesieniu do 2022 r. ruch pasażerów (bez tranzytu) był wyższy o 27,0%.

Wykres 70. Ruch pasażerów w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice im. Wojciecha Korfanteo w Pyrzowicach (przyjazdy i wyjazdy)**Chart 70. Passenger traffic at Katowice Wojciech Korfanty International Airport in Pyrzowice (arrivals and departures)**

W komunikacji krajowej liczba obsłużonych pasażerów w porównaniu z 2022 r. była wyższa o 13,4%, a w komunikacji międzynarodowej o 27,3%. Samoloty polskie przewiozły 35,9% ogólnej liczby pasażerów (przed rokiem – 37,1%).

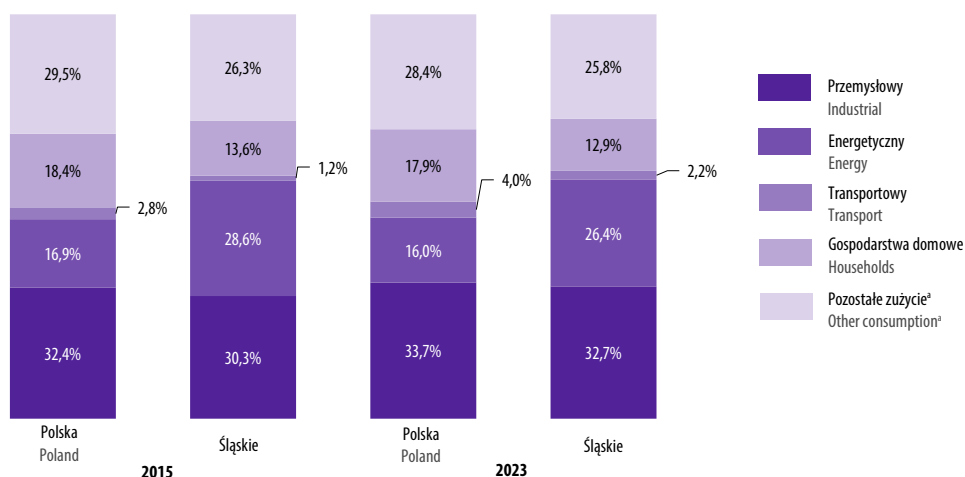
6.3.6. Energia

6.3.6. Energy

W 2023 r. w województwie śląskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost mocy zainstalowanej w elektrowniach i mocy osiągalnej, czemu towarzyszył spadek produkcji energii elektrycznej ogółem. W stosunku do roku 2022 zmniejszyło się zarówno zużycie energii, jak i liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych.

W 2023 r. w województwie śląskim moc zainstalowana w elektrowniach wyniosła 8958,1 MW, co odpowiada 13,6% mocy zainstalowanej w Polsce, natomiast moc osiągalna w elektrowniach wyniosła odpowiednio 8780,6 MW i 13,7%. W obydwu tych kategoriach województwo śląskie uplasowało się na 2. lokacie tuż za województwem mazowieckim. Moc zainstalowana była wyższa w porównaniu z 2022 r. o 5,4%, podczas gdy w kraju odnotowano wzrost o 9,4%. Moc osiągalna wzrosła o 5,4%, a w kraju o 9,2%. Elektrownie zawodowe posiadały 79,6% mocy osiągalnej, w tym 72,7% elektrownie zawodowe ciepłe (70,8% – na węglu kamiennym), a 7,0% – elektrownie zawodowe wodne i niekonwencjonalne.

Wykres 71. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 71. Structure of electricity consumption by economy sectors

a łącznie z rolnictwem.
 a Including agriculture.

Produkcja energii elektrycznej wyniosła 19620,9 GWh (11,7% produkcji krajowej) i była niższa niż przed rokiem 17,0%, podczas gdy w kraju produkcja energii spadła o 7,0%. Ze źródeł odnawialnych wyprodukowano 2308,8 GWh energii elektrycznej (o 3,0% więcej niż przed rokiem), co stanowiło 11,8% produkcji ogółem. W kraju udział ten wyniósł 27,4%.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Elektrownia zawodowa to przedsiębiorstwo o własności prywatnej lub publicznej, którego główna działalność polega na wytwarzaniu energii elektrycznej w celu jej odsprzedaży stronom trzecim.

Tablica 43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 43. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	1846,5	1934,7	1977,6	1942,5
miasta urban areas	1456,5	1534,2	1565,2	1537,9
wieś rural areas	390,0	400,5	412,5	404,6
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	3545,9	3779,5	3624,1	3534,3
miasta urban areas	2656,3	2809,5	2709,7	2628,6
wieś rural areas	889,6	970,0	914,4	905,6
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1920,4	1953,5	1832,6	1819,5
miasta urban areas	1823,8	1831,3	1731,3	1709,3
wieś rural areas	2280,9	2421,8	2217,0	2238,4

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

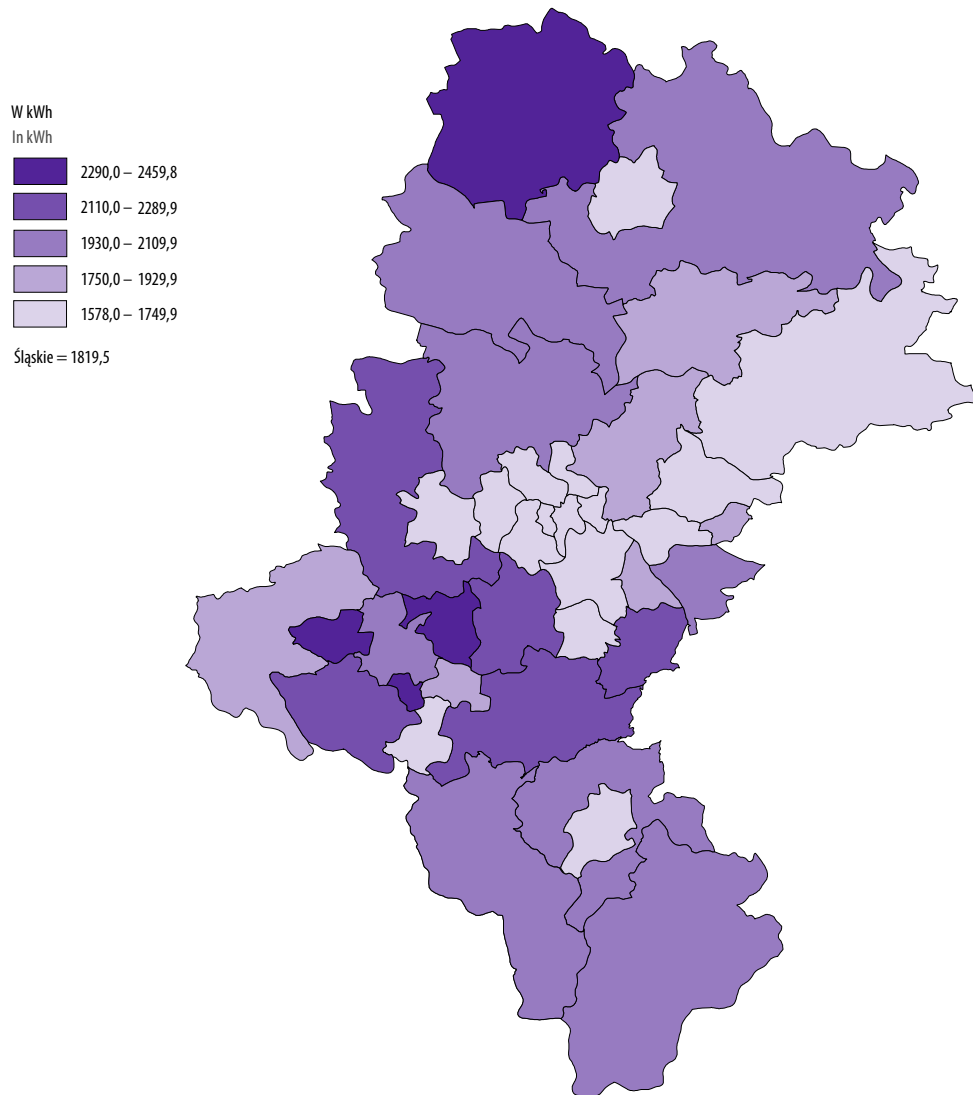
^a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Climate and Environment.

W 2023 r. w województwie śląskim odnotowano 1942,5 tys. odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, tj. 11,9% wszystkich odbiorców w kraju (2. lokata po województwie mazowieckim). Liczba odbiorców zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,8%, podczas gdy na poziomie kraju nieznacznie wzrosła (o 0,5%). Liczba odbiorców energii elektrycznej mieszkających w miastach wyniosła 1537,9 tys., tj. 79,2% wszystkich odbiorców, natomiast mieszkających na wsi – 404,6 tys. (20,8%). W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek liczby odbiorców zarówno wśród mieszkańców miast (o 1,7%), jak i mieszkańców wsi (o 1,9%).

W 2023 r. zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyniosło 3534,3 GWh (11,9% zużycia w kraju) i było niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,5%, natomiast w kraju odnotowano spadek o 1,0%. Zużycie energii elektrycznej odbiorców mieszkających w miastach wyniosło 2628,6 GWh, tj. 74,4% zużycia ogółem i było niższe niż przed rokiem o 3,0%. Nieco ponad jedną czwartą zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych odnotowano natomiast na obszarach wiejskich – 905,6 GWh (spadek 1,0% w stosunku do roku poprzedniego). Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych wyniosło 815,7 kWh i było wyższe niż w kraju (789,8 kWh), ale niższe niż przed rokiem (831,2 kWh). Zużycie energii było wyższe na wsi niż w miastach – 865,4 kWh na 1 mieszkańca wsi wobec 799,8 kWh na 1 mieszkańca w miastach.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych w 2023 r.
 Map 46. Consumption of electricity in households per consumer in 2023

Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem

Chapter 7. Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2023 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego były wyższe niż przed rokiem. Najwyższe dochody uzyskały miasta na prawach powiatu i były one również wyższe niż w 2022 r. Ważnym elementem dochodów były dotacje, które stanowiły istotną część wydatków inwestycyjnych.

W 2023 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa wyniosły 38448,0 mln zł i były wyższe w porównaniu z 2022 r. o 5,8%. W kraju wyniosły one 362015,3 mln zł i były wyższe niż przed rokiem o 4,7%. Najwyższe dochody uzyskały miasta na prawach powiatu, tj. 20012,8 mln zł, które wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,6%. Dochody gmin ukształtowały się na poziomie 12625,6 mln zł (spadek o 0,4%), powiatów 3015,6 mln zł (wzrost o 15,7%). W budżecie samorządu województwa dochody osiągnęły wartość 2794,1 mln zł, tj. o 31,3% wyższą niż przed rokiem.

Największy udział w strukturze dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. miały dochody własne – 53,4%. Dotacje stanowiły 19,6%, a subwencja ogólna – 27,0%. Najwyższe dochody we wszystkich trzech głównych grupach uzyskały miasta na prawach powiatu, które wyniosły odpowiednio: dochody własne – 11023,6 mln zł (wzrost w porównaniu z 2022 r. o 3,3%), dotacje – 3487,4 mln zł (spadek o 18,8%) oraz subwencja ogólna – 5501,7 mln zł (wzrost o 38,6%). Powiaty uzyskały najniższe dochody własne – 1119,0 mln zł (wyższe o 0,7% w porównaniu z rokiem poprzednim). Najmniej środków z tytułu dotacji – 558,1 mln zł (wzrost o 31,1% w porównaniu z rokiem poprzednim) oraz subwencji ogólnej – 425,2 mln zł (wzrost o 51,3%) uzyskał samorząd województwa.

Tablica 44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 44. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4868	7561	8338	8873	53,4
Gminy ^a Gminas ^a	3277	5700	6470	6461	52,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4763	7340	7891	8412	55,1
Powiaty Powiats	844	1195	1330	1543	37,1
Województwo Voivodship	385	420	488	645	64,8

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

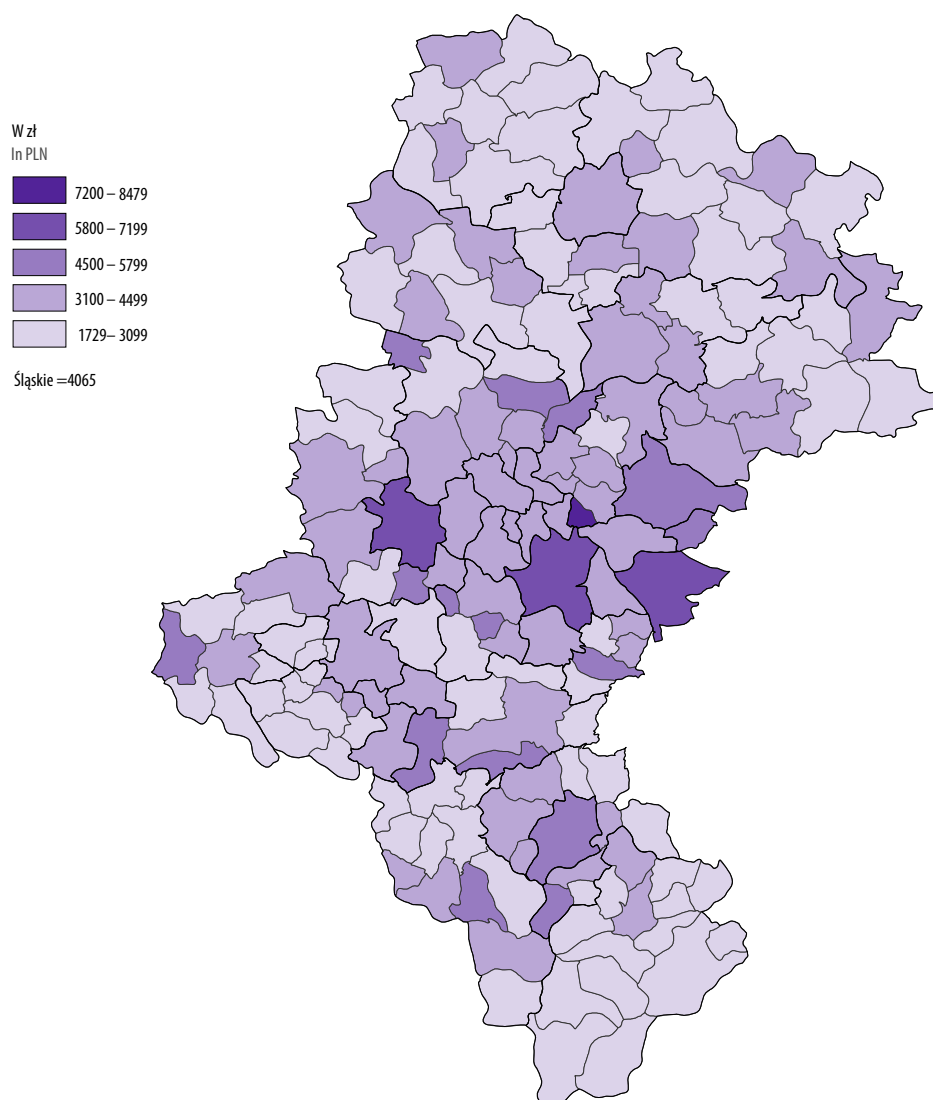
W 2023 r. dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 8873 zł i były wyższe niż w 2022 r. o 6,4%. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w miastach na prawach powiatu – 8412 zł (wzrost o 6,6% w porównaniu z rokiem poprzednim) oraz w gminach – 6461 zł (utrzymały się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego). W przypadku powiatów dochody wynosiły 1543 zł i były wyższe niż w 2022 r. o 16,0%, a w budżecie województwa 645 zł, tj. więcej niż przed rokiem o 32,1%. Podobne tendencje odnotowano w przypadku dochodów własnych, najwyższe wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca również odnotowano w miastach na prawach powiatu – 4634 zł (o 4,2% wyższe niż przed rokiem) oraz w gminach – 3372 zł (wzrost o 4,0%). W powiatach wyniosły one 573 zł (o 1,0% więcej niż przed rokiem), a w budżecie samorządu województwa – 418 zł (o 28,2% więcej niż przed rokiem).

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne.

W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Mapa 47. Dochody własne^a budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 47. Own revenue^a of gminas budgets per capita in 2023

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.

^a Own revenue of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

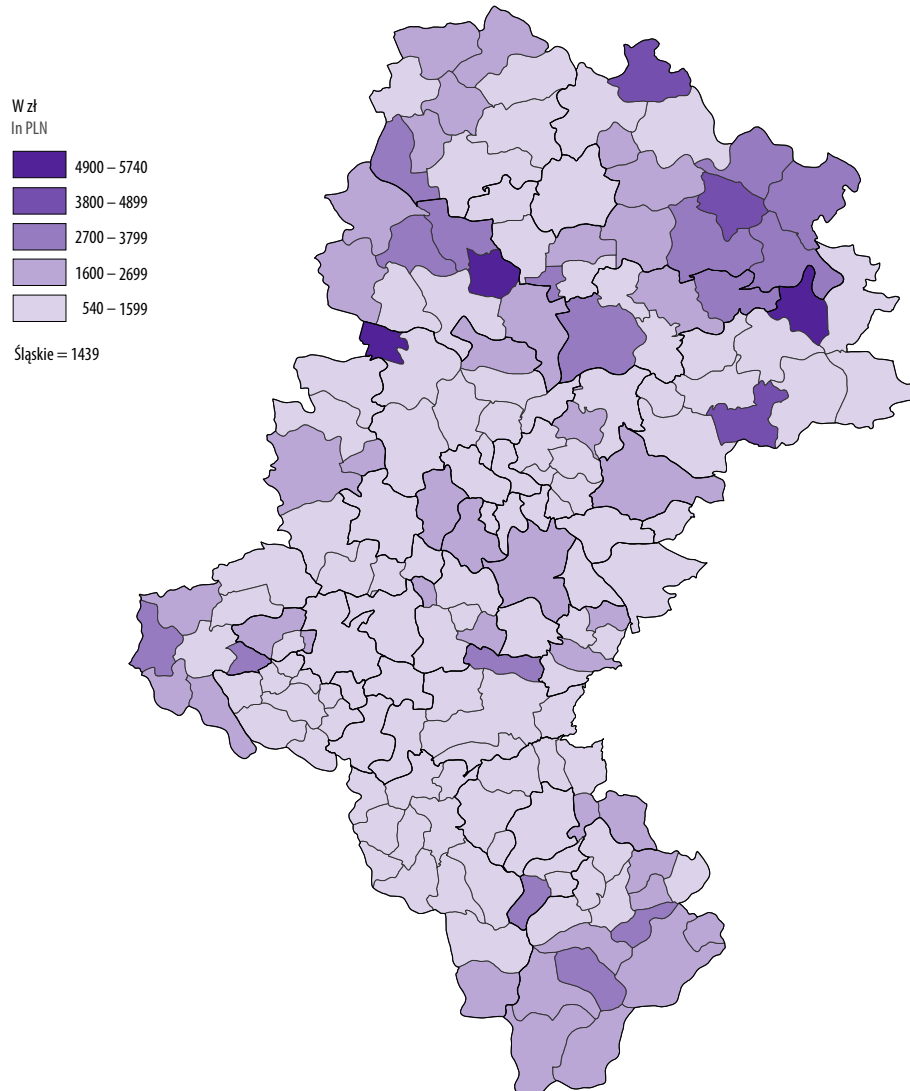
Najwyższe dochody własne wśród gmin województwa śląskiego, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, odnotowano w gminie Czeladź (8479 zł) oraz w Katowicach (6559 zł), natomiast najniższe w gminach Żarnowiec (1729 zł) i Opatów (1940 zł).

W 2023 r. dotacje ogółem wyniosły 7533,4 mln zł, co oznaczało spadek o 19,0% w porównaniu z 2022 r. W strukturze wykonanych dochodów ogółem w województwie dotacje ogółem stanowiły 19,6%, z tego 15,2% przypadło na dotacje celowe, a 4,4% na dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz od 2015 r. – 205, 625). Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację programów europejskich w podrozdziale 7.4.

Najwięcej dotacji ogółem, tj. 3487,4 ml zł (46,3%) trafiło do budżetów miast na prawach powiatu, gminy otrzymały 2748,2 ml zł (36,5%), powiaty – 739,7 mln zł (9,8%), natomiast budżet województwa – 558,1 mln zł (7,4%).

Mapa 48. Dotacje^a dla gmin^b na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 48. Grants^a for gminas^b per capita in 2023

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2023 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

b Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2023 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens.

b Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje ogółem dla gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się w 2023 r. na poziomie 1439 zł. W gminach było to przeciętnie 1406 zł (od 540 zł w gminie Jasienica do 5740 zł w gminie Irządze), natomiast w miastach na prawach powiatu – 1466 zł (od 937 zł w Tychach do 2093 zł w Katowicach). Natomiast dotacje inwestycyjne dla gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 663 zł, przy czym w gminach ukształtowały się na poziomie 757 zł (od 34 zł w gminach Jasienica i Wręczyca Wielka do 4734 zł w gminie Boronów), natomiast w miastach na prawach powiatu – 586 zł (od 57 zł w Mysłowicach do 1284 zł w Dąbrowie Górniczej).

Na dotacje celowe przeznaczono 77,7% otrzymanych środków, tj. 5851,9 mln zł. W ramach dotacji celowych 3299,1 mln zł (tj. 56,4%) pochodziło z budżetu państwa i przeznaczone było głównie na zadania z zakresu administracji rządowej oraz na zadania własne.

Dotacje inwestycyjne w 2023 r. stanowiły ważny udział w finansowaniu wydatków inwestycyjnych, i tak w budżetach powiatów udział ten wyniósł 51,5%, gmin – 48,6%, miast na prawach powiatu – 35,0% i województwa – 33,9%.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2023 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego były wyższe niż przed rokiem. W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego 77,5% stanowiły wydatki bieżące rozdysponowane w większości przez jednostki budżetowe. Wydatki inwestycyjne stanowiły 90,7% wydatków majątkowych.

W 2023 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego wyniosły 40643,8 mln zł i były wyższe o 7,2% niż przed rokiem. W kraju wydatki te ukształtowały się na poziomie 384955,2 mln zł, tj. wyższym niż w 2022 r. o 8,8%. Największe wydatki spośród jednostek samorządu terytorialnego poniosły miasta na prawach powiatu – 21655,4 mln zł (wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,6%), następnie gminy – 13290,0 mln zł (wzrost o 1,7%) i powiaty – 3022,2 mln zł (wzrost o 13,1%). Wydatki województwa ukształtowały się na poziomie 2676,2 mln zł, tj. o 30,2% wyższym niż w roku poprzednim.

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. wydatki bieżące w kwocie 31514,7 mln zł stanowiły 77,5% wydatków ogółem, zaś wydatki majątkowe w kwocie 9129,1 mln zł – 22,5%. Zarówno wydatki bieżące, jak i majątkowe wzrosły w porównaniu z 2022 r. odpowiednio o: 0,7% i 37,6%. Wzrost wydatków bieżących odnotowano w budżetach województwa (o 27,7%), powiatów (o 9,8%) oraz miast na prawach powiatu (o 2,2%). Natomiast w gminach wydatki bieżące ukształtowały się na poziomie niższym (o 7,0%). W przypadku wydatków majątkowych wzrost w porównaniu z 2022 r. odnotowano na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego, i tak w: budżecie gmin o 43,7%, województwa o 35,6%, miast na prawach powiatu o 34,7% oraz powiatów o 31,7%.

Najwyższy udział w wydatkach bieżących jednostek samorządu terytorialnego województwa w 2023 r. stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych, które wyniosły 24006,9 mln zł (76,2%), przy czym najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia oraz pochodne od wynagrodzeń – 14552,8 mln zł (60,6% wydatków bieżących jednostek budżetowych). Większość (90,7%) wydatków majątkowych stanowiły wydatki inwestycyjne (8281,7 mln zł). Natomiast udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem stanowił 20,4% i zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,4 p. proc. Największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem odnotowano w budżetach województwa (27,3%) oraz gmin i miast na prawach powiatu (odpowiednio 22,9% i 18,4%). W powiatach udział ten wyniósł 17,5%.

Tablica 45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 45. Expenditure of budgets of local government units

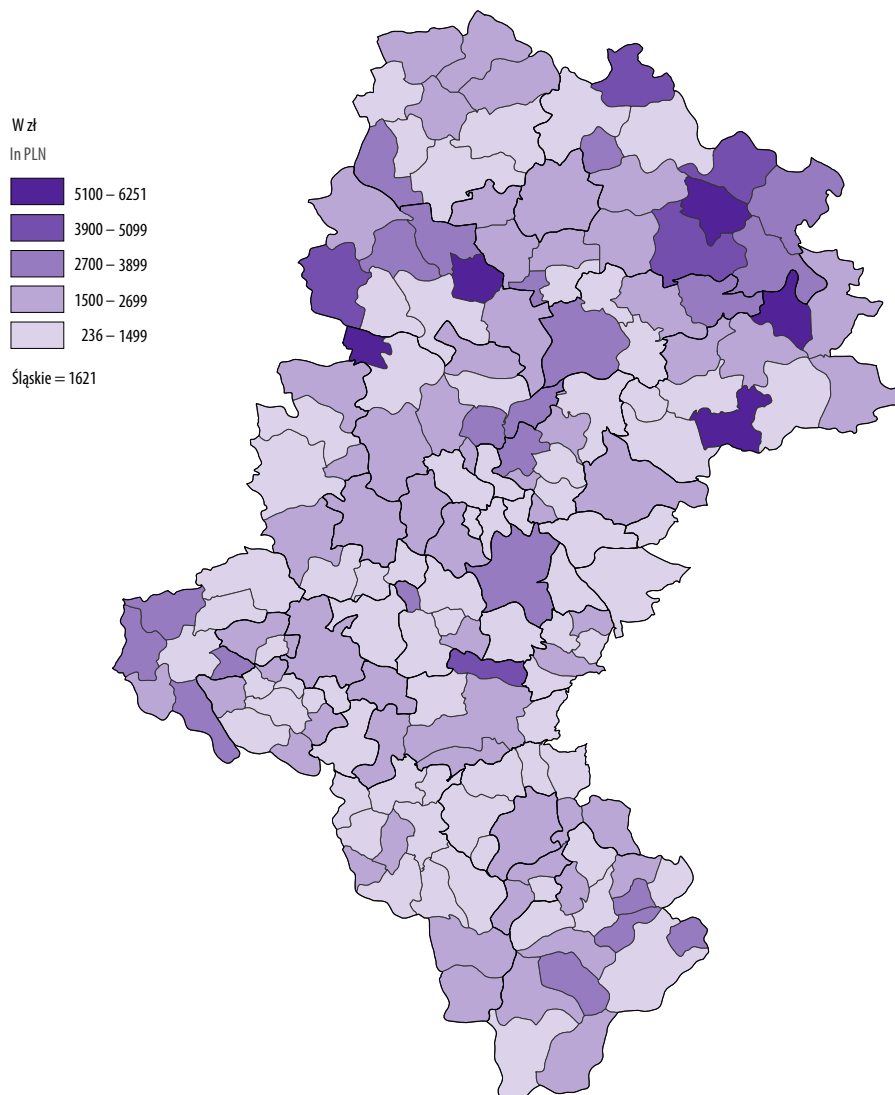
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4853	7433	8697	9380	20,4
Gminy ^a Gminas ^a	3258	5485	6672	6801	22,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4755	7329	8381	9102	18,4
Powiaty Powiats	824	1097	1363	1547	17,5
Województwo Voivodship	391	437	471	618	27,3

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2023 r. wydatki majątkowe inwestycyjne budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1911 zł i były wyższe niż przed rokiem o 37,2%. Najwyższe wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca odnotowano w miastach na prawach powiatu – 1675 zł (od 566 zł w Mysłowicach do 2903 zł w Katowicach) oraz w gminach – 1555 zł (od 236 zł w gminie Jaworze do 6251 zł w gminie Boronów). W województwie i w powiatach wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca były dużo niższe i wyniosły odpowiednio: 169 zł i 270 zł.

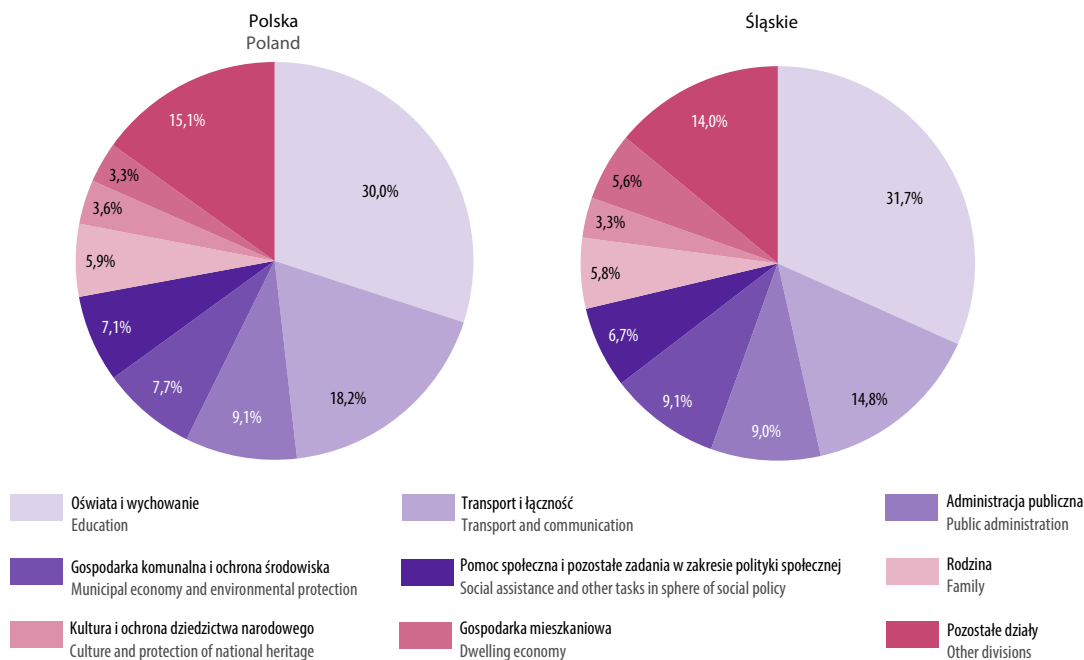
Mapa 49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 49. Investment expenditure of gminas budgets^a per capita in 2023

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
^a Expenditure of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

Najwięcej środków finansowych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa w 2023 r. rozdysponowano na wydatki w działach: oświata i wychowanie (31,7%, o 1,7 p. proc. więcej niż w kraju), transport i łączność (14,8%, mniej o 3,4 p. proc.), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (9,1%, więcej o 1,4 p. proc.), administracja publiczna (9,0%, mniej o 0,1 p. proc.), pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (6,7%, mniej o 0,4 p. proc.), rodzina (5,8%, mniej o 0,1 p. proc.) oraz gospodarka mieszkaniowa (5,6%, więcej o 2,3 p. proc.), które łącznie stanowiły 82,7% wydatków ogółem i zamknęły się kwotą 33582,8 mln zł.

Wykres 72. Struktura wydatków budżetowych według działów w 2023 r.
Chart 72. Structure of budgetary expenditure by divisions in 2023

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2023 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa zamknęły zbiorczo rok budżetowy deficytem. Wartość zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego (według stanu w końcu roku) oraz udział zobowiązań w dochodach ogółem utrzymały się na wyższym poziomie w relacji do wyników z poprzedniego roku. Głównymi źródłami długu jednostek samorządu terytorialnego były kredyty i pożyczki oraz papiery wartościowe.

W 2023 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa zamknęły zbiorczo rok budżetowy deficytem w wysokości 2195,8 mln zł (przed rokiem deficyt w wysokości 1566,4 mln zł). Na tę kwotę złożył się deficyt budżetowy, który wystąpił na wszystkich szczeblach administracji samorządowej z wyjątkiem budżetu województwa samorządowego, i tak w budżetach: miast na prawach powiatu wyniósł 1642,6 mln zł (przed rokiem deficyt w wysokości 1176,8 mln zł), gmin – 664,4 mln zł (przed rokiem deficyt – 396,8 mln zł) i powiatów – 6,6 mln zł (przed rokiem deficyt – 65,3 mln zł). Budżet samorządu województwa zamknął rok 2023 wynikiem dodatnim, a nadwyżka w wysokości 117,8 mln zł była większa niż przed rokiem, kiedy wyniosła – 72,5 mln zł.

W kraju jednostki samorządu terytorialnego w 2023 r. zamknęły zbiorczo rok budżetowy deficytem w wysokości 22939,9 mln zł. W miastach na prawach powiatu deficyt wyniósł 11053,6 mln zł, w gminach – 10732,3 mln zł, a w powiatach – 1560,7 mln zł. Natomiast budżety wszystkich województw w kraju odnotowały łącznie nadwyżkę budżetową w wysokości 406,7 mln zł.

Tablica 46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 46. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	69,7	569,8	-1566,4	-2195,8
Gminy ^a Gminas ^a	37,9	425,0	-396,8	-664,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	20,8	25,4	-1176,8	-1642,6
Powiaty Powiats	39,4	192,2	-65,3	-6,6
Województwo Voivodship	-28,4	-72,8	72,5	117,8

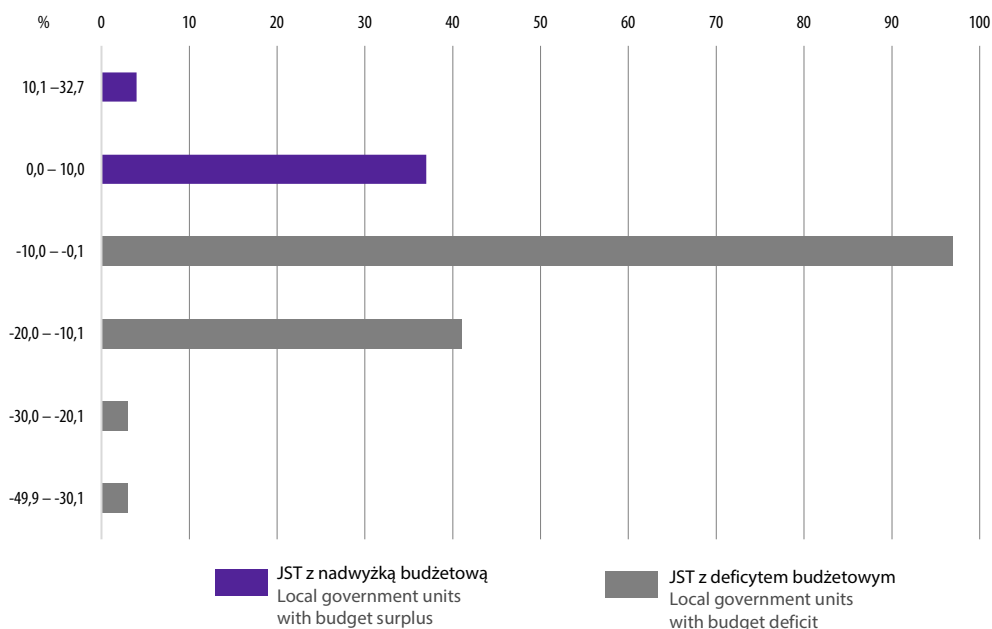
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Relacja deficytu jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem w województwie w 2023 r. wyniosła 5,7% (przed rokiem 4,3%). W budżecie miast na prawach powiatu relacja ta wyniosła 8,2%, w gminach – 5,3%, a w powiatach – 0,2%. W budżecie województwa relacja nadwyżki budżetowej do dochodów ogółem wyniosła 4,2%.

Wykres 73. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.

Chart 73. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023

Rok 2023 dla 144 jednostek samorządu terytorialnego (spośród 185 w województwie) zamknął się deficytem budżetowym (przed rokiem – 124). Dla 45 jednostek relacja deficytu do dochodów ogółem nie przekroczyła 5%, dla 52 jednostek zawierała się w przedziale od 5–10%, a w przypadku 47 wskaźnik ten był większy niż 10%. Nadwyżkę budżetową wykazało 41 jednostek (przed rokiem – 61), przy czym tylko w 4 udział nadwyżki w dochodach ogółem przekroczył 10%. Wśród jednostek, które zanotowały nadwyżkę budżetową, najliczniejszą grupę (31) tworzyły jednostki o relacji nadwyżki do dochodów nieprzekraczającej 5%.

Spośród 148 gmin województwa (bez miast na prawach powiatu) w 120 wydatki przekroczyły dochody, a w 28 z nich nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Do gmin, które osiągnęły największy – w stosunku do dochodów – deficyt budżetowy (ponad 20%) należały: Świerklaniec (49,9%), Ożarówice (39,4%), Bobrowniki (31,1%), Wilkowice (24,8%) i Wielowieś (22,3%). Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do dochodów – nadwyżkę budżetową należały Czeladź (32,7%), Kuźnia Raciborska (16,3%) oraz Knurów (10,9%).

W 2023 r. deficyt budżetowy odnotowano we wszystkich miastach na prawach powiatu, z wyjątkiem Jaworzna, w którym nadwyżka budżetowa wyniosła 7,8% oraz Gliwic – 1,0%. Relatywnie najwyższy deficyt wystąpił w Żorach (27,0%) i Częstochowie (17,2%).

Spośród 17 powiatów województwa w 7 zanotowano deficyt budżetowy, a w 10 wystąpiła nadwyżka budżetowa. Największy deficyt zanotowano w powiatach będzińskim, gdzie dochody przekroczyły wydatki o 7,3% oraz wodzisławskim – o 5,7%. Najwyższa nadwyżka budżetowa wystąpiła w powiecie myśzkowskim (15,6% dochodów) oraz rybnickim (6,3%).

W 2023 r. deficyt budżetowy jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtował się na poziomie 507 zł. W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten wyniósł 690 zł, w gminach – 340 zł, a w powiatach – 3 zł. Natomiast w samorządzie województwa odnotowano nadwyżkę budżetową w wysokości 27 zł.

Zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa w końcu 2023 r. wyniosły 9495,9 mln zł i były wyższe niż w końcu 2022 r. o 15,0%. Głównymi źródłami długu jednostek samorządowych były kredyty i pożyczki oraz papiery wartościowe (łącznie 9472,5 mln zł, tj. 99,8% ogółu). Zobowiązania wymagalne w kwocie 23,4 mln zł stanowiły 0,2% ogółu zobowiązań.

Tablica 47. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 47. Debt of local government units in 2023

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	2022=100	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue
Ogółem Total	9495,9	115,0	2198	24,7
Gminy ^a Gminas ^a	2258,2	112,1	1158	17,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	6758,6	118,4	2852	33,8
Powiaty Powiats	229,2	107,0	118	7,6
Województwo Voivodship	249,8	78,3	58	8,9

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

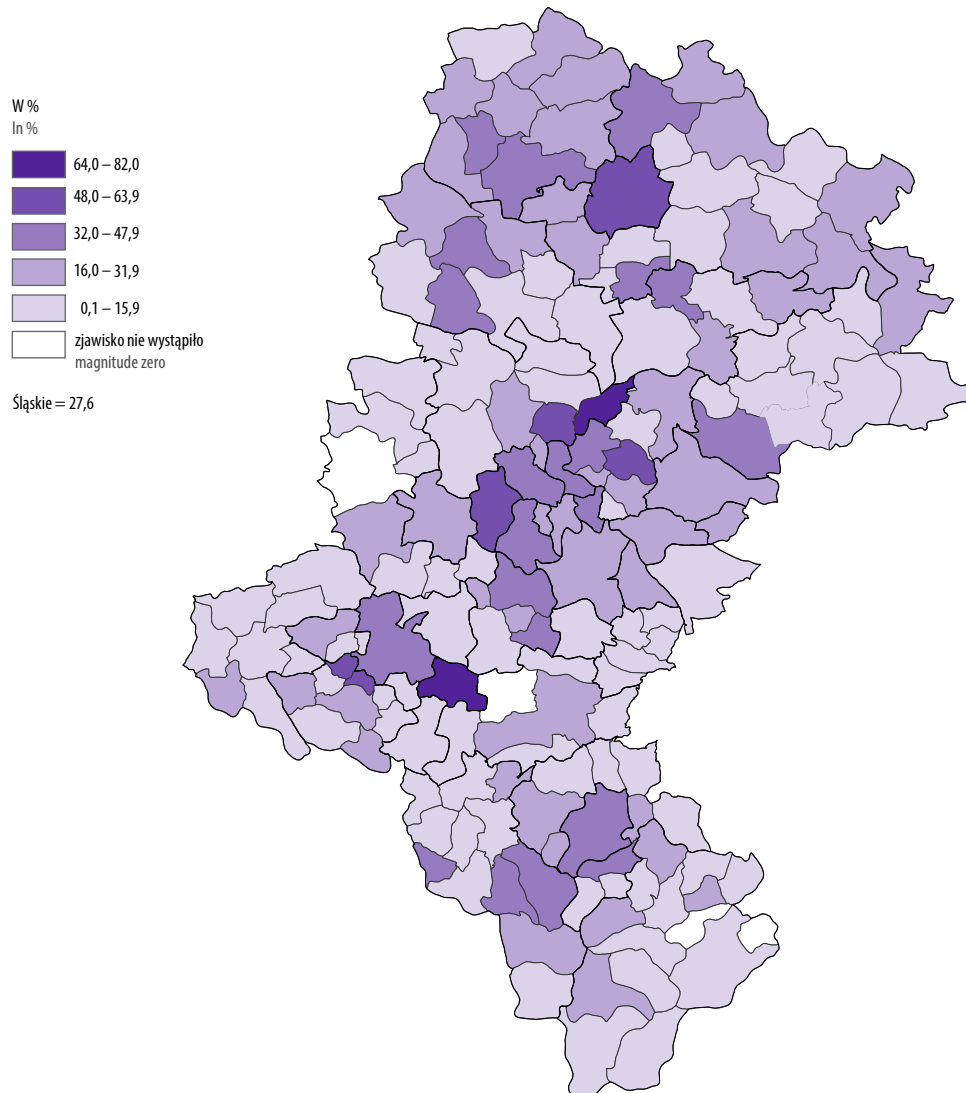
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Mapa 50. Zadłużenie gmin^a w % dochodów ogółem w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 50. Debt of gminas^a in % of revenue in 2023

As of 31 December

^a łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu.
^a Including gminas which are also cities with powiat status.

W końcu 2023 r. wartość zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 2198 zł i była wyższa niż przed rokiem o 15,8%. Najwyższą wartość zobowiązań odnotowano w miastach na prawach powiatu (2852 zł) oraz gminach (1158 zł).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Udział dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r. stanowił prawie 10% całkowitej wartości w kraju. Najwięcej środków było przeznaczonych na projekty zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalnych Programów Operacyjnych.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania, w tym ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r. wyniosła 55971,9 mln zł i stanowiła 9,5% w skali kraju (nie wliczając środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna). Wśród nich prawie 60% stanowiły projekty dofinansowane ze środków UE. Na wartość całkowitą projektów oraz wartość dofinansowania składały się m.in.: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (w kwocie 24417,5 mln zł), Regionalne Programy Operacyjne (23624,7 mln zł) oraz Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (6279,3 mln zł), z których pochodziło ponad 97% środków.

Tablica 48. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r.^a

Table 48. The total value of projects the value of European Union funds co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship by the end of December 2024^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN	Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	55971,9	33498,2	13043	9,5^c
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	24417,5	12517,7	5690	10,0
Inteligentny Rozwój Smart Growth	6279,3	3422,4	1463	8,3
Polska Cyfrowa Digital Poland	372,1	230,8	87	2,3
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	1278,3	1080,8	298	4,8
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	23624,7	16246,5	5505	11,0

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.
Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2024 was adopted. c For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Wartość całkowita umów/decyzji o dofinansowanie, w tym ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 do końca grudnia 2024 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 13043 zł (w kraju – 15758 zł). Biorąc pod uwagę rodzaje programów, najwyższy wskaźnik zanotowano dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (5690 zł) oraz dla Regionalnych Programów Operacyjnych (5505 zł), natomiast najniższy dla Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (87 zł).

Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodziły do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. wyniosły łącznie 1681,6 mln zł i były niższe o 2,5% niż w 2022 r. Prawie 47% z nich otrzymały miasta na prawach powiatu – 784,2 mln zł (tj. o 1,8% więcej niż w 2022 r.).

Wykres 74. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 74. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

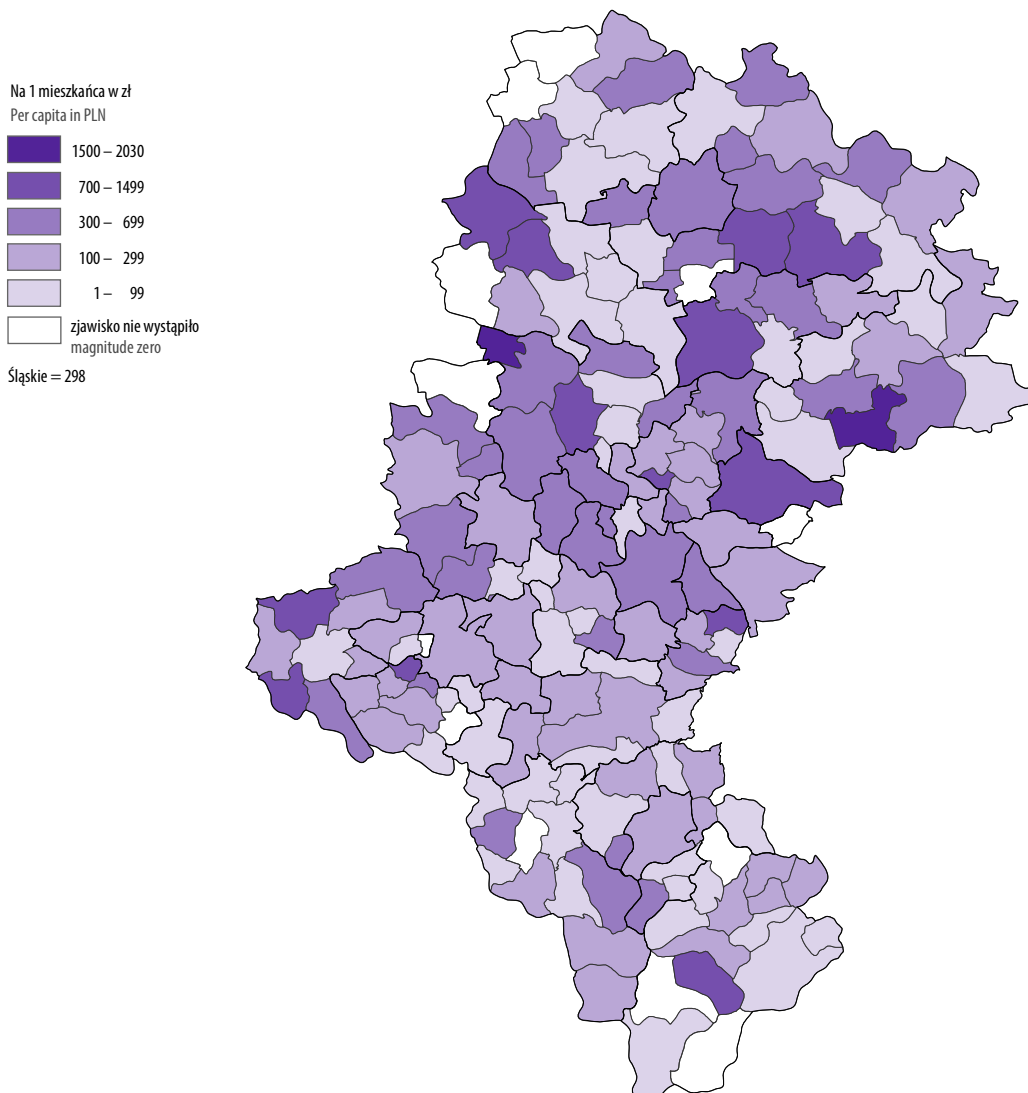
a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wartość dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego otrzymanych na realizację projektów europejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosła 388 zł (przed rokiem – 398 zł). Najwięcej środków otrzymały miasta na prawach powiatu – 330 zł oraz gminy – 260 zł. Najmniej środków w stosunku do liczby mieszkańców trafiło natomiast do budżetów powiatów – 30 zł.

Spośród 148 gmin województwa (bez miast na prawach powiatu) najwyższe dotacje z ww. programów w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Krupski Młyn (2030 zł), Ogrodzieniec (1658 zł), a najniższe w gminie Wręczyca Wielka i Gierałtówice (po 1 zł). W 2023 r. 12 gmin nie otrzymało dotacji na projekty europejskie.

W ramach 19 miast na prawach powiatu najwyższe dotacje na projekty europejskie zanotowano w Dąbrowie Górniczej (900 zł) oraz w Zabrze (697 zł), a najniższe w Chorzowie (91 zł) i Jastrzębiu-Zdroju (96 zł).

Mapa 51. Dotacje otrzymane przez gminy^{ab} na realizację projektów europejskich^c w 2023 r.
Map 51. Grants received by gminas^{ab} for the implementation of European project^c in 2023

a łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. c Dotacje z §§ 200 i 620 oraz z §§ 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

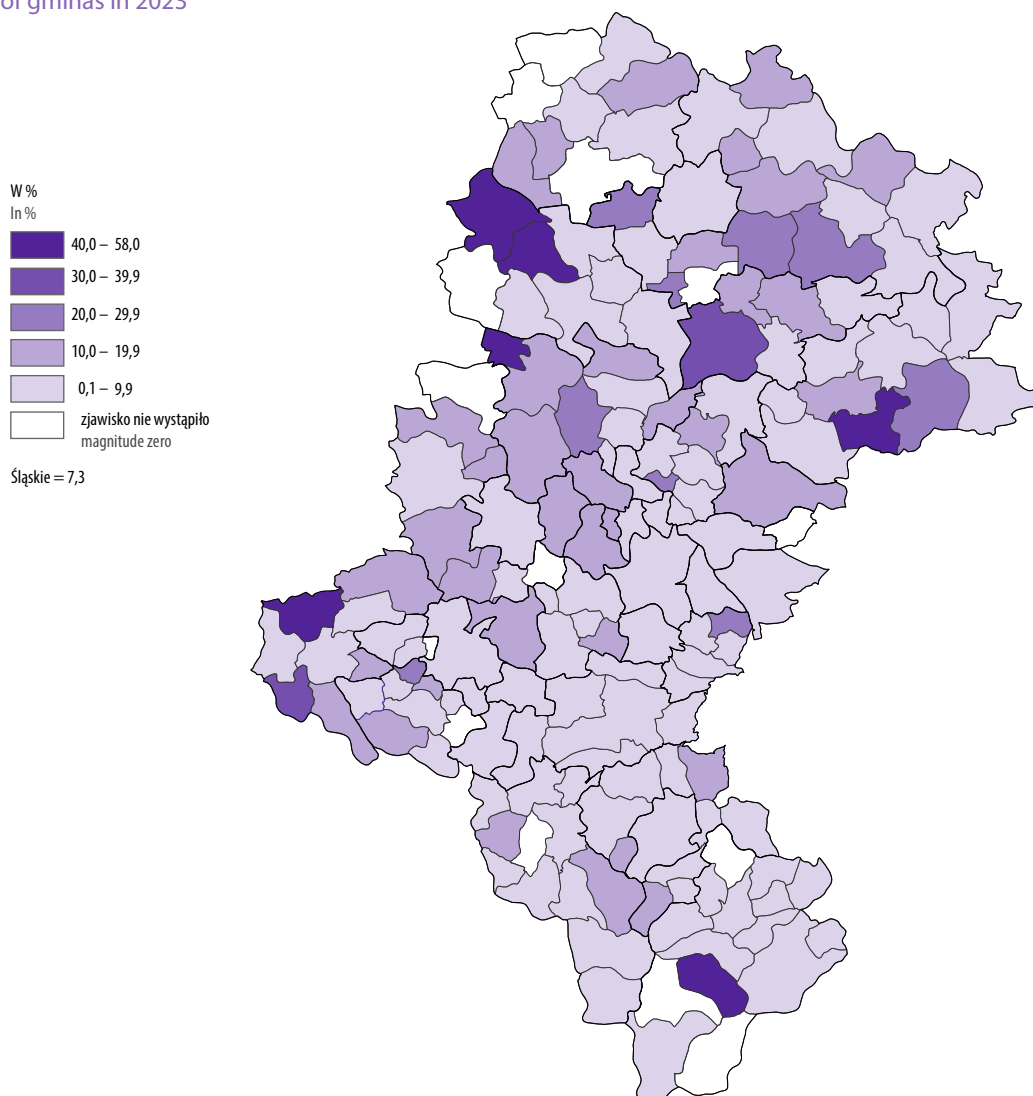
a Including of gminas which are also cities with powiat status. b Grants for cities with powiat status include amounts received for gmina and powiat. c Grants from paragraphs 200, 620 and 205, 625 divided according to classification of budget incomes and expenses.

Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w województwie w 2023 r. wyniosła 8,2% (przed rokiem – 8,8%). W gminach relacja ta wyniosła 7,7%, w miastach na prawach powiatu 7,1%, a w powiatach 5,2%. W województwie udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych wyniósł 18,3%.

Dotacje na zadania inwestycyjne przekazane dla jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. wyniosły 1392,9 mln zł i stanowiły 82,8% ogółu dotacji europejskich. Najwięcej środków na zadania inwestycyjne otrzymały miasta na prawach powiatu – 715,4 mln zł oraz gminy – 467,4 mln zł. Najmniej środków inwestycyjnych przekazano do budżetów powiatów – 37,2 mln zł.

Mapa 52. Relacja dotacji otrzymanych przez gminy^{ab} na realizację projektów europejskich^c do dochodów własnych w 2023 r.

Map 52. Relation of grants received by gminas^{ab} for the implementation of European project^c to own revenue of gminas in 2023

a łącznie z gminami mającymi również status miasta na prawach powiatu. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. c Dotacje z §§ 200 i 620 oraz z §§ 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Including of gminas which are also cities with powiat status. b Grants for cities with powiat status include amounts received for gmina and powiat. c Grants from paragraphs 200, 620 and 205, 625 divided according to classification of budget incomes and expenses.

Dotacje inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosły 321 zł, przy czym najwięcej środków inwestycyjnych otrzymały miasta na prawach powiatu – 301 zł oraz gminy – 239 zł. Najmniej środków inwestycyjnych w stosunku do liczby mieszkańców trafiło natomiast do budżetów powiatów – 19 zł.

Udział dotacji inwestycyjnych na projekty europejskie w wydatkach inwestycyjnych w 2023 r. wyniósł 16,8%. W miastach na prawach powiatu odsetek ten wyniósł 18,0%, w gminach 15,4%, a w powiatach 7,0%. W województwie udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych wyniósł 23,7%.

7.5. Planowanie przestrzenne

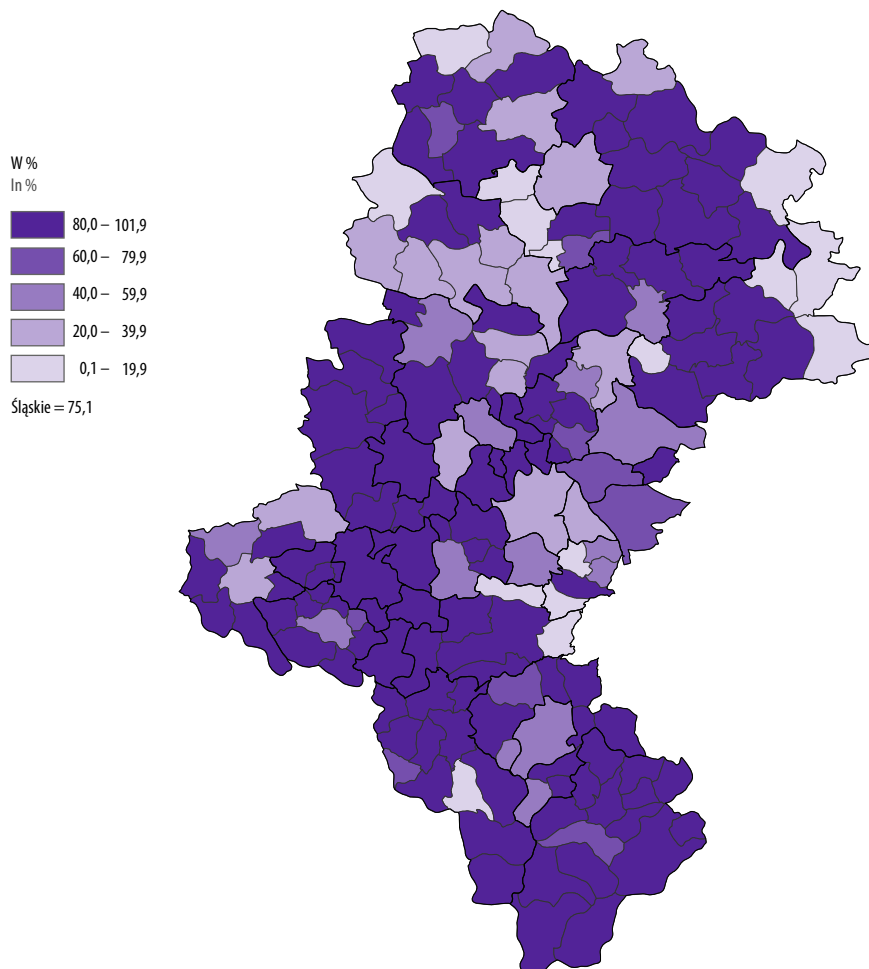
7.5. Spatial planning

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem województwa w 2023 r. był wyższy niż przed rokiem. Na koniec 2023 r. działania rewitalizacyjne na podstawie programów GPR i PR prowadziło mniej gmin niż przed rokiem. W skali roku zmniejszyła się liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programu.

W 2023 r. w województwie obowiązywały 3902 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, tj. o 109 więcej niż przed rokiem. Powierzchnia gmin objęta ww. planami wynosiła 926,6 tys. ha i zwiększyła się w relacji do 2022 r. o 5,6 tys. ha. Udział tej powierzchni w powierzchni ogółem województwa wyniósł 75,1% (w kraju – 32,3%) i był o 0,4 p. proc. wyższy niż przed rokiem. Województwo śląskie zajmowało 1. miejsce w kraju, pod względem wysokości tego wskaźnika.

Mapa 53. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem^a w 2023 r.

Map 53. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area^a in 2023

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

We wszystkich gminach województwa obowiązywał przynajmniej jeden plan zagospodarowania przestrzennego. W 50 gminach (29,9% wszystkich gmin) pokrycie obowiązującymi planami było całkowite, a w kolejnych 58 (34,7%) większe niż 90%. W 7 gminach udział ten był niższy niż 10%, z najniższymi wartościami zanotowanymi w gminach Żarnowiec (0,1%), Starcza (0,2%) i Irządze (0,6%).

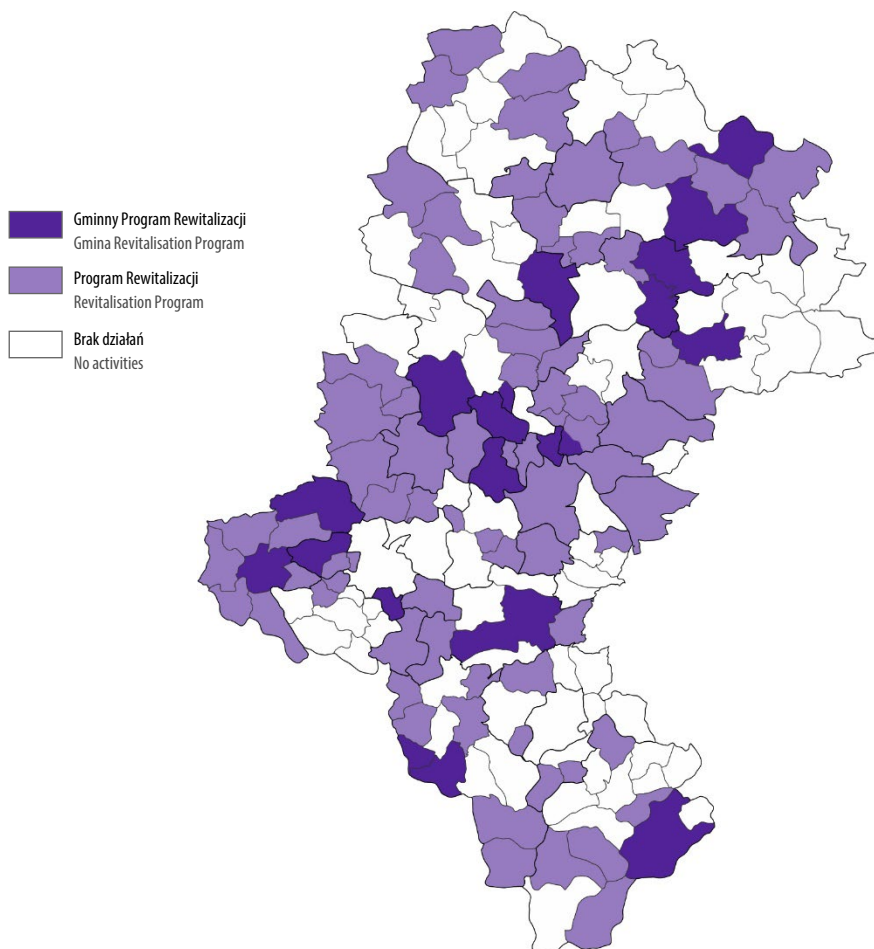
Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania wyniosła 652 (tj. o 35 więcej niż przed rokiem), a ich powierzchnia stanowiła 21,0% powierzchni województwa (19,7% przed rokiem).

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

Na koniec 2023 r. działania rewitalizacyjne na podstawie programów rewitalizacyjnych (GPR i PR) prowadziło 96 gmin, tj. o 15 mniej niż rok wcześniej. W 2023 r. programy rewitalizacji posiadało 57,5% gmin (przed rokiem – 66,5%), z tego 66,7% gmin miejskich (przed rokiem – 80,0%), 78,9% miast na prawach powiatu (przed rokiem – 84,2%), 50,0% gmin wiejskich (przed rokiem – 57,9%) i 58,3% gmin miejsko-miejskich (przed rokiem – 69,6%).

Mapa 54. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.

Map 54. Revitalisation activities of the gminas in 2023

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

W 2023 r. 100 gmin przekazało informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (59,9% wszystkich gmin w województwie), czyli o 16 gmin mniej niż w 2022 r. Łączna powierzchnia wyznaczonych przez te gminy obszarów zdegradowanych wyniosła 193,4 tys. ha, która zwiększyła się w porównaniu z 2022 r. o 8,8%.

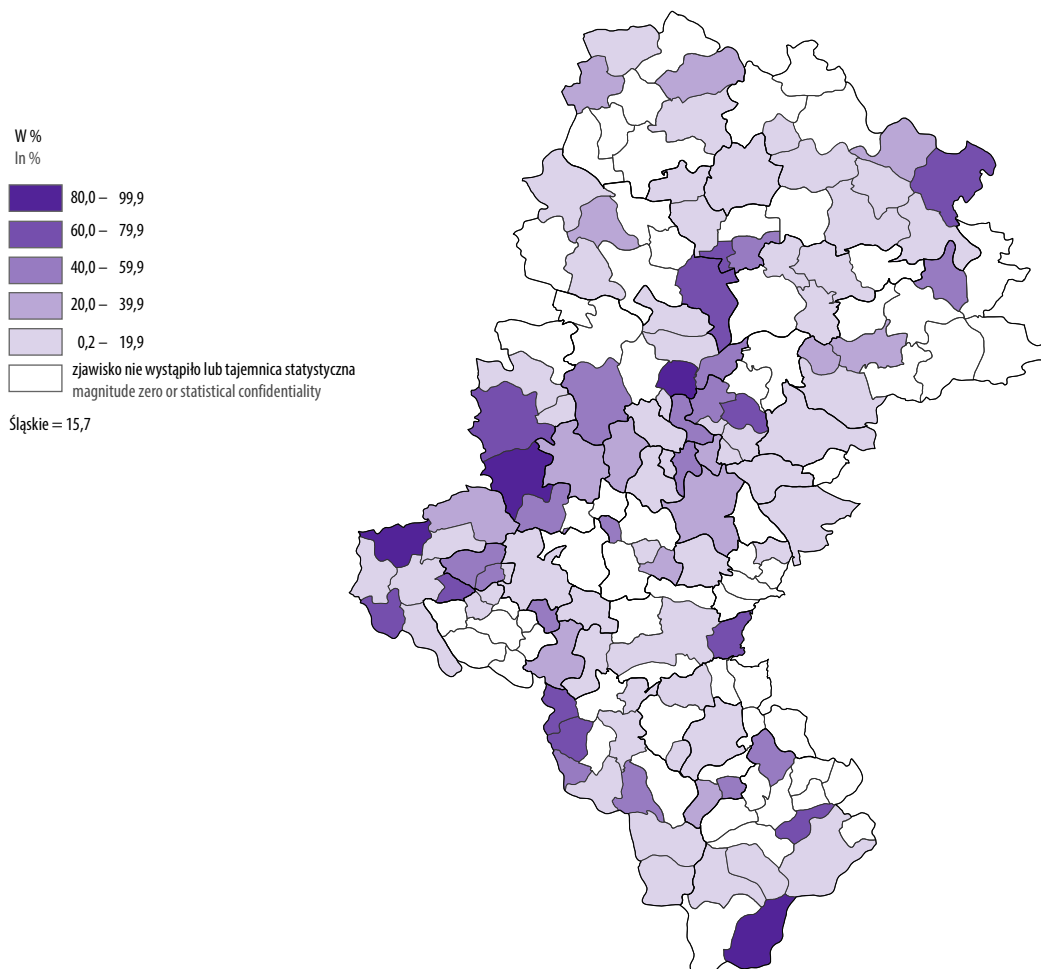
Tablica 49. Obszary zdegradowane w gminach
Table 49. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2022	2023		2022	2023	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have destinated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego ^a area of degraded area ^a		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %	w ha in ha		w % in %
Ogółem Total	116	100	100,0	177813	193435	100,0
Gminy miejskie ^b Urban gminas ^b	26	20	20,0	15600	14165	7,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	17	18	18,0	29077	32313	16,7
Gminy wiejskie Rural gminas	56	48	48,0	100189	104960	54,3
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural ominas	17	14	14,0	32947	41997	21,7

a W momencie jego wyznaczenia. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a At the time of designation. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Mapa 55. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin w 2023 r.
 Map 55. Degraded area as a percentage of the total area of gminas in 2023

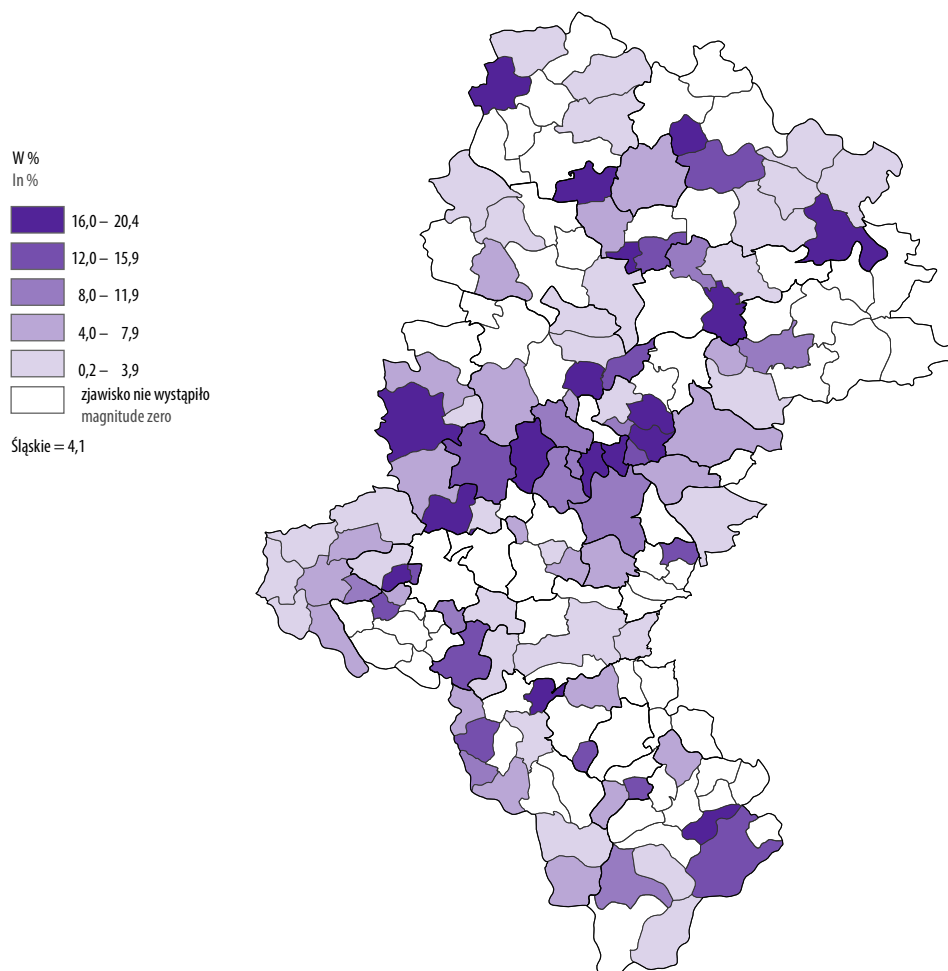
W końcu 2023 r. na obszarze zdegradowanym w momencie jego wyznaczania zamieszkiwało 1160,6 tys. osób, tj. o 4,0% mniej niż w końcu 2022 r. Stanowili oni 26,9% ogółu ludności.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

W 2023 r. obszar rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR obejmował 50,8 tys. ha, tj. o 5,6% mniej niż w 2022 r. Stanowił on 4,1% powierzchni województwa (4,4% przed rokiem). Wśród typów funkcjonalnych terenów, na których ustanowiono obszar rewitalizacyjny, dominowały tereny mieszkalne łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunalnymi. Stanowiły one 77,6%, z czego 40,1% znajdowało się w mieście, a 37,4% na wsi. Udział terenów zielonych w powierzchni obszarów rewitalizacyjnych wyniósł 2,3%, terenów niezamieszkałych zabudowanych – 9,5%, a pozostałych terenów niezamieszkałych – 10,7%.

Mapa 56. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.

Map 56. Share of the revitalisation area in the total area of the gmins that carried out revitalisation activities on the basis of the GPR or PR in 2023

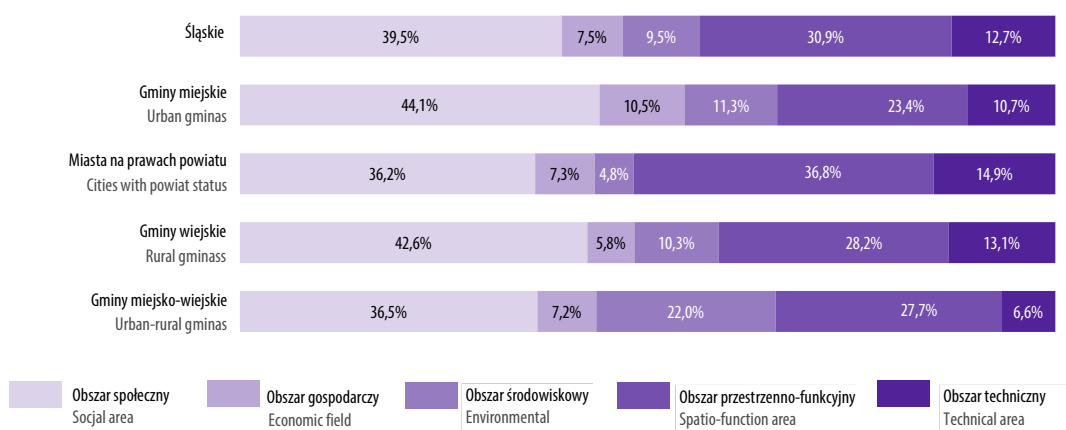
W końcu 2023 r. na obszarze rewitalizacji zamieszkiwało 709,2 tys. osób, tj. o 4,6% mniej niż w końcu 2022 r. Stanowili oni 16,4% ogółu ludności.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W 2023 r. liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programu ogółem wyniosła 2780, tj. o 263 mniej niż w 2022 r. Udział przedsięwzięć zaplanowanych według rodzaju gmin do ogółu przedsięwzięć zaplanowanych był zróżnicowany. Odsetek przedsięwzięć zaplanowanych w miastach na prawach powiatu – 42,0%, w gminach wiejskich wyniósł – 27,8%, w gminach miejskich – 18,8%, a gminach miejsko-miejskich – 11,4%. Biorąc pod uwagę obszar interwencji, najczęściej przedsięwzięć zanotowano w obszarze społecznym (39,5% wobec 40,0%), następnie w obszarze przestrzenno-funkcyjnym (30,9% wobec 29,3%), a najmniej w obszarze gospodarczym (7,5% wobec 7,6%).

Wykres 75. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2023 r.

Chart 75. Structure of revitalisation undertakings planned in GPR/PR revitalisation programme by intervention areas in % in 2023

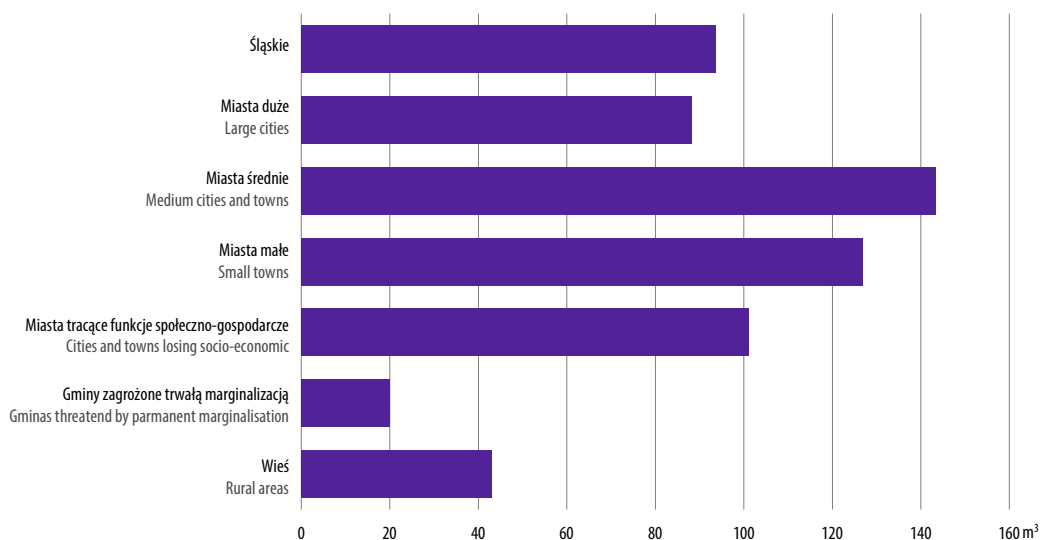
Udział przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych/zrealizowanych wśród ogółu przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR/PR wyniósł 6,8% (przed rokiem – 15,7%). Odsetek przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych/zrealizowanych w gminach miejskich wyniósł – 6,5%, w miastach na prawach powiatu – 7,3%, w gminach wiejskich – 4,5%, a gminach miejsko-miejskich – 11,0%.

Wybrane dane dla Obszarów Strategicznych Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie śląskim

Selected data for Strategic Intervention Areas (OSI) in relation to cities and rural areas in Śląskie Voivodship

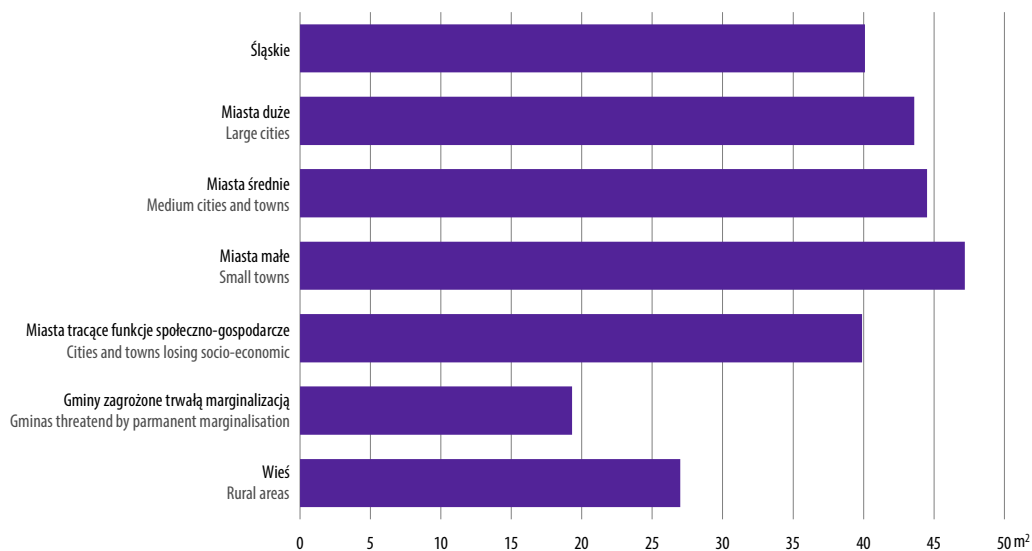
Wykres 76. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 76. Total industrial and municipal wastewater requiring treatment, discharged to water or into the ground during the year, per capita in 2023

Wykres 77. Powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 77. Total green area per capita in 2023

Wykres 78. Gęstość zaludnienia w 2023 r.

Chart 78. Population density in 2023

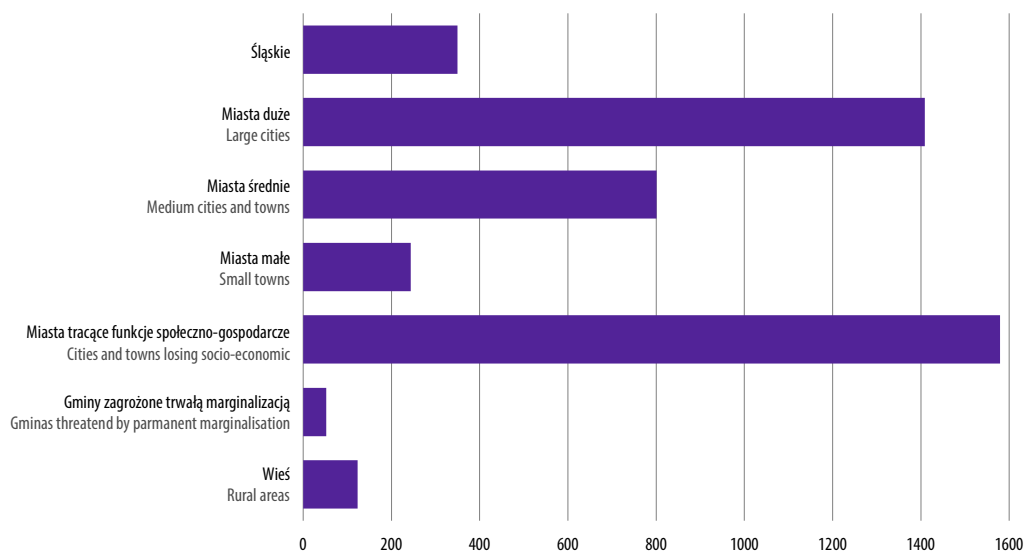
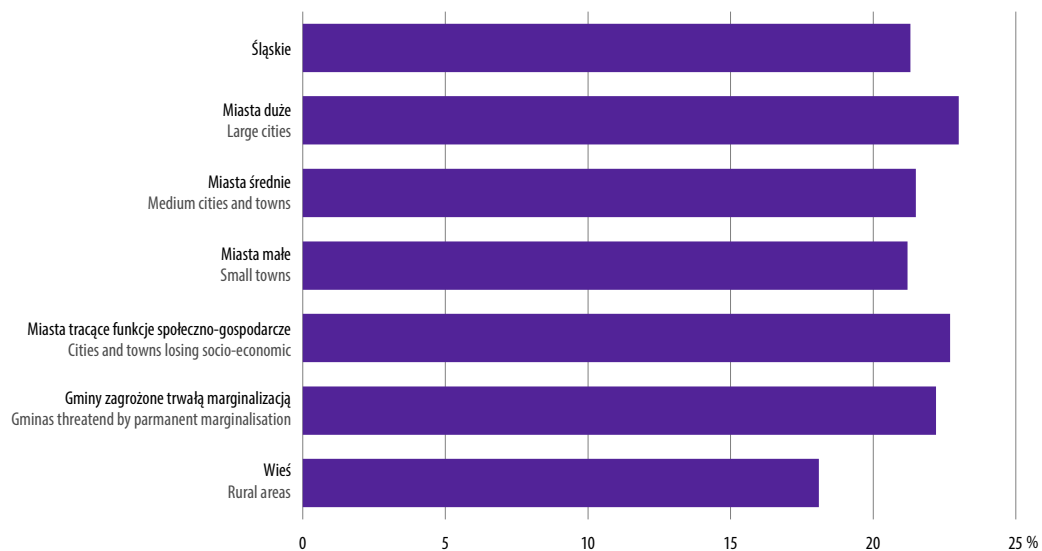
Wykres 79. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r.

Chart 79. Share of population aged 65 and over in total population in 2023

Wykres 80. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 80. Natural increase per 1,000 population in 2023

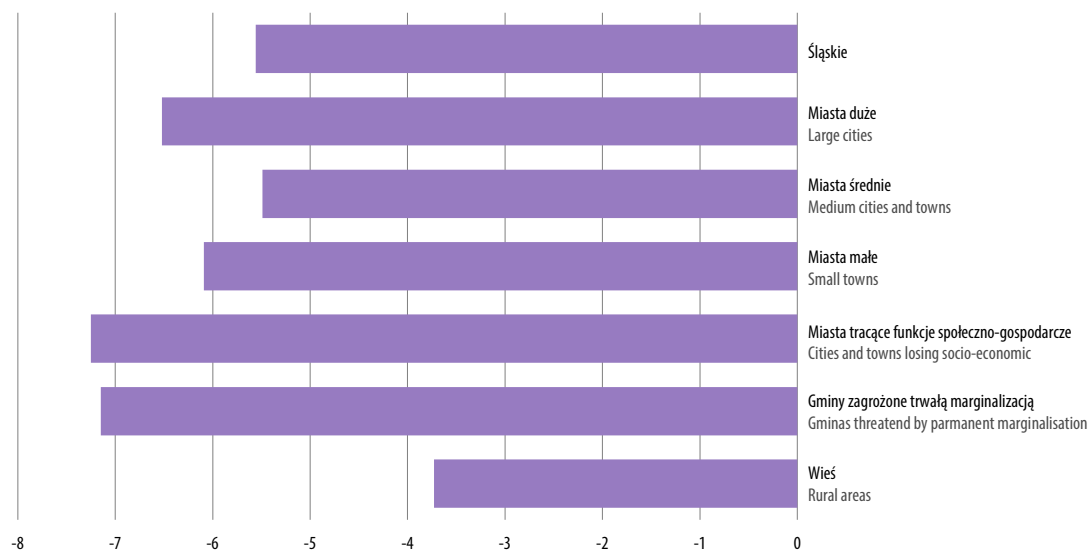
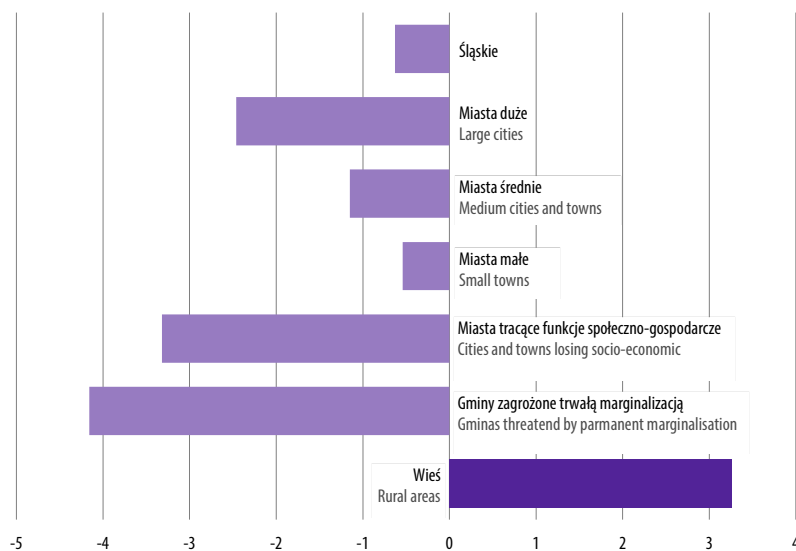
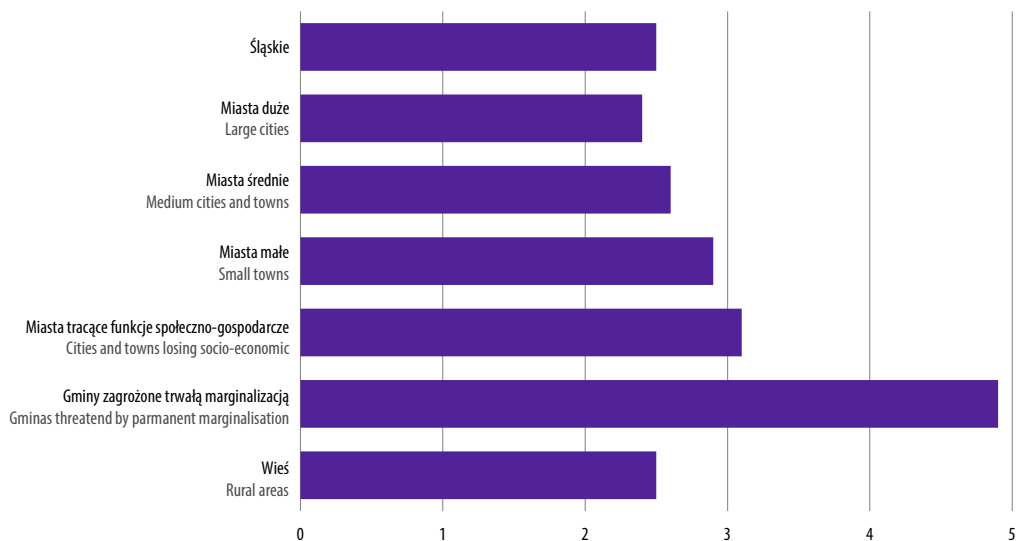
Wykres 81. Saldo migracji ogółem (na pobyt stały) na 1000 ludności w 2023 r.

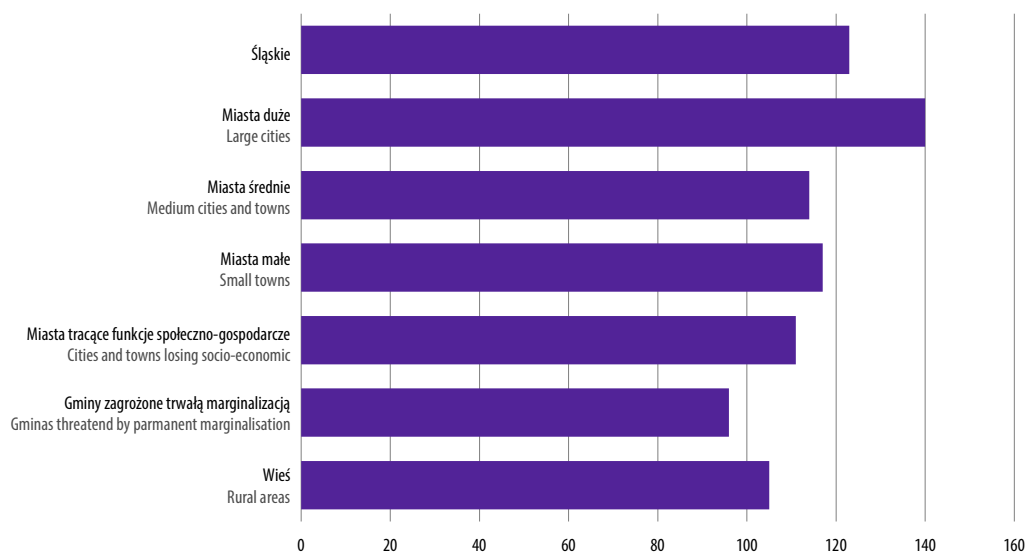
Chart 81. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023

Wykres 82. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r.
Chart 82. Number of registered unemployed persons per 100 people of working age in 2023

Wykres 83. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 83. Number of national economy entities in the REGON register per 1,000 population in 2023

Wykres 84. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2023 r.

Chart 84. Share of population using the water supply system in 2023

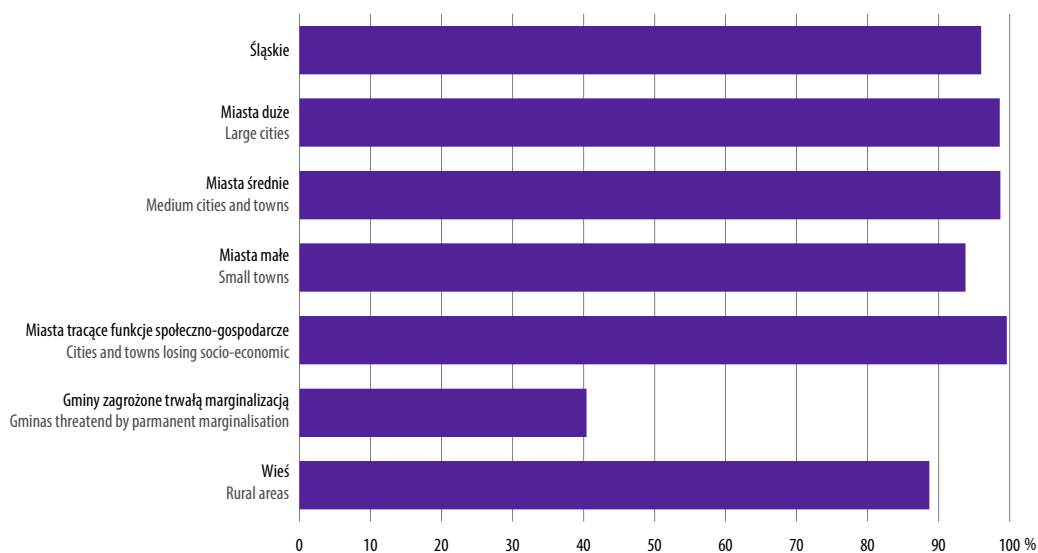
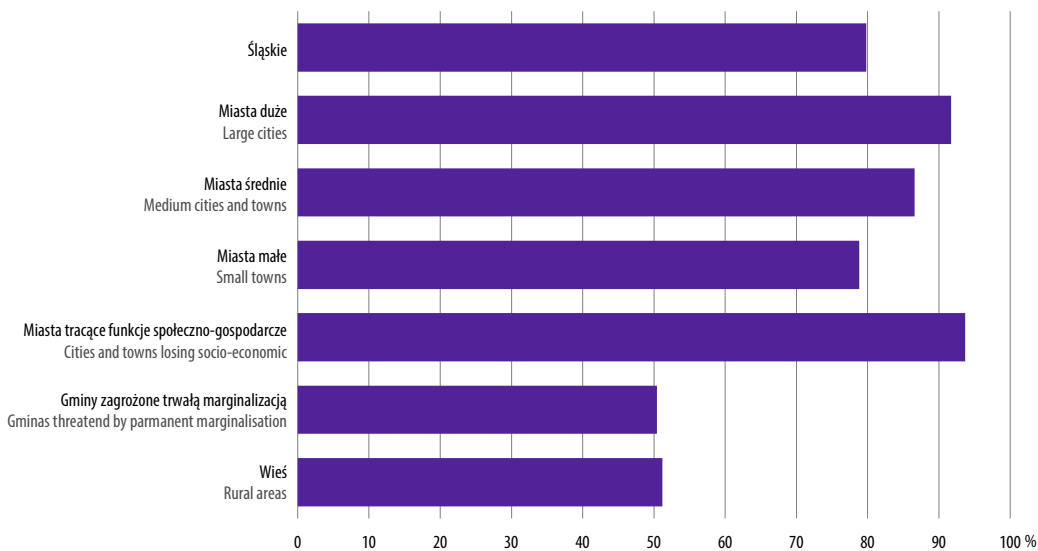
Wykres 85. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.

Chart 85. Share of population using the sewerage system in 2023

Rozdział 8. Wybrane dane o województwie śląskim

Chapter 8. Selected data on Śląskie Voivodship

Tablica 50. Wybrane dane o województwie śląskim
Table 50. Selected data on Śląskie Voivodship

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
1	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	2002913	1130774	1156679	1491868	1815350
2	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	446561	276581	485326	416777	779501
3	Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,033	0,033	0,034	0,034	0,035
4	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	30,7	34,7	35,9	39,1	39,3
5	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,9	-1,4	-1,4	-2,1	-2,5
6	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,1	9,4	9,9	9,4	9,0
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,5	-1,0	-0,9	-1,1	-1,0
8	Wskaźnik starości demograficznej w %	16,7	17,3	18,0	18,6	19,2
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	.	822	876	905	914
10	Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w % (przeciętne roczne)	.	.	.	.	.
11	Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w % (przeciętne roczne)	.	.	.	.	.
12	Stopa bezrobocia według BAEL ^a w % (przeciętne roczne)	.	.	.	.	.
13	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	17	11	8	7	8
14	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	4329,71	4372,86	4590,73	4970,73	5311,15
15	Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	1147,3	1149,3	1151,4	1179,8	1184,6
16	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	2429,61	2477,08	2532,76	2622,91	2731,77
17	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1420,54	1513,23	1645,75	1757,03	1897,39
18	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	.	.	.	.	10,7
19	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	4,9	4,4	3,8	3,4	3,0
20	Dzieci w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	61	72	80	100	115
21	Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	380,7	384,0	387,4	391,2	395,5
22	Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	29,7	29,8	29,6	30,3	30,8
23	Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,8	8,0	7,8	8,0	8,0
24	Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1411	1387	1408	1454	1470

a Od 2021 r. wyniki zostały uogólnione na podstawie danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej w mieszkaniach i pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i nie są w pełni porównywalne z danymi
a From 2021 onwards, the results have been generalised on the basis of data on Poland's resident population living in dwellings and derived from balance sheets compiled on the basis of the 2021 Census and are not fully

2020	2021	2022	2023	2024	Specification	No.
1528219	1584191	1708129	2058261	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN	1
460891	264317	280931	287114	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN	2
0,035	0,036	0,036	0,036	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³	3
44,2	45,3	44,5	44,9	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %	4
-5,0	-7,2	-5,8	-5,6	-6,0	Natural increase per 1,000 population	5
8,6	7,9	7,3	6,4	5,9	Live births per 1,000 population	6
-0,8	-1,0	-1,0	-0,6	-0,7	Net migration for permanent residence per 1,000 population	7
19,6	20,1	20,7	21,3	21,9	Old age ratio in %	8
905	924	968	978	.	Children aged 3-6 attending pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3-6	9
.	54,1	54,7	55,2	54,6	Employment rate by LFS ^a in % (annual averages)	10
.	55,8	55,9	56,7	55,9	Activity rate by LFS ^a in % (annual averages)	11
.	2,9	2,5	2,5	2,4	Unemployment rate by LFS ^a in % (annual averages)	12
14	8	9	9	13	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)	13
5481,24	5920,61	6837,53	7695,21	8418,51	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^b in PLN	14
1186,6	1176,6	1167,2	1165,6	1163,8	Annual average number of retirees and pensioners in thousand	15
2864,70	3044,95	3298,25	3832,82	4366,86	Average monthly gross old-age pension and disability pension paid from non-agricultural social security system in PLN	16
2050,36	2126,55*	2563,13*	2892,04	.	Average monthly available income per capita in households in PLN	17
9,5	11,2	7,8	7,6	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %	18
2,8	2,6	2,4	2,3	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %	19
122	152	174	190	.	Children in nurseries ^c and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3	20
410,9	417,2	423,9	430,6	.	Dwelling stocks per 1,000 population (as of 31 December)	21
31,8	31,4	31,3	31,4	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita in m ³	22
7,1	7,9	8,2	8,6	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita	23
1489	1517	1485	1448	.	Population per out-patient health care unit (as of 31 December)	24

prezentowanymi w poprzednich edycjach. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.

comparable with data presented in previous editions of the Report. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds. 9 persons. c Since 2021 including nursery wards.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie śląskim (dok.)

Table 50. Selected data on Śląskie Voivodship (cont.)

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
1	Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	97,5	96,1	94,8	96,3	96,7
2	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	1,9	3,2	4,4	3,0	2,6
3	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b w mln zł (ceny bieżące)	20116,2	19968,9	20368,1	23732,0	25754,1
4	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	104,8	99,3	102,0	116,5	108,5
5	Nakłady wewnętrzne ^c na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	295,4	263,9	336,2	412,1	544,0
6	Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	101,3	108,1	114,6	113,3	113,5
7	Drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	153,3	154,1	154,7	154,3	156,2
8	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	5,8	4,1	3,2	3,2	4,4
9	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
10	ogółem	57,2	55,1	54,9	54,3	52,9
11	gminy ^d	57,5	51,8	51,1	50,9	48,8
12	miasta na prawach powiatu	60,7	58,1	57,8	56,9	54,6
13	powiaty	39,8	41,1	42,1	41,8	45,9
13	województwo	48,4	62,1	66,6	64,2	69,1
14	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
15	ogółem	19,7	11,5	12,5	17,4	16,2
16	gminy ^d	17,3	10,5	13,4	17,6	16,0
17	miasta na prawach powiatu	18,3	11,0	11,4	15,8	15,4
18	powiaty	15,7	12,4	14,4	19,9	16,4
18	województwo	42,4	20,9	16,9	29,0	25,6
19	Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:					
20	ogółem	1906,1	797,5	613,0	1545,3	1659,2
21	gminy ^d	386,3	268,6	196,4	436,1	577,0
22	miasta na prawach powiatu	808,8	316,1	239,1	689,6	786,8
23	powiaty	147,8	94,1	103,2	201,8	124,3
23	województwo	563,2	118,7	74,3	217,9	171,1
24	Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:					
25	ogółem	69,7	658,5	-19,3	-364,3	-192,5
26	gminy ^d	37,9	349,7	-22,2	-181,5	12,4
27	miasta na prawach powiatu	20,8	222,9	-36,5	-317,1	-432,4
28	powiaty	39,4	64,5	16,4	5,1	57,7
28	województwo	-28,4	21,5	23,0	129,2	169,9

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez amortyzacji środków trwałych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Excluding depreciation of fixed

2020	2021	2022	2023	2024	Specification	No.
99,2	94,2	93,7	95,2	99,9	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %	1
0,6	4,9	5,3	3,7	-0,4	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %	2
22439,8	22511,9	30751,8	35254,2	.	Investment outlays of non-financial enterprises ^b in million PLN (current prices)	3
87,1	100,3	136,6	114,6	.	Investment outlays of non-financial enterprises ^b (previous year=100; current prices)	4
536,1	680,1	795,0	932,3	.	Intramural expenditure ^c on research and development per capita in PLN (current prices)	5
104,1	114,9	104,6	102,8	105,0	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)	6
159,2	155,5	155,0	155,7	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area in km	7
7,4	6,7	9,5	11,8	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %	8
51,5	51,1	53,8	53,4	.	Share of own revenue in total revenue of local government units in %	9
48,7	46,4	50,1	52,2	.	total	10
53,4	53,4	56,4	55,1	.	gminas ^d	11
45,8	43,5	42,6	37,1	.	cities with powiat status	12
57,4	65,6	66,8	64,8	.	powiats	13
				.	voivodship	
15,4	14,6	16,0	20,4	.	Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %	14
13,9	13,1	16,3	22,9	.	total	15
13,8	13,1	14,7	18,4	.	gminas ^d	16
15,5	14,3	14,9	17,5	.	cities with powiat status	17
40,0	36,9	28,1	27,3	.	powiats	18
				.	voivodship	
1965,7	1810,3	1753,8	3392,5	.	Total investment grants ^e for local government units in million PLN	19
534,8	666,4	730,4	1478,4	.	total	20
904,1	770,9	771,4	1395,1	.	gminas ^d	21
142,6	96,6	128,5	271,5	.	cities with powiat status	22
384,3	276,3	123,6	247,4	.	powiats	23
				.	voivodship	
569,8	1659,7	-1566,4	-2195,8	.	Result of budgets of local government units in million PLN	24
425,0	873,2	-396,8	-664,4	.	total	25
25,4	485,5	-1176,8	-1642,6	.	gminas ^d	26
192,2	132,1	-65,3	-6,6	.	cities with powiat status	27
-72,8	168,9	72,5	117,8	.	powiats	28
				.	voivodship	

d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu. e Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

assets. d Excluding gminas which are also cities with powiat status. e Sum of all types of investment grants.

Rozdział 9. Wybrane dane o Katowicach

Chapter 9. Selected data on Katowice

Tablica 51. Wybrane dane o Katowicach

Table 51. Selected data on Katowice

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:					
1	gazowych	1145993	907008	1129441	1156350	966492
2	pyłowych	296	196	220	243	207
3	Odpady wytworzone ^a w tys. t	1592,4	1228,0	1110,2	830,4	856,8
4	Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	320,2	327,0	345,8	349,3	317,6
5	Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	299910	298111	296262	294510	292774
6	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,4	-2,5	-3,2	-2,9	-3,5
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-3,3 ^b	-2,8	-2,4	-2,6	-2,4
8	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	620	642	663	686	708
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	754	880	932	754	974
10	Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia) w %	3,8	2,8	2,2	1,7	1,0
11	Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (stan w dniu 31 grudnia) w %	56,9	55,0	54,1	55,1	38,8
12	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	11	6	4	4	3
13	Liczba osób na 1 przychodnię ^d (stan w dniu 31 grudnia)	977	940	932	975	935
14	Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	13,1	14,3	13,5	13,8	14,3
15	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	5,3	5,0	4,8	4,4	4,1
16	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w %	14,3	15,8	18,6	20,3	25,7
17	Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	160	190	218	253	291
18	Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,13	2,09	2,05	2,03	2,00
19	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	155	159	162	161	166
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	91	90	91	93	96
21	Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	35	38	41	38	40
22	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^e w %	-5,9	-0,7	3,1	2,4	2,1
23	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^f na 1 mieszkańca w zł	6391	5978	8047	5978	6911
24	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,9	5,6	5,5	3,0	4,6
25	Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	3879	4048	4162	4459	4704
26	Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	964	489	527	1074	1570

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach 49 osób. f. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a During the year; excluding municipal waste. b In calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c Including children in units performing health care activities throughout entities employing more than 9 persons; according to investment location.

2020	2021	2022	2023	2024	Specification	No.
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in tonnes/year:	
816912	999182	202926	124 353	.	gases	1
152	132	101	78	.	particulates	2
760,6	633,2	438,3	610,7	.	Waste generated ^a in thousand tonnes	3
319,7	306,3	288,8	285,2	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg	4
286369	282755	280190	279190	278885	Population (as of 31 December)	5
-6,2	-8,3	-6,7	-6,0	-7,0	Natural increase per 1,000 population	6
-1,3	-0,3	-1,7	0,9	0,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population	7
687	691	701	707	720	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)	8
962	1053	1117	1105	.	Children 3-6 aged in pre-primary establishments ^c per 1,000 children aged 3-6	9
1,7	1,8	1,5	1,0	1,0	Registered unemployment rate (as of 31 December) in %	10
32,7	47,4	49,3	36,5	29,7	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons (as of 31 December) in %	11
9	3	4	2	7	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)	12
948	924	878	831	.	Population per 1 out-patient departments ^d (as of 31 December)	13
12,7	14,7	15,4	17,1	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita	14
3,7	3,5	3,4	3,3	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %	15
29,6	36,1	37,6	38,4	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in %	16
354	431	439	477	.	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)	17
1,88	1,83	1,79	1,75	.	Population per 1 dwelling in dwelling stock (as of 31 December)	18
174	183	191	197	204	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)	19
100	105	109	113	117	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)	20
42	46	50	52	53	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)	21
-3,0	3,2	5,6	4,1	-1,1	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^e in %	22
9775	8100	9037	11769	.	Investment outlays per enterprises (current prices) ^f per capita in PLN	23
12,0	8,2	6,6	10,6	9,6	Dwellings completed per 1,000 population	24
5011	5439	5858	6559	.	Own revenue of the city budget per capita in PLN	25
1654	1323	1561	3399	.	Property expenditure of the city budget per capita in PLN	26

wykonujących działalność leczniczą. d Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza

the school year. d Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. e Data concern economic entities employing more than 49 persons. f Data concern economic

Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Chapter 10. Selected data on cities with powiat status

Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Table 52. Selected data on cities with powiat status

Lp.	Wyszczególnienie	Bielsko-Biała	Bytom	Chorzów	Częstochowa	Dąbrowa Górnicza
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w tonach/rok:					
1	gazowych	209389	101383	1097872	985691	7208841
2	pyłowych	24	81	40	52	776
3	Odpady wytworzone ^a w 2023 r. w tys. t	91,0	227,9	76,6	126,4	3242,6
4	Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2023 r. w kg	89,6	238,9	236,1	252,7	280,8
5	Ludność w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	164318	146290	99420	203615	112408
6	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	-5,5	-8,0	-8,1	-8,3	-7,8
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	-2,3	-3,0	-3,2	-3,3	-1,4
8	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	788	693	684	809	795
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2023/24	1130	947	939	1064	1006
10	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,1	7,9	3,5	3,5	4,1
11	Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2024 r. (stan dnia 31 grudnia) w %	31,2	54,1	39,0	33,5	45,1
12	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	58	27	23	25	11
13	Liczba osób na 1 przychodnię w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	987	1944	1622	1312	1554
14	Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2023 r.	12,4	8,2	8,9	9,2	8,1
15	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. w %	1,4	3,5	3,3	2,7	1,7
16	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2023 r. w %	17,2	15,2	27,1	11,3	27,0
17	Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	236	180	418	130	314
18	Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,16	1,99	1,83	2,01	2,17
19	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	181	123	128	141	122
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	123	78	89	100	88
21	Spółki handlowe na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	29	12	18	21	16
22	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	6938	4427	11202	4476	32212
23	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r.	3,4	0,8	3,0	6,5	3,6
24	Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	5440	3562	4254	4156	5611
25	Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	2074	1022	1193	2155	2677

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących a Excluding municipal waste. b Including children in units performing healthcare activities throughout the school year. c Data concern economic entities in which the of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Gliwice	Jastrzębie- -Zdrój	Jaworzno	Katowice	Mysłowice	Specification	No.
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2023 in tonnes/year:	
427058	396783	5310348	124353	86305	gases	1
153	83	243	78	8	particulates	2
566,6	4188,0	670,6	610,7	175,4	Waste generated ^d w 2023 in thousand tonnes	3
267,8	226,2	264,1	285,2	233,2	Mixed municipal waste collected per capita in 2023 in kg	4
168248	81338	86075	278885	70741	Population in 2024 (as of 31 December)	5
-5,1	-5,3	-7,5	-7,0	-5,2	Natural increase per 1,000 population in 2024	6
-2,4	-5,9	-1,0	0,1	-1,5	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2024	7
758	715	728	720	720	Non-working age population per 1,000 persons of working age in 2024 (as of 31 December)	8
1031	991	968	1105	973	Children aged 3-6 in attending pre-primary establishments ^b per 1,000 children aged 3-6 in 2023/24 school year	9
2,1	3,4	3,8	1,0	4,2	Registered unemployment rate in 2024 (as of 31 December)	10
35,5	41,3	36,8	29,7	42,2	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2024 (as of 31 December) in %	11
12	10	15	7	12	Registered unemployed persons per a job offer in 2024 (as of 31 December)	12
1297	1751	2285	831	1426	Population per 1 out-patient departments in 2023 (as of 31 December)	13
10,2	8,3	8,0	17,1	8,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2023	14
2,1	1,9	1,6	3,3	1,8	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2023 in %	15
25,2	15,8	23,7	38,4	24,7	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2023 in %	16
311	187	280	477	325	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)	17
2,04	2,49	2,34	1,75	2,32	Population per dwelling in dwelling stock in 2023 (as of 31 December)	18
162	82	117	204	119	Entities of the national economy per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)	19
101	61	85	117	88	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)	20
23	6	12	53	14	Commercial companies per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)	21
12850	12936	8625	11769	6138	Investment outlays in enterprises (current prices) ^c per capita in 2023 in PLN	22
3,2	1,3	2,7	9,6	4,0	Dwellings completed per 1,000 population in 2024	23
5918	4087	6193	6559	3623	Own revenue of the city budget per capita in 2023 in PLN	24
1797	1462	1393	3399	643	Property expenditure of the city budget per capita in 2023 in PLN	25

przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji.

Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Table 52. Selected data on cities with powiat status (cont.)

Lp.	Wyszczególnienie	Piekary Śląskie	Ruda Śląska	Rybnik	Siemianowice Śląskie	Sosnowiec
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w tonach/rok:					
1	gazowych	64341	125478	2853819	540292	113196
2	pyłowych	13	64	192	50	11
3	Odpady wytworzone ^a w 2023 r. w tys. t	68,3	620,4	1895,4	45,8	70,4
4	Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2023 r. w kg	218,7	239,1	203,4	246,3	195,0
5	Ludność w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	51373	128793	129817	62817	184988
6	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	-6,6	-6,7	-4,7	-7,7	-9,0
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	0,5	-4,4	-2,5	0,7	-2,3
8	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	750	718	724	752	794
9	Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2023/24	919	921	1005	960	1023
10	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	7,8	2,8	2,7	3,9	5,6
11	Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2024 r. (stan dnia 31 grudnia) w %	51,7	23,0	37,9	31,6	47,3
12	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	7	15	9	5	20
13	Liczba osób na 1 przychodnię w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	1477	2327	1769	1546	1572
14	Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2023 r.	10,5	7,8	7,2	8,6	8,8
15	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. w %	1,9	3,3	2,0	3,4	2,9
16	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2023 r. w %	17,1	18,7	16,4	26,8	30,0
17	Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	182	217	192	328	407
18	Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,25	2,13	2,48	1,97	1,97
19	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	95	92	121	111	128
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	68	70	88	84	94
21	Spółki handlowe na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	11	9	13	11	14
22	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	1992	3722	7710	7647	4941
23	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r.	1,7	3,5	4,0	2,3	5,9
24	Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	3235	391	4237	3667	3815
25	Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	1249	2022	1783	712	1492

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących

a Excluding municipal waste. b Including children in units performing health care activities throughout the school year. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Świętochłowice	Tychy	Zabrze	Żory	Specification	No.
				Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2023 in tonnes/year:	
40977	598050	467280	36807	gases	1
6	62	75	6	particulates	2
41,0	230,0	120,1	22,7	Waste generated ^a w 2023 in thousand tonnes	3
210,2	202,1	224,5	223,2	Mixed municipal waste collected per capita in 2023 in kg	4
45021	121063	152461	61923	Population in 2024 (as of 31 December)	5
-6,2	-5,2	-5,8	-3,0	Natural increase per 1,000 population in 2024	6
-2,3	-2,9	-3,4	3,7	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2024	7
711	789	706	748	Non-working age population per 100 persons of working age in 2024 (as of 31 December)	8
892	1079	965	1042	Children aged 3-6 in attending pre-primary establishments ^b per 1,000 children aged 3-6 in 2023/24 school year	9
4,6	1,8	4,1	3,4	Registered unemployment rate in 2024 (as of 31 December)	10
36,3	25,6	41,0	34,1	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2024 (as of 31 December) in %	11
1	4	10	4	Registered unemployed persons per a job offer in 2024 (as of 31 December)	12
2164	1285	1438	1993	Population per 1 out-patient departments in 2023 (as of 31 December)	13
8,1	10,3	9,1	7,6	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2023	14
3,4	2,1	3,0	1,7	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2023 in %	15
21,6	30,2	28,3	26,4	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2023 in %	16
337	393	352	360	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)	17
1,95	2,26	2,14	2,63	Population per dwelling in dwelling stock in 2023 (as of 31 December)	18
99	126	121	113	Entities of the national economy per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)	19
74	88	78	85	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)	20
8	20	10	12	Commercial companies per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)	21
2132	18883	6518	9210	Investment outlays in enterprises (current prices) ^c per capita in 2023 in PLN	22
1,6	2,0	2,1	11,2	Dwellings completed per 1,000 population in 2024	23
3223	4391	3787	3495	Own revenue of the city budget per capita in 2023 in PLN	24
1750	1017	2267	2515	Property expenditure of the city budget per capita in 2023 in PLN	25

przekracza 9 osób, według lokalizacji inwestycji.